

Yeni Demokrasi

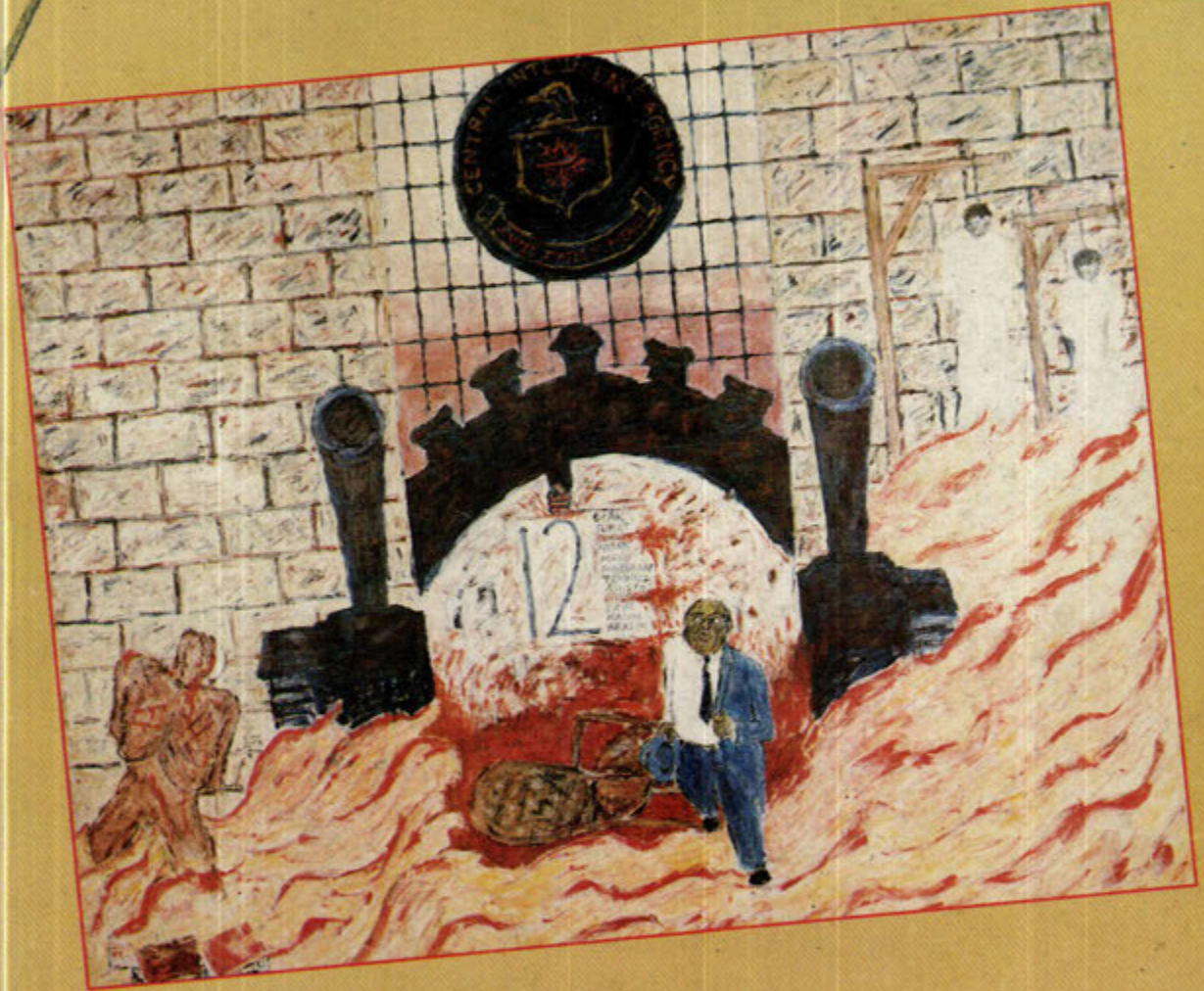
Eylül 89

Sayı: 25

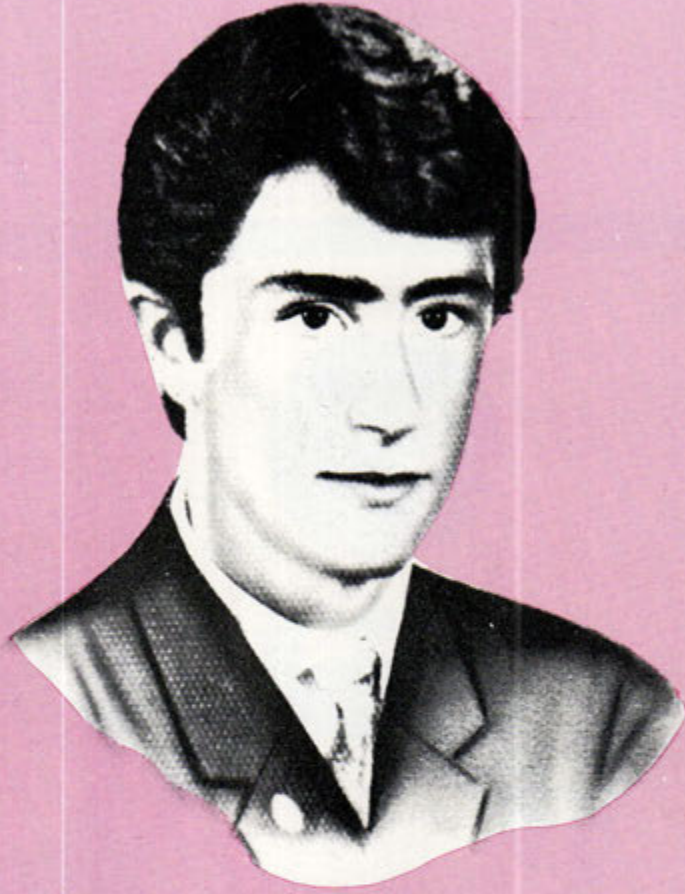
Yıl: 3

Aylık Siyasi Dergi

Fiyatı: 2000 TL (KDV Dahil)

**TARİHTE SON SÖZÜ
HEP DİRENERLER SÖYLER**

Süleyman CİHAN

**"O mükemmel bir kafa
mükemmel bir yürek,
Yumruklarıyla erkek
gözleriyle çocuktü.
Hudutsuz ve Allahsız bir baştı O.
Yoldaştı O."**

İÇİNDEKİLER

Tarihte son sözü hep direnenler söyler	4
Bulgaristan Türkleriyle oluşturulan sis perdesinin ardından	
Kürt halkının sürdürülmesi ve boğazlanmasında seyirci kalmayalım	8
Ölümler toprağı diriltti	15
Yurtdışından özgürlük mahkumlarına destek	18
Bilgisizlik, sekterizme ve haksız şiddete götürür	21
Duru bir gök için vahşet katlanan Süleyman CİHAN'ı ölümünün 8. yılında saygıyla anıyoruz	22
Anısı yaşayan, anısı savaşan bir halk kahramanı YILMAZ GÜNEY	24
Demokrasi mücadelesi bir savaş şiarıdır, aynı zamanda (Nihat BEHRAM)	26
Hakim sınıfların dergimize yönelik tertiplerini boşa çıkaralım	28
Bugünkü Doğu Avrupa gerçeği ve onu hazırlayan zemin	30
Demir-Çelik grevinde bir işçiyle söyleşi	32
Sevyesiz ve sığ bir saldırı üzerine birkaç söz	37
Açık mektuplar, telgraflar ve orta yolculuğun ızdıraplarına dair	39
İşçi sınıfı ve sendikalar üzerine	51
Devrimimiz II	58
Okurlarımıza açık mektup ..	66

Karanlık hükümdarlarının ışığı hükmetmeyle simgeleşen bir zaman diliminde, ışığı gidim gidim alma uğraşının ürünü olarak sevgili okuyucularımıza ulaşabilmek ne güzel!

12 Eylül sabahı kukladan kartalın haşmeti eskimiştir artık. Özgürlük nağraları dağların zirvelerinde yankı yapa yapa eteklere, oradan varoşların dış çeperlerine vuruyor. Karanlık sahipleri kulaklarını şatoların, zırlı araçların kirisine dayamış tarihin ezilmiş, horlanmış ve acı çektilmiş kitleleri eliyle kendisine ulaşacak hükümünü bekliyor. Beklesinler. Cehennem azabı beklentinin duygularını tatma sırası onlarda. Eylül mutlaka karanlık lekelerini temizleyecektir. Adaletin kapı çalışıyla terörün, zebaninin kapı çalışı mutlaka birbirinden ayırt edilecektir.

Bu ayki kapağımız 12 Eylül... Belki kimilerince güncel görülmebilir. Ama güncel olduğu kesin. Çünkü 12 Eylül bugün de hükümdarlığını sürdürüyor. Yasalarıyla, idareleriyle, terörüyle, açlığı ve sefaletle demagojik ikiyüzlü politikasıyla, süren işkencesiyle 12 Eylül güncelliğini koruyor. Bir farkla ki, ferman çıktığı günkü gibi her yere hükmedemiyor. Dağlar, sığınaklar ve sokaklar asıl sahiplerince elde edilmenin sancılarını çekiyor.

Gündemimizde, Bulgaristan Türkleriyle, Türkiye'de yaşayan Kürtlerin trajedik yaşamları ve Türk hakim sınıflarının sahtekarlıkları yer almaktadır. Yeni Çözüm ve DS anlayışının Bulgaristan sosyal-faşistlerinin Türk azınlığa karşı göç ettirme politikasıyla ayuka çıkan sosyalizm düşmanı politikalarının, ona ve çekim merkezlerine yıllardır sosyalistler demiş olmanın çıkamazına örnek teşkil eden "Jivkov yoldaşa telgraf"ın yorumuyla devam ediyor.

Geçen sayımızda dizgi hatası sonucu dizi olduğunu belirtmediğimiz Devrimimiz adlı dizi yazımızın ikinci bölümü ve "sendikalarda çalışma" adlı dizi yazımızın birinci bölümünü bu sayımızda bulacaksınız.

Eskişehir-Aydın güzergahında hakim sınıflarca çizilen zulüm iki devrimcinin katledilmesine ve onlarca siyasi tutuklunun sakat kalmasına neden olmuş ve bunun kamuoyunda yarattığı tepkiyi dergimiz sayfaları tahmin edilebileceği gibi almayacaktır. Bunun yerine cezaevi gerçekliğini 1 Ağustos genelgesini ele almayı daha uygun bulduk.

Devrim ve halk için aydın olmakla kendisi için "aydın" olanlar arasındaki ayırım çizgisinin berrak örneğini kendi anlatımıyla ortaya koyan Nihat Behram'la söyleşi ile iç içe geçmiş tanıtımını okuyucularımızın ilgiyle okuyacağına eminiz.

Bu sayımızda olabildiğince sözerek yansıtmaya çalıştığımız özet haberlerin yanı sıra, eğer men sınıfların sosyalist basına düşürülmesinin inkar edilemez örneği olan, siyasi polis bürolarımıza ve elemanlarına karşı estirdiği terör ve yaptığı işkenceyi kanıtlarıyla bulacaksınız.

Yeni Demokrasi okurlarına açık mektup'un bütün okuyucularımız tarafından beklendiğimiz ilgi ve tepkiyi göreceğini umuyoruz.

Yurtdışı abone ve okuyucularımızın bu sayımızla birlikte abone ücretlerini Avrupa temsilciliğimizin hesap numarasına yatırmalarını, çeşitli ülkelerde düzenlenen YENİ DEMOKRASİ ŞENLİK'lerine aktif katılmalarını devrimci bir sorumluluk olarak değerlendiriyoruz. Abone ücretleriyle ilgili tüm sorunlar Augsburg'ta bulunan Avrupa Temsilciliğimiz üzerinden çözümlenmelidir.

Mao Zedung yoldaşın 13. ölüm yıldönümünde (bu ay) çıkarmayı düşündüğümüz özel sayı dolayısıyla bu sayımızda yer vermedik.

26. sayımızda buluşmak umuduyla.

Umut Yayıncılık ve Basım
San. Ltd.Şti. Adına Sahibi:
Yusuf UYGUN

Sorumlu Yazı İşleri Müd.
Murat TUNÇ
Yönetim Yeri:
Piyerloti Cad. 33-35/37
34400 Çemberlitaş-İSTANBUL
Tel: 528 09 33

Ankara Bürosu:
Necatibey Cad. No: 80/12
Maltepe-ANKARA

Kars Bürosu:
Kazım Karabekir İshani Kat 2
No: 217 KARS
Kayseri Bürosu:
Sivas Cad. Stat İshani Kat 5 No: 605
Tel: 11 06 01 KAYSERİ

Sivas Bürosu
Sularbaşı Mah. Selçuk İş Hanı
Kat. 3 No: 313 SIVAS

Avrupa Temsilciliği
Kohlgerasse 16
8900-Augsburg 11/BRD

Avusturya Bürosu:
Münzwardeingasse 5
1060 WIEN/Avusturya

Fransa İrtibat Bürosu:
17. Rue-De -L'echoier
75010 Paris

Hollanda İrtibat Bürosu:
Vanberkum str. 40
ARNEHM

İsviçre Bürosu:
Herrenbergweg 9
4054 BasseL-SCHWEIZ

Dizgi:
Maraton Dizgievi

BASKI:
GÜNTÜR Basım Yazın AS.

Dağıtım:
Hürriyet Holding A.Ş.

Yurtdışı Hesap No:

Yusuf UYGUN
Akbank Bahçelievler İst. Şub.
Hesap No: 6720-7/DHN

Yurtdışı Hesap No:
Akbank Bahçelievler İst. Şub.
Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5

Yurtdışı Aboneleri Hes. No:
Konto Nr: 1062520
BLZ: 72050000
STADTSPARKASSE AUGSBURG

İlan Koşulları:

Arka Kapak/SB: 400.000 TL.
Kapak İçleri/SB: 300.000 TL.
Tam Sayf./SB : 240.000 TL.
½ Sayfa : 120.000 TL.
¼ Sayfa : 60.000 TL.

Yurtdışı Abone Koşulları:
6 Aylık : 12.000 TL.
1 Yıllık : 24.000 TL.

Yurtdışı Abone Koşulları:
6 Aylık : 30 DM-15\$
1 Yıllık : 60 DM-30\$

Tarihte Son Sözü Hep Direnenler Söyler

Postal sesleri geliyordu gecenin sessizliğinde; tank, panzer uğultusu tirmalıyordu kulakları. Radyoda askeri marşlar, okunan bildiriler ve tekrarlanan sokağa çıkma anonsları... Birkaç rütbelinin ağzından çıkan talimatlar ülkenin dörtbir yanına yayılmıştı. Gecenin o ahenkli, sessiz güzelliği bozulmuştu. Huzur adına huzursuzluğun, barış adına savaşın, can güvenliği adına terör askeri kimlikle sokağa çıkmıştı. 9 yıl önce bugün, 12 Eylül 1981 günü CIA patentli askeri faşist diktatörlük bir karabulut gibi çökürmüştü topluma. Ve toplum gitgide daha bir karanlığa, daha bir barbarlık ortamına atılmıştı. 160 dışı canavar toplumu çiğnemeye başlamıştı.

Efendiler emir buyurmuş, sadık uşaklar hemencecik emiri yerine getirmişti. Emperyalist efendilerin ve uşak komprador patron ve ağaların son çareleri olmuştu askeri faşist diktatörlük. 12 Eylül gününe gelindiğinde parlamenter maskeli azgın canavar artık işlevini yerine getiremez olmuştu. Gelişen sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelesi, gün geçtikçe çığ gibi büyüyen toplumsal muhalefet, gittikçe büyüyerek yaygınlaşan grevler ekonomik, siyasi buhranı daha derinleştirmiş, komprador patron ve ağaların faşist düzeni çürütmeye başlamış, emperyalist efendilerin de çıkarları tehlikeye düşmüştü. Efendiler tatlı kârdan, yeraltı, yerüstü zenginlik kaynaklarından olmak istemiyorlardı. Tek

çareleri vardı. Bu diğer yarı sömür-gelerinde olduğu gibi; işleyemez hale gelen parlamentoyu gasbetmek ve yerine askeri generaller diktasını getirmektir. Ancak böylelikle egemenliklerini biraz daha uzatabilirlerdi. Öyle de yaptılar.

Askeri faşist cunta işbaşına gelir gelmez parlamentoyu kapattı. Grevleri yasaklayarak işçileri dipçik zoruyla çalıştırmaya başladı. İşleyemez durumda olan ekonomik, bocaları tütmeyen fabrikalar ancak bütün hakları ellerinden alınmış işçileri dipçik ve cop zoruyla üretimi artırarak, artı değeri daha çok gasp etmekle mümkün olabilirdi. Bunun için de işçi sınıfını örgütsüz bir gücedönüştürmeleri gerekiyordu. Öyle de yaptılar. Sendikaların kapılarını

kilit vuruldu. Sendikacılar ve devrimci işçiler kışalara dolduruldu. Sınıf devrimci işçilerden, önderlerinden arındırılmaydı. Bu arındırılma yapılmadan sınıfa hükmedemezlerdi. Zulüm; zulüm çarkını büyük bir hızla çalıştırdı. İşçi sınıfının sendika, toplu sözleşme, grev vb. kan ve can pahasına kazandığı bütün hakları ellerinden alındı. Sınıf siyasetle de uğraşmamalıydı. Siyaset yapma hakkı sadece ve sadece kendi haklarıydı. Başkaları bu hakkı kullanamazdı. Öyle de yaptılar. Ancak bütün hakları ellerinden alınmış tüm kültürel ve siyasal etkinliklerden uzaklaştırılmış bir topluma hükmetmek daha basit olacaktı.

Suskun bir toplum yaratmak için o toplumdaki örgütlü güçleri dağıtıp parçalama ve etkisizleştirmekten geçerdiler. Egemen güçleri ölüm döşesindeyken şok tedavisi uygulayarak ayakta tutmaya çalışan faşist cunta ilk iş olarak halkın örgütlü güçlerine saldırıyla işe koyuldu. Öncelikle radikal bir politik hat izleyen düzenlerini silahlarıyla eleştiren örgütlü güçler çökertilmeliydi. Bu halledildikten sonra diğer belaları daha kolay başlarından atabilirlerdi. Temizleme ve arındırma hareketi genişledi. Sokak sokak, fabrika fabrika, dağ taş cendereye dönüştürüldü. Devrimciler sokak ortalarında, dağ başlarında kurşuna dizildi. İnfaz her an her yerde işlenecekti. Kolluk kuvvetleri geniş yetkilerle donatılmıştı. Zulüm çarkı döndükçe dönüyor, döndükçe de can alıyordu. Sokakta, dağda, tarlada, fabrikada infazını yapamadıklarını işkence tezgâhına çekmek gerekliydi. Bir bölümü de orada infaz edilmeli, geri kalanları zindanlara doldurulmalı ve orada uzun erimli bir infaz gerçekleştirilmeliydi. Egemen zorbalar bu politikalarını layıkıyla yerine getirdiler. Ve toplumun diğer örgütlü güçlerine yöneldi saldırılar. Onlar da aynı işleme tâbi tutuldu. Bütün demokratik kitle kuruluşlarının kapısına kilit vuruldu. Yönetici ve üyeleri zulmün cenderesinden geçirilerek zindanlara dolduruldu. Memurlar bütün hakları ellerinden alınan köleler haline getirildi. Ne kadar devrimci, ilerici ve yurtsever memur ve öğretmen varsa görevinden alınarak zindanlara dolduruldu. Okullar askeri

kışlaya dönüştürüldü. Bir çoğu işkence tezgâhına dönüştürüldü. Toplumda muhalefet diye bir şey kalmamalıydı, başı ezilmeliydi. Köylüler de susturulmalıydı. Onların da suçu büyüktü. Devrimci mücadeleye destek vermişlerdi, devrimcileri barındırmış ve beslemişlerdi. Analarından doğduklarına pişman edilmeliydiler ki bir daha böylesi işlere kalkışmamalıydılar. Onun için zulüm tezgâhi köy meydanlarında kurulmaya başlandı. Kurşunlananlar, işkenceye sakat bırakılanların, zindanlara doldurulanların haddi var hesabı yoktu.

Kürtlerin yaşadığı bölgelerde mücadele ateşi silahla parıldamıştı. Oralarda Ulusalci ve Marksist-Leninist güçler silahlı mücadele veriyorlardı. Bu çok büyük bir tehlikeydi. Buradaki zulüm, daha bir vahşi daha bir akıllmaz olmalıydı. İnsanlara bir ibret dersi verilmeliydi. Dağ taş askerle dolduruldu. Her köye bir karakol, her okul bir karakol oluverdi. Çobanlar, reñçberler kurşunlandı. Devrimciler birer, ikişer, dörder, beşer, sekizer, dokuzar katledildi. Ekinler, ormanlar yakıldı, dağ taş tarandı, bombalandı. Köylüler meydanlarda yazın sıcağı kışın soğuğu denmeden çıplak süründürüldü, dipçiklendi, ağaçlara asıldı. Manyetolar hemen orada çalıştırıldı. Bir kıyımdı bu. Büyük bir hızla yürüyordu. Sürgünleri sürgünler kovaladı. Doldurabildikleri kadar zindanlara tıkıştırıldı.

Üniversiteler ve tüm okullar birer kışla oldu. Eğitim kuşa çevrildi. Bilim kovuldu zulüm içeri sokuldu. Devrimci öğretmenler, öğretim üyeleri görevlerinden uzaklaştırıldı. Zindanlarda onlara da yer ayrılmıştı. Türk İslâm Sentezi temel eğitim oldu. Din dersleri zorunlu kılındı. Şeriatçılık hortlatıldı. Faşist-yobaz gerici okullara yerleştirilerek eğitim adı altında insanlara faşist ideoloji empoze edilmeye başlandı.

Zindanlar tıka basa doldurulmuştu. Ülke bir uçtan bir uca halklar hapisanesine dönüştürülmüştü. Toplum susturulmuştu. Toplumun örgütleyici kesiminin büyük bir bölümü zindanlardaydı. Onların sesi kesilmeliydi. Kişiliksizleştirilip, tek tipleştirilmeliydiler. Eşi benzeri az rastlanır, Nazi kamplarındaki zulmü

aratacak bir kıyıma giriştiler. Metris, Diyarbakır ve Mamak cezaevlerini pilot yerler seçerek zulmün vahşetin dışlarını çevirdiler. Çark döndükçe can alıyordu, kan döküyordu. Marşlar, askeri eğitim, işkence, işkence lağımı sularla bekletmeler, insan pisliği yedirmeler, tecavüzler, cop sokmalar, vb. vb. Binbir zulüm metodu işliyordu. Özgürlük tutsakları buralardan sağ çıkmamalıydılar. Sağ çıksalar başlarına bela olacaktı. Ve çıkanlar da bir iş yapamaz olsundular. Politika buydu. Ve şanlarına yakışır bir şekilde uygulayıverdiler.

Ve 12 Eylül Askeri Faşist Diktatörlüğü geçici de olsa amacına ulaşmıştı. Toplumun örgütlü güçlerini dağıtmış, devrimci örgütlülükleri büyük bir darbe vurmuş, sendikaları demokratik kitle kuruluşları kapatılmış ve suskun bir toplum yaratılmıştı. Kanemici zorbalar nasıl bu başarıyı elde ettiler. Evet, nasıl ve neden?

Daha 12 Eylül'e gelmeden evvel toplumsal bir başkaldırı vardı. Halkın devrimci muhalefeti çığ gibi büyümüştü. Yüzbinlerce işçi grevde, fabrikalar işleyemez durumdaydı. Devrimci örgütlü güç her geçen gün daha da büyüyordu, yüzbinleri peşinde sürüklüyordu. Gençlik dinamik ve atikti. Devrimci mücadeleye büyük bir güç katıyordu. Köylüsü, memuru, esnafı bu mücadeleye büyük bir hızla katılıyordu. Buna karşın kanemici zorbalar başarılı oldu ve ciddi bir direnişe karşılaşmadı.

12 Eylül'e ramak kala egemen güçler cuntanın planını yapıyor, buna ortam hazırlamaya çalışıyordu. Ecevit hükümeti gelişen devrimci mücadeleyi bastırmak için 1979'da sıkıyönetim ilan etmişti. Devlet desteğiyle faşist komplolar ve katliamlar yapıyordu. Mezhep kavgası körüklenerek, Alevi-Sunni davası denerek Maraş'ta vb. yerlerde katliamlar gerçekleştirildi. Parlamento işleyemez haldeydi. Cumhurbaşkanı seçilemiyordu. Egemenler arasındaki çelişkiler had safhaya varmıştı. Askerler nota veriyorlardı. Bütün bunlar bir askeri darbeye delaletti. Ve Marksist-Leninistler askeri darbe olmadan çok önce böyle bir darbenin olacağını görmüşlerdi. Bunu belirtiyorlardı. ML-MZD bilimini

...
Zana selam olsun
Zincirin, zulumün kâr etmediği
Kırbacın kâr etmediği
Büyük taharrüdü!

Elver GÖRCE

savunanlar bu tehlikeye işaret etmelerine karşın buna uygun bir örgütlülük yaratmadılar. Tüm güçleriyle yeraltı örgütlenmesine çekilmediler ve darbe karşısında örgütlü bir güç yaratma beceresini gösterememiş oldular.

Ibrahim Kaypakkaya'nın koymuş olduğu mücadele ve örgüt anlayışının hayata geçirilmemesi temel örgütlenme alanları olan kırsal bölgelere yeterli önemin verilmemesi ve gerilla savaşı örgütlülüğünün, mücadelesinin ML perspektifler doğrultusunda yerine getirilmemesi ML'lere acı ve onarılması güç olan bir yenilgi tattırdı. ML'ler proletarya içinde yeterince örgütlü değillerdi. İşçi sınıfı sarı ve reformist sendikalistlerin denetiminde veya onların etki sahasındaydı. İşçi sınıfına siyasi iktidar bilinci verilememiş sınıfın mücadelesi ekonomik ve demokratik bir nitelik taşıyor olmaktan ileri gitmiyordu. DİSK işçi sınıfı içinde belli olumlu etkiler yaratmasına karşın, sınıfa siyasi iktidar bilincini vermekten uzak reformist ve parlamenterist bir öz taşıyordu. DİSK'in bu niteliği işçi sınıfının umudunu burjuva partiler ve parlamentoya bağlamıştı. Kurtuluşunun silahlı devrimle olacağına inananlar azınlık teşkil ediyordu. İşçi sınıfının bu durumu Askeri Faşist darbenin gerçekleşmesinde, başarı kazanmasında önemli bir rol oynadı.

Genelde de reformizm, legalizm devrimci harekette önemli bir yer tu-

tuyordu. Örgütlenmeler ülkenin özgülüne uygun olmaktan uzak legal bir laçkalık taşıyordu. Toplu ayaklanma, silahsız devrim anlayışı devrimci yapılanmalarda egemendi ve bu güçler halkın büyük bir bölümünü, etki altında tutuyordu. Ve halkı silahlı karşı devrimin saldırısına karşı silahlı karşı koyma perspektif ve örgütlülüğünden uzak hareket ettiriyordu. İşte bu etmenlerde devrimci mücadelenin bastırılmasında, devrimci örgütlülüklerin büyük bir darbe yemesinde başat rol oynadı. Yarı-sömürge, yarı-feodal bir ekonomiye sahip, faşizmin sürekli olduğu ülkemizde, örgütlenme esas olarak illegal, mücadelede zora dayanan uzun süreli silahlı bir halk devrimini gerektiren ve bu somut koşullarının dayattığı bir zorunluluk olmasına rağmen, devrimci güçler bunu kavrayamamış, pratikte legal örgütlenme ve barışçı mücadeleye ağırlık vermişlerdi. Bu olgu darbeye birlikte devrimci örgütlerin daha basit bir darbe yemesini sağlamıştı. Muhtemel olan askeri darbeye karşı da gerekli hazırlıklar yapılmamış, devrimci örgütlenmeler aralarında bir birlik, direniş örgütlenememiş, kısacası hazırlıksız bir biçimde yakalanmışlardı. Bu da küçük burjuva sosyalistlerinin, reformist ve revizyonist güçlerin ülke özgülüne bir tahlil getirmemeleri, yapılan subjektif tespitlere dayanan yanlış örgütlenme ve mücadele biçimleri bu yanlışların temelini oluşturmuştu.

Proletaryanın sınıf örgütünün kitleler içinde yeteri düzeyde kök salmaması, getirmiş olduğu ML ilkelere hayata geçirememesi kitleler üzerindeki etkisini sınırlıyordu. ML'ler dışındaki güçlerin bir türlü legalizmden kurtulamamaları, parlamentoya ve SHP'ye belli oranda umut bağlamaları, SHP'ye sürekli kan taşıyarak halkın umudu gibi göstermeleri halkın örgütlü bir güç olarak direnişe geçmesi önünde bir set oluşturmuştu. Aradan yıllar geçmesine ve yaşanan birçok acı deneyden sonra küçük burjuva sosyalistlerimizin hâlâ ders çıkarmadığını üzülenek görmekteyiz.

12 Eylül askeri faşist diktatörlüğü gelişen toplumsal muhalefetin bastırılmasında, örgütlü devrimci güçlere büyük darbeler indirilmesinde ve çıkmaza giren ekonominin ağır faturasını başta işçi sınıfına ve emekçi halkın sırtına yüklemesinde, 12 Eylül öncesi hayata geçiremedikleri 24 Ocak kararlarını, IMF, Dünya Bankası ve Emperyalist efendilerin reçetelerini daha rahat hayata geçirmede toplumu belli bir dönem içinde suskunluğa, üniversiteleri tüm okulları Türk-İslâm sentezinin hayata geçirildiği kurumlara dönüştürülmesinde, bilimin kovulmasında aydın, yazar-çizer ne kadar ilerici varsa hepsini kısa kaç altında tutmada, yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin etmede büyük başarı sağladı. Yine toplumda yeni yeni vurguncuların türetilmesinde, hayali ihracatlarla çıkar çevrelerine trilyonlar kazandırmada da başarı sağladı. Ve yoksulluğa, sefaletle sürüklenen aç sefil bir yaşam sürdürmeye mahkûm edilen anaların kızlarını, kendi bedenlerini pazarlamasına, babaların çocuklarını aç çıplak görmeye dayanamayıp kendisini yakmasına kadar yol açtı. Toplumda depolitasyon politikasını hayata geçirmede de belli oranda başarı kazandı. Ve bütün bu acıların, zulmün ve vahşetin yanında da devrimci mücadelede ve örgütlenmede bir süzgeç görevi de gördü 12 Eylül. Devrimci proletaryanın ve devrimci güçlerin önüne zengin dersler bıraktı. Aynıları aynı yerde birleştirirken, her askeri faşist darbeden sonra devrimci hareket içinde oluşagelen yığınlıklar, mücadele kaçınılıkları, mülte-

cilik, kendini açığa vurdu. Daha önce gizlenen kimlikleri orta yere serdi. Devrime inancı olmayanları, halkın silahlı devriminden korkanları, su yüzüne çıkarırken, bu güçleri legal devrimcilik bayrağı altında topladı. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de legalizm, reformizm ve revizyonizm toplumun radikal mücadelesi önünde bir set gibi dikildi. Bu esas tehlikenin yanında Troçkizm, solculuk vb. sapmaları tekrar gündemin içine sokuverdi.

12 Eylül şü gerçekleri tüm toplumun gözü önüne sermiş oldu. Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde komprador patron ve ağaların diktası olan faşizmin parlamenter maske altında işleyemez duruma geldiği anda yüzündeki bu maskeyi çıkararak açık askeri faşizmle sürdürdüğünü, faşizmin bizim gibi ülkelerde ancak ve ancak toplumsal bir devrimle alaşağı edileceğini, kompradorların bir kesiminin hükümete gelmesi veya gitmesiyle herhangi bir değişimin olamayacağını ve faşist diktatörlüğün açık askeri diktatörlükler şeklinde sürdüğü gibi parlamenter maskeyle de süreceğini göstermiş oldu. Ve faşizmin gelip geçici bir olgu olduğu mantığına bir darbe oldu.

Sömürge, yarı sömürge ülke devrimlerinin kapitalist ülkelerinden farklı bir seyir izleyeceğini, uzun erimli legal bir çalışmayla kitleleri toplu ayaklanmayla devrim yapma yerine, illegal örgütlenme ve silahlı bir halk savaşıyla kırlardan şehirlere doğru uzun bir mücadeleyi gerektirdiğini bir kez daha ispatlamış oldu. Düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün yasak olduğu, düşüncelerinden dolayı insanların sokak ortalarında, dağ başlarında kurşunlandığı, işkence tezgahlarına çekildiği, zindanlara doldurulduğu, daha 17 yaşındayken idam sehpalarına çekildiği bir ülkede legal ve barışçı mücadelenin hayat bulamayacağını ortaya koyarak, ML örgütlenmenin illegal parti örgütlenmesi, karşı devrimci zora karşı devrimci zorun zorunlu olduğunu ortaya koyarak kitlelerin ancak silahlı devrim mücadelesi içinde politikleşeceğini, proletarya partisinin böylesi bir mücadele içinde çelikleşip güçleneceğini, karşı-devrim ordusuna karşı halk

ordusunun örgütlenmesinin zorunlu olduğunu, bunun gerilla birimlerle çekirdekleri oluşturularak yaratılacağını göstermiş oldu.

Keza ülke devriminin şehirde de, kırdaki da başlayacağı yönündeki saçmalıkları da mahkûm etti. Faşizmin önce şehirlerde devrime yüklendiğini, şehirlerdeki devrim mücadelesinin bastırmanın daha kolay olduğunu ispatlamış oldu. Faşizmin şehirleri daha rahat denetim altında tuttuğunu defalarca kanıtlanmıştı. Şehirlerdeki mücadelenin kırdaki yükselen devrim mücadelesine destek görevi taşıdığını hayatın kendisi kanıtladı. PKK ve TKP/ML-TIKKO'nun geliştirdiği gerilla savaşına karşı egemenlerin başarı elde edememe gerçeği bunu gözü görmeyen körlere dahi göstermiş oldu. Ve sömürge, yarı-sömürgelerde başarıya ulaşan sosyal ve ulusal kurtuluş hareketleri, hâlâ sürmekte olan mücadelelerdir ki kırlardan şehirlere uzun süreli halk savaşının tanıklığını yapmaktadır. Artık bu gerçek görmezlikten gelinemez. Devrim diye bir sorunu olan herkes gelişen sosyal kurtuluş hareketine destek vermelidir.

12 Eylül devrimci güçler arasındaki güç ve eylem birliğinin zorunluluğunu, devrimci güçler arasındaki birliği zedeleyici davranışlarda bulunmanın hele hele bunu zora, silaha büründürmenin karşı devrime hizmet, devrime zarar, halka güvensizlik verdiğini göstermiş oldu. Bunun yanında ilkel olmayan eylem ve güç birliklerinin pratik bir anlam taşımadığını; proletarya partisinin önderlik ettiği silahlı devrim hareketi belli bir güç oluşturmadan, faşizme karşı halkın birleşik cephesinin gerçekleşmeyeceği gerçeğini, adına 'cephesiz' denerek kurulan ama birkaç ay dahi ayakta kalamayan birçok cephenin hemen dağılması, hayat hakkı bulunması bunu göstermiş oldu.

Ekonomik, demokratik, akademik mücadelelerin gerekliliğini ama siyasal iktidar mücadelesiyle bütünleştirilmeyen bu tür mücadelelerin sonuç getirmeyeceğini, düzen sınırları içinde belirli iyileştirme reform ve kazanılan hakların çözümü ve kalıcı olmayacağı, kitlelerin pasifize ettiği, karşı devrimin saldırılarına karşı

sında direniş göstermeyeceğini göstermiş oldu. Karşı-devrimin saldırıları karşısında eylem ve güç birliklerinin oluşturularak, karşı-devrim saldırısına karşı direniş mevzilerini oluşturulmasının kaçınılmaz bir gereklilik olduğu 12 Eylül'le bir kez daha kendini gösterdi.

İşçi sınıfının siyasal iktidar mücadelesi önünde reformizmin, revizyonizmin, sarı ve faşist sendikacılızmin tehlike teşkil ettiği, proletaryanın sınıf örgütünün bu akımlara karşı mücadele etmeden, sınıf içinde bunların etkisini kırmadan sınıfı siyasal iktidara yönlentemeyeceğini ülkemizin gerçekliği bir kez daha ortaya koymuş oldu. Sendikalar sınıfı okullardır. Sınıf burada bütünleşerek ekonomik, demokratik hakları için örgütlenir. Proletarya partisi buralarda çalışarak sınıfın kendiliğinden yükselen ekonomik demokratik mücadelelerine siyasal karakter kazandırmazsa, bu mücadeleyi siyasal iktidar mücadelesiyle bütünleştirmezse ve sınıf bilinci vermezse, sınıfın kazandığı hakların bir çırpıda, karşı devrimin saldırıları karşısında bu hakların korunamayacağı M-L ilkesi bir kez daha hayatta doğrulandı. Bugün bunu gerçekleştirmek bir zorunluluk olarak kendini dayatmaktadır. İşçi sınıfı üzerinde sarı sendikacılığın, reformizm ve revizyonizmin büyük bir etkisi mevcuttur. Devrimci işçiler öncelikle bu etkiyi kırmak zorundadır. Bu kırılmadan sınıfın mücadelesi siyasal iktidar mücadelesine dönüştürülemez. Sınıfa sınıf bilinci verilmedi mi sınıf sadece ekonomik mücadeleyle yetinir, belli ekonomik haklar kazandı mı durgunlaşır. Baharla birlikte kendiliğinden yükselen sınıfın mücadelesi bunun en güzel örneği. İşte proletarya partisi önünde duran bu görevi yerine getiremezse, proletaryayı örgütlü bir güç olarak, sadece teoride değil, pratik olarak devrime önderlik etme görevini yerine getiremez.

İşte bütün bunlar defalarca ülke örgütünde ispatlanmasına karşın küçük burjuva sosyalistlerimiz, reformistler hâlâ eski çizgilerinde direniyor. Milli nitelikli burjuva partilerinin kurulması nerdeyse olanaksızlaşmışken legal olarak sosyalist

Devamı syf. 64'de

Bulgaristan Türkleriyle Oluşturulan Sis Perdesinin Ardında Kürt Halkının Sürülmesi ve Boğazlanmasında Seyirci Kalmayalım

Cezaevleri direnişi dışında ülkenin son bir iki aylık gündemi iki ulusal sorun etrafında gelişen olaylarla dolu geçti. Biri "Bağımsız Kürdistan" için sürdürdüğü savaşta PKK'nın kaydettiği ilerlemeler ile bu durum karşısında Kürt sorununa ilişkin resmî politik tutumu zorlanan ve özellikle Botan üzerindeki askeri denetimi güçleşen devletin çığırından çıkarttığı insanlık dışı, deşet verici yaygın uygulamalar, Cudi'de kimyasal savaş hazırlıkları, köy boşaltmalar, arazi yasakları ve karşılaştığı kitlesel direniş, diğeri ise Bulgar devletinin trenlere doldurarak başından atıverdiği Türk azınlığa mensup yüzbinlerce insanın yaşadığı dramatik durum ile bunu kendi bunahm ve açmazları bakımından çok yönlü değerlendirme çabasındaki ülkemiz hakim sınıflarının yaptıkları uluslararası diplomatik girişimler ve bir kampanya halinde TRT'den sürdürdükleri ve basın organlarıyla, mitinglerle, toplantılarla takviye ettikleri iki yüzlü şovenist-gerici iç propaganda oldu.

Gayri resmî gündemde birinci sorun öne çıkarken kamuoyuna açık resmî gündemi ikincisi işgal ediyordu sürekli. Kapalı kapılar ardında, Milli Güvenlik Kurulu, Genel Kurmay Başkanlığı ve sair yüksek organlarda Kürt sorunu ve gerilla savaşına karşı çaresizlik içinde çare arayışıyla yeni merkezi taktikler geliştirmek için üstüste toplantılar yapılırsa da, kamuoyu önünde bu konuları fazla işlememeye, belli sınırların dışına çıkmamaya büyük özen gösteriliyordu. Aksi takdirde "Eşkiya fazla ciddiye alınmış olur ve meselinin daha fazla tartışılmasına yol açılır"dı ki, bu da "milli enfaatlerle asla bağdaşmaz"dı. Bu yüzden TRT yayınları da aynı özenle hazırlanıyor ve çok sıcak gelişmelerin

yaşandığı Botan'dan ancak devlet güçlerinin başarısız olduğu imajını silmeye yönelik tek taraflı birkaç kısa haber ile devlet terörüne, ırkçı siyasete, milli haksızlığa karşı kamuoyundaki tepkileri bertaraf etmeyi amaçlayan yetkililerin demagojik açıklamaları aktarılıyordu.

Resmî tutum, anlaşılır nedenlerle, böyle katı, böyle "su sızdırmaz" olacaktı, nereye kadar ve ne ölçüde olabilirse. Lakin basının da aynı kalıba girmesi mümkün değildi. Devlet tekelinde alternatifsiz yayın yapan TRT'ye göre, devletin dümen suyundaki gerici basının belirli bir serbestlik içinde yayın yapması, hem "demokratik rejim" görüntüsünü asgari ölçüde sağlayabilmek, hem kamuoyunun bu konularda artan ilgi ve merakını düzenin kendi sivil araçlarıyla mümkün mertebe devlet lehine gidermek ve hem de bu vesileyle okuyucu kitlesini elde tutup tiraj artırmak için gerekli ve zorunlu olan bir şeydi. Yine Kürt halkı üzerinde devlet güçlerinin estirdiği topyekün terör, kitlesel direnişler sayesinde Mısır'daki Sağır Sultan'ın bile duyacağı ölçüde ayyuka çıkarken, "demokrat ve ilerici" bir kisveyle sol kamuoyuna yönelik yayın yapan bazı gazete ve dergiler bunları görmezlikten gelip tümüyle atlayamazdılar. Düzenin çıkarları açısından bunların tutumu, TRT gibi veya en aşağılık magazin gazeteleri gibi davranmak olamazdı. Ve yine bir bölümü diğerlerine nazaran devlet güçleri lehine haber uydurma ve "eşkiya"ya küfür yağdırmada daha ölçülü olmak zorundaydı. Böyle olmazsa düzenin düdüklü tenceresi sübapsız kaynamış olurdu. Birileri de devleti bu açıdan kollamalıydı. İşte bu yüzden hem yetkili makamlar ve TRT'yle genel olarak basın arasında, hem de kendini dör-

düncü kuvvet sayan bu sivil gericilik korosunun içinde, derece derece bir farklılık, bir çökseslilik olacaktı.

Dahası olaylar yoğunlaştıkça "ortada büyütülecek bir şey yok" biçimindeki resmî söylem de eskiden olduğu gibi sürdürülemeyecek, yetkililer sorunun ağırlığını, gelişmelerin ciddiyetini bizzat ifade etmek zorunda kalacak ve devletin borazanı da uzun zamandan beri birinci gündem maddesi yaptığı Bulgaristan Türkleri'nin göçü yanında "Doğu'daki terör ve bölücülük" adını verdiği konuya artan ölçüde ağırlık verecekti. Botan ve çevresindeki olayların daha önce görülmemiş boyutlara ulaştığı Ağustos ayı ortalarında bir de Şiran eyleminin çıkagelmesi, halk savaşı stratejisini benimseyen ve Doğu'da Dersim yöresinde üslendığı bilinen TKP/ML-TIK-KO'nun silahlanmaya yönelik bu eylemiyle PKK'dan ayrı bir gerilla cephesi açacağına işaret etmesi, hakim sınıflarda varolan endişe ve telaş artırdı. Bundan sonraki günler hükümet ve devlet organlarının üst düzey toplantı ve demeçleriyle, parti liderlerinin ayrı ayrı konuşmalarıyla, basının "milli mutabakat" çağrıları ve TV'nin konuya ilişkin özel programlarıyla dolu geçti. Genel Kurmay Başkanı Torumtay'ın uzun yazılı açıklaması son gelişmeler karşısında "sigortasının attığı" ve "darbe sinyali verdiği" yorumlarına neden oldu. Artık yetkilisi yetkisizi, askeri sivil, hepsi bir ağızdan konuşuyor, her kafadan ayrı bir ses çıkıyordu. Halen daha "kök kazıma" nutukları atıp "eşkiyanın propagandasını yapmış oluyorsunuz" diyerek basının kulağını çekmeye devam eden Özal ise, kendi bu konuşması dahil son günlerde resmî demeçlerin meseleyi önemsemeye basından geri kalmadığını göremeyecek kadar

şaşkınlık içindeydi.

Kürt meselesinin tartışılması, yetki kargaşası, "devlet gücünü çabuk gösterin" çığlıkları, Botan'da, Dersim'de beyaz orduların sürek avı devam ederken, öteki "milli mesele" de hep sıcak tutuldu. Bir süreden beri dikkat çekici olan, ulusal-kültürel özgürlükler, insan hakları ve bunlara ilişkin uluslararası sözleşmeler konusunda Bulgaristan Türkleri vesilesiyle gösterilen "Fevkalade duyarlılık"tı! Bu konularda oldukça kirli bir tarihe sahip olmasının yanı sıra, aynı suçları bugün halen olanca hızıyla işlemeye devam eden ve dünya kamuoyunda demokratik platformlarda ön sıralarda sorgulanan bir devlet, birden bire savunmadan çıkıp "mazlumun koruyucusu" ve "zalimin amansız takipçisi" kesilerek, aynı dersten müzdarip bir başkasına karşı uluslararası атаға kalkmıştı. "Dünya bu korkunç haksızlık ve zulüm karşısında sessiz kalmamalı, 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana görülmemiş boyutta bir tehcir uygulayan zalim Bulgar'a haddi bildirilmeli"ydi.

Tehcir Şampiyonları Tehcirle Mücadelede!

Osmanlı sultanları ve paşaları gibi torunları da bu işlerde çok marifetli doğrusu. "Yavuz hırsız ev sahibini bastırır" sözü onlar için söylenmiş olmalı. Öyle ki daha yakın sayılacak bir tarihte (1915), yüzyılımızın en büyük kasabı Hitler'e de ilham verecek şekilde gerçekleştirmiş oldukları bir Ermeni Soykırımını kabul etmemekle kalmıyor, son yıllarda "en iyi savunma saldırısıdır" esprisinden hareketle daha da ileri giderek gerçeği tepetakla ediyor, bunca zamandan beri neden meydana çıkmadığı ve şimdilerde nasıl "keşfedildiği" bir türlü anlaşılmasını toplu mezarları birbirine ardına açıp, Türk-İslâm motifli eski eşya ve kalıntılarla beraber sergileyerek "İşte, katliam ve soykırımın Ermenilerin yapmış olduğunu belgeleyen Türk kemikleri" diyorlar.

Konumuz bu değil esasen. Bu yalnızca bir örnek. Değinin geçerken belirtelim ki; soykırımı uğratıldığı kesitte Ermeni ulusunun burjuva örgütlerinin kendilerine bir devlet kurma amacıyla Çarlık Rusyası desteğinde

Osmanlı Devleti'ne karşı silahlı hareket ve direnişleri olmuştur. Burjuva milliyetçi önderlik altındaki bu çete savaşları Türk ve Kürt ulusundan sivil halkı da yer yer düşman yerine koyarak kırmış olabilir. Bu nedenle yalnızca ve tek taraflı olarak Ermeni halkının katliama uğradığını iddia edecek değiliz. Fakat soykırımı kesinkes bir taraf için sözkonusudur. Bunun anlamı, bir ulusal topluluğun, bir kültür ve uygarlığın, istilacı ya da egemen durumdaki bir başkasının silahlı güçleri tarafından topyekün hedeflenerek yoğun kitlesel katliamlarla imha edilmesi, dağıtılması, yıkıma uğratılmasıdır. 1. Dünya Savaşı içinde Doğu Anadolu'da böyle bir olay olmuş ve bunu da T.C.'nin tarihsel öncülü olan Osmanlı Devleti Ermeniler üzerinde gerçekleştirmiştir. Evet, bugün soykırımı kabul edilmiyor. Fakat bunun bir parçası ve de aracı olan tehcir, inkârı mümkün olmadığından, farklı sözcüklerle de olsa kabul ediliyor. O bölgede yaşayan Hıristiyan halkın başka bölgelere sevkedildiği vs. söyleniyor. Bu sevkیات sırasında bir trajedi yaşandığı da ifade ediliyor. Elde olmayan bir şey gibi... İşin gerçeği yüzbinlerce insanın doğrudan katledildiği ve yüzbinlercesinin de sürgün yollarında açlıktan, soğuktan, salgın hastalıklardan kırıldığıdır ki, bu ikinci tür ölümlerin de sorumluluğu o koşullar altında göç ettirene aittir.

Tarih önünde Ermenilerin ve de Kürtlerin ayrı devlet kurmaya yönelik başkaldırı ve isyanları suçlanabilir mi? Bu bakış doğru ve haklı olsaydı önce Balkan uluslarını suçlamak gerekirdi. Onlar başarılı oldular, Doğu Avrupa ve Asya'da ulusal hareketler döneminin genel tarihine olağan örnekler olarak geçtiler. Nitekim resmi T.C. tarihi de onları Osmanlı'dan ayırdıkları için suçlayamıyor. Fakat başarısız kalan istisnaları suçluyor. Tıpkı bu ülkede anayasayı zorla değiştirenlerin resmen suçlu sayılmayıp, değiştirmeye teşebbüs eden fakat bunu gerçekleştiremeyenlerin suçlandıkları ve cezalandırıldıkları gibi. Dolayısıyla -kestirmeden söylesek-, Osmanlı Devleti ve T.C.'nin Ermeni ve Kürt uluslarına yaptıklarını "isyan, bölücülük" vb. gerekçelerle haklı ve meşru göstermeye çalışması, kendini savunup -hem de gerçekleri muazzam çarpıtarak- bu mazlum ulusları suçlaması, tarihin kabul edeceği bir şey değildir. Başka bir ifadeyle tarih önün-

de suçlu olan ulusal özgürlük ve bağımsızlık isteyenler değil, bu doğal hakkı zorla engelleyen ve onları boyunduruk altında tutmak ve toprakları üzerindeki tahakkümü sürdürmek için insanlık dışı her yola başvuranlardır.

Bu iki ulusal sorundan biri (Ermeni Sorunu), sözkonusu ulusun Doğu Anadolu'dan soykırım yoluyla silinmesi ve ülkede küçük bir azınlık milliyete dönüştürülmesiyle "hal" edilmiş ve artık düzeltilme imkanı bulunmayan bir haksızlık olarak tarihe malolmuştur. Diğeri (Kürt Sorunu) ise bu ulusla birlikte bu ülkede ve kendi tarihi toprakları üzerinde tüm canlılığıyla yaşanmaya devam etmektedir.

Yalnız Anadolu'nun değil, o dönem dünyanın da tanık olabildiği en büyük tehcir hareketini Ermeniler üzerinde hayata geçiren Osmanlı Devleti'nden sonra, T.C. Devleti de birçok kez isyanları bahane ederek Kürtlere bu zulmü uyguladı. Tehcir sözcüğünün zorla göç ettirmeden başka bir anlamı yok. Bu uygulamanın ise T.C. kanunlarında bile yeri var. Örneğin 1934 tarihli Mecburi İskân Kanunu. Bu kanun Kürt'ten bahsetmiyor. Fakat "Türk kültürüne bağlı olmayan ahalî"den bahsediyor. Ve özetle bu ahalinin gruplar halinde başka bölgelere dağıtılmasını, yerlerine ise Türk kültürüne bağlı muhacirlerin yerleştirilmesini içeriyor. Yazıldığıyla kalan bir şey değil. Bu yüzden Batı ve Orta Anadolu'nun bozkırlarında dört bucağa serpilmiş Kürtler yaşıyor. Kanunun adından da anlaşıldığı gibi gönüllü değil, mecburi yerdeğişimine tâbi tutulmuş, yani yerlerinden-yurtlarından zorla göç ettirilmişler. Ve geliyoruz son yıllara. 12 Eylül'le birlikte çok yönlü turmandırılan zulümle Dersim'den, Botan'dan ve diğer Kürt bölgelerinden göçürülen köylerin listesi sayfalara sığmıyor. Bazıları bütünüyle boşaldığından "hayalet köy" diye anılıyor. Sürgün cezası verilerek, tehdit edilerek, sürekli gözaltı ve işkenceyle canından bezdirilerek topraklarından sürülen, kovulan, kaçırılan köylüler onbinlerle ifade ediliyor. Ve son zamanlarda bu gizli tehcir faaliyetine bazı köylerin istimlak edilmek üzere hükümet kararı ve asker marifetiyle toptan boşaltılması şeklinde açık bir tehcir de eklenmiş bulunuyor.

Hatırlanacağı üzere bundan iki üç yıl önce Dersim'in büyük bir bölümünün "Milli Park" yapılacağı söylene-

rek bu bölge köylerinin göçe hazırlanması istenmiş ve köylüler "şu falan yere gitmek istiyorum" şeklinde anket formu doldurmaya zorlanmıştı. "Milli Park" için bahanesiydi. O kadar ki, Dersim'in ormanlarını gerilla sığınağı olmaktan çıkarmak için devlet güçleri yakarak ve keserek tüketmekteydiler. Boşaltma arzusunun gerçek nedeni, Kaypakaya'dan bu yana devrimci evlatlarına sahip çıkan, bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm mücadelesine özveriyle katılan, 12 Eylül'ün azgın terörüne rağmen bu mücadelede güven duyduğu TKP/ML-TİKKO güçlerine artan ölçüde destek sağlayan Dersim halkını dağıtmaktı. Dersim'in isyancı ruhundan çekinen ve karşılaşacağı direnişin boyutunu kestiremeyen devlet bu girişimini zaman içinde askıya aldı. Fakat genelde göç ettirme fikrini ve bunu dayatan politikalarını terketmedi.

Son olarak Cudi Dağı'nda PKK'ya lojistik destek oluşturduğu ve kontrol edilemediği söylenerek bazı köylerin toptan boşaltılacağı ve istimlak edileceği bildirildi. İlk adımda Anılmış ve Boyunyakan köyleri için harekete geçildi. Hem de bu köylerin halkını açıldık ortada bırakacak şekilde. İstimlak edilecek evleri ve "kamu"laştırılacak toprakları için komik bedeller belirlenmişti. Bu aslında karşılıksız el koyma ve silah zoruyla gasptan başka bir şey değildi. Evlerinden, yurtlarından, geçim araçlarından edilen bu insanlara ne başlarını sokacak bir yer, ne de iş gösteriliyordu. Köylüler bu duruma itiraz ettiler. Yerlerinden ayrılmak istemediklerini ve böyle bir göçü kabul etmediklerini söylediler. Avukatları öne sürülen istimlak bedellerinin son derece düşük olduğunu ve başvuruları üzerine yeniden bedel tespiti yapmaya gelen mahkeme heyetinin köylere sokulmadan geri çevrildiğini açıkladılar. Bu durum yalanlanırken bir oylama yaptığı olarak da boşaltma işleminin ertelendiği bildirildi. Ve birkaç gün içinde tam bir oldu bittiyle her iki köy, askeri güç yığılarak boşaltıldı. Burjuva basın bu durumu olağan bir haber olarak geçti. Bulgaristan göçmenlerine gösterilen ilgi ve duyarlılık (ki onun da ne tür bir ilgi olduğu açıktır). Anılmış ve Boyunyakan köylülerinin akibeti hakkında gösterilmedi. Bu insanlar şimdi nelerde, ne durumdadır? Bu köyler nasıl boşaltıldı, neler yaşandı, halen ne acılar yaşanıyor? Ve "Bulgar"ın teh-

cir hareketi"ne karşı uluslararası savaş açan T.C. Devleti bu güçleri hangi hakla, hangi hukukla, ne adına yapıyor ve düzen içi muhalefet ve "insan hakları savunucusu" burjuva aydın bu uygulamaya bir ad koymaktan, tavır almaktan niye kaçınıyordu? "Milli menfaatler" için, "birlik ve beraberlik" uğruna, "huzur, güven, barış" adına öyle mi? Öyle ise Bulgar şovenizmi de benzer gerekçelerle yaptıklarını mazur gösterme ve savunmada "yerden göğe kadar haklı" olmalı. Bu cins bir "milli politika" yeryüzünde yalnız Türk hakim sınıflarına bahsedilmiş, başka menseli sömürücülere men edilmiş bir ayrıcalık mıdır ki, aynı fanatik ırkçı şoven-milliyetçi kafalar Bulgar burjuvazisinin Türk azınlığa ilişkin politika ve uygulamalarına ateş püskürtüyorlar? "Türkiye'de Kürt yoktur" veya "Türkiye Kürtleri Türk milletinin bir parçasıdır" ya da "Kürtlerin devlet kurma hakkından söz etmek bölücülüktür" diyen bir kimse resmi Bulgar politikasına ne yüzle itiraz edebilir?

Özgürlük Arayışındaki Kürde Düşman Olanlar, Bulgaristan Türkünün de Dostu Olamazlar, Onlar İnsanlık Düşmanıdır

Yeni bir şey değil. İsim değiştirme vb. asimilasyon uygulamaları başladığından beri sosyal faşist Bulgaristan yönetimine köpürüp duruyor. Ülkemiz hakim sınıfları, 5-6 yıldan beri duyuyoruz bu yapılanlara neler dediklerini. Sosyalizm haini Jivkov nasıl savunuyordu peki? "Ülkemizde Türk azınlık diye bir şey yok. Türk denilenler, Osmanlı hakimiyetinde zorla Müslümanlaştırılmış Bulgar soyundan insanlardır. İzlediğimiz politika asimilasyon vs. değil, ulusumuzun bütün kesimlerini sosyalizm içinde birleştirme, bütünleştirme siyasetidir." Evet, birçok defa yapılan resmi açıklamaların ortak içeriği öz olarak böyledi. Ve halen de bu demagojik sa-

vunu devam ediyor. Bunu kabul edilebilir bir yanı yoktur. Ancak ülkemiz hakim sınıfları, onların resmi ve gayri resmi sözcüleri "Türkiye'de Kürt yoktur, Türkten ayrı bir millet veya Müslüman azınlıktan bahsedilemez. Lozan belgelerinde de bahsedilmiyor. Kürt denilenler kültürel bakımdan geri kalmış, dilleri bozulmuş dağlı Türklere dir. Tarihi olarak Türk soyundan gelmekte olup Türk milletinin bir parçası durumundadırlar. Ve bizim siyasetimiz vatanın bölünmez bütünlüğü içinde milli birlik ve beraberlik siyasetidir" dedikçe Bulgar Şovenizminin nesine köpürebilirler? Üstelik ülkemizdeki bu resmi politika T.C.'nin tarihi kadar eskidir.

Yeni devletin kuruluşundan önce, gerek Osmanlı yönetimi, gerekse Kurtuluş Savaşı döneminde -ulusal özgürlüklerine yine karşı olunmasına rağmen- Kürtlerin hiç olmazsa varlığı kabul edilir ve Meclis-i Mebusan'da ve TBMM'de birçokları "Kürdistan mebusu" olarak yer alırken, Lozan'da "Biz Kürtlerin ve Kürtlerin temsilcisiyiz" diyerek görüşmelere başlayan İsmet Paşa liderliğindeki Kemalist heyetin emperyalist devletlerle anlaşma halinde Kürt ulusunu yok sayması ve belgeler içinde onu "milli azınlıklar" statüsüne dahi sokmamasıyla, henüz kurulmakta olan T.C. Devleti'nin Kürt sorununda izleyeceği fanatik ırkçı resmi politika ve katı uygulamaların hukuki temeli (daha doğrusu boşluğu) oluşturulmuş ve Kemalist Diktatörlükten bu yana sözkonusu politika hiç esnetilmeden sürdürülmüştür. İlk onbeş yıl birbiri ardına patlak veren milli isyanlarına, her defasından onbirlerle boğazlanmalarına ve yasadik dilleri, kültürleri ve defalarca tehcire uğratılmış nüfuslarıyla 70 yıldan beri eritememeleri ve şimdilerde hem ülke hem dünya kamuoyunda kendilerinden daha çok söz edilmesine rağmen, T.C. Devleti tarafından hâlâ Türk sayılıyor ve Kürt olarak ne tanınıp ne de muhatap alınmıyor Kürtler. Bu ülkede dünyanın bütün dilleri serbesttir. Kürtler de dahil bütün T.C. yurttaşları istedikleri yabancı dili öğrenebilir, istedikleriyle okuyup yazabilir ve yayın yapabilirler. Bir tek istisna, bu ülkede yaşayan milyonlarca insanın anadili olan Kürtçe yasaktır. Evet, isteyen İngilizce, isteyen adı sanı duyulmamış bir Afrika diliyle kitap yayınlatabilir. Buna karşılık Kürt dilinin alfabesi bile yayınlanamaz.

Konuşulan ve yaşayan bir dil olması, vaktiyle, uygulanan para cezalarına rağmen önlenememiş ve resmi yerler dışında bu konuşma yaşağı sürdürülemediği. Fakat yazılı bir dil olarak hâlâ suç sayılmakta ve legal alanda kullanımı engellenmektedir. Açık bir yasal dayanağa sahip olmayan, resmi politika gereği keyfi yorumla sürdürülen, yasalar üstü bir yasaktır bu. Kürtçe bir yayın (isterse fasulyenin faydaları hakkında olsun) savcılar tarafından önce Kürtçülük olarak nitelenmekte ve sonra da bunun "milli duyguları zayıflatıcı bir şey" olduğuna hükmedilerek 142/3'ten gereğine bakılmaktadır.

devlet denetiminde sınırlı serbestleşmesine yeşil ışık yakıyorlar. Evet, Demirel'i, İnönü'sü demiş ki "Türkiye'de bir Kürdoloji enstitüsü veya kürsüsü kurulmasında mahsur yok". Fakat hemen eklemişler: "İyi niyeti kötüye kullanmamak şartıyla!" Vay anasına be! Padişah olarak kullarına bir lütufta bulunuyorlar sanki. Kürtlerin bu ülkede köle bir ulus olarak görüldüğü bundan iyi itiraf edilebilir mi? Daha beteri var. Örneğin bir Ecevit bu "lütufta" u bile esirgeyerek Kürdoloji önerisine cevap vermemiş. Her halükârda birilerinin bugün Kürt dili üzerindeki katı yasak uygulamasını esnetmeye eğilim göstermesi, bu uygu-

"İşte, Türkiye'de yaşayan kültürleri incelemek" vs. Bu da Kürt dili ve kültürü üzerindeki ambargoyu farklı biçim ve derecelerde sürdürme anlayışlarının açık bir dışa vurumudur.

Bir ulusun haklarından söz ediyoruz. Bulgaristan'daki Türklerin ulusal bir azınlık olarak sahip oldukları haklar sosyal-faşist bir diktatörlüğe dönüşen iktidar tarafından gaspedilmeye başlanınca Türk devleti yaygarayı başlamıştır. "Türk okulları kapatılıyor. Türk isimleri değiştiriliyor. Türkler zorla Bulgarlaştırılıyorlar. Bu bir insanlık suçudur. Bu zulme sessiz kalınamaz!" Çok güzel. Demek ki bu tür uygulamaların insanlık suçu oldu-

Kürtçe bir yayın, Kürt milliyetçiliği yapsa bile neden "milli duyguları zayıflatıcı olsun? O da bir milli duygu değil mi? Veya aynı şey İngilizce yazılan ve örneğin Amerika'ya öven bir yayın hakkında neden düşünüyor? Demek ki bütün mesele, şu emperyalizme uşaklık ruhuyla bezenmiş sömürücü egemen sınıfların büyük ulus şovenizmini ülkede güçlü kılmak ve ayrı bir ulus olan Kürtleri tüm haklarından yoksun şekilde sürgit boyduruk altında tutmaktır. Kürt top rakları üzerindeki hakimiyetin bekâsı ve güvencesi Kürtlerin Türkleştirilmesinde görüldüğünden, Kürt dili ve kültürü üzerindeki bu katı yasaklar da akıl almaz biçimde sürdürülmektedir.

Fakat artık çok zorlanacaklarını gördüklerinden, yazılı Kürt dilinin

lamının bunca yıl yasal bir dayanağa da sahip olmadan sürdürüldüğünün ifadesidir. Ve yine bu daha önceleri görülmeyen eğilim, Kürtlerin bağımsızlık mücadelesini biraz kültürel hakla söndürme niyetlerini gösterir. Henüz bu kellelerin yaklaştığı şey bir kültürel özerklik dahi değildir. Fakat ileride paçaları daha fena tuttuğu zaman buna da rıza gösterebilirler ki o koşullar oluştuğunda şimdilik uzak duran bazı "sosyalist"lerimiz de Kürt meselesinde bunlarla tam bir "Milli mutabakat"a varabilirler. Şimdiden "vatanın bölünmez bütünlüğü"nü açık-örtülü savunuyorlar mı? Hemen ekleyelim ki, 2000'e Doğru'nun Kürdoloji önerisi ve buna verilen "Evet, olabilir" cevapları, böyle bir kurumun devlet eliyle kurulup devlet denetiminde çalışması temelindedir.

ğunu, milli baskı ve zulüm olduğunu domuz gibi biliyorlar. Öyle ise bu ülkede bir azınlık milliyet de olmayıp koca bir millet halinde yaşayan Kürtlerin neden tek bir okulu yok? Anadilleriyle okuyup yazmaları ne diye yasak? Ve yine bu ülkede "Türk örf ve ananelerine aykırıdır" denilerek insanların çocuklarına verdikleri isimler neden değiştiriliyor? Köylerin, mezraların, tarihi kalıntılarının bile isimleri neden Türkleştiriliyor? Kürdün türküleri bile neden serbest değildir? Bütün bunlara halen "Kart-kurt" diye cevap verecek olanlar alçağın teki değilse nedir? Veya "anadili Kürtçe olan vatandaşlarımız da birinci sınıf vatandaştır, ayırım yapmıyoruz" dedikten sonra bu en doğal, en sıradan hakları çiğnemeye devam edenler "Bulgar zulmü, insanlık, hak, hu-

kuk" şu-bu derken soytarlık etmiyorlar mı?

Zaman zaman Kürtlerden söz edilirken, sırf Kürt sözcüğünü kullanmak için "bir etnik grup" dendiği oluyor. Acaba bu tabiri kullanan deve kuşları anlamını da biliyorlar mı? Etnik ne demek? Türkçe bir kelime değil bu, Yunanca. Türkçe karşılığı ise; ulusal. Evet, Kürdün ulusal varlığını Türkçeyle inkâr edeyim derken Yunancayla kabul ediyorsunuz baylar. Gerçeği kapıdan kovsanız bacadan yine giriyor. Ve resmi politikanız dikiş tutmuyor artık. Kürdün ayrı bir ulus olduğunu bütün dünya biliyor. Diliyle, kültürüyle, toprağıyla, iktisadi yaşantısı ve tarihi oluşumuyla, canlı, istikrarlı bir topluluktur. Dört ülkeye pay edilmiş toprakları üzerinde yaşayıp gidiyor ve hiçbiriniz de eritemiyorsunuz. Size göre Kürtler Türk soyundan geliyor, İran yönetimine göre Fars soyundan, ötekilerine göre Araplardan vs. olmalı. İyi de birader, siz bu "soy belirleme" hak ve yetkisini kendinizde görüyorsanız, bırakın Bulgar Hükümeti de kendi vatandaşları için bu "tasarruf hakkını" kullansın. Onlar "Türk yok, Müslümanlaştırılmış Bulgar var" dediklerinde neden havalara zıplayıp "Bu bir alçaklık. Sahtekârlık. Anadili Türkçe olan ve kendini Türk hisseden insanlar göz göre Bulgar sayılıyor" diye dünyayı ayağa kaldırıyorsunuz? Şu insan hakları ve insanlık dışı uygulamalar sizin beyanlarınızda neden yalnız Bulgar'ın veya bir başkasının Türke haksızlığı sözkonusu olduğunda geçiyor? İnsanlık Türklük'ten mi ibaret? Sakın bu Türklük dediğiniz de sizin para kasalarınızdan, iğrenç çıkarlarınızdan ibaret olmasın? Aksini mi söylüyorsunuz? Öyleyse sınıfsal ve kişisel çıkarlarla şu dünyada Türk halkını en çok kendinizin ezmediğini ispatlayın.

İnsanlık! Ne sihirli bir söz ki, insanlığın düşmanları bile olur olmaz buna sığıyor. İşgücünü üç kuruş ucuza maletmek, kıdemliyi, sendikahayı sepetlemek, insan emeğini daha hayasız sömürmek için Bulgaristan göçmenine işveren patron insanlık nutukları atıyor? Milyonları işsiz bırakan, açlıkla pençeletiren, zulüm altında inleyen insan müfettesi yönetici "kapıları açtım" diye insanlık taşıyor.

Kapılar deyince akla iki olay geliyor. Biri geçen yıl yine bu aylarda Irak rejiminin toplu katliamından kaçan 100 bini aşkın Kürdün sınırı geçerek

T.C. içindeki Kürt bölgesine sığınması, biri de şimdilerde Bulgaristan

Türklerinin 300 bini bulan Türkiye'ye toplu göçü. Şöyle bir düşünülürse, birinci olayda göç eden insanların yaşadığı trajedi ikinciyile kıyaslanmayacak denli büyüktür. Bir soykırım hareketinden canlarını zor kurtarabilen, kimyasal silahların dehşetini gören, arkalarında binlerce ceset, aralarında binlerce sakat, ölümün soluğu enselelerinde her şeylerini bırakıp gelen, sınır-daki olası kurşunu bomba-i kimya'ya tercih eden ve izin verilmesine de akın akın gelecek olan çaresi tükenmiş insanlardır sözkonusu olan. Türk hükümeti bu göç akımını istese de önleyemezdi. Ne yapacaktı yani, bütün dünyanın gözü önünde ateşten, yangından, bombadan kaçanları sınırdan durdurup geri o cehennemine içine gönderecek veya geçemezsiniz deyip kendi mi katledecekti? Bundan iki yıl önce, henüz İran-Irak Savaşı sürer ve Saddam fırsat bulup Kürtlere saldıramazken "eşkiyaya sıcak takip harekâtı yapıyorum" diyerek Irak Kürtlerinin Peşmerge kamplarıyla bazı sivil bölgelerini Napalm yağmuruna tutma gibi Saddam'ın yaptığundan farkı olmayan bir fiil de gerçekleştirmişti Türk Devleti. Fakat şimdi durum farklıydı. Mecburen kabul edilecekti yangından gelenler. Bazıları bunu "başımıza kiremit düştü" diye özetlediler. Yani "bizim burada Kürtlerle başımız dertteyken bir de Irak Kürtleri ve Peşmergeleri geldi". Yine de yetkililer bu durumu kendi "büyüklük", "insanlık" ve "misafirperverlik"lerinin bir göstergesi biçimine büründürmeden edemediler. "Bu insanlara tamamen insani hislerle kucak açıyoruz" dediler. Ve insanîyet namına onları gelir gelmez askeri kuşatma altına alıp, tel örgülerle çevrili esir kamplarına soktular. Sınırın berisindeki akrabalarıyla görüşmeleri bile engellendi. Yardım kampanyalarına müsaade edilmedi. Kış boyu cadırlarda tutuldular. Açlık, soğuk, hastalık ve işkencelerden yüzlerce can verdi. Maksat buraya da geldiklerine pişman edip bir an evvel başka ülkelere göçmelerini sağlamaktı. Nitekim 70 bin kadarı tekrardan göç etti. Kimi İran'a, kimi Avrupa'ya, kimi de gerisin geri Irak'a gitti. Kalanlara da halen mültecilik verilmiyor ve esir muamelesi devam ediyor. Bulgaristan Türklerine kapılar açılır ve yüzbinler gelirken yine yetkili ağzı-lar "Biz bu insanlığı göçte zorlanan-

lar Türk olmasa da yapardık" dediler. Yaptıkları çok belli. Sömürücü sınıf çıkarları için büyük ulus şovenizmini körtüklemenin bir aracı olarak değerlendirdikleri bu olayda da insanlık sözcüğünün sihirine sarılmaları ise iğrençtir. Evet, Bulgaristan Türklerine de kapılarını, bu insanları çok sevdiklerinden, misafirperverlik ve yardım-severliklerinden değil, sınıf menfaatleri ve devlet çıkarları gereği açıyorlar mecburen. Bu hem sosyalizmin ırzına geçmiş yeni Bulgar burjuvazisinin yaptıklarını sosyalizme malederek ülkemizde sosyalizm ve komünizm düşmanlığını körüklemek, hem de bunun ikiz kardeşi olan şoven-milliyetçilik ve ırkçılık zehirini daha derinlemesine şırınga etmek için aralanan bir kapıdır. Milliyetçi duygularla şekillendirdikleri halka "işte kardeşlerimizi koruyor, onlara sahip çıkıyoruz. Gavrurun eline bırakmıyoruz onları" diyebilmek için ve yine "Biz büyük milletiz. Devletimiz güçlüdür. Düzenimiz de sosyalizmden, komünizmden iyidir" propagandasını yapabilmek için kapıyı aralamakta yarar görüyorlar. Beri yanda Kürt halkını daha rahat etmek ve yükselen ulusal, sosyal kurtuluş mücadelelerini daha şiddetli bastırmak için de bir fırsat olarak değerlendirmek durumundalar bu güç olayını. Ekranada her gün Türk göçü görüntülenir ve kitleler bununla "Türklük düşmanı zalim Bulgar"a karşı şekillendirilirken Cudi dağlarında silah zoruyla köylerin boşaltılması, arazi ve otlakların tatbiki alanı yapılması, toplu tutuklamalara izin verilmesi bunun birer adımı ve örnekleridir. Bulgaristan'dan gelen "Utanc treni"ni her gün her saat gösteren ekranlar, Anıtlık köylülerini göçüren "Utanc cemseleri"ni gösteriyor mu hiç? Tehciri, zulmü, işkenceyi, katliamı, insanlık dışı baskı ve yasakları öteden beri pervasızca sürdürenler utancı ne bilir? O trenleri görüntülerken açlık grevindeki tutsakları sac arabalar içinde ölüm yolculuğuna çıkaranlar da kendileri değil midir?

Bulgaristan Türklerine kuşkusuz vatandaşlık verilecek. Ev kirası için 300 bin liraya varan yardımlar da yapılacakmış çıkmaz ayın çarşambasında. 30 bin kadarı bir işe yerleştirilmiş boğaz tokluğuna. Bağış kampanyası (ve bağış adı altında ücret-maaş kesintileri) ülke çapında sürdürülüyor. Kürt göçmenlerine mültecilik bile verilme-

miş, ne farkeder? İnsanlık gösterisi sürüyor.

Bulgaristan göçmeni Türkler artık "özgür" yaşayacaklarmış! Evet, Türk olarak burada milli baskı görmeyebilirler. Ama başka ulus ve azınlıklara milli baskının en hoyrat biçimlerini uygulayan kendi ulus veya soylarından bir avuç sömürücü asalağın emperyalist dış merkezlerle bağımlı sınıf hakimiyeti altında insan olarak nasıl özgür hissedebilecekler kendilerini? Hele de o acısını çektikleri uygulamaların başkaları üzerindeki daha katmerli biçimlerine alet edilmek istediklerini farkettiler. Daha şimdiden anlamaya başlıyorlar nasıl bir "özgürlük alemi"ne geldiklerini. Aç kurtlar çevrelerini sarıyor hemen. Emek sim-sarları, kadın tacirleri, oy avcılarını elerini ovuşturarak yaklaşıyorlar. Yetkililer başınızın çaresine bakın diyor. Vaadlerin hepsi havaya gitmiş, gelenler perişan ve geldiklerine pişman durumdadılar. Açıkça kandırıldıklarını söylüyorlar. Kendilerine iyi kötü bir yaşam kurabilseler bile, yerleşik Türk halkı bu düzende ne kadar özgürse göçmen Türk emekçileri de o kadar özgür olacaklar ancak.

Özgürlük Hakların Kendi Ellerinde Kesin Kurtuluş Proletarya Devrimlerindedir

Kürt sorunu, gerilla savaşı ve kitlesel direnişler hakim sınıf güçlerini derin derin düşündürmekte, üzerinde bütün düzen partilerinin anlaşacağı bir "milli politika" arayışı sürmektedir. Özal'ın "siyasi tedbir söz konusu değil" demesine rağmen, bazı kesimlerin salt askeri tedbirlerle hiçbir şekilde çözümlenemeyeceği görülen meseleye yeni bir siyasi tavırla yaklaşma eğilimi kendini göstermektedir. Şu aşamada -hele de bütün düzen partilerinin üzerinde anlaşabileceği- böyle bir değişikliğin geleneksel resmi politikadan pek farklı olabileceğini düşünmek mümkün değil. Ve aslında "milli mutabakattan" bahsedenlerin büyük çoğunluğu yürürlükteki resmi politika etrafında daha sıkı kenetlenme, devlet güçlerini ve askeri hareketleri eleştirisiz destekleme yönünde bir

çağrı yayıyorlar. Torumtay'ın sıcak bölgelerde Kürt halkına toplu kırım la sındirmeye çağrışım yapan sert ifadelerle dolu yazılı açıklaması düzenin sivil güçleri tarafından -darbe tehdidi dışında- genel olarak destekleniyor. Hakkari Tuğay Komutanı Tuğg. Altay Tokat'ın çok açık ifadeleriyle Kürt halkı üzerinde soykırıma gitme önerisi çılız tepkilere dahi neden olmuyor. Devlet bugün için daha etkili şiddetten başka bir şey düşünmüyor diyebiliriz. Asker ve sivil otoritelerde "siyasi taviz için erken olduğu" kanısının hakim olduğu görülüyor. Ya da en azından bugün için böyle bir hava yaratmadan "askeri alanda kesin başarıya ulaşılacak" imajını güçlendirmekte yarar görülüyor. Kürtlerden Kürt olarak söz etme durumu artarken, resmi politikanın sınırlarını zorlamaktan genellikle uzak durulduğu da gözleniyor.

Hükümet bu meselenin "milli" bir mesele olduğunu döne döne vurgularak bütün parti ve kuruluşların tam bir birlik içinde hareket etmelerini, bu meseleyi (ve Bulgaristan Türkleri meselesini) politikaya konu etmemelerini, tartışmalarını istiyor. Yıpranmış ANAP hükümetini erken seçime zorlayan muhalefet partilerinin başka şeyler gibi bu meseleleri de tartışma konusu yapmaya devam edecekleri açıktır. Fakat dikkat edilirse eleştiriler Kürtler meselesinde resmi politikanın çok katı olduğu, bunun iyi sonuç vermediği vb. yönünde değil, "bu hükümetin bölücü terörle mücadelede etkisiz kaldığı" yolundadır. "Eşkiyaya devletin gücünün gösterilmediği" söylenerek eleştiri yürütülmektedir. Herkes de biliyor ki hükümetin bu işte fazla bir fonksiyonu yok. Askeri güç kullanma, eldeki kuvvetleri düzenleme, yenilerini devreye sokma, savaş teknik ve taktiklerini geliştirme, harekât türlerini belirleme yetki ve inisiyatifli Genel Kurmay'ın elinde bulunuyor. Veya hükümet anayasal yetkilerini daha fazla kendi elinde tutsa ve orduya hükmedebilse de askeri alanda durum devlet güçleri için şimdikinden parlak olacak değildi. Fakat Cumhurbaşkanlığı seçimine doğru kızışan post kavgasında daha etkili olmak isteyen bütün düzen partileri birbirlerini yıpratmak için bu tür yollara başvuruyorlar. Demirel'i de, İnönü'sü de ANAP hükümetini "terör" ve "bölücülüğü" bastıramadığı için suçluyor. Bir yandan demokratik bir görüntü vermeye

gayret ediyor, bir yandan da devlet güçlerinin daha etkili şiddet uygulamasını savunuyorlar.

İnönü büyük tantanayla bir "Doğu gezisi" yaptı. SHP'ye destek veren demokrat insanların beklentisi o günlerde doruğa tırmanan devlet terörüne İnönü'nün bir tavır takınması, açık kanıtlarıyla gözönünde olan vahşi uygulamaların üstüne gitmesiydi. Yanıldıklarını gördüler. Beyzade doğuya bu safdil beklentilerin tam tersine, bazı milletvekillerinin yaratmış olduğu "devlet güçlerinin zulmüne karşı halkın yanındayız" görüntüsünü hakim sınıflar nazarında kesin olarak silmek, ANAP'a alternatif olarak güven vermek ya da güven tazelemek için gitmişti. Bu yüzden o milletvekillerini yanına almadığı gibi, yöre halkıyla temastan da kaçındı. Bunun yerine asker-sivil yetkililerle görüşüp partisinin bu mücadelede devlet güçlerini sonuna kadar destekleyeceğini vs. beyan etti. Basın açıklamalarında devlet terörünün günlük olağan uygulamalar şeklinde her tarafta artarak sürüp giden örneklerini "bazı görevlilerin kişisel hataları" olarak niteleyip (meselâ köylüleri öldürecek cesetlerini yakmak nasıl bir hata? Köylüleri silah zoruyla gaspetmek, kömür ocaklarını bombalamak, tarla ve meraları atış alanı yapmak, her gün onlarca köyden yüzlerce -binlerce insanı işkenceye çekmek hangi düzeydeki görevli veya yetkililerin kişisel sorumluluğuyula sınırlı olabilir? Bunlar önemli değildi.) Kitlelerin devletten yana tavır almaları için devletin bölge halkına güven verici tarzda hareket etmesinin çok önemli olduğunu söyledi. Yani şu çok bariz cinayetler işlenirse, bu işler daha bir usturubunca yapılırsa iyi olurdu. Evet evet, "sosyal-demokrat" lideri düşündüren, kaygılandırılan başka hiçbir şey değil, kitlelerin bu devlete günden güne artan ölçüde öfke duymaları ve onun karşısında, güçlenmekte olan PKK'nın yanında daha kalabalık saf tutmalarıydı. Babasının oğlu, bu gezisiyle Kürt meselesinde devletçi politikayı ve Türk hakim sınıflarının bu ulus üzerindeki kanlı tahakkümünü savunmada Demirel'den, Özal'dan, Evren'den geri kalmadığını bir güzel kanıtladı. "Kürtler kardeşlerimizdir" demagojisini dilinden düşürmeyen hükümet adayı diğer partinin lideri Demirel ise "Devlet bu fitneyi ne zaman sona erdirecek, ne zaman gücünü gösterecek, devlet güç-

lerinin böyle hırpalanıp durmasına daha fazla müsaade edilemez" vs. diyerek hakim ulus şovenizminin ağır bastığı kamuoyu önünde İnönü'ye fark atma çabasının yanısıra, Torumtay'ın 'daha köktenci askeri çözüm' tasarılarına kendilerinin hükümet olmaları halinde hızla hayat vereceklerini belli etmeye çalıştı.

Öte yandan hükümet, TV'de üstüste ve bıktırıcı tekrarlarla yayınladığı 'Cudi Dağı Operasyonu' özel programıyla, devlet güçlerinin kötü imajını silmeye ve aynı zamanda aciz olan, başarısız kalan durumunu tam tersinden göstermeye çalıştı. Görüntüye gelen spiker 'Cudi Dağı tamamen güvenlik güçlerimizin kontrolünde' diyordu. 'Bir mağara araması' (tabii yoğun bombardıman faaliyeti gösterilmiyor) 'Bu da boş çıktı. Eşkiya Cudi Dağı'na tamamen boşaltmış durumda görünüyor', 'Güvenlik güçleri kovalıyor, eşkiya kaçıyor', 'Eşkiya güvenlik güçlerimizin karşısına çıkamıyoruz' gibi her gün tezip edilen komik laflar ve PKK'nın Cudi'de birkaç yere sancak astığı haberlerine karşılık dağ başına koca bir Türk bayrağı asma ve slogan atma gibi çığ gösteriler. Öte yandan 'filan yerdeki operasyon sonrasında 20 tane kan birikintisi bulunmuş, demek ki eşkiya 20 cesedini saklamış' diyerek devletin askeri durumunu boş yere iyi gösterme çabaları. Ve bu psikolojik karşı-savaşın altında yatan, kamuoyunu daha büyük saldırılar için şimdiden hazırlama fikri. Evet, bütün bunlar bir yandan da Cudi'ye ve giderek başka yerleri geçmişti (Dersim vb.nde) olduğu gibi topyekün imha alanına çevirmenin, buralarda daha büyük kan gölleri ve kan nehirleri yaratmanın ön hazırlık-

ları. Artık böyle bir savaş kimyasal silahlarla mı olur, klasik silahlarla mı, o pek önemli değil. Son günlerde Torumtay'dan Kozakçıoğlu'na birçok üst düzey yetkilinin gerillaya gönüllü destek sağlayan kitleye acımasız davranacaklarını (sanki şimdiki kadar acımalı davranıyorlardı) ifade etmeleri, silah kullanımını kitlelere yönelik olarak yaygınlaştıracaklarının ciddi bir göstergesidir. Anılmış köyünün 'eşkiyaya silah zoruyla da olsa, zorla destek sağladığı'ni ve bu yüzden boşaltıldığını söyleyen TV spikerine karşılık yetkililer gönüllü destekçilerden açık-seçik ve tehditkâr ifadelerle söz ediyorlar. Torumtay değişken ordunun uzmanlaşmada yetersiz kaldığını belirterek, terhis olmayacak kişilerden profesyonel jandarma ve anti-gerilla birlikleri oluşturulacağını işaret ediyor. Kozakçıoğlu'nun 'dış destek-iç yardım' tahlilleri ve Cudi Dağı görüntüleriyle süren TV programı Kars'ın Selçuklu Türkleri tarafından fetihinin doküzyüz bilmem kaçınıcı yıl kutlamasını ekrana getiriyor ve 'Bu fetihle Kars Anadolu'nun Türk'e açılan kapısı olmuş, giderek bütün Anadolu Türk yurdu yapılmıştır' diye istilacı tarihin övgüsünü yapan yetkililer, kitlelere Anadolu'nun Doğu ve Güneydoğusundaki Kürt topraklarıyla beraber Türk devletinin hakimiyetinde kalması için hiçbir şeyden kaçınılmayacağı mesajını veriyorlar.

Bütün hakim sınıf güçleri Kürt ulusu ve yoksul halkının ensesinde elbirliğiyle boza pişirmeye devam ediyor. Yapılan ve söylenenler Kürt ulusal sorununa bu düzende hiçbir çözüm olmadığını her geçen gün daha iyi gösteriyor. Bu durumda gelişen bir alter-

natif olarak Kürt ulusunun burjuva-milliyetçi önderlikleri (PKK vb.) onu gerçek bir bağımsızlık ve özgürlüğe götürebilir mi? Bu da ayrı bir problemdir. Sorunun kesin çözümünü burjuva-milliyetçi önderlikten beklemek, bunu umut etmek ve buna inanmak da Kürt halkı için ayrı bir yanılgı ve dram olacaktır diyebiliriz şimdiden. Yeryüzünde yaşanmış tarihi tecrübelerin, sınıfsal-siyasal gerçeklerin ortaya koyduğu ve işaret ettiği şey budur. Kürt proletaryası ve emekçileri buldukları her ülkede, sınıfsal ve ulusal kurtuluş için diğer milliyetlerden sınıf kardeşleriyle birlikte demokratik halk devrimi ve sosyalizm mücadelesine omuz vermeli. Ancak böyle davranmaları halinde emperyalist sistemin kölelik zincirlerinden kurtulabilirler. Diğer ulus ve milliyetlerden emekçiler ve devrimciler ise, bir yandan Kürt halkını bu mücadeleye çekme gayretini gösterirken, diğer yandan bugünkü etkin önderliğin burjuva-milliyetçi niteliğini, emperyalizmle uzlaşma ve işbirliğine yatkın gerici yönünü, içe ve dışa karşı despot, anti-demokratik "karşı-devrimci tutum ve davranışlarını bir mazeret yapmadan, her kesimden Kürt halkının demokratik mücadelesine açık olan ulusal kurtuluş mücadelesine saygı göstermeli, duyarlı olmalı ve zulme, işkenceye, tehcire, katliama ve her türden milli baskıya karşı direnişine aktif destek sunmalıdır. Cezaevlerindeki devrimci demokrat, yurtsever tutsakların onurlu direnişine destek veren bir kişi ve kuruluş Botan halkının, Dersim halkının, Kürt ulusunun onurlu direnişlerini de aynı içtenlik ve cesaretle desteklemelidir.

Batı bölgelerindeki demokratik kamuoyu Kürt halkının acılarına, taleplerine, direnişlerine maalesef yeterli bir duyarlılık göstermiyor. Geçtiğimiz aylarda cezaevlerindeki açlık grevleri ve ölüm oruçlarına gösterilen ilgi sunulan destek, Yeşilyurt, Yoncalı, Balveren, Anılmış ve diğer yöre köylülerinin onurlu direnişleri önünde gösterilmedi. Herkes bu acı gerçeği derin derin düşünmeli. Durumun böyle olmasında Kürt meselesinin hâlâ bir tabu gibi görülmesi, şoven milliyetçi etkiler ve gelecek baskılardan duyulan korku önemli rol oynuyor.

Artık bu duruma bir son verilmeli. Direnen Kürt halkı diğer milliyetlerden emekçileri kendi yanında hissetmeli, bu yönde bir yalnızlık hissetmemeli. □

Ölümler Toprağı Diriltti

Yusuf BOZKURT

Bugün cezaevlerinde yaşanan insanlık dışı koşulları hiç kuşkusuz 12 Eylül sürecinden ayırır ve ondan bağımsız ele alamayız. Çünkü eski hızından bir şeyler yitirmiş olmakla birlikte 12 Eylül süreci hâlâ devam ediyor. Sadece ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel oluşumlarıyla değil, aynı zamanda o mezar bozması, kahrolası zindanlarıyla ve o zindanlarda insanlık onurunu canları pahasına koruyarak direniş destanları yazan bir neslin bitimsiz acılarıyla birlikte devam ediyor. Eğer duvarların ardındaki yürekli çığlık, duvarların dışında da yankılanmazsa, hiç kuşkusuz birkaç nesil daha aynı acıları yaşamaya devam edecektir. Unutmayalım ki onlar bizim kardeşlerimiz, çocuklarımız, torunlarımız da olabilirler. Yani "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın" diyenler, bir gün o yılan kendilerine ya da en yakınlarına dokunduğunda bugünkü kayıtsızlığın bedelini çok ağır ödeyeceklerdir. 1980'in başlarındaki tavırsızlığın bedelinin 1980'lerin sonlarına gelindiği günümüz şartlarında hâlâ ödenmekte olduğu gibi.

Evet 12 Eylül 1980 ülkenin üzerine çöken bir kabus gibi geldi. 12 Eylül gecesinin karanlığında başlayan kuşatma, üzerinde güneşin doğmadığı bir imparatorluk yaratma sevdasında olanlar tarafından ve toprağın ayaklarının altında kaymaya başladığını hissetmenin azdırdığı bir saldırganlıkla devam ettirilmeye çalışılıyor. Bu saldırganlık, cezaevlerine dönük yani 12 Eylül 1980'de

yoğunlaştı ve zaman zaman alçalıp göze alacaktınız. Kısacası insan olarak kalmak yasaktı 12 Eylül cezaev-yükselen dalgalar halinde 9 yıldır süregeliyor. Bu 9 yılın sadece cezaevlerindeki bilançosu yüzlerce ölü, binlerce sakat onbinlerce hasta ve yarı şizofrenik insan oldu. Kendini asan, yakan, çıldıran, boşvermişliğin, insanlığını yitirmenin dipsiz kuyusunda çırpınan insan manzaraları 12 Eylül generallerinin yakasına madalya olarak takılmıştır, şeref duysunlar!

Bu insanlar, 12 Eylül zindanlarının topluma kazandırma adı altında tek tip insan, tek tip robot yaratma işlevini üstlenmesinin kurbanı oldular. Tıpkı Nazi Almanya'sındaki toplama kamplarında olduğu gibi. Kazıyıp kazanmaya koşullandığımız, toplum olarak kazıma çılgınlığına tutulduğumuz şu günlerde hazır buna alışmışken gelin 12 Eylül cezaevlerinin kapısındaki yazıları da kazıyalım. Göreceksiniz ki altından gamalı haç çıkacaktır.

İnsanların beyinlerini boşaltmaya çalıştılar 12 Eylül zindanlarında. Dünyanın neresinde bir ülkenin ulusal marşı işkence sebebi, işkence biçimi haline gelmiştir bilemiyoruz ama, ülkemiz cezaevlerinde bunu yaşadığı insanlar. Esir pazarına götürülen köleler gibi zincirler, kelepçeler ve prangalarla birbirlerine bağlanarak götürüldüler mahkemelere; yazın kavuran, kışın, donduran, havasız, ışısız, demirden mezar gibi arabalara koyun sürüsü gibi tıkılarak... En doğal ihtiyaç olan, tuvalete gitmek bile izinleydi ve süresiz

yasaklanabiliyordu bazı cezaevlerinde. İnsanların bağırsaklarını emir komuta ile idare etmek gibi dahiyane bir fikrin ilk mucitleri olma şerefini herhalde dünyada yalnızca 12 Eylül cezaevlerinin apoletli idarecilerine ait olmuştur. Radyo yasaktı, kitap yasaktı, dergi yasaktı, gazete yasaktı, sigara yasaktı (izine bağlıydı), bazen yüksek sesle konuşmak, bazen alçak sesle konuşmak yasaktı, birbirleriyle konuşmak yasaktı, birlikte volta atmak yasaktı, geceleri yan dönüp uyumak yasaktı, başını ellerinin arasına alıp düşünmek bile yasaktı. Ve bütün bu yasaklara uymamak yasaktı 12 Eylül cezaevlerinde. Bu yasaklara uymadığımızda hava almanız yasaklanabiliyordu aylarca; ziyarete çıkmanız, avukatınızla görüşmeniz, mektup yazmanız, mektup almanız da öyle... Üstelik günün 24 saatinin her anını fiziki ve psikolojik işkence altında yaşamayı da göze almalıydınız. İçi idrarla, balgamla, toplu iğneyle, lastik ve demir parçalarıyla, taş ve kumla dolu yiyecekler sürerlerdi önünüze 12 Eylül cezaevlerinde. "Ben bu yemeği yemiyorum" demek yasaktı, dışardan yemek almak yasaktı, bomba yapılabilir gerekçeyle (ne ilgisi varsa) tuz ve şeker yasaktı. Limon, sirke ve bazı meyveler yasaktı. Dışarıya çamaşır göndermek, çamaşır almak yasaktı. Aylarca yıkanamadığımız olurdu. Kendi elbisenizi giymek yasaktı. Ya tek tip elbise giyecek yada (giymemekte direniyorsanız) yaz kış don-atletle hücrede yıllarca tek başınıza kalmayı, mahkemelere o şekilde gitmeyi

lerinde. Ve birçok insan bu yasaklara, bu yaptırımlara karşı direndikleri, her şeyi göze alabildikleri için 12 Eylül zindanlarına rağmen 12 Eylül zindanlarında insan olarak kalabildiler.

Peki bütün bu yasaklara karşı hiç mi serbestlik yoktu cezaevlerinde. Kuşkusuz vardı, hem de en özgür biçimde! Baskı zulüm ve işkence özgürlüğü vardı, hâlâ olduğu gibi. Zaten neler olup bittiği az çok biliniyor. Biz burada esas olarak söz konusu yaşam koşullarına ve baskılara karşı verilen mücadelelerin -ki yıllardır devam edelmektedir- özel biçimi olarak sadece açlık grevlerine değinmek istiyoruz.

Cezaevlerindeki yaşam koşullarına, baskı ve işkencelere karşı verilen mücadele ve direnişlerde A.G.'lerinin özel bir yeri vardır. Cezaevlerinin koşullarını ve bu koşullara yönelik mücadelenin ne denli zor olduğunu tüm boyutlarıyla göremeyenler, doğaldır ki, A.G.'lerinin fonksiyonel önemini de kavrayamazlar.

Evet cezaevlerinde yaşam koşulları çok zordur. Gelin görün ki bu koşulları değiştirmek için verilen mücadeleler daha da zordur. Her şeyden önce bu mücadelelerin etkili biçimini bulup ortaya çıkartmak önemli bir sorundur. Ve bazen uzun bir dönemin deneyim ve birikimini gerektirir. Üke koşullarından cezaevleri koşullarına, cezaevlerindeki insan bileşiminin niteliğinden taleplerin sıralanması ve o zaman dilimi içindeki gerçekleştirilme ihtimalinin hesaplanmasına dek uzanan kapsamlı bir tahlili gerektirir. Ayrıca en doğru zamanlamayı saptamanın ve buna uygun düşen etkili mücadele biçimini bulup ortaya çıkartmanın önemini de buna eklemelisiniz. Ve bütün bunları daracık bir mekanda, toplumdan tecrit edilmiş, eliniz kolunuz bağlı durumdayken yapmak zorundasınızdır. Üstelik size karşı kullanabilecekleri bütün silahları, bütün olanakları ellerinde bulunduran, insanlığından soyunmuş acımasız bir baskı ve zulüm gücüdür karşınızdaki muhatabınız. İşte A.G.'lerin bu ihtiyaçtan ve böylesi koşullarda doğmuş bir mücadele biçimidir. Peki bir mücadele biçimi

olarak A.G.'lerinin biçimi, içeriği, amacı kısacası anlamı nedir? Şimdi buna değinelim.

(Açlık grevi) en kısa tanımıyla yaşamın en doğal ihtiyacı olan beslenmeyi belli bir süre ya da süresiz biçimde iradi olarak reddetmektir. A.G.'lerinin yaptırımcı gücü, kendi yaşamını bilinçli olarak riske edip, belli bir sorunun ve veya sorunların çözümüne yönelik kamuoyu oluşturmak, bu oluşumu baskı gücü olarak harekete geçirmek tehdidiyle muhatabı zorlamasındadır.

A.G.'leri sorunun önemine, aciliyetine, kapsamına vb. bağlı olarak kendi içinde kategorik ayrışmalara sahiptir. Kısa süreli A.G.'leri uzun süreli A.G.'leri, ölüm orucu gibi...Kısa süreli A.G.'leri (1 gün, 3 gün, 1 hafta gibi) genel olarak sorun ya da sorunlara dikkat çekme, protesto etme, lanetleme, bir başka yerdeki mücadeleyi destekleme vb. amaçlara yöneliktir. Ancak A.G.'lerinin biçimine ilişkin çok kesin sınırlar koyulamayacağından, örneğin sorunun önemine bağlı olarak bunlar içinden bir ya da birkaçı uzun süreli A.G.'lerinin kapsamı içine de girebilir. Uzun süreli A.G.'leri, esas olarak kamuoyunu duyarlı kılmak, hazırlamak, harekete geçirmek yoluyla muhatabı sorunların çözümüne zorlamak hedefine yöneliktir. Bu bağlamda sonuç getirici bir özelliğe sahiptir. Öne konulan tüm talepler kazanılmamış olsa bile, önemi ölçüsündeki kısmi çözümlerde uzun süreli A.G.'lerinin iradi olarak bitirilişini sağlayabilir.

Ölüm orucu ise A.G.'lerinden farklı olarak kesin çözüme yöneliktir. Ya öne konulan talepler tümüyle kazanılır, ya da beslenmeyi red edişin doğal seyri içinde yaşam son bulur. Bu bakımdan ölüm orucunda pazarlık yoktur. Yine A.G.'lerinden farklı olarak ölüm orucunda ister ölümcül bir hastalık ortaya çıkmış olsun, isterse organizmada ölüm orucunun doğal seyrinin sebebiyet verdiği bir aksama meydana gelsin, vücuda hiçbir tıbbi müdahale ve tedavi kabul edilmez. Çünkü ölüm orucunda yaşamı kesin ve net bir biçimde ortaya koyuş vardır. Burada çok önemli bir noktaya daha

dikkat çekmek gerekiyor. Ölüm orucunu sıradan bir intihardan ayıran temel kıstas, bilinç unsurunun belirlediği bir seçimdir. Yaşam bir mücadele ise, intihar, bu mücadeleyi kaybedilişin, ölüm orucu ise insanca yaşamı savunmak ve onu kazanmak için yaşamını ortaya koyuşun bir ifadesidir. İntihar yaşama son vermeyi, ölüm orucu yaşamı kazanmayı hedefler. Birincisinde yaşamdan kopuş, ikincisinde yaşama sınıksız bağlılık vardır. Dolayısıyla intiharın itici gücü umutsuzluk, ölüm orucunun itici gücü umuttur. Zaten intiharın anlık bir eylem olması, ölüm orucunun ise uzun bir sürede hücrelerin yavaş yavaş ölümüyle gerçekleşmesi ve hiç kuşkusuz buna dayanabilecek iradi gücü ve inancı kendinde bulabilmek bu gerçeğin en çarpıcı göstergesidir. Bulabildiğimiz kadarıyla şimdiye dek hiç kimse uzun süre kendini aç bırakarak ölmek gibi bir intihar yöntemini seçmemiştir ve zaten bunu başaramazda... Bu gerçeği, ölüm orucunu sözde küçümsemek adına "Onu intiharla aynılaştırıran ve "madem intihar etmek istiyorlar, bırakalım ölümler" diyen kör ve kendi zulümlerini gizlemek isteyenlerin dikkatine sunuyoruz.

Bir de A.G.'lerinin "şiddet eylemi" olarak nitelenmesine kısaca değinmek istiyoruz. Hangi mantık A.G.'lerini şiddet eylemi olarak görme yanlışına sürüklüyor bilemiyoruz ama her şeyden önce şiddet, zor kullanmanın yoğunlaşmış biçimini ifade eder. Eğer şiddet eyleminin ne olup ne olmadığı merak ediliyorsa cezaevlerinde (çok değil) bir hafta kalıp orada insanlara yapılan baskıları görmek bunu öğrenmek için yeterli olacaktır. Bu gerçeği görmezden gelip o insanlık dışı baskı ve yaşam koşullarına karşı insanların yaşamlarını ortaya koyuşunu şiddet eylemi diye nitelenmek zulme ortak oluşunu deşifre etmektir. İktidara geldiğinde aynı amaç ve politikayı uygulayacağını üstü örtülü mesaj etmektir.

A.G.'leri nitelik itibarıyla pasif eylemlerdir. Bu tür eylemlerde zor kullanma bir yana doğrudan (fiziki) zorlama bile yoktur. Baskı gücü dolaylıdır ve esas itibarıyla psikolojik-

tır. Dolayısıyla A.G.'leri hangi mantık süzgeçinden geçirilirse geçirilsin şiddet unsurunu içinde barındırmadığı açıktır. İşte yukarıda açıklama-ya çalıştığımız biçim ve niteliğiyle açıklık görevleri, 12 Eylül zindanlarında 9 yıldır süregelen mücadelenin özel bir biçimi olarak sürekli gündemde olmuştur. 5 günlükten 70 günlüğe dek uzanan yüzlerce A.G. ve ölüm orucu yaşamıştır 12 Eylül cezaevleri. Birçok can yitirilmiştir bu A.G.'lerinde.

İşte yer, tarih ve isimle insanlık dramının tarihsel belgesi: (Ölüm orucu ve A.G.'lerinde yaşamını yitirenler)

İSİM	YER	TARİH
Ali Ereğ	D.Bakır C.	17 Haz. 1981 (A.G.)
Ali Çiçek	D.Bakır C.	17 Eylül 1982 (Ö.O.)
Kemal Pir	D.Bakır C.	7 Eylül 1982 (Ö.O.)
M.Hayri Durumun	D.Bakır C.	12 Eylül 1982 (Ö.O.)
Akif Yılmaz	D.Bakır C.	15 Eylül 1982 (A.G.)
Cemal Arat	D.Bakır C.	2 Mart 1984 (Ö.O.)
Orhan Keskin	D.Bakır C.	5 Mart 1984 (Ö.O.)
Mehmet Emin Yavuz	D.Bakır C.	19 Şubat 1984 (A.G.)
Abdullah Meral	Sağm.Ö.Tip. C.	14 Haziran 1984 (Ö.O.)
Haydar Başbağ	Sağm.Ö.Tip. C.	17 Haziran 1984 (Ö.O.)
Hasan Telci	Sağm.Ö.Tip. C.	17 Haziran 1984 (Ö.O.)
Mehmet Yalçınkaya	Aydın Cezaevi	2 Ağustos 1989 (A.G.)
Hüsnü Eroğlu	Aydın Cezaevi	2 Ağustos 1989 (A.G.)

Şimdi şu kerameti kendinden menkul 1 Ağustos Genelgesi'nde gelelim:

1 Ağustos Genelgesi'nin hemen öncesinde cezaevlerinde nispi bir rahatlama, insanca yaşam koşullarında görece bir düzelmeye vardı. Siyasal iktidarın vize vermekte hiç de gönüllü olmadığı bu ortam, hiç kuşkusuz yıllardır kan-can pahasına diş'le tırnakla yürütülen mücadeleler sonucu kazanılmış haklar çerçevesinde oluşmuştu. Örneğin havalandırma ve ziyaret süreleri uzatılmış, bu arada açık görüşler için de olanak sağlanmış, cezaevlerinin büyük çoğunluğunda tek tip elbise kaldırılmıştı. Tutukluların savunmalarını hazırlayabilmeleri için gerekli materyellerin (dergi, gazete, kitap vb.) cezaevine girişine, böylece kültürel ve düşünsel üretimde bulunabilmelerine de olanak sağlanmıştı. Radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarının içeri girmesiyle dış dünya ile köprü kurmaları şansı doğmuştu. Operasyon adı verilen dayak ve işkenceye ara verilmiş, psikolojik gerginlik önemli ölçüde azalmıştı vs. vs.

Kısa da sürmüş olsa böyle bir or-

tam siyasal iktidarın uykularını kaçırmış olacak ki, huzur bozma operasyonu derhal başlatıldı. Önce ıslah programı adı altında bir ferman dikildi, tutuklu ve hükümlülerin tepesine. Bu ferman ünlü 1 Ağustos Genelgesi'nin ta kendisiydi. Bunun ardından ne geldiğine geçmeden önce 1 Ağustos Genelgesi'nin önemli maddelerine bir göz atalım.

"Madde 1: T.T.E. uygulaması... tüzüğü 139. maddesi hükmünün uygulanması konusunda azami hassasiyet gösterilecektir. (Yani T.T.E. herkese giydirilecektir b.n.)

Madde 2: Normal ziyaretler kapalı kurumlarda 15 günde bir 30-60 dk arasında ve ziyaret mahallinde maddi teması önleyecek ve konuşmalar görevli personel tarafından duyulacak şekilde yapılacaktır.

Madde 3: Ziyaretçiler veya posta aracılığıyla çiğ veya pişmiş gıda, yiyecek ve içecek maddelerinin sokulması kesinlikle önlenemez, koşullarda yemek pişirilmesine müsaade edilmeyecektir.

Madde 4: Koşullara sıvı gaz, tüp gazocağı, elektrik ocağı, ısıtıcı vb. verilmeyecektir.

Madde 5: Dışarıya ile telefon görüşmesi yapmalarına kesinlikle izin verilmeyecektir.

Madde 6: Hükümlü ve tutukluların 4 numara alabrus veya 4 numara makina ile 15 günde bir saçları kestirilecek, alışılmış hali dışında sakal ve bıyık bırakılmasına müsaade edilmeyecektir.

Madde 7: A) Radyo, teyp, volkmən, gibi yayın cihazları verilmeyecek...

B) Daktilo, bilgisayar, müzik aletleri ve kesici malzemeleri koşuş ve yemekhanede kesinlikle bulundurulmayacak...

C) Tütün, kuru çay, çikolata, peynir, bisküvi ve sigara gibi maddeler istisnasız içeri sokulmayacaktır.

Madde 10: Disiplin cezası gerektiren fiiller: A) İdarenin izni olmadan havalandırma, teneffüs ve ders saatlerinde koşullara girmek yasaktır.

B) Yatma saatlerinde yüksek sesle konuşmak yasaktır.

C) Koşuş duvarlarına yazı yazmak, resim yapmak, asmak, yatak

değiştirmek, diğer koşullara girmek yasaktır.

D) Suç veya disiplin suçu işleyenlere engel olmamak veya idareye haber vermemek yasaktır.

E) İdarece miktarı tayin edilenden fazla para veya kıymetli eşya alıkoymak yasaktır.

F) Koşullarda yemek yemek yasaktır.

Tutuklu ve hükümlüler bunların uymadığı takdirde cezai müeyyidelere tabi tutulacaklardır.

Madde 13: Gazete, mecmua ve basılı eserlerde cezaevi disiplinini bozabilecek mahiyette haber yayınlanması halinde bu bölüm kesilerek çıkarıldıktan sonra tutuklu ve hükümlülere verilir.

Madde 15: İyi hallilik vasfını kazanmayan hükümlüler en fazla iki, iyi halli hükümlüler ise haftada en fazla dört mektup yazabilirler. Yazılacak mektuplar bir dosya kağıdından fazla olamaz ve okunaklı olarak yazılması gerekir."

Bu kadar aktarma sanırız yeterlidir. Bu genelge, Türkiye'deki cezaevlerinin "manevi himaye" açısından Avrupa ve Amerika'daki benzerlerinden daha ilerde olduğunu iddia edebilen Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun kendine gelmesi için kendi suratına attığı bir tokad olsa gerek... Görülüyor ki genelgenin üslubu bile duyulan kin ve intikam duygusunun bir ifadesidir. Bu, onların içinde buldukları ve klinik vaka haline gelen ruhsal bozukluklarını da yansıtmaktadır. Böyle bir zihniyetle kaleme alınan genelgede sanırız eksik kalan tek şey, satır aralarına o galiz küfürlerini serpiştirmemiş olmalarıdır.

Aslında bütün bu maddeleri tek bir cümlede özetlemek olası. "Kısaca diyorlar ki; "koşullar dizi duvar dibine dizip beyninize birer kurşun sıkmaya pek müsait değil, onun yerine gömülü olduğunuz mezarda üzerinize biraz daha toprak atalım da siz ufak ufak öbür dünyanın yolunu tutun." Bunu demeye dilleri varmıyor. Çünkü o kadar cesaretleri yok. Ama bilmeleri gereken bir şey var; o mezarların üzerine tüneyip kan kokusu almış akbabalar gibi ağızlarını şapırdatmasınlar boşuna, kendilerinden daha açık sözlü dav-

ranarak "onları asmayıp da besleyelim mi?" diye cevabı önceden verilmiş bir soruyu meydanlarda şehvetle soranlara rağmen ve üzerlerine böyle kürek kürek değil, keçeyle toprak atılırken bile yaşama karşı direndi insanlar. Ve onlar hâlâ direniyorlar. Çünkü "yaşamak direnmektir!" Onurlu bir yaşam için başka hiçbir çıkış yolu yoktur. Onurlu yaşamının, insanca duygular taşınmanın, insanlığın ortak değerlerini savunmanın suç sayıldığı bir ortamda, biz hepimiz hep birlikte bu "suç"u işlemek zorundayız! Eğer insanlığa ihanet suçundan mahkum olmak istemiyorsak... Bunun içindir ki insanları ruhsuzlaştıranın, teslim alıp yok etmenin ve insanlığın ortak değerlerine meydan okumanın adı olan 1 Ağustos Genelgesinin teşhir edilmesi ve tüm sonuçlarıyla birlikte tarihin çöplüğüne fırlatıp atılması için üzerimize düşen görevi yapmak zorundayız. Bu insan oluşumuzun en temel gereğidir.

1 Ağustos Genelgesi'nin hemen ardından zulüm geldi, işkence geldi, baskı ve şiddet geldi. Çünkü 1 Ağustos Genelgesi Musa'nın sopası değildi. Öyle bir dokunuşta denizleri ortadan ikiye ayıramıyordu. Kazanılmış tüm hakların gaspedilmesi, nispi ölçüdeki insani yaşam koşullarının tamamıyla ortadan, kaldırılması, her türlü faşist yaptırımın dayatılması ve insanların önüne "hadi siz bu koşullarda yavaş yavaş ve onursuzca ölüm" gibi bir seçeneğin konulması o kadar basit değildi. İnsanlar bunun yerine, belki yavaş yavaş, ama onurluca ölmeyi tercih ettiler. Onlar yaşamın ve ölümün nerede başlayıp nerede bittiğini iyi bilirler, bunu ağır bedeller ödeyerek öğrendiler. Şimdi de bazıları arı kovanına çomak sokarken maşa kullanmanın pek öyle güvenilir bir yol olmadığını ve bunun bedelinin ne olduğunu bizzat ödeyerek öğrenecekler.

Evet 1 Ağustos Genelgesi'nin yarattığı insanlık dışı baskı ve yaşam koşulları, kaçınılmaz bir biçimde bu koşullara karşı mücadeleyi de beraberinde getirdi. Baskılara karşı direnişin, koşulları değiştirmeye yönelik mücadelenin bir boyutunu ve hiç kuşkusuz en önemli unsurunu A.G.'-

leri ve ölüm oruçları oluşturdu. Eskişehir'de başlayan Ö.O. ve A.G.'leri dalga dalga tüm cezaevlerine, oradan da bu haklı ve onurlu direnişi destekleyen duyarlı insanları kucaklayarak ülke geneline yayıldı. Bu direnişe ikibine yakın tutuklu ve hükümlü katılırken dışarda da toplumun her kesiminde yer yer yoğun gösterişlerle, panel ve yürüyüşlerle ve yer yerde açlık grevleriyle on binleri aşan bir destek sağlandı. Bu olaylara yol açan koşulları ve nedenleri kavrayabilmek için, ölüm olaylarını da içinde barındırarak gelişip yayılan A.G.'lerinin ortak taleplerini öğrenmek sanırım yeterli olacaktır. İşte önemli taleplerden bazıları, maddeler halinde ve yorum yapmadan sunuyoruz:

1- 1 Ağustos Genelgesi kaldırıl-sın

2- T.T.E. kaldırıl-sın.

3- Sevk zinciri takılmasın.

4- Keyfi infaz yakma uygulamalarına son verilsin.

5- İlahe bedelleri günün koşullarına göre belirlensin. (Şu anda 450 TL)

6- Her türlü dayak ve işkence tü-zükle yasaklansın.

7- Yayın ve haberleşme sınırlamaları kaldırıl-sın.

8- Ana dil ile konuşmak serbest olsun.

9- Sağlık sorunları ile ciddi olarak ilgilenilsin.

10- Aramalarda yağma ve talan yapılmasın, üst aramalarında çıplak soyma ve insan onuruyla bağdaşmayan aramalara son verilsin.

11- Baskı aracı olarak keyfi sevkler yapılmasın.

12- Radyo, teyp ve daktilo yasası kaldırıl-sın.

13- Ailelerin getirdiği yiyecekler içeri alınsın.

14- Avukatla yüzyüze görüşme sağlansın ve görüşmenin dinlenmesi önlen-sin.

15- Savunma hakkını ortadan kaldıran keyfi uygulamalar son ve-rilsin.

16- Kantindeki fahiş fiatlar piyasa seviyesine indirilsin.

17- Ortak savunmalar ve insani ilişkiler açısından koşullar arası serbest dolaşıma izin verilsin vb. vb.

Görülebileceği gibi, cezaevleri yakıl-

sın, yıkılsın denmiyor. Cezaevlerini biz yönetelim denmiyor. Özal iktidarı defolup gitsin denmiyor (o halkımızın bir talebi ve günü geldiğinde defedeceklerdir de...), kapıları açın çıkıp gidelim denmiyor. Ya ne deniyor? "bırakın insanca yaşayalım..." hepsi bu, istenen bu... Veremezsiniz. Siz veremezseniz onlar söke söke alacaklardır. Ve aldılar da. Aydın Cezaevi'ndeki tutuklular 61 maddeden oluşan isteklerinin 60'ını kabul ettirerek eylemlerini başarıyla sonuçlandırdılar.

Son söz yerine haklı ve onurlu direnişlerinde yaşamlarını yitiren insanca yaşamak gibi masum isteklerinin diyetini canlarıyla ödeyen o yiğit ve kararlı insanların anısı önünde saygıyla eğiliyor, başta Adalet Bakanı'na (ve tabii onun şahsında ona emir verenlere) insanlık adına son bir kez sesleniyoruz.

Hitler adlı insan kasabının insani değerlere saldırıp, insanları katlederken sığındığı gerekçe, bugün sizin öne sürdüğünüz gerekçeden hiç de farklı değildi. Ama bu birgün tarihin "Hitler'i nasıl bilirdiniz" sorusuna insanlığın verdiği cevabı değiştirmedir. Ve tarih ne Hitler'i başışladı ne de Hitler özentilerini... Sizi de başışlamayacaktır Sayın Oltan Sungurlu, cezaevlerindeki bu vahşi kıyım, "insani" kimliğimize damlayan kan lekeleridir. Hiç kuşku nuz olmasın ki insanlık alemi sizi hep bu kimliğinizle hatırlayacaktır. 1 Ağustos Genelgesi adını verdiğiniz giyotini kaldırmak için daha kaç baş düşsün istiyorsunuz?

Hep bir ağızdan bir kez daha uyarıyoruz: İnsani değerlere saldırmaktan vazgeçin. Sizden önce de çok deneyen oldu, ama bin yıllardan bu yana o değerleri yoketmeyi hiçkimse başaramadı, siz de başaramazsınız! İnsanlığın ortak değerlerine sarılıp, bu kan deryasından kurtarın kendinizi çok geç olmadan.

Bizler insanlık görevimizin temel bir gereği olarak, cezaevlerindeki işkence ve katliamları şiddetle protesto ediyor, tüm sonuçlarıyla birlikte 1 Ağustos Genelgesinin derhal kaldırılması ve sorunun köklü çözümü için tek alternatif olarak tutuklu hükümlülere özgürlüklerinin sağlanması çağrısında bulunuyoruz. □

Yurtdışından Özgürlük Mahkûmlarına Destek

Türkiye ve Kürdistan zindanlarında devrimci tutsakların 9 yıldan beridir her türlü vahşet ve caniliğe rağmen devam eden onur savaşı, egemen sınıfların sözümona "Kayıtsızlık" tavrına rağmen giderek kitleleri kavrayan ve onları eğiten bir mücadeleye dönüşerek Türkiye ve Avrupa'nın gündemini işgal etmiş durumda.

Özgürlük tutsaklarının bu haklı mücadelesi için yükselen her ses, giderek egemen sınıflara ecel terleri döktüren toplumsal bir çılgına dönüşmekte. Ama korkunun ölümü engellediği görülmemiş hiç ve hep haklı olan kazanmış sonunda. Şimdi de öyle olacak ve hayatın bu karşı konmaz yasası şimdi de dayatacak kendini. Çünkü onurlu yaşamının ve onu korumanın bir bedeli var. Hele hele bu kavga özgürlük tutsakları için insanlık onuru kavgası ise bu bedel can bile olsa verilecektir. Çünkü; şimdiye kadar hayatlarını yitiren ve bugüne yine onun kavgasını verenler için "Onur" vazgeçilmez bir erdemdir.

Nihayet, gaspedilen hakların geri alınması ve 1 Ağustos Genelgesi'nin kaldırılması için 50 gün önce Eskişehir Cezaevi'nde başlayan ve iki özgürlük tutsağının ölümüne mal-

olan ve giderek diğer cezaevlerindeki özgürlük tutsaklarının katliamı ile daha da boyutlanan ve halkın her kesiminin aktif desteğini alan haklı, meşru ve bir o kadar da şanlı olan bu mücadele Avrupa ülkelerinde yaşayan Türkiye ve Kürdistanlı işçilerimizi devrimcileri ve yurtseverleri derinden etkiliyor. Dolayısıyla özgürlük tutsaklarının can bedeli yürüttükleri bu onurlu kavga ve Kürdistan'da giderek artan baskı ve zulmün yarattığı tepki giderek sürekli eylemlere dönüşüyor. Bu nedenle birçok Avrupa ülkesinde devam eden açlık grevleri, işgal ve protestolar basın ve resmî makamların gündeminde uzun süre kalacağı benziyor.

İsviçre'de, Basın ve Uluslararası Humaniter kuruluşlar ve son gelişmelerle beraber Birleşmiş Milletler alt komisyonlarında en çok konuşulan konu, Türkiye'de cezaevlerindeki açlık grevleri ve Kürdistan'daki baskı ve zulüm.

Zürih'te 5 Ağustos'ta polislerin bütün engellemelerine rağmen 500 kişilik bir topluluğun Türk konsolosluğunu işgal eylemi ile başlayan protestolar, arkasından yaklaşık 700 kişilik bir topluluğun Birleşmiş Milletler (BM) önünde gösteri yapması ve

hemen arkasından 90 kişinin başlatıldığı süresiz açlık grevi devam ediyor.

17 Ağustos'ta yine büyük bir topluluk tarafından Cenevre'de başlatılan yürüyüş ve sonra Ala Suwis Gazetesi'nin işgal edilerek, İtalyan-Fransız-Alman/DRS televizyonları ile 13 gazete temsilcisinin katıldığı iki saat süren bir basın toplantısının yapılması, basın toplantısı sürerken Cenevre THY Bürosu'nun baskın girişimi ve 17 Ağustos'ta 600 kişilik bir topluluğun cezaevleriyle dayanışma komitesi adına BM önünde siyah iki tabut koyarak BM Alt Komisyonu'na konu ile ilgili bir mektup vermesi ve diğer ülkelerdeki tepkilerin yoğunlaşması üzerine dikkatlerin Türkiye üzerinde toplanmasına neden oldu.

Fakat öyle görünüyor ki, kan emiciler, yeni canlar, yeni cesetler istiyor. Ama onların bilmedikleri bir şey var ki, özgürlük tutsaklarının bu kavgayı da kazanmak için buna dünden hazır olduklarıdır. İnaniyoruz ki kazanmak haklı olmaktan geç ve inancımız odur ki bu onur kavgasında kazanacak yine özgürlük tutsaklarıdır... □

Şan olsun Kavganıza Özgürlük Mahkûmları.

İsviçre Yeni Demokrasi Bürosu

Dayanışma Hareketi Güçleniyor!

Türkiye'nin karanlık zindanlarında yükselen insanlık onurunu koruma çılgınlığı dalga dalga yayıldı dört bir yana. Her türlü baskıya, işkenceye ve ölüme rağmen, onurlu direnişin bir sesiydi bu çılgılık. Tutsakların bu onurlu mücadelecisi kamuoyu nezdinde büyük bir sempatiyle karşılandı.

Özgürlük tutsaklarının en son çaresinden biri olan ve Eskişehir'de başlayıp Aydın'da iki şehit vererek devam eden açlık grevi eylemi yurt-

dışında da büyük bir sempatiyle karşılandı. Avrupa'nın bir çok kentinde dayanışma faaliyetleri örgütlendi. Mitingler, yürüyüşler, açlık grevleri, işgaller, korsan eylemler, bildiri dağıtımı, el ilanları, protesto kartları, standlar vs. gibi biçimlerle özgürlük tutsaklarının eylemleri desteklendi. Birçok kurum, kuruluş ve kişiler değişik makamlara protesto telgrafları çekerek TC. hükümetinin barbar tutumu protesto edildi. Çeşitli heyetler olayı yerinde incelemek için Türkiye'ye hareket ettiler.

Bonn Büyükelçiliği Önünde Tabutlu Gösteri Düzenlendi!

10.08.1989 günü, Türkiye Demokrasi ve İnsan Hakları Derneği (TÜDAY)'ın düzenlenmiş olduğu eylem saat 14.30'da başladı. H. Hüsnü Eroğlu ve Mehmet Yalçınka-

ya adlı Açlık Grevi şehitlerinin adlarının yazıldığı iki siyah tabutun taşındığı gösteriye, ünlü Alman müzik gruplarından BAP ve Black-Fosa, GEW Sendikası'ndan Relu-hard Höökor, Nihat Behram, Melike Demirağ, Şanar Yurdatapan, Gültekin Gazioğlu, Ressam İsmail Çoban, Öğretmenler Derneği - Köln Başkanı Hayati Bektaş, Tohum, Yeni Dil, Türkiye Postası, Kadınların Kurtuluşu, Dergi, ATİK, Gerçek Avrupa Komitesi, GDF, ayrıca çeşitli dayanışma komiteleri ve derneklerden temsilciler katıldılar.

Önde taşınan iki siyah tabutu gören Alman polisi göstericilerin büyük elçilik binası önüne gitmelerini engelledi. Peşinden elçilikle temasa geçen polis, "Elçiliğin böylesi eyleme müsaade etmediklerini, bunun için de bina önüne müsaade edemeyeceğimizi" belirterek eylemi engellediler. Göstericilerin müdahalesine rağmen polis kendi yasalarına göre değil, Türk yasalarına göre hareket ederek eylemi engelledi. Alman ve Türkiyeli aydınlardan oluşan bir heyet Büyük Elçilik ile görüşme isteğini bildirmesine rağmen, Büyük Elçilik bu isteği geri çevirdi. Peşinde, BAP ve Black-Föss müzik grupları bir protesto mektubu yazarak elçiliğe postaladılar.

Açlık Grevinde şehit olan Tutsaklar için yapılan bir dakikalık saygı duruşundan sonra eylem sona erdi.

Basın Toplantısı

11.08.1989 günü ATİK (Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu)'ın düzenlemiş olduğu bir basın toplantısı düzenlendi. Atik-Basın Bürosu tarafından yapılan çağrıya, AI, Yeşiller, DSB, OMDK, GEW Sendikası, MLPD, Tohum, Nihat Behram, İsmail Çoban, Metris Firarisi Veli Balaban, birçok Alman avukat, Yeni Demokrasi - Avrupa temsilciliği, ve Ozan Emekçi destek verdiler.

Basın toplantısına birçok Alman, Türk, Bulgar basın ve yayından toplam 8 temsilci hazır bulundu. ATİK-Basın Bürosu adına yapılan açıklamadan sonra Nihat Behram ve Veli Balaban birer konuşma yaparak, açlık grevlerini desteklemenin insanlık onurunu koruma

anlamına geldiğini ve insan olan herkesin bu onuru koruyanların yanında olmaları gerektiğini belirterek, Türk devletinin Cudi Dağı'nda başlatmış oldukları jenosid hareketinin durdurulması gerektiğini vurguladılar. Cezaevlerindeki insanlık dışı baskıların sistematik bir biçimde devam ettiğini belirten konuşmacılar, Türkiye'de insan-hakları ve demokrasiden bahsedilemeyeceğini vurguladılar.

Dayanışma Yürüyüşü

12.08.1989 günü 2 bin kişinin üzerinde dayanışmacının katıldığı ve iki siyah tabutun taşındığı bir dayanışma yürüyüşü yapıldı. düzenlenen yürüyüşe, Avrupa'da Dev-Genç, Kawa, Partizan, TKP/B, EKİM, Heviya Gel, TDKP (YDÖ), SVP, TKP-ML Hareketi ve ERNK-Avrupa Temsilciliği katıldılar. Çok az sayıda Alman'ın katıldığı Dayanışma yürüyüşü sonunda Almanca, Türkçe ve Kürtçe olarak yapılan konuşmalarda, Türk devletinin barbarlığı kınandı ve özgürlük tutsaklarının onurlu mücadelelerinin desteklendiği vurgulandı. Türk ordusunun Cudi operasyonu sert bir dille kınanarak, operasyona derhal son verilmesi istendi. Çeşitli Türk ve Kürt ozanlarının söylediği güzel türküler ve folklor gösterileriyle yürüyüş ve miting sona erdirildi.

Dayanışma Açlık Grevleri

Avrupa'nın çeşitli kentlerinde Dayanışma Açlık Grevleri örgütlendi. Bonn, Duisburg, Viyana, Cenevre vb. gibi kentlerde 200'ün üzerinde dayanışmacının katıldığı açlık grevleri yoğun bir propaganda faaliyetleriyle sürdürülüyor.

Açlık grevi komitelerinin çıkarmış oldukları bildirilerde özetle şöyle deniliyor, "Yurtdışında yaşayan anti-faşist ve demokratlar olarak yapılan barbarlıklara karşı sessiz kalamayız. Bizler, düzenlemiş olduğumuz açlık grevi ile dayanışmamızı açıklıyoruz. Ve tüm demokrat güçleri de, zin-

dandakilerle dayanışma göstermeye çağırıyoruz. Türkiye ve Türkiye-Kürdistan'ındaki cezaevlerinde açlık grevine gidenlerin haklı taleplerini desteklediğimizi ilan ediyoruz." Yi-ne devamla, "Cezaevlerindeki direnişler, yurttan ve yurtdışında çeşitli tepkileri toplamaya devam ediyor. Kürdistan'da köyler boşaltılarak toplu katliam hazırlıkları yapılıyor. Bunun için, tüm ilerici, devrimci, demokrat insanları ve kuruluşları bu gelişmeler karşısında sessiz kalmamaya, dayanışma eylemlerimizi desteklemeye, bu eylemlere katılmaya, omuz vermeye ve dayanışma göstermeye çağırıyoruz."

Avrupa'daki duyarlı insanların kıpırdanışları gözle görülür bir şekilde artış göstermektedir. Önümüzdeki günlerde, Türkiye'deki gelişmelere paralel olarak yeni eylem biçimlerinin gündeme geleceği de tahmin edilecekler arasındadır. Umarız, sıcağın sonbaharın mücadelecisi esintileri Türkiye'yi olduğu gibi, yurtdışındaki dayanışma hareketini de sınıksız sarsın.

A.Özgen Utku/Köln

AYDIN'DA

"İki damla"

*açlık kokan soluklardan
titreyince cellatlar
inatçı dalgalara
dipçikle saldırdılar*

*ve bulutlar
aç bi ilaç
süzülürken özgürlüğe
"iki damla" gözyaşını
toprağa bıraktılar*

8.8.89
Oğün K.

Bilgisizlik Sekterizme ve Haksız Şiddete Götürür

Ağustos ayı içinde, cezaevlerinde faşist bir Ağustos Genelgesi'nin uygulamasından doğan insanlık dışı uygulamaları protesto etmek amacıyla siyasi tutukluların başlattığı açlık grevinin 35. gününde Eskişehir Cezaevi'ndeki tutukluların tam bir vahşet uygulanarak sevk edilmesi ve götürüldükleri Aydın Cezaevi'nde Hüseyin Hüsnü Eroğlu ve Mehmet Yalçınkaya adlı iki siyasi tutuklunun katledilmesinin kamuoyunda yarattığı haklı ve gerekli tepkinin, bazı anlayışlarca nötralize edilme çabaları devrim güçleri arasındaki ilişkilerde olumsuz örnekler olarak boy verdi.

İlk olumsuz örnek Hüseyin Hüsnü Eroğlu'nun cenazesinin kaldırılmasında yaşandı. Çeşitli devrimci anlayışların platform olarak katıldığı cenazeye, aynı platformda yer alan devrimci anlayıştan bir grup (kendilerini biliyorlar) Sosyalist Parti'nin çelengini parçalamak ve çelengi taşıyanları tartaklamak biçiminde hoş görülemez bir tavırda bulundu.

Bu grubun tavrındaki yanlışlık, cezaevi işkencileri tarafından katledilen bir devrimcinin cenazesine katılma ve bu somut kanıttan hareketle egemen sınıfların vahşetini ve zulmünü protesto etmeyi kendi tekelinde görmek yanlış, kendilerinin de içinde bulunduğu birçok devrimci anlayışın platform olarak cenazede ortak tavır almak gibi bir programla gidilmişken, platformun cenazeye 'katılanlar ve katılmayacaklar' biçiminde bir seçmeciliği yokken, dolayısıyla herhangi bir anlayışa politik yargılarının gereklerine uygun özel tavır alma insiyatifi vermemesine rağmen, böylesi bir tavır almaları ikinci yanlıştır. Bu yan-

lış ve zarar getirici somut durumu anlamamaktan kaynaklanan tavır alanlar da dahil, bütün devrimci çevreler ve sosyalist basının "kendine insanım diyen herkesi bu zulme ve katliama tavır almaya çağırıyoruz" şeklindeki çağruları ve bu yönde kamuoyu oluşturma çabaları ortadayken bu çağrılara olumlu cevap vererek insan olmaktan kaynaklanan sorumluluğundan dolayı nesnel olarak cezaevlerindeki zulmün ve vahşetin kamuoyunda deşifre edilmesine güç vermesini görememekten kaynaklandığına yordduğumuz bu şiddet tavrı üçüncü bir yanlıştır ve zararlıdır.

Belirtmek gerekir ki, vahşetin kamuoyunda deşifre edilmesine güç vererek devrimci faaliyete omuz veren bir grubun geçmişi ve şu anki politik yapısının ön plana çıkarılması akla uygun bir tavır değildir. Birileri geçmişinde devrime ve devrim güçlerine karşı konumlanmış ve şu anda bize göre tutarlı ve inandırıcı olmasa da bir fiili durumla devrimin yanında yer alıyorsa bizim yapmamız gereken bu çabayı geliştirmek ve onların olumsuz geçmişinden kopmasına yardımcı olmaktır. Devrimin 'kazanma', olmuyorsa 'tarafsızlaştırma' siyaseti bunu gerektirir. Kaldı ki, aynı kortejde, düzenin faşist bir partisi olan SHP'nin çelenginin aynı saldırıyı görmemesindeki soru işareti (ki biz bunu da yanlış görürüz) aynı grubun politik bir handikapıdır.

Aynı anlayış Esenler Halkevi'nde açlık grevi yapmak isteyen birçok devrimciyi 'açlık grevi için kendilerinden izin alınmadığı' gerekçesiyle tartaklamaya vardi. Kafa göz kırtdı, saldırıya uğrayanların tabiriyle "kan döktü"!

Geçmişin yanlış yıkıcı tavırlarından gerekli dersi çıkarmadığına delalet olan bu tutum öyle anlaşılıyor ki bu arkadaşların bazı fiili durumlara 'önderlik etme' kaygısıyla yapılmaktadır. Ancak, haklı doğru ve devrime hizmet ettiği halk güçlerinin birlik ve dayanışmasına hizmet ettiği oranda yapabiliyorlarsa bu nitelikteki önderliğin önüne bir başka devrimcinin çıkacağına ihtimal vermiyoruz. Tersine iyi ve olumlu olan her şeyi sosyalist bir dergi olarak destekleriz de. Ne var ki mücadele reklamcılık mantığıyla kabul ettirmeye çalışıldığı takdirde bu arkadaşların dışındaki devrimcilere kendilerini ve 'ben merkez'ci tavırlarını onaylamalarını beklememeleri gerekir.

En kötüsü de halk güçleri arasındaki çelişkilerin, anlaşmazlıkların şiddet yöntemiyle çözme çabasının, yaşanan bunca acı tecrübeye rağmen 'iş görür' bir yöntem olarak bu arkadaşlarca benimsenmiş olmasıdır.

Bu yanlış tutumun teorik düzeydeki sentezleri de mevcut, ancak bunları bu haliyle tartışmanın yararına inanmıyoruz.

Bu arkadaşlara dostça önerimiz şu: Her siyasi yapılanma sadece kendi bildiğinin doğruluğuna inanmakla kalmaz, bu bildiğini çeşitli yöntemlere hakim kılma uğraşını da verir. Söylemeye gerek yok ki, devrimcilerin yöntem ve başarıya gidiş mantığında, halk güçlerine şiddet uygulama yoktur. Oluyorsa bunun nedeni ya o anlayış sahiplerinin sakat mantığında veya kendilerini ikna ve tartışma yoluyla diğer halk güçlerine kabuldeki yeteneksizliklerinden ya da kabul edilemeyecek gibi görünen yanlış politikalarında aranmalıdır.

Devamı Sf. 50

Duru Bir Gök İçin Vahşete Katlanan Süleyman Cihan'ı Ölümünün 8. Yılında Saygıyla Anıyoruz

“beyni kaldırıma
cihan dökülen

nasıl öldü o can”

Bir yürek susturulur, bin yürek haykırır. Bir beden toprağa düşer, tohumdur o, meyveye durur. O yürek ki zulme ferman olur, bir, on, yüz bin olur milyonları coşturur. Sevda olur yürek dağlar. Hasret olur, dağda, sokakta, fabrikada, tarlada isyan olur. Kıvılcımdır, bozkırı tutuşturur. Kurşundur; namluda patlamaya can atan, yürekler saygıyla eğilir nişanedir o. Dahası; kavgada isyanda, dağda, fabrikada önderdir o. İnsana rehber, geleceğe ışıktır. Cihandır o. Zoru başaran güven veren inançtır, öğreten, sır vermeyen baş, düşmana korku, dostu umuttur, yoldaştır, önderdir o. Hep şahikalarda en önde yürüyen baştır o. Evet o, Süleyman Cihan Yoldaş'tır. Türkiye proletaryasının yılmaz öğretmeni Süleyman Cihan'ın işkence tezgahlarında hunharca katledilişinin 8. yıl dönümü.

Bu yiğit öğretmeni 8. yıl dönümünde saygıyla anarken; önder Kaypakaya'dan devraldığı kızıl meşale, rehber edindiği ML-MZD bilimi yolumuza ışık tutuyor. O yüreğimizde kavgaya beynimizde bilinç, bileğimizde güç olarak her zaman Yeni Demokratik Türkiye'yi yaratma, oradan durmaksızın geleceğin altın çağını yaratma kavgamızda bir fener, yolumuzu aydınlatan güç olarak kalacaktır.

Süeyman Cihan kimdir? Süleyman Cihan 1949 yılında orta halli bir işçi çocuğu olarak Tunceli-Ovacık ilçesinin Hülukuşağı köyünde dünyaya geldi. CİHAN on yıllardan beri milli zulüm altında inim inim inletilen, tehcire, katliama uğramış Kürt asıllı bir aile mensubudur. Kendi köyünde ilkokul olmadığından ilkokulu yakın köye giderek tamamlar. Ortaokulu Ovacık'ta, liseyi Elazığ'da bitirir. Öğret-

menlik yapar hem de üniversite öğrenimine devam eder. Daha çocuk yaşta ulusal ve sınıfsal baskının izlerini görür. Dersim katliamının ninnileriyle büyür. Kürt halkının yanı sıra Türk ve diğer azınlıklara mensup halkın bir avuç kanemici zorba tarafından ezildiğinin, sömürüldüğünün farkına varır.

Gördüğü, yaşadığı bu toplumsal gerçeklik sınıf öfkesiyle bütünleşir, mücadele etmeye sevkeder. 1970'li yıllarda devrimci fikirlerle tanışır. Anti-faşist, anti-emperyalist mücadeleye katılır. Gerçekliğin akademik-demokratik mücadelesine aktif olarak katılır. İşgal, miting ve protesto eylemlerinde yer alır. İşçi sınıfının grev, toplu sözleşme, direniş ve örgütlenmesinde aktif rol alır, devrimin propagandasını yapar, işçi sınıfına gerçek kurtuluşunu anlatır, örgütleyici faaliyetlere başlar. Demokratik kitle kuruluşların kurul-

masına önderlik eder. Derneklerde, kitlelerin bilinçlenmesi amacıyla eğitim ve seminer çalışması düzenler, halk gecelerini örgütler. Çalışmalarında ekonomik-demokratik mücadelenin siyasal iktidar mücadelesiyle bütünleştirilmesi gerektiğini vurgular, bunun bilince çıkarılması mücadelesini yürütür. 1974'lerde hayatını günün 24 saatini devrim ve halkın davasına adanmış bilinciyle profesyonel devrimciliğe başlar; daha bir azim, inanç, kararlılık ve fedakârlıkla. Fabrikalarda mesleki kuruluşlarda vb. kitlelerin eğitiminde başat rol oynar. 1975'lerin sonunda yürüttüğü devrimci çalışmalarından dolayı egemenlerin korkulu rüyası haline gelir. Bu değerli halk evladı kolluk kuvvetlerince biran önce yakalanması gereken bir sima olur. Yakalanması için direktifler verilir, sınıf mücadelesi yükseldikçe egemen güçler CİHAN'ı yakalama çabasını hızlandırır, radyo, TV'de yakalanması için anonslar, gazetelere ilanlar verilir. 'TKP-ML TİKKO adlı yasadışı örgütün liderlerinden Merkez Komitesi Üyesi olduğu açıklanarak vur emri çıkarılır, resimleri tüm ülke çapında illerden köylere, kahve köşelerine kadar asılır.

Süleyman CİHAN tüm aramalara ve görüldüğü anda vur emrine karşı halkına olan büyük sorumluluk ve inancıyla devrim mücadelesine daha bir inançla sarılır. O artık bir halk kahramanı, devrimci önderdir. Çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının yetiştirdiği eşine az rastlanacak vasıflara sahip proleter bir önderdir. Sorumluluğu daha da artmıştır. O bu sorumluluğun bilincindedir. Mücadeledeki kararlılığı, azmi, inancı, örnek davranışlarıyla arkadaşları, çevresi ve halk arasında bir saygınlık yaratmış. Örnek bir devrimci önder tip olarak kendini kabullendirmiş, Marksizm-Leninizm, Mao Zedung düşüncesinden her sapmaya, revizyeye karşı mücadele kararlılığı sadece düşmanın değil, Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung düşmanlarının da ideolojik olarak korkulu rüyası olmuştur.

12 Eylül askeri faşist diktasiyla topluma bir kâbus gibi çöken zulüm halka ve halkın örgütlü güçlerine karşı topyekûn imha hareketinin

başladığı devrimci hareketin darbe yediği, halkın örgütlü muhalefetinin bastırıldığı infazların sokak ortasında yapıldığı, mücadele kaçınılmasının, yılgınlığın, inançsızlığın, bir salgın haline geldiği dönemde Süleyman CİHAN inancın, kararlılığın sembolü olmuş, devrimci mücadelenin durmaksızın sürdürülmesinde büyük bir moral güç olmuştur. devrimci mücadele için şartların en zor olduğu dönemlerde halka ve devrime bağlılığın mücadeleye daha bir inançla sarılıp, zorlukları büyük bir fedakârlıkla göğüslemek olduğunu göstermiştir. Evet o, 12 Eylül faşist barbarlığının, vahşetinin, zulmünün bütün haşmetiyle sürdürüldüğü ortamda, devrimci hareketin toparlanmasında, yönlendirilmesinde, mücadelenin sürdürülmesinde başat rol oynamış, pasifizme, yılgınlığa, inançsızlığa, mücadele kaçınılmasına bir hancı gibi saplanmıştı.

İşte bütün bu özelliklerinden dolayı Süleyman Cihan egemen güçler için daha bir tehlike, bir an önce yakalanıp yok edilmesi gerekiyordu. Bunun için saldırılarını yoğunlaştırdılar. Ailesinden yakın çevresine kadar en geniş bir çevre bunun için baskı ve zulüm altına alındı. Mutlaka yakalanmalıydı. Onun için vahşet verici saldırılar, operasyonlar düzenlediler. Nerede olduğuna dair ipucu elde etmek için annesi, babası çeşitli kereler gözaltına alınır, sorguya çekilir. Ailesine yapılan işkence ve sorgular sonuç vermeyince akrabalarına baskılar ve tehditler yapılır. Süleyman Cihan'ın İstanbul'da öğretmenlik yapan eşinin evi sürekli gözetimde tutulur. Bundan sonuç almayan kanemici zorbalar Süleyman Cihan'ın eşini ve çocuklarını gözaltına alır. İşkencelere tâbi tutulurlar. Kız çocuğuna maddi ve manevi işkence yaparlar. Çocuk şurunu kaybeder. Bu oyunlar sökmeyince kızı rehin alacaklarını, Süleyman Cihan gelip teslim olmadan bırakmayacaklarını söylerler. Bu oyunlar da para etmez. Süleyman CİHAN savunduğu, uğruna ölümü kucakladığı devrim mücadelesinde tavizsiz davranır. Mücadeleyi Marksizm-Leninizm bayrağını daha yükseklerde dalgalandırarak yürütür.

Egemen güçler uzun yıllar verdi-

ği birçok uğraş, operasyon ve yüzlerce devrimciyi işkence tezgâhından geçirmesine rağmen yakalayamamış. Ancak 28 Temmuz 1981 günü İstanbul'da bir yere gitmek üzere bindiği otobüste MIT mensuplarınca yakalanır, hemen işkence tezgâhı işler. S.Cihan tüm zulüm ve işkenceye karşı önder Kaypakkaya'nın ser verip sır vermemesi geleneğini tavizsiz bir kararlılıkla sürdürür. devrimci güçler ve mücadele arkadaşları faşist işkenceci cellatların S.Cihan'ı katledeceklerini bildiklerinden yurtdışı ve içinde kampanya açarlar. Ama egemen zorbalar ısrarla S.Cihan'ı yakaladıklarını gizlerler. Amaç belli, S.Cihan'ı sessiz sedasız ortadan kaldırmak. Uzun dönem yapılan işkencelerden sonra aceze düşen, yenilen işkenceci cellatlar S.Cihan'ı hunharca katledecekler diye sabit tutarlar.

Tıpkı 1973'te Türkiye proletaryasının yılmaz önderi İ.Kaypakkaya'ya yaptıkları gibi. Ama egemenler bu senaryoya kendileri bile inanmazlar. S.Cihan'ın bedeni dahi kanemici egemenleri ürkütür. İşkence tezgâhlarında çözümlerinin yaygınlaştığı, toplumda yılgınlığın arttığı bu dönemde Süleyman Cihan'ın yarattığı kızıl direniş, cellatlara başeğdirirken, devrimci mücadeleye bir meşale olur. Mücadele azmini, inancını körükler. Egemen zorbalar S.Cihan'ı yok etmekle devrim mücadelesini boğacaklarını hesapladılar. Ama yanıldılar. Cihan'ın yakıldığı kızıl direniş ruhu, mücadele ateşi bugün daha gür yankılanıyor dağbaşlarında, fabrikalarda, tarlalarda...

Evet Türkiye proletaryasının ölümsüz önderi Süleyman Cihan'ın işkence tezgâhında katledilişinin, mücadele ateşinin bir kor olarak düşmanın yatağına düşüp egemenleri tutuşturmasının 8. yılında Türkiye proletaryası, mücadele arkadaşları ve emekçi halkımız S.Cihan'ı kalplerinde yaşatırlarken, onun yürüdüğü yolda, onu kendilerine örnek, rehber ederek daha kararlı yürüyorlar. Yeni Demokratik Türkiye mücadelesinde emekçi halkın çökün seli ve egemenlerin döktükleri kan kendilerini boğacak, orada kızıl bir şafak doğacak. □

Anısı Yaşayan, Anısı Savaşan Bir Halk Kahramanı: Yılmaz Güney

Ne zaman gelin Aliler boy-
lanır, tepelerinde sarı bir
çiçek patlar, ne zaman ak
bulutlar yalnızca gökyüzünün süsü
olur, yüreği toprağında bahardır. Ba-
harına susamış dallarında, beyazın
yanı sıra bir yeşil yürür. Kırmızının
yanına bir mavi konar, dellendir. Ya-
şamın tüm özlemlerini kanatlarına
doldurmuş bir kelebek gelir, mutluy-
muş sanısını veren bir çiçeğe konar.
Çiçekler ondan sonra güzeldir. Böcek-
ler kanatlarında iyi ve ılık günleri ge-
tirirler. Her benek bir isteği, her renk
bir özlemi, bir yaşantıyı özetler. Her
arı bir bahar türküsü, her türkü bir
sevda belasıdır. **Çünkü umut, bahar-
la birlikte gelir.**" (Y.Güney, Boynu
Bükük Öldüler, s.48) diyen onu; el ka-
pılarındaki bir 'yaprak dökümü'nün
karanlıklarında yitireli, tam beş yıl
oluyor.

O, "umut baharla birlikte gelir" di-
yen, tüm ikircimsizliğiyle baharın is-
yancılığına inanan bir halk kahrama-
nı ve halk düşmanlarının korkulu dü-
şüyüdü.

Ve hâlâ da öyledir...

Şu an gibi anımsıyorum: Onu en
son kez, 21 Nisan 1984'de 'cezaevle-
rindeki açlık grevleriyle dayanışma'

için, Paris'ten Strasburg'a düzenlenen
uzun yürüyüşün ilk beş kilometrelik
kısmına katıldığı gün görmüştüm.

Suratı sapsarıydı. Korkunç zayıfla-
mıştı. Ama dimdikti. Ve de baharın
isyancılığından ikircimsiz olan, inanç-
larından sürgün edilememiş her direnc
gibi inatla gülümseyebiliyordu.

O; 'dört yanın puşt zulası' olduğu,
inançlardan ve davadan 'bir bardak su
içmek rahatlığıyla vazgeçilen' ağır ve
lanetli sürgün ortamında, bütün bir
ömrünü adadığı inançlarından, tıpkı
Ekim 1982'de ifade ettiği üzere vaz-
geçmemişti: "Benim için sürgün, ül-
kemin taşına toprağına, havasına su-
yuna, ağacına kuşuna, insanına aşına
özlem demektir..."

Benim için sürgün, ülkeme yeniden
dönebilmek için, kararlı bir mücade-
le demektir...

Benim için sürgün, dünyanın çeşit-
li halklarıyla ilişki kurmak demektir...

Benim için sürgün, bir anlamda
sansürsüz film yapabilmek ve özgür-
ce düşünebilmek demektir...

**"BENİM İÇİN SÜRGÜN, SÜR-
GÜN DEMEK DEĞİLDİR..."**
(Y.Güney)

Evet, 'sürgün, onun için sürgün de-

mek değildi'. O sürgündeki kısa, acı-
lı ama onur ve direnc dolu seyrü sefe-
rinde, bunu sapına değin kanıtladı.

Cannes'de 'Altın Palmiye' ödülünü
alırken, sıkılı yumruğuyla; 'Yol'u ile
ve kurucusu olduğu 'Kürt Enstitüsü'
ile 'Kürt Gerçeği'ni tüm dünyaya an-
latışıyla; 'Duvar'ı ile tüm dünyanın
gözlerini Eylül zindanlarına çevirtil-
mesiyle; askerî cuntaya karşı 'özgür-
lük ve sosyalizm yolunda' yürüttüğü
bıkamaz usanmaz kavgasıyla Yılmaz
Güney, dost'a da düşmana da SÜR-
GÜNÜN NASIL SÜRGÜN OL-
MAKTAN ÇIKARTILABİLECEĞİ-
NİN EN MÜSTESNA ÖRNEĞİNİ
VERDİ...

Adı ve yapıtları, kavgasıyla birlik-
te yüzyıllarca yaşayacak olan bu kav-
ga adamı; kendi ülkesinde 'yasak' la-
narak filmleri yakılsa da, elbette unu-
tulmayacak ve unutturulamayacaktı.
Çünkü o, egemenlerin tüm baskı ve
engellemelerine karşı; vazgeçmeden,
teslim olmadan direnmesini becerebil-
miş ve bu yolda büyük bir örnek ola-
bilerek şunları demişti: "Asıl hapisha-
ne insanın kafasında yarattığı hapishane-
hanedir. Hayatı sınırlayan hapishane
odur ki, ilk fırsatta yıkılmalıdır. Ben
bu barajı aştım, her şey önümde bü-

tün açıklığıyla oynuyor. İçimdeki hirs ve inat, damgasını öyle silinmez, öylesine sağlam basacaktır ki hayatta, şu uzun haphishane yıllarının beni yeniden yarattığına sen de tanık olacaksın. Zorluklar, sıkıntılar, haksızlıklar, benim için, sanatım için öyle yararlı olmuştur ki, bütün dünyada sözü edilen filmler yapacağım. Bir gün Türkiye sinemasını dünyaya ben ve benim gibi düşünenler götüreceğiz. **Hapis olan benim fiziğimdir, kafam hapis değil ve onu kimse durduramaz (...)** Halkımın içinde bulunduğu değişimin, toplumsal uyanışın bana yansıyan coşkusu ve sevincini beynimin barajlarında biriktirmek, enerjiye dönüştürmek onların bilinçlerine katkıda bulunmak görevimdir. Bilincin önderliğinde değilse coşkul, sevinçler fayda yerine zarar verir halkıma, düşünman pusuda bekliyor çünkü...” (Y.Güney)

Evet, egemenlerin bütün karşı-devrimci çabalarına rağmen, SÜRGÜNDE SÜRGÜN EDİLEMİYEN, KAFASI HAPSEDİLEMİYEN VE TESLİM ALINAMAYAN YILMAZ GÜNEY; bilge bir halk kahramanlığı yanında, kamerasını bir peşmergenin bazukasını kullanabildiği bir yaratıcılık ve ustalıklı kullanabilen, kavgacı bir sanat adamıydı da... Ve de ona göre: “Devrimci sanat devrimci süreci anlatan sanattır. Devrimci sanat, toplumsal, siyasal, kültürel değişimleri ve kavgayı hem tanık olarak anlatan, hem de onu etkileyen sanattır. Sadece tanık olmak, izlemek ve yansıtmak yeterli değildir, aynı zamanda bu süreci etkileyen bir yönü olmalıdır. (...) Edebiyat'ta devrim nasıl bir rol oynuyorsa, devrimci bir edebiyatta devrim için büyük bir rol oynayabilir. Oynamaktadır, oynamıştır da. Devrimci sanat ve edebiyat, devrimci mücadelenin hem etkileyen, hem de etkilenen ayrılmaz bir parçasıdır. (...) Halkımın savaşçısı olmaya kendini adanmış bir sanatçı olarak önmüzdü duran görevlerin bilincindeyim. Sanatçı olarak devrim kavgasının sıradan bir eriyim.” (Y.Güney)

“Devrimin sanatçısı, devrimin savaşçısıdır” gerçeğinin kuşkusuz bir örneği olan Yılmaz Güney; (kendi deyişle) zor olan kölelik ve ihanet yerine, cesareti, “ben kolay olanı seçtim” diyerek yeğlemiş bir EZİLEN ULUS devrimcisiydi. Adı ve yaşamı, müca-

delesiyi zulme karşı uzlaşmayan bir başkaldırıyı çağrıştıran bu insan, ölümsüz ölümü kucaklamasından bu yana tam beş yıl geçse de, bugün kırlarda savaşmaktadır. Dağların doruklarında. Eskişehir, Aydın, Diyarbakır, Sağmalcılar gibi tüm zindanlardakiler gibi ‘direnme yaşamaktır’ gerçeğini kanıtlamaktadır. Türkiye işçi sınıfıyla grev ve direniş boylarındadır. devrimci gençlik ile sokaklardadır... * * *

O’nu en son kez 21 Nisan 1984’de görmüştüm...

Ardından ‘hasta olduğu’ haberi geldi...

Ve bir 9 Eylül günü, gözleri yumruk yumruk şişmiş bir sürgünmüşüm ‘kara haberi’ verdi...

“Çok üşüyorum, beni Komünarların battaniyesine sarın” (Y.Güney) demiş...

Elim ayağım buz kesmiş, ‘anan öle ölüm’ dediğimi anımsıyorum... Yıl 1984’dü. * * *

Anımsıyorum, binlerce insan ‘tek bir yürekte tek bir yumruk’ gibi, sonsuz bir acıyla, ama o sonsuz acıdan da büyük bir öfke ve umutla, o’nu Komünarların battaniyesine sardı...

Ağlamak ayıp mıdır? Ya da bir zaf olarak yorumlanır mı? Ben orasını bilemiyorum ama, binlerce kişi birbirinden farksız, kaçamak kaçamak gözlerini sildi, kimselere göstermemek kavgusuyla... * * *

O demişti: “Acılı ve zor günler göreceğiz. Yaşanmış acılardan daha başkılı günler göreceğiz. Başarısızlıklara, geçici yenilgilere uğrayacağız. İhanetler, kahpelikler göreceğiz. Bütün bunlar ve benzeri olumsuzluklar faşizmi yerle bir etmemizi engelleyemeyecektir.” “Onlar zulmün ve vahşetin, inancı ve insan onurunu yok edebileceğini sanan onlar, tarihin şaşmaz akışı önünde durabilecekler mi?.. Duramayacaklar... Bu kan ve zulüm yenilecek bir gün...” “Önümüzdeki günler, ezilenlerin saltanatlarının yıkıldığı, emekçilerin kendi iktidarlarını kurduğu bir dünyaya hazırlık yapmaya sıvanacakların zaferlerine tanık olacaktır. Ezilenlerin boyunlarındaki esaret zincirlerini parçalayarak kuracakları dünya; tüm insanlığa mutluluk getirecektir.” (Y.Güney) * * *

Diyeceklerimizi ‘son’larsak: Devrim mücadelesi tarihimizin bilge halk

kahramanlarından birisi olarak; ölümsüz ölümü el kapılarında kucaklayıp, komünarların battaniyesine Pere-Laichesse’de sarınan O; ÖLMEDİ, YAŞIYOR, SAVAŞIYOR...

Hem de aynı umut ve inançla, direngen devrimciliğinden bir milim bile gerilemeden ve de “ileridedir yaşanacak günlerin en güzelleri” bilinciyle, O; ÖLMEDİ, YAŞIYOR, SAVAŞIYOR...

‘Hayır’ bu bir hamasi ajitasyonu değil!.. **Botan’ından** İstanbul’un işçi varoşlarına kadar uğruna savaşılan, direnilen ve düşülen hâlâ ayakta. Ve de dört bir yandan yükselen uğultular arasında tarihin merdivenlerinden yükselmekte olan işçi botlarının ayak sesleri duyuluyor. Yüzü tıpkı Yılmaz Güney gibi geleceğe yönelik bir umut, ‘asla boşuna değildi’ diyerek, kendini bir kez daha kanıtıyor üretken top raklarımızda...

O, bu kavgada yaşıyor, yaşayacak da...

Tekrar ediyorum: O, ÖLMEDİ, YAŞIYOR, SAVAŞIYOR... Hem de, bir devrimci sanat ustası, dehası, bir eylem adamı, bir halk kahramanı, çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının yiğit bir evladı, militan bir ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşçısı, örnek bir enternasyonalist olarak; YAŞIYOR, SAVAŞIYOR...

Ve de kuşku yoktur ki, kendisine ‘kültür bakanı’ denilen ‘eski’ MHP artığı biri, “Yılmaz Güney sorunu beni aşar” diyerek, o’na ilişkin ki bir ‘körler ve sağır’ komedisini oynamakta ‘yarar’ umsa da; Yılmaz Güney dağlarımızda, varoşlarımızdaki kavgayla alabildiğine özgürdür. VE DE O’NUN ÖZGÜRLÜĞÜ, EYLÜL ARTIĞI BURJUVA YASALLIKLARINA MÜNDEMİÇ DEĞİLDİR...

Çünkü o’nun kavgasıyla söke söke elde ettiği bu özgürlük, halklarımızın özgürlük kavgasıyla yaşamakta ve yaşatılmaktadır...

Ve de o her zaman, dünyanın dört bir bucağındaki dört bir iklimde, zulme ve sömürüye karşı verilen kavgalarda yaşayacak ve savaşacaktır. Çünkü o bir halk kahramanıdır. O bir mitostur. O halkların yüreğinde sönmeyen sevgi dolu bir isyan ateşidir.

Ve de kuşku yoktur ki, o ateş Anadolu’da da yakacaktır ortalığı bir gün.. □

11.8.1989, Paris
Temel Demirel

Nihat Behram

"Demokrasi Mücadelesi Bir Savaş Şiarıdır Aynı Zamanda"

"Halkın safında yer alıp savaşımadan demokratlık olası değildir. Savaşa uzaktan bakma temelindeki 'demokrat'lık, demokrasi kavramıyla geviş getirmektir."

Nihat Behram, 68 kuşağı ve 12 Eylül öncesi kuşağınca, eserleri ve mücadele alanlarından yakinen tanınan, yerini halkın safında, devrimci mücadelenin içinde seçmiş bir sanatçıdır. 12 Eylül sonrasında, adı, eserleri ve eylemi üstüne, kara bir örtü, bir sessizlik perdesi çekilmeye çalışılmış az sayıdaki gerçek aydınımızdan birisi.

Behram, 1980 sonrası yıllarını, çeşitli ülkelerde, sürgünde geçirdi. Kendi deşimiyle, "Halkın mücadelesine olanca güçle savrulmayı, onurlu yaşamının en önemli kıstası" sayan Behram, sürgün yıllarında da, mücadele neredeyse, yazıları şiirleri ve eylemiyle oradaydı. Türkiye'deki politik tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerindeki eylem ve açlık grevlerinin kan, işkence ve katliamla bastırılmaya çalışıldığı son Ağustos ayında, Avrupa'da da bir dizi eylemler başladı. TÜDAY'ın Ağustos'da, Türk Konsoloslugu önünde düzenlediği gösteride, Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu-ATİK'in Bonn'da düzenlediği basın toplantısında ve yine TÜDAY'ın düzenlediği iki günlük dayanışma açlık grevinde. Behram'la birlikte oldum. Ve okumakta olduğunuz söyleşiyi bugünler içinde tasarladık.

İbrahim'ler, Deniz'ler ve Mahir'lerle aynı kuşaktan gelen ve o dönemin mücadele günlerinde sanatını da, kişiliğini de, sıcak mücadele içinde şekillendirmiş ve bugüne dek, burjuvaziye karşı ödünsüz bir mücadeleyi sürdürmüş olan Behram'ı, birkaç cümleyle de olsa, 80 sonrası genç arkadaşlara tanıtmakta yarar var.

1946 Kars doğumlu olan Behram, ilk şiir kitabı "Hayatımız Üstüne Şiirler"i 1972 yılında yayınladı. Dönemin askeri darbecileri kitabı yasakladılar. Behram tutuklandı. Daha önce de darbecilerce tutuklanmış ve Ma-

ahir'lerin, Cihan'ların tünel kazarak kaçtıkları Maltepe Askeri Tutuk-evi'nde yatmış olan Behram, bu ikinci tutuklanışında Davutpaşa Askeri Ceza ve Tutukevi'ne kapatıldı. İki yıla yakın tutuklu kalan Behram, o dönemde, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde tutuklanan ve ağır işkencelerden geçirilen, TIKKO, TKP-ML sanıklarıyla birlikte yattı. Behram, öğrencilik yıllarından, mücadele içinden tanıdığı İbrahim Kaypakkaya'ya ilişkin kitabını, duygu olarak bugünlerde oluşturduğunu, İbo'ya ilişkin savaş anılarını onun silah arkadaşlarından bugünlerde dinlediğini söylüyor.

1974 'genel af'ından sonra Behram, bir dönem Vatan gazetesinde çalıştı. Deniz'leri konu alan "Darağacında Üç Fidan" kitabını bu dönemde yazdı. Kitap yasaklandı. Ardından, "Sol Kendini Anlatıyor" isimli röportaj kitabı da yasaklandı. "Ser Verip Sır Vermeyen Bir Yiğit" halk içinde büyük bir yankı uyandırdı. Yayınından kısa bir süre sonra bu kitabı da yasaklandı. Ardından, "Dersim'i Unutma" şiirinin yer aldığı "Hayati Tutuşturan Acılar" adlı şiir kitabı da yasaklandı.

1977'den sonra Y.Güney'le çalışan Behram, '80'e dek Güney Film'i yönetti. Polisçe aranmaya başlanmasıyla birlikte, '80'de yurtdışına çıktı ve Zürih'te Güney Film'in bürosunu açtı. 1985'de Bakanlar Kurulu 'yurda dön' çağrısında bulundu. Bir süre sonra da TC yurttaşlığından çıkarıldı. 1986 yılında Heinrich Böll Bursu ile, Almanya Kültür Bakanlığı'nca, Almanya'ya

davet edildi. 1988'de Türkiye'de de yayınlanmış olan 'Gurbet' romanını bu dönemde yazdı.

Geçtiğimiz yıl, Behram'ın "Yüreklere Şafakta Kivılcımlar" adlı kitabına, basımı sırasında matbaada polisçe el konuldu ve onbeşbin kitap müsaderede edildi. Aynı günlerde, İ.Kaypakkaya'yı konu alan 'İşkencede Ölümün Güncesi'nin de üçüncü basımına el konulup kitap yasaklandı ve yarıncısı mahkûm edildi.

Behram'a yazarlığıyla ilgili bu 'se-rüvenleri' hatırlattığımızda, "Bunlar demokrasi düşmanlığının ve demokrasi için sürdürülen mücadelenin sadece küçük birer parçalarıdır. Mücadele hayatın her alanında sürüyor. Asıl olan, halkın demokrasi ve devrim mücadelesidir" diyor.

Bu ay, sürgünde onuncu yılına başlayan N.Behram'a, çeşitli çevrelerce bir süredir yurtdışında tartışılan, "geriye dönüş" konusuna ilişkin tutum ve düşüncelerini sorduğumuzda şunları söylüyor: "Bu tartışmaların yoğun bir biçimde ortaya çıktığı ve geçtiğimiz yıl, bir kesimin, 'günün en önemli sorununun toplu geriye dönüşün örgütlenmesi' görüşünü savunduğu günlerde, ben de bir yazı yazarak, düşüncelerimi belirtmiştim. Türkiye'de 'Türkiye Sorunları' isimli yayının Temmuz '88 tarihli sayısında yayımlanan bu yazımın başlığı 'Ülkeye özgürce dönmek için mi mücadele etmeliyiz. Özgür bir ülkeye dönmek için mi?' idi. Bu başlık düşüncelerimi yeterince açıklamaktadır. Demokrasi mücadelesinin odağına koymamız gereken görevin, nerede ve hangi koşullarda olursak olalım, demokrasi düşmanlarına karşı, mücadelenin gerektirdiği her türlü silahlı, teslimiyeti de yargılayan bir kavga olduğunu düşünüyorum. Özal'ın, bir yanıyla Batı'ya demokrat görünme, öte yanıyla demokrasi mücadelesini evcilleştirme hesaplarını muhatap almak, burjuvazinin oltasına takılmaktır. Yurtdışına çıkmalarının yasal nedenleri ortadan kalanlar, bireysel dönüş yapabilirler. Fakat bunu, devrimci mücadelenin ge-

neline bir taktik olarak dayatmak, mücadeleyi burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde görme teorileri üretmek devrimci tutumla uzaktan yakından ilgili olamaz. Hayatın her alanında anti-demokratik uygulamaların sahibi bir hükümetin kararnameyle 'yitirdiğim' yurttaşlık haklarımı almanın yolunu demokrasi mücadelesini tatil-teslim doğrultusunda değil, demokrasi mücadelesine daha aktif katılma doğrultusunda görüyorum. Bu da, halkın nezdinde zaten gerçek yurtseverliğin bir ölçüsüdür. Bir noktayı daha belirtmek gerekirse: nice kardeşimiz, mücadelenin gerektirdiği biçimleriyle, ülkenin her bir köşesine gidip gelmektedir. İşin düşünce düzeyine gelince, işte bu konuşmayı, Türkiye için yapıyoruz. Düşüncelerimizi paylaşan arkadaşlarla da orada buluşmuş olacağız."

Yurttaşlıktan çıkarıldığı günlerde, Konsolosluktan bir mektup gelmiş Behram'a, Mektupta özetle, "yurttaşlıktan çıkarılanların yasalar gereği Türkiye'deki mal varlığına hazinece el konulduğu" bildiriliyor ve Behram'dan "Türkiye'deki mal varlığı" soruluyormuş. Behram yanıtında şunları söylüyor: "Esasen, içinde yer aldığım halkla birlikte, mal varlığım tüm ülkedir. Sahibi olduğumuz bu topraklar, temsilciliğini yaptığımız güçlerce zaten işgal ve gasp altındadır. Bugünkü mücadelemiz de bizatihi bu gasp ve işgale karşı sürmektedir."

Görüşünü almak istediğimiz bir konu da ulusların kendi kaderlerini tayin haklarına ilişkindi. Demokrat aydın olmanın kıstaslarından biri olarak, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunmayı bir temel ölçü görürp görmediğini sorduğumuzda, Behram sorumuzu: "Savunmak ye.erli değildir, bizzat bu hakkın elde edilmesi ve uygulanırılığı için savaşmak da gerekir" diye yanıtladı.

Eylül 1989 içinde Behram'ın iki kitabı derken, Almanya'nın önemli yayınevlerinden birisi olan Peter Hammer Verlag tarafından Almanca olarak yayınlanıyor. Birisi GURBET adlı romanı. Diğeri Ser Verip Sır Vermeyen Bir Yiğit-İşkencede Ölümün Güncesi.

Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu (ATİK), Behram'ın, Türkiye'de yasak olan I.Kaypakkaya'nın hayatını anlatan kitabın Almanca yayınına ilişkin olarak, Almanca konuşan ülkelerde geniş bir kampanya baş-

latmış bulunuyor. Hedeflerinden biriyle, faşizmin yargılandığı bu kampanyanın bir diğer hedefi de Behram'ın kitaplarını geniş bir kitleye taşımak. Kaypakkaya'nın hayatı Almanca'da "Ölümlü Mayıs" adıyla yayınlanıyor. Kitap, dünyanın en büyük kitap fuarlarından olan Uluslararası Frankfurt Kitap Fuarı'nda yayınevince sergilenecek ve dünyanın çeşitli ülkelerinin fuar temsilcilerine tanıtılacak.

Devrimin, kültür cephesinde kalemini silah gibi kullanan yazarlara gereksinimi olduğunu, kendisinin böyle bir yazar olduğunu söylediğimizde, "Bu alışlagelmiş bir değildir ve yeterli değildir!" diyor ve sözlerini şöyle tamamlıyor: "Kalemin sadece silah gibi taşınmasının da yeterli olmadığı anlar vardır. Devrimci aydın gereğince silahı da kalem gibi taşımaları bilmelidir."

Nihat Behram'ın "Gurbet" Romanı ve Türkiye'de Yasaklanan "İşkencede Ölümün Güncesi" Adlı Belgesel Anlatısı Almanca Yayınlandı

Nihat Behram'ın iki kitabı Alman yayınevi "Peter Hammer Verlag" tarafından yayınlandı. Kitaplar, Christoph Schroeder ve Lale direkoğlu'na, iki çevirmenin ortak çalışmasıyla Almanca'ya çevrildi. Behram'ın Almanca yayınlanan kitaplarından "Gurbet" adlı romanı geçtiğimiz yıl Türkiye'de "Can Yayınları"na yayınlanmıştı. "İşkencede Ölümün Güncesi" ise yine geçtiğimiz yıl, Türkiye'de, "Yurt Yayın-dağıtım"ca yayınlanmıştı. Bu kitap ilk kez 1977 yılında, "May Yayınları" tarafından "Ser Verip Sır Vermeyen Bir Yiğit" adıyla yayınlanmış, dördüncü basımı yapılırken yasaklanarak yazarı mahkûm edilmişti. İşkencede katledilen I.Kaypakkaya'nın hayatını belgelere dayanarak anlatan kitap, 1988'de "Yurt Yayın-Dağıtım" tarafından "İşkencede Ölümün Güncesi" adıyla tekrar yayınlanmış, bu kez üçüncü basımı yapılırken, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcı Yardımcısı Ülkü Coşkun'un şifahi emriyle, kitabın tüm nüshalarına polisçe el konulmuştu. Daha sonra verilen mahkeme kararıyla kitap yasaklanmış, yayıncısı mahkûm olmuştu. Aynı günlerde, Behram'ın basımı yapılmakta olan "Yüreklere Şafakta Kıvılcıklar" adlı kitabına da, yine aynı savcının şifahi emriyle, basımı sırasında matbaada, onbeşbin adet olan tüm nüshalarına polisçe el konulmuş ve yayıncıları siyasi polisçe gözetimine alın-

mışlardı.

Behram'ın kitaplarının Almanca konuşan ülkeler yayın haklarını alan Peter Hammer Verlag, kamuoyuna yaptığı yazılı açıklamayla, olayı protesto ederek, "İşkencede Ölümün Güncesi"ni de bu yılki yayın programına aldığını açıklamıştı. Kitap Almanca'da "Ölümlü Mayıs" adıyla yayınlandı.

"Peter Hammer Verlag" Behram'ın Almanca yayınlanan kitaplarıyla ilgili olarak, bir dizi etkinliğin yer aldığı bir de kampanya düzenliyor. "Gurbet" romanı ile yabancı düşmanlığını "Ölümlü Mayıs" ile Türkiye'deki düşünce özgürlüğüne olan düşmanlığı hedef alan bu kampanyanın ilk etkinliği olarak, Almanca konuşan ülkelerde afişleme yapılıyor. Afişlerde, Almanca ve Türkçe olarak, "Bu kitapları komşuna da hediye et" cümlesini taşıyan bir bant bulunuyor. Kampanya Eylül ve devam eden aylarda Almanya, Avusturya ve İsviçre'de düzenlenen toplantılarla sürecek. Ayrıca ATİK (Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu) kitabın Almanca yayını nedeniyle, Almanca konuşan ülkelerde yaygın bir tanıtma kampanyası açmış bulunuyor.

"Peter Hammer Verlag" Ekim ayındaki "uluslararası Frankfurt Kitap Fuarı"na da bu kitaplarla katılıyor. □

A.Özgen Utku/Köln

Hakim sınıfların dergimize yönelik tertiplerini boşa çıkaralım!

Son dönemlerde hakim sınıfların dergimize ve dergimiz çalışanlarına yönelik saldırı ve tertipleri had safhaya çıkmıştır. Ülkemizde haksızlığa, sömürüye, talana, bir avuç para babasının saltanatına karşı çıkmamanın, aydınlık, özgür, bağımsız, demokratik bir Türkiye istemenin bir bedelinin olduğunun bilincindeyiz. Lakin, hukuki olarak bir basın kuruluşu olmamıza rağmen, kendi paravan hukuklarını dahi hiçe sayarak eli silahlı, başı külahlı gerilaymış gibi evlerimiz, bürolarımız çelik yelekli timlerce savaşa girer gibi basılmakta, talan edilmektedir. Sözüm ona basın özgürlüğünü, hukuk devletini, demokrasiyi dillerinden düşürmeyenler, kimin için basın özgürlüğü ve demokrasi istediklerini açık pratikleriyle ispatlamaktadırlar.

Dergimizin okuyucusuyla bütünleşmesinden, her geçen gün kitleler içinde kök salmasından korku duyan hakim sınıflar, yayın hayatımıza başladığımız günden bu yana düzenli ve sistemli saldırılarını eksiltmemişlerdir. Özellikle son dönemlerde Ankara büromuz nezdinde başlayan saldırılar, "Yeni Demokrasi Operasyonu"na dönüştürülmeye çalışılmıştır. Gözaltına alınan arkadaşlarımızıza "Yeni Demokrasi'nin ardında hangi örgüt var", "ev ver", arkadaşlarını ver" gibi işkenceli sorgulara tabi tutulmuşlardır. Hani ülkemizde işkence yoktu. Adli Tıp kurumunun Antalya Temsilcimiz Haydar Söylemez'e verdiği raporun kopyasını yayınlıyoruz. Eskaza bunlar kabul edilse yıllarca içerde çürümek, hatta idama mahkum olup ölümü beklemek için bile değil. Görünen köy kılavuz istemez.

Gözaltına alınan arkadaşlarımızdan Antalya Temsilcimiz Haydar Söylemez dört derginin (Toplumsal Kurtuluş, Yeni Demokrasi, İktidar Yolu, Atak) ortaklaşa çıkardığı Aydın Cezaevi'nde yürü-

tülen açık grevi ile ilgili özel sayıyı Ankara Abdi İpekçi Parkı'nda satarken gözaltına alınır. İşkence parkta başlar ve DAL'da da yoğun bir şekilde devam eder. Gözaltına alınma gerekçesi parkta özel sayı satmaktır. Ne kadar komik bir gözaltı gerekçesi olduğu ortadadır. Diyelim ki resmi bir dergi satışı yapmak suçtur. Değil ya... Suç olsa bile o derginin mahkeme kararıyla toplatılması gerekmektedir. Eğer toplatılan dergi alenen hâlâ satılırsa o zaman "suç" vukuu bulur. Lakin böyle bir durum hali hazırda mevcut değildir. Dergi toplatılmamıştır. Ancak keyfi bir şekilde gözaltına alınan arkadaşlarımıza dağıttıkları dergiye ilişkin de herhangi bir soru sorulmamıştır. Hani yasak yayın satarlarken suç üstü gözaltına alınmışlardı? Sorun üzüm yemek değil, bağcıyı dövmektir.

İşkencedeki sorular perde arkasındaki hayaletle yöneliktir. Artık hayalet operasyonu başlamıştır. Sevgili devletimizin bekaası için hayalet çöktürmek zorundadır.

Gece yarısı operasyonu başlamıştır artık. Yeni Demokrasi çalışanlarının, sahibi ve yazar işleri müdürlerinin evleri teker teker basılır. Ama nafile hayalet bulunamamıştır. Eh buralara kadar gelmişken eli boş dönmek de olmaz hani. Ankara büromuzda okuyucu başışları da dahil maddi değeri 5.000.000 TL. civarındaki eşyaya el konmuştur. Günlerce karakol kurulmuş, sonuçta kapı açık bırakılarak çekip gidilmiştir.

Bu durum karşısında yapılan basın toplantıları ve açıklamaları günlük basında pek ilgi görmez, hatta bir haber değeri bile taşımaz. Efe Özal'ın sevgilisinden ayrılması, bilmem hangi holding sahibinin oğlunun nikahı manşetlerden düşmezken, demokrasinin tıkır tıkır iş-

lediği hukuk devletimizde insanların işkencelerde inim inim inmesi, tavuk gibi boğazlanmaları pek önemli değildir. Bu ruh hali içerisinde bizce insanlıklarından utanmalıydılar. TAYAD ve Ankara İHD'nin bu durum karşısında gösterdikleri olumlu tepkiler gazetelerin kenar köşelerinde geçitirilir.

Bu saldırılar dergimiz Yeni Demokrasi'yi ve çalışanlarını, geçici rahatsız etmekten, çalışma azim ve kararlılıklarını bilemekten, kinlerini arttırmaktan başka herhangi bir anlam ifade etmemektedir. Artık açılan onlarca davadan, para ve yüzyılları bulan hapis cezalarından yılmayan dergimizi meta zoru ile engellemeye çalışmaktadırlar. Genel Kurmay Başkanı Necip Torumtay'ın "müsamaha göstermeyeceğiz", "destekleyenler de düşmanımızdır" türünden son dönemlerdeki basına yansıyan açıklamaları hakimsınıfların devrimci-demokrat tüm kişi ve kuruluşlara yönelik saldırı politikalarının ibresinin yükselmekte olduğunu, uçlaşan sınıf çelişkileri karşısında daha da azgınlaşacaklarını göstermektedir. Bu durum karşısında tüm devrimci-demokrat kişi ve kuruluşları duyarlı olmaya, sessiz kalmamaya çağırıyoruz. Özellikle Yeni Demokrasi okurlarına büyük görev ve sorumluluk düşmektedir. Dergimizin gelişip güçlenmesi için elimizden gelen tüm çabayı harcamalıyız. Hakim sınıfların öntümüzdeki dönem dergimize yönelik saldırılarının artacağı da ortadadır. Yaptığımız yayınların onları ne kadar rahatsız ettiğini bu saldırıların bir göstergesidir. Meyva vermeyen ağaç taşlanmaz diye bir söz vardır. Hakim sınıfların dergimize yönelik saldırıları da bu yüzdendir. Ama bilinmeli ki bugüne kadar Yeni Demokrasi yayın çizgisinden herhangi bir taviz vermedi, bugünden sonra da vermeyecektir.

IHD Ankara Şube Başkanı Muzaffer İlhan Erdost'un İşkenceye İlişkin Basın Toplantısı

Değerli Basın Çalışanları,
Sizi buraya çağırmak durumunda kaldığımız için üzgünüz. Ama konumuz gene işkence ve denebilirse "konuğumuz" işkence gören Haydar Söylemez. Kendisi, gördüğü işkenceyi, size anlatacak. Bizim, sizleri çağırmamızın nedeni de bu.

Yeni Demokrasi Antalya Temsilcisi Haydar Söylemez, 12 Ağustos '89 / Cumartesi günü, saat 17-18 sıralarında, Abdi İpekçi Parkı'nda, Toplumsal Kurtuluş dergisinin ortak imzalı bir yapraklık ekini satarken, polisler tarafından tartaklanarak Emniyete götürülür.

Emniyette işkence görür. Bu işkenceye ait doktor raporları, anlatımlar, ekte ayrıca bilginize sunuldu. Biz de özet olarak değineceğiz. İşkence olarak, yumruk ve tekmeyle dövme, yere düştüğünde kafa-göz ayırmaksızın tekmeleme, bayıldığında soğuk su dökerek ayıltma, yerde süründürme, çirliçiplak soyarak kollardan askıya asma, tazyikli su sıkma, cinsel organa bir cisimle vurma, testisleri sıkma ve daha sonra da (işkence izlerinin kaybolması amacıyla olsa gerek) on gün kuramlık hücrede, genel olarak aç bekletme. Verem ve astımlı olduğunu söylediği için, manyetoyu getirin emrine bir polis memurunun tepki göstermesi üzerine, elektrik verilmekten vazgeçildiğini ayrıca belirtelim.

Haydar Söylemez, gözaltına alındıktan 11 gün sonra, adli tabipliğe götürülür. Orada dış muayenesinde saptanan bulgular rapora geçirilir. Soruşturmanın devam etmekte olması nedeniyle, bu raporu size sunamıyoruz. (Ama Haydar Söylemez, raporun içeriğini biliyor, size anlatabilir.)

DGM hakimliğinden serbest bırakılmasından sonra, 24.8.89 günü Yenimahalle C.Savcılığı'na bir dilekçeyle başvurarak, Emniyette işkence gördüğünü, vücudundaki işkence izlerinin Adli Tabiplik'çe saptanmasını ve kendisine işkence yapanlar hakkında soruşturma açılmasını istemiştir. Bunun üzerine gönderildiği Adli Tabiplik'te, 24.8.89 gün ve 32544 no'lu bir rapor verilmiştir. Bu raporda:

"Sol el bileğinde 1×05 cm. ebadında üzerindeki kurutları dökülmekte olan yara izi, aynı bilek iç tarafında 2×05 cm. uzunluğunda, üzerindeki kurutlar kısmen dökülmüş yara, sağ tibia ön yüzde 1 cm. uzunluğunda 2 adet üzerindeki kurutlar kısmen dökülmüş yara, sol tibia dış kısmında 1×1 cm. ebadında üzeri kurutlu yara, ön tarafında 2-1 ve 3 cm. uzunluğunda üzeri kurutlu yara kısmen dökülmüş, penis ucu alt kısmında ekimoz tespit edildiği" belirtilerek, arızasının olay tarihinden itibaren üç gün iştigaline engel teşkil edeceği belirtilmiştir.

Haydar Söylemez, ayrıca boğazının sıkılması nedeniyle yutkunma gücünü kaybettiğini, aldığı darplar sonucu sırtında ve göğsünde ağrı bulunduğunu, ana Adli Tabip uzmanı doktorun, iç muayene yapamadığını belirterek, bu şikâyetlerine yönelik bulgular saptayamadığını bize ilettiler.

Toplumsal Kurtuluş Dergisi'nin çıkardığı ortak imzalı özel ekinin basımı ve satışı nedeniyle, Haydar Söylemez ile birlikte 9 kişinin daha gözaltına alındığını, alınanlardan Ali Ekber Kaypakkaya hariç, diğerlerinin 11 gün sonra serbest bırakıldığını ayrıca belirtelim. Gözaltına alınanlar: Haydar Söylemez, Aydın

Işık, Ahmet Ak, Mehmet Vasıf Binbay, Sabahattin Temel, Rıza Güzelgün, Bayram Balcı, Ali Ekber Kaypakkaya, soyadlarını saptayamadığımız İhsan ve Enver ile basımevi sahibi Hürol.

Toplumsal Kurtuluş'un özel ekinin bildiri olarak nitelendirilmesi dolayısıyla, gerek Toplumsal Kurtuluş Dergisi bürosunda, gerek ekte ekte imzası bulunan Yeni Demokrasi, Atak ve İktidar Yolu dergileri bürolarında polis karakol kurarak, bu bürolara gelen ziyaretçileri de gözaltına aldığı ayrıca eklenmeli.

Bu nedenle iki noktaya değinmenin gereği var:

Biri, sosyalist basın üzerinde özellikle Ankara'da yoğunlaştırılan ve bir yıldır devam eden baskılar. Dergilerin sürekli toplatılması, genel yayın müdürlülerinin, yazarlarının sürekli gözaltına alınmaları, tutuklanmaları, bu baskının somut ifadesidir. Şu anda Özgür Gelecek'in Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Bayrak, yazarlarından yedi aylık hamil Dr. Nuray Özkan, Celal Gül ve Bekir Kesen, yazı ve yayınlarından dolayı, tutuklu olarak, Ankara Merkez Cezaevi'nde bulunmaktadır.

İkincisi, işkencenin devam etmekte olmasıdır. İşkence bir sorgulama yöntemi olduğu kadar, bir suç yüklemeye yöntemi olarak da uygulanmaktadır.

Bu tür işkencelere karşı direneme- yen bir insan, hiçbir suçu olmadığı halde, suçu yüklendiği zaman, yılarca ve belki de ömürboyu içerde yatmasının kararını kendisi imzalamış gibidir. Siyasal görüşlerinden dolayı kimi insanlar, herhangi bir bahaneyle içeri alınarak, bunlara, işkence altında suç kabul ettirilmesi ve

Devamı 50. sayfada

Bugünkü Doğu-Avrupa Gerçeği ve Onu Hazırlayan Zemin

Doğu Avrupa'da '80'li yıllardan sonra başlayan, özellikle son 1-2 yılda daha hissedilir boyutlar kazanan gelişmeler, tüm dünyanın dikkatlerinin bu bölgede yoğunlaşmasına neden olmuştur. Bu bölgede esmeye başlayan güçlü ve karmaşık rüzgarlar, dünya konjonktürüne de yansımaktadır. Öyle ki eskiden Batılı emperyalistlerin nispeten az yer aldığı trafik, son yıllarda sıklaşmıştır. Eskiden 'sert' bir biçimde 'yerilen' bu ülkeler, Batılı emperyalistlerin 'övgülerini' almaktadır. Bu ülkelerdeki rejime muhalif olan güçler bir taraftan seslerini daha çok çıkartırken, diğer taraftan da, devlet kademelerinde ve rejimin işleyişinde ağırlıklarını daha çok hissettirmeye başlamışlardır. Bu gelişmelerden emperyalist çıkarları gereği farklı kutuplarda yer alan Batılı ve sosyal-emperyalistler de, memnun olduklarını beyan etmektedirler.

Emperyalist ve sosyal-emperyalistlerin bu memnuniyetlerinde çıkarları gereği ayrıştıkları yönler olduğu gibi, çıkışlıkları ortak yanlar da vardır. Bu ortak yan bu ülkelerde uygulanan son politik müdahalelerle karşı devrimin ve kapitalizmin pekiştirilmesi ve güçlendirilmesi oluşturmaktadır. İkinci paylaşım savaşının hemen akabinde, emperyalist kamptan koparak, sosyalist-kampa iltihak eden bu ülkeler, emperyalistlerin pazar alanlarını daraltmış, sosyalizmin güçlü kalelerine dönüşmüşlerdir. Emperyalistler için öcü olan bu ülkelerde, proletaryanın bayrağının dalgalandığı yıllar, emperyalistleri ve uşaklarını paniğe ve telaşa sürüklemişti. Ancak uluslararası proletaryanın saygın önderlerinden Stalin'in ölümünden sonra, Sovyetler Birliği'nde modern-revizyonizmin iktidara gelişi, bu ülkelerdeki proletaryanın yeni ve tecrübesiz oluşunun da etkisiyle, burjuvazi yeni biçimiyle bu ülkelerde de iktidarı tekrar ele geçirmişti. Bir başka deyişle, proletarya

kazandığı mevzileri tekrar burjuvaziye kaptırmıştı. İktidara gelen yeni-burjuvazi ilk iş olarak, sosyalizmin kazanımlarını budayıp, yerine kapitalizmin aygıtlarını yerleştirdi. Ve sonuçta bürokratik devlet kapitalizmini egemen kıldı.

Ancak bürokratik devlet aygıtı ile kapitalist-ekonominin yasaları arasında çeşitli uyumsuzluklar ve çelişkiler sık sık gündeme geldi. Her ne kadar bu uyumsuzluklar ve çelişkilerin giderilmesi için çeşitli mücadeleler yapılarak, karşı-devrimin iktidarı pekiştirilmeye çalışıldıysa da, istenilen istikrar bir türlü kurulamadı. Elbette ki bunda emperyalist, sosyal-emperyalist sistemin kendi iç çelişkisi olan üretici güçler ile, üretim ilişkileri arasındaki çelişkinin tayin edici payı vardı. Lakin bu çelişki Batılı emperyalistlere oranla, Rusya ve Doğu Avrupa'daki müttefiklerinde daha hissedilir boyutlardaydı. Batılı ülkelerdeki klasik kapitalizmin daha oturaklı bir temelde işlemesine karşın; bürokratik-devlet kapitalizminin egemen olduğu modern-revizyonist ülkelerde, kapitalizmin kendi iç işleyişindeki uyumsuzluklar ve çelişkiler daha üst boyutlarda yansıyor. Gasp edilen artı-değer yeni-burjuvazi tarafından tek tek bireylerde toplanıyor ve onlar tarafından tek tek tüketim alanlarında harcanyordu. Milyonlarca değere ulaşan sermaye, villa, kürk, araba, mücevher, karaborsa, rüşvet vb. alanlarda çarçur ediliyordu. Buna bağlı olarak işçi sınıfı ve diğer emekçi katmanların birçoğu, ekonomik ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanıyorlardı. Aranılan birçok mal bulunamıyor, kuyruklar oluşuyordu. En önemlisi de milyonlara varan sermayenin tüketimde çarçur edilmesi sonucu, üretime dönük yatırım alanlarında hissedilir krizler yaratıyordu. Bu yüzden her geçen yıl ithalat ile ihracat arasındaki denge, ithalatın lehine büyüyor, ihracatta azalmayıp ithalatta büyümeye ne-

den oluyordu. İthalat ile ihracat arasındaki bu dengesizlik de, ister istemez dış borçlanmayı artırıyordu. Dış borçlanma özellikle Sovyetler Birliği'nin dışındaki diğer D. Avrupa ülkelerinde gözle görülür boyutlara varmıştı.

Ekonomik alandaki bu gelişmeler sosyal-çelişkilerin ve patlamaların zeminini güçlendirmiş ve modern-revizyonist sistemi tehdit eder düzeye varmıştı. Sovyetler Birliği bu krizi atlamak için her ne kadar, COMECON'daki payını artırıdıysa da, kendi içindeki tıkanıklığı aşamadı. Aksine COMECON'daki payını artırması diğer D. Avrupa ülkelerindeki krizin körüklenmesine neden oldu. Üstüne üstlük emperyalist, sosyal-emperyalist kampların, emperyalist silahlanma yarışı, sosyal-emperyalistleri sermayelerinin önemli bir bölümünü silahlanma sektörüne yatırmaya zorlaması, sosyal emperyalistleri ekonominin diğer yatırım alanlarında zor durumda bırakarak krizin daha büyümesine neden oldu.

Sosyal-emperyalist kampın kendi içindeki bu ekonomik işleyiş, yılların birikimiyle sorunlarının hacmini genişletti. İster istemez sosyal emperyalistler yeni ekonomik ve politik arayışlara yöneldiler. Bunun ürünü olarak 27. SBKP kongre kararları ile, Gorbaçov'un şahsında somutlaşan "Glasnost" ve "Perestroika" kararlarını aldılar. Bu kararlarla ekonomide ve üstyapıda yapılacak yeni düzenlemelerle, hem ekonomik yapıdaki tıkanıklığı gidermek, hem de devlet aygıtında yeni ekonomik modele uygun düşen değişiklikler amaçlanmıştır. Bunun sonucu olarak özel şirketlere, özel işletmelere geniş imtiyazlarla izin verilmek, paranın bu şirketlerin inşaatında yeni ekonomik çeşitli yatırım alanlarında kullanılmasına izin verilmiştir. Bu model diğer D. Avrupa ülkelerinde de uygulanmaya koyulmuştur. Ve yine buna bağlı olarak, devlet aygıtı ve kademelerinde özellikle Po-

lonya, Macaristan ve Çekoslovakya'da gözle görülür değişiklikler gündeme getirilmiştir.

Evet! Bugün Doğu Avrupa'da önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Gorbacı rüzgârının Avrupa'nın doğusunda önemli etkiler yarattığı gözlenmektedir. Tek parti yerini çok partili sisteme bırakmakta, muhalif güçler yeraltından çıkıp, yasal örgütlenmelere girişebilmekte, ağırlıklarını daha hissettirmekle, seslerini daha çok çıkartabilmektedirler. Elbette ki bu gelişmelerde emperyalist sistemin, sosyal-emperyalist kampından kopartılan mevziler de vardır. Sosyal faşist diktatörlüklerin yerini yavaş yavaş nispi demokratik bir zemine bırakması, sistem aleyhtarı anti-kapitalist mevzilerin kopartılması anlamına da gelse, bu mevziler düzenin sınırlarına basmayan, köklü dönüşümlerle, bu pazarları emperyalist sistemden koparıp emperyalist sistemin, bağlı olduğu sosyal-emperyalistlerin pazar alanlarını daraltmayan, aksine sistemin içinde hapsolan reformist gelişmelerdir.

Bu gelişmelerin ekonomik ve politik temelini "Glastnost" ve "Perestroika" oluşturmaktadır. Bürokrat devlet-kapitalizminin uzun vadeli çıkarları bu politikaların pratiğe uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Böylelikle devlet-kapitalizminin kendi içindeki dengesizlik ve çelişkilerin yapılan motivasyonlarla giderilmesi amaçlanmıştır. Lakin yapılan müdahaleler, daha önceden peydahlanmış tahribatları gidermediği gibi, yeni çelişki ve sorunları beraberinde getirmiştir.

Ekonomideki 'liberalleşme', özel sektörün teşviki ister istemez bu ekonomik modele uygun, üstyapıda da önemli değişiklikleri dayatmıştır. Yeni ekonomik yapıyla çelişen rejimin ve devletin bazı kurum, kademe ve işleyişinde, yeni ekonomik modele uygun tamaratları da zorunlu kılmıştır. Şüphesiz ki sosyal emperyalistler ve Doğu Avrupa'daki uşakları tüm bu adımları, kendi çıkarları doğrultusunda atmışlardır. Belki bu yönde bazı mesafeler de katedmişlerdir. Lakin bu gelişmelere pek de seyirci kalmayan ABD'li ve Avrupalı emperyalistler, gelişmeleri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için her türlü imkânı kullanmıştır. Bu emperyalist güçler, dünya çapındaki açıkları kampanyalarla, "sosyalizmin iflâsı" türünden, hem anti-komünist bir propaganda malzemesi olarak kullanır-

ken, hem Doğu Avrupa'nın kendi kamuoyundan, hem de dünya kamuoyundan bu ülkeleri mümkün mertebe tecrit etmeye çalışmışlardır. Buna bağlı olarak Doğu Avrupa'da rejim aleyhtarı güçleri örgütleyerek kendi yörgünlerine de çekmek istemişlerdir. Avrupa'nın doğusundaki bu alanın karmaşıklığından yararlanıp, sosyal-emperyalist bloka mensup bu alanları kendi pazar alanlarına dahil etmek isteyen Batılı emperyalistler, bu yüzden ki, Doğu Avrupa'daki son gelişmeleri desteklemektedirler. Buna mukabil bu politikayı bizzat uygulamak zorunda kalan sosyal-emperyalistler ise, uzun vadeli subjektif beklentilerle, uyguladıkları bu politikaların meyvesini bekleme durumundadırlar. Emperyalist, sosyal-emperyalist iblislerin bu alandaki dalaş kavgaları önümüzdeki yıllarda dünyanın bu bölgesinde yeni dengeler yaratacak türden gelişmelerdir.

Nitekim Doğu Avrupa'nın odağı durumunda olan gelişmeler, en çarpıcı şekliyle Polonya'da yaşanmaktadır. Kitle muhalefetini daha yıllar önce örgütleyen dayanışma sendikasının legalleşmesi, ardından seçimlere katılması ani olan özelliğinin dışarıda, üstüste yapılan seçimleri de kazanmasıyla sürpriz mahiyette olan ve Polonya'daki çalkantılı atmosferi de açıklayan gelişmelerdir. Bu gelişmelerin Polonya'da yaşanmasında işçi kitlelerinin örgütlü mücadelesinin şüphesiz ki önemli bir rolü vardır. Ve bu mücadeleler sonucu Polonya'nın, sosyal faşist iktidarından kopartılan taviz ve mevzilerde olmakla birlikte, bu hareket siyasi iktidar hedefine yöneltilmemiş, tersine dayanışmanın kuyruğunda, rejimin içindeki sınırları aşmamıştır. Buna bağlı olarak ABD ve Avrupalı emperyalistlerin yıllar önce başlayan flörtleri, henüz tam dayanışmayı kendi yörgünlerinde hareket eden bir mevziye çekememişse bile, emperyalistler bu yöndeki çabalarını inatçı bir temelde sürdürmektedirler.

Anı ve çarpıcı evrimiyle Doğu Avrupa'nın bir yerde merkezi durumuna gelen Polonya'da, yapılan son seçimleri dayanışmanın kazanmasından sonra, kurulan yeni hükümetin ilk defa komünist partisinin dışında, bir siyasal güç tarafından kurulması, buradaki gelişmelerin kontrolsüz çıktığı şeklinde yorumlandığı gibi, tersine de yorumlanarak, sosyal-emperyalistle-

rin ve Polonyalı uşaklarının rejim aleyhtarı dayanışma sendikasını kendi yörgünlerine çekmeye çalıştıkları şeklinde de yorumlanmaktadır. Gerçekten de dayanışmanın önder kadrolarından biri olan Mazowiecki'nin Polonya tarihinde, ilk defa Komünist Partisi'nin dışında, sivil bir hükümet kurma girişim, rejime muhalif güçlerin yavaş yavaş devlet kademelerinin kilit noktalarına doğru tırmadıklarının bir göstergesi mi yoksa, atılan oltaya takılmaya aday bir yem mi olduğunu zaman gösterecektir.

Aynı hız ve aynı yankıda olmasa bile, benzeri gelişmeler Doğu Bloku'nun Macaristan, Çekoslovakya vb. ülkelerinde de yaşanmaktadır. Her ne kadar Macaristan'da bu yönde atılan adımlar yıllar öncesine dayandığı için, diğer ülkelere oranla daha istikrarlı bir görünüme sahip olmasına rağmen, bu evrimin de burada daha tamamlanmadığını gösteren bir tablo var. Rejim burada da tartışılmakta. Çoksesli atmosfer Macaristan'da ve Çekoslovakya'da da gözlenmekte. Hatta buralarda komünizmin iflas ettiğini, Komünist Partisi'nin feshedilmesini açıktan savunan çevreler gözlenmekte. Şüphesiz ki geriye dönüşle birlikte komünist özelliğini yitiren ve burjuvazinin mevzilerine dönüşen bu partilerin feshini talep edenler, rejimdeki biçimsel ve düzenin kendi iç sınırlarıyla sınırlı taleplerini kendi çıkarları doğrultusunda düzenlemelerini talep etmektedirler.

Tüm bu gelişmelerin zemini uygulanmaya başlayan yeni taktik politikalar oluşturmakla birlikte, uygulanan bu politikalar kim yararlancak? Batılı emperyalistler mi? Yoksa, sosyal-emperyalistler mi? Merakla beklenen bu soru, aynı zamanda Mao'nun daha yıllar öncesinden modern revizyonistlere karşı, başlattığı ideolojik mücadeleyle, dünya proletaryasını ve dünya halklarını uyarmasının, haklılığını ve doğruluğunu bir kez daha kanıtlamaktadır. Gorbaçov'un rüzgârlarından etkilenen ülkemizdeki modern-revizyonistlerin uzantılarından, sosyal-emperyalizme karşı yalpa tutumu izleyen siyasal yoğunlukları da mahkûmeden ve bu vesileyle ML-MZD'yi bir kez daha kanıtlayan bugünkü Doğu Avrupa gerçeği, belki emperyalistlere kapıtılan mevziler pahasına da olsa, uluslararası sınıf bilinçli proletaryaya önemli tecrübe ve kazanımlar da kazandırmıştır. □

Demir Çelik Grevinden Bir İşçiyle Söyleşi

Y. D— Demir-Çelik fabrikalarında çalışan işçi sayısı nedir?

İşçi: Karabük ve İskenderun Demir-Çelik fabrikalarında çalışan işçi sayısı 24.000 civarındadır.

Y.D— Greve gitme nedeniniz neydi?

İşçi: Greve gitme nedeni aldığımız ücretlerin çok düşük olması. Demir-Çelik işçileri ekonomik olarak şu anda çökmüş durumda, 10 yıl çalıştığı halde işçinin aldığı ücret 110.000.- civarında. Ayrıca İsdemir'de bugün senelerdir çalıştığı halde kadroya alınmayan muvakkat işçi var. Greve başlamadan önce İsdemir'de pasif direnişler yapıldı. (Topluca viziteye çıkmak, sakal bırakmak, servis otobüsüne binmemek, mesaiye kalmamak, yemek boykotu.) Ayrıca fabrika içinde yalnız işçilerin katıldığı miting yapıldı.

Y.D— Sendikanın geçmişi ve bugünü nedir?

— Sendikanın 50 yıllık bir geçmişi var. Kurulduğundan bu yana hiçbir sendikal çalışma yapmadı. Sendikanın İskenderun Şube Başkanı Ali Ulukanlıgil eski MHP'li, son olarak ANAP'ta yer aldı, ancak çevrede geçmişinden dolayı aklanmayacak kadar kirli. Gazetecilik Yüksek Okulu çıkışlı, iyi bir demagog örgütçü ve ihtiraslı birisi. Bir fabrikatörün kızıyla evli, ekonomik bir sıkıntısı yok. Şube Başkanı olduğu halde İsdemir'de geçici işçi olarak çalışıyor. Ali Ulukanlıgil'in İsdemir'de çalışması tesadüfi bir olay değil, tam tersine kasıtlı olarak oraya yerleştirildi. MC dönemlerinde İsmail Hakkı Yaras Müessesesine Müdürü iken, Ali Ulukanlıgil'le beraber

İsdemir'de gerek işçi alınması ve çıkarılmasında doğrudan rol aldılar. Bir gecede Gaziantep, Hatay, Maraş bölgelerinden 5000 civarında işçi alındı. Sendika gelirleri faşist örgütlenmelere veriliyordu. İşçilerden kesilen paralar kurşun olarak tekrar onlara dönüyordu. Faşistlerin adam öldürme olaylarında sendika arabaları kullanılıyordu. Ali Ulukanlıgil işçiyi ve sendikayı araç olarak görür, grev, kitabında yoktur ama, koşullar karşısında kaçmamıştır. Üç dönem şube başkanlığı yaptı. Genel Başkan seçiminde Karabük Şube Başkanı'yla (Enver Bora) birlikte Faşist Şükrü Korkmazgider'i destekledi, ancak yenildi. Bundan dolayı, şimdiki Genel Başkan METİN TÜRKLER'le uzlaşmaz görünüyor, ancak geçmişte beraberlerdi.

Karabük Şube Başkanı Sosyal Demokrat birisi. Yalnız Karabük Şube seçiminde bir grup arkadaşlarla ters düştü. Bu yüzden MHP'lilerle işbirliğine girdi. (Genel Merkezde onların adayını destekleyerek) Ustabaşı genelde olumlu olduğu söyleniyordu ancak son tavırları bağışlanamaz. Eskiden beri sosyal demokrat olmakla beraber güven verici birisi değil, o da görevi koşullar gereği kabullenmiştir ama grevin başarılı olması için bırakın tutarlı tavırları adeta zorlaştırıcı, kırıcı bir takım tutarsız şeyler yapmıştır. (Ey-lemlerde genel merkezle sürekli ilişki yaratarak) Genel Başkan, 1989'da DYP'den milletvekili adayydı, kaybetti. Genel Başkan'ın ölümüyle yapılan erken genel başkan seçiminde demokratlarla birlikte hareket etti. Daha önce 8 yıl genel merkezde genel sekreter ya da

yönetim kurulu üyeliği görevlerinde bulundu. Kulağının biri demokratlara açık. Seçildiği günden bu yana genelde doğru tavırlar sergiledi. Tabanda oldukça olumlu karşılanıyor.

İşçinin varlığını kabullenmiş durumda. Toplantı ve mitinglerde (Demirel gibi) bazı sol sözlerden kaçınmıyor ama grev iyi bir sınav, bugüne kadar kaydadeğer geri adım atmadı. Grevin kendisinin geleceğiyle yakından ilgili olduğunun farkında. Metin Türker olarak Demir-Çelik ve işçi sınıfının kitabında yerini almaya aday.

Şu anda İS-DEMİR Müessesesine Müdürü Dr. Osman Kılavuz, Cemil Çiçek'e yakın birisi greve hükümetin gözüyle bakıyor. Sendika 6 Mart 1986'da Özal'ın isteğiyle MESS'e bağlandı.

Y.D— Şu anda sendikadan maddi yardım alıyor musunuz?

— Şu ana kadar sendikadan hiçbir maddi yardım alamadık. Sendikayla görüştüğümüzde sendikanın parası yok, bir sürü yere borcu var denildi. Bizlerden sendika için kesilen paraları sorduğumuzda suskun kalıp cevap vermediler.

Y.D— Grevi hangi koşullarda sürdürüyorsunuz?

— Grevi çok zor koşullar altında sürdürüyoruz. Şu ana kadar esnafın, belediyenin akrabalarımızın yardımıyla ayakta kaldık. İskenderun esnafı sonradan ödemek koşuluyla gerekli malları veriyor. Grevin bu kadar uzun süreceğini hiç kimse tahmin etmiyordu. Esnafın durumu da çıkmazda. Bizlere verdikleri malların yerine mal koyamıyor. İskenderun Belediyesi'nden büyük destek

gördük. Belediye otobüslerine ücret vermiyoruz. Halktan 30 tonun üstünde gıda yardımı toplayıp, bize dağıttı. Demokratik kitle örgütüyle dayanışma içindeyiz (İnsan hakları, halk evi, esnaf derneği). Ankara Vakıflar Bankası Küçükkesat şubesinde, Türkiye genelinde yardım toplamak için hesap açtırdık.

Bugün hepimizin durumu çok kötü. Eşyalarımızı mezata götürüp yok pahasına satıyoruz. İşçilerin bir kısmı yakın köylerine gidip tarlada çalışıyor, kimisi karpuz satıyor, bazıları da inşaatlarda çalışıyor.

Y.D— Toplu sözleşme ne aşamada?

— Taslakta 80 madde var. Bunun 60 tanesi idari, 20 tanesi parasal konularda. İdari maddelerin 30 tanesi sendikanın durumu hakkında idari konulardan 20-22 tanesi geçti. MESS parasal konularda uzlaşmazlık içinde.

Y.D— Şu anda fabrikada kaç işçi çalışıyor?

— 4 ana üretim biriminde 3000-3400 işçi çalışıyor. Makinelerin sürekli çalışması gerekli yerlerinde çalışılıyor. Teknik görevliler çalışmak zorunda. Düşük = kapasite olmasına rağmen mesai çok yüksek.

Y.D— Şu anda fabrikanın durumu nedir?

— İsdemir'de bugün grev bitse normal üretime geçmesi için 6 ay geçmesi lazım. İşçilere şantaj olarak fabrikanın kapatılacağı söyleniyor. Fabrikanın bugünkü değeri 11 trilyon civarında. Türkiye'nin ekonomisi bu durumdayken, bunu göze alamazlar. Bugün özel sektörde üretilen ürünlerin kalitesi çok düşük. Burada üretilen demirin kalitesi çok yüksek.

Demir-Çelik'te 3 tane fırın var. 3. fırın tam kapasite üretim yapacak durumda. Fırının biri bakıma alınmış, öbür fırının üretime geçmesi çok zor.

Y.D— Bulgaristan'dan gelen göçmenlerden 3.000 tanesinin İsdemir'e yerleştirileceği söyleniyor. Onlar geldiği taktirde o kadar işçinin işten çıkarılması durumu var. Bu konuda yaklaşımınız nedir?

— Bu bölgede Afganistan'dan gelen işçiler de var. Bugün İsdemir bir yanardağ, bizlerden 20 lira ke-

sinti yapacaklarmış. Bulgarlar'a verecek tek kuruluşumuz yok. Biz onları burada istemiyoruz.

Y.D— Demir-Çelik işçilerinin eğitim, bilgi, bilinç düzeyi nedir?

— İsdemir'de 13.000 civarında işçi çalışıyor. Bunların 1500 tanesi Üniversite, orta eğitim mezunu, 9.000 tanesi ilkokul mezunu, geri kalan işçilerin okuma yazması yok. İsdemir bugün ayaktaysa sosyal-demokratların sayesinde. Kalifiye elemanların % 70'i sosyal demokratdır. Birçok sosyal demokrat işçi de işten çıkarıldı.

Y.D— Toplu sözleşmeyi kim hazırladı. Sizler yüzde kaç istediniz? Onlar ne verdi?

— Toplu sözleşmeyi sendikayla işçiler hazırladı. Ücret artırımını yüzde olarak istemiyoruz. Biz bugünkü maaşımız artı 500.000.- (Bir ton demir fiyatı). MESS'in kamuoyuna duyurusu da, ana-baba, ölüm parası, doğum parası, evlenme parası, izin parası, yakacak parası, kaza parası ve maaşı koyarak 900.000.- diyor. Bizim bu ücreti almamız için bir ay içinde anamızın, babamızın ölmesi, evlenmemiz, çocuğumuzun olması, izin almamız, yakacak parası almamız ve kendimizin ölmesi gerekiyor.

1983'de enflasyon % 40 iken ücretlerimize % 8 zam verdiler. Bizi kurtaran da bu oldu.

Y.D— Kalıcı haklar istediniz mi? (Kreş, spor tesisi, mesai, duş gibi.)

— Fabrika içinde duş var. O kadar pis işlerde çalışıyoruz ki olmaması imkânsiz. İsdemir'in dışındaki blokların yakınında bir tane kreş ve anaokulu var. O bölgede oturan ailelerin bir kısmı çocuklarını gönderiyorlar. Servis olayı var. Ulaşım sorunumuz yok.

Y.D— Grev sırasında sendikayla işçinin diyalogu nasıl, olayları işçiye aktarabiliyor musunuz?

— Sözleşme çalışmalarını izlemek için bir komite oluşturduk. Aşama aşama işçiye aktarıyoruz.

Y.D— Sendikada şu anda eğitim çalışması yapılıyor mu?

— Çelik-İş dün olduğu gibi, bugün de sendika olarak değil, siyasi üs olarak kullanılıyor. Sendikal olarak işçilere götürdüğü hiçbir şey yok. Bugüne kadar üretim nasıl art-

tırılır, işçi-işveren ilişkisi nasıl olmalıdır, onlar anlatıldı. Sendikanın işçilerden topladığı paranın % 4'ü eğitim içindir. Ama bugüne kadar eğitim üzerine hiçbir çalışma yapılmadı. Şu anda fabrikada grev nedir, toplu sözleşme nedir bilmeyen işçiler var. Biz sosyal demokratlar hiç değilse broşür bastırıp dağıtın, insanlara haklarını anlatın dedikimizde bizim bir sürü borcumuz var, zamanımızı ve paramızı harcamayız denildi. % 4'ü sorduğumuzda ise cevap verilmedi, suskun kaldı. Çelik-İş'in örgütlenmesinde işçi sorunu diye bir sorunu yok, olamaz da. Pratik bizi eğitime zorluyor. Bu insanların düne kadar hiçbir niteliği olmadığı için kendilerini köle gibi görüyorlar. Faşistlerin döneminde grevin hak arama değil komünist oyunu olduğu anlatılıyordu. Şu anda sağ görüşlü işçiler bize, size komünist dedik ama, hak arama komünistlik ise bizde komünistiz diyorlar. Bizler sendikayı fesh etmeye çalıştık ama başaramadık.

Y.D— Emniyetin grevdeki işçilere karşı tavrı nasıl?

— Genel olarak emniyetin tutumu iyi. Fabrikanın giriş kapısında polisler içerde ise askerler nöbet tutuyor. Fabrikanın içine kimseyi almıyorlar.

Y.D— Söyleşi için teşekkürler.

— Ben de teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim. □

CELLATLARA

onları
tutup yakalarından
"açlıktaki" ellerimizle
en keskin tepesine
asacağız
gırtlaklarından
en uzak yıldızın
ki
kan bulaşık ayakları
deymesin yeryüzüne

14.8.89
Oğun K.

Betebe'de İşçi Kıyımı

Birsel Ocak, Betebe (Mozaik Fab.)'de hiçbir gerekçe gösterilmeden bir kâğıt mendili gibi işten savrulup atılmış. İşyerinden sadece Birsel mi atılmış? Hayır. Onunla birlikte iki arkadaşı daha. Ve daha sırada atılmayı bekleyen 36 işçi.

Birsel atılmaları protesto amacıyla 7.8.1989'da açlık grevine başladı. Açlık grevindeki amacın neydi diye sorduğumuzda Birsel, "amacın tekrar işe alınmak değil, sadece işten atılmaları bir set oluşturabilmektir" diye cevap veriyordu. Açlık grevinin birinci gününden itibaren çoğunluğunu bayanların oluşturduğu 300 işçi Birsel'i bir an olsun yalnız bırakmıyorlardı. Arkadaşlarının atılmalarına karşı çıkıyorlar, yemek boykotu yapıyorlar, slogan atıyorlar ve viziteye çıkıyorlardı.

Birsel'e sendikanın tavrını sordüğümüzda, biraz duraksıyor, kaşlarını hafif çatıyor ve yine o narin sesiyle konuşmasına başlıyor: "Ben sendikaya gittiğimde şunu iyi biliyordum, sendika bizi engelleyecek veya oyalayarak olayı geçiştirmeye çalışacak. Çünkü biz bunu pratikte yaşadık. Daha önce Paşabağçe'den 3 işçi ve Sinop'tan 36 cam işçisi atıldı. Halen Sinop'ta 300 kişi işten atılmayla karşı karşıya. Ve sendikamız kış uykusuna yatmış gibi tavırsız kalıp yenilgiyi bizzat Kristal-İş başkanı 'atılmalar karşısında yenildik' diye itiraf etmektedir. Bense bunu kabul etmedim. Sonunda 7.8.1989 günü açlık grevine başladım. Bütün arkadaşlar davama sahip çıktılar. Sendika bunu görünce olayın sendikayı aştığını ve olayların gerisinde kaldıklarını anladılar. Sonra açlık grevinin 3. günü FEGET işyeri temsilcisi Esin Ardıç ve Betebe işyeri temsilcisi Fatma Yılmaz açlık grevine katıldılar. Kristal-İş şube başkanımız İsmet Konuk da olayın işçiler tarafından sahiplenildiğini görünce

nabzını elinde tutmak için olaya sahip çıkmaya başladı. Ben ve işçiler şunu biliyorduk; sendika bu eylemin gerisinde kalmış uzlaşmacı ve revizyonist tutumunu ortaya koymuştur" diye cevaplıyordu. sorumuzu.

Bu kamuoyu karşısında işverenin tavrını sordüğümüzda, hafiften tebessüm ederek "işçiler şunu bilmelidirler ki; birlik ve bütünlük içinde kendi davalarına sahip çıkmalı ve bu tutum karşısında işveren sürekli geri adım atacaktır. Tarih bize bu dersi veriyor. Biz de eylemimizde başarılı olduk ve işveren geri adım atmak zorunda kaldı. Sendikayla görüşmeyi kabul etmeyen işveren açlık grevinin 3. günü görüşmeyi kabul etti. Daha sonra da 'işe başlasın, üç maaş da ikramiye alacak, yalnız bize beş tane isim vermesi lazım' diye işçilerin birliğini bölme kınını kusuyordu. Biz yeni açtığı işyerlerinde sendikasız ve asgari ücretle işçi çalıştırdığını biliyoruz. Bizim yerimize onları alacak. Tekrar işe dönmeyi kabul etmedim. Amacım o değildi. Amacım işçiler içinde birliği sağlamak, sendikayı teşhir etmek ve kendi davamıza sahip çıktığımızı göstermektir. Bunda da başarılı ol-

duğum kanısındayım" diye cevaplıyordu sorumuzu.

10.8.1989 Perşembe günü açlık grevi 4. günündeydi. İşçiler yemek boykotu eylemini genişleterek viziteye çıkma kararını aldılar. Saat 11.30'da iş bırakıldı. Bu sırada resmi polis gelip Birsel'in ifadesini aldı. Polise niçin ifadesinin alındığını sordüğümüzda, savcılık tarafından gönderildiğini, fazla açıklama yapılmayacağını söyledi. Birkaç işçi "Savcı ifade alacaksa bizzat gelip almak zorunda yasalara göre. Polis elbiseli savcuyu da yeni görüyoruz. Polisler de savcının görevini yapabildiğine göre, savcılık kurumuna ihtiyaç kalmıyor. O kurum kaldırılсын" diye kendi aralarında konuşuyorlardı.

İşçiler, topluca vizite kâğıtlarını aldılar ve Davutpaşa Caddesi'nden Maltepe Sosyal Sigortalar Hastanesi'ne kadar 100'e yakın bayan işçi yürüdü. Yollarda sivil polisler geniş güvenlik önlemleri aldıkları gözleniyordu. Yürüyüş bazen alkış protestosuyla neşeleniyordu. Hastanenin girişinde işe gene alkış protestosu ve 'işten atılmaya son'... vb. gibi sloganlar atıldı. Daha sonra eylem Birsel'in konuşmasıyla sona erdi. □

Bir Bilgenin Toprağında: Yeni Demokrasi ve Ne Mutlu Bilimin Işığında Koşanlara!

16-18 Ağustos 1989 günlerinde "Ne mutlu bilimin ışığını arayanlara" diyen bilgeyi anmak için binlerce yürek Hacıbektaş'taydı. Üç gün süreyle bu küçük kent, fanatik Alevi mistisizminden, devrimci kültürün uç verdiği alanlara dek birçok etkinliğe sahne oldu...

1980 öncesi yıllarda, Hacıbektaş anmayı yasaklayan kafa, bu alanda oluşan tepkiyi denetimine almak için son yıllarda kutlamalara doğrudan müdahale ediyor, eskiden copla, silahla engellenen şenlikler, T.C. Kültür Bakanlarınınca açıklıyordu artık. Olayın tartışılması gereken birçok yanı vardı ki, bütün bir tarihsel süreci boyunca ileriden, başkaldırıdan yana olan 'Alevilik' olgusu, artık yalnızca, -gerici- Alevi dedelerinin çıkar sultasında kalmıyor, egemenlerin faşist demagojilerinde kullanabilecekleri yeni bir alan oluyordu. Eğer uyanık davranılmaz ve hem Alevilik olgusu, hem de bu tür etkinlikler, sağlıklı temellere oturan yaklaşımda ele alınmazsa, kısa süre sonra şenlikler "Türk-İslâm" sentezcisi anlayışın yeni bir demagoji alanı olacaktır. (Bu ayrıntılı ve uzunca ele alınıp tartışılması gereken bir boyut.) Şenlikten kısa kısa değiniler sunarsak.

1. gün açılış konuşmasında, '1 Ağustos Genelgesi ve cezaevi vahşetini lanetleyen döviz pankartlar ılık bir esintiydi Anadolu kurağında... Aynı günün akşamı şenliğin ilk ozanı, cezaevi vahşetini lanetleyen sözlerle giriyordu programa. 3. gün boyunca imza -söyleşi ve panel! birçok etkinlik yarış havası içindeydi... "Kadın ve Alevilik, Bektaşılık ve Alevilik olayı gibi panel ve açık oturumlar. Hasan Kıyafet Aziz Nesin, Cemal Şener ve birçok yasanın kitap imzalamaları, Adnan Özyalçın, Şükran Kurdakul ve birçok aydının söyleşileri güzel esintilerdi şenlik boyunca.

Bizim için bir başka güzellik ise şenlik süresince açılan, Ümit Yayıncılık kitap standı ve "Yeni Demokrasi" sergisiydi...

Özellikle dergi kapaklarımızdan düzenlenen sergi büyük ilgi görüyor, yaş-

lı bir Kürt anası, yanındakine "Kay-pakkaya'ya bak" diyordu İbrahim'in posterini göstererek. Değişik kentlerden gelen insanların yanısıra çoğunluğu gurbet emekçisi birçok insan, Y.D. standını görünce, ansızın -beklenmedik, çok sevilen bir dostu görmenin şaşkın sevinciyle coşuyor, çaylarla söyleşi koyulaşırken, eksik sayılar tamamlanıyor ya da abonelik için adresler bırakılıyordu. Cemal Şener 3 gün boyunca imza ve söyleşi yapıyordu standımızda. Hasan Kıyafet geçen bir sabah çayı içiyor, Hasret (Gültekin) standın önünde kendisini tam mazdan geldiğim için Seren-İş'te bulunmuyor ve TV ekipleri çekimler yapıyordu. Alman, Hollanda ve İsviçre televizyonu şenlik etkinlikleri kapsamında standımızı çekiyor, T.Y. Sendikası, dergi kapakları sergimizi videoya alıyordu. - Tabii başkaca video-

lar da boş durmuyordu bu arada.

2. geceki şenlikte programda olmasına karşın İlyas (Salman) çağırıyor Arif Sağ. Alyis mikrofonu alıyor "1 Ağustos Genelgesi ve vahşet..." Salon alkıştan inliyor. İlyas dışarı çıkarken üzerine yürüyor polisler. 3. gece Hasret "Karadeniz"le başlayan programını "On santigratlık" M. parçalarla" sürdürüyor ve H.Bektaş semah ekibi, cem gösterisini Nazım'ın:

"Kapansın el kapıları
Bir daha açılmasın
Yok edin insanın insana kulluğunu
Bu davet bizim.
Yaşamak, bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir oran gibi kardeşesine
Bu hayat bizim..."

Dizeleriyle bitiriyordu... □

Yeni Demokrasi Kayseri Bürosu

Basın Açıklaması

TES-İŞ Sendikası İstanbul 1 No'lu Şube Genel Kurulu yapıldı.

4 Mart 1989 günü yapılan 3'üncü Olağan Genel Kurulu Ankara 3'üncü İş Mahkemesi kararıyla iptal edilen ve Ankara 6'nıncı İş Mahkemesi tarafından atanan kayyım heyetince açılan Genel Kurul 5 Ağustos 1989 günü Mecidiyeköy Murat Düğün Salonu'nda yapıldı. Divan Başkanlığı'na Genel Başkan Faruk Barut, divanı ise görevden alınan ekibin önerildiklerinin seçildiği genel kurulda sınıf ve kitle sendikacılığını işyeri komite ve konseyleriyle oluşturulabileceğini savunan ve bu komitelerin önerdiği listeye seçime giren ekip; yönetim, denetim, disiplin ve üst kurul delegelerini asıl ve

yedekleriyle kazandılar. Seçim sonuçları ilan edildikten sonra Şube başkanlığına seçilen Oktay İşleker yaptığı konuşmada;

4 Mart 1989'da savunduklarını devam edeceklerini, çalışma programlarını bıraktıkları yerden devam ettireceklerini söyledi.

Sözlerinin bitimiyle omuzlara alınan ve uzun süre yaşasın İşçilerin birliği ve işyeri komiteleri sloganları atılan Genel Kurul'dan sonra 1 No'lu Şube binasına gelen ENERJİ İŞÇİLERİ burada davul ve zurnayla halay çekerek mücadelelerine devam edeceklerini söylediler.

TEK, İŞYERİ KOMİTELERİ

2 Eylül Şehitleri Ölümsüzdür!

Bundan 13 yıl önce mahallemin kuruluş mücadelesinde şehit düşen Hüseyin Aslan Hasan Kızılkaya İsmail Poyrazoğlu ve diğer kavga arkadaşları mücadelemizde yaşıyorlar. Bu yiğit halk evlerinin katledilişlerinin 13. yüzyılında anarken, destansı direnişlerini devrimci coşkuyla selamlıyoruz.

Neden 2 Eylül direnişi. Bu direniş nasıl gelişti, anlamı neydi? Mahalle halkı olarak bu noktaları özet olarak açmak istiyoruz.

Mahalle kurulurken 1 Mayıs 1977 şehitlerinin anısını yaşatılması amacı ile 1 Mayıs adı verildi. Mahallenin adı bile gerici çevreleri rahatsız ediyordu. 1 Mayıs adı'nı sürekli yaşatacak böyle bir yerleşimin kurulması için türlü demagojik gerici propagandayla kamuoyunu oluşturmaya çalıştılar. Ancak gerici propagandalar halk nezdinde tutamayınca bu kez mahalleyi ortadan kaldırmak için o meşhur gerici yasalar gölgesinde saldırıya geçtiler. Mahalle kurulduğu 1 Mayıs '77 akşamından 2 Eylül sabahına gelindiğinde 2 kez yıkılmışlardı. 1. ve 2. yıkımda yerleşimin azlığı, halkın deneyimsiz ve örgütsüz oluşu gibi olumsuz nedenlerden dolayı, yıkım ekiplerince gecekonduları başlarına yıkarlarken, halk yer yer pasif karşı koyuşlarda bulunduyorsa da bu karşı koyuşlar yıkımı engeller nitelikte değildi.

Başlangıçta kendiliğinde gelişen gecekondulaşma mücadelesi 1. ve 2. yıkımdan sonra örgütlülüğe dönüştü. Yaşanan olumsuzluklara karşın gecekondulaşmaya katılım hızla arttı, bu kez olay gecekondulaşmaktan çok planlı kentleşmeye dönüştü. Bilinçli örgütlü önderlikle birleşmesi gibi olumlu gelişmeler, yeminli halk düşmanlarının uykularını kaçırdı. Diğer tarafta olası bir saldırıya karşı mümkün olan her türlü tedbirlerin alınması da ihmal edilmiyordu. Nitekim beklenen an geldi.

2 Eylül 1977 sahabı burjuva militarist motorize birlikleriyle mahalleye yönelik tam bir çıkartma edasıyla saldırdı. Fakat 1 Mayıs mahallesini bu kez yıkmak kursaklarında kaldı. Çünkü düşman aklında bile geçiremediği örgütlü halk direnişini

karşısında buldu. Kazmayı, küreği, baltayı eline geçiren mahalle halkı kahrolsun faşizm, gecekondu hakkımız, söke söke alırız, direnmek kazanmaktır, kaçmak ölümdür sloganlarını haykırarak mükemmel bir savunma hattı kurdu, yıkmak şöyle dursun, mahalleye bile giremediler. Cellat sürüsü örgütlü halk gücü karşısında paniğe kapılıp bozguna uğrayınca, kadın-çocuk-yaşlı demeden ve hedef gözetmeksizin halkı kurşun yağmuruna tuttular.

Faşist polis her türlü silahla halka ateş ederken, halk eline geçirdiği kazma, kürek, sopalarla karşı koyuyordu. Çatışma tam dört saat sürdü. Çatışma alanı ölüm ve yaralılarla dolmuştu. Bu durum karşısında cellatlar şaşkınlaşırken, halk direnme noktasında en ufak bir tereddüt

belirtisini görmek mümkün değildi. Aksine, çarpışma süresince cellat sürüsünde panik, dağılma, moral bozukluğu egemenken, halkta tam bir kararlılık ruhu egemendi. Vuruştukça ısınıyor, ısındıkça yükleniyordu. Hikâyelerde anlatılan insanın belleğinde canlandırdığı halk kahramanlığı örneği bu meydanda bütün çıplaklığıyla o an ta kendisini yapıyordu. Çarpışmalar sonucu cellat sürüsü kayıtsız şartsız mahalleyi terk etmek zorunda kaldı. Bu onurlu kavga 12 şehit verdik, onlarcası yaralandı, fakat yenilmedik, 2 Eylül 1977 direnişinin 13. yılında devrimci coşkuyla selamlıyor, şehitlerimizi saygıyla anıyoruz. □

**1 Mayıs Mahallesi Sakinleri
Adına Bir Grup Yeni Demokrasi
Okuyucusu**

Basın Açıklaması

Sendikamızın yeni örgütlendiği Beta Espadrille Ayakkabı San. ve Tic. A.Ş.'de son iki ayda gelişen olaylar şöyle:

— Sendika olarak çoğunluk sağlandıktan sonra İst. Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne Yetki Tesbit yazısı yazılır.

Bölge Çalışma Müdürlüğü'nden gelen müfettişlerce sendika çalışmalarını işverene bildirilir.

— İşveren yakın akraba ve usta-başlarına şirketi devreder. İşçilerden giriş-çıkış yapmalarını ister.

Ancak giriş çıkışı sendikayı ortadan kaldırmak olduğunu bilen işçiler, bu talebi reddederler.

— İşveren öncü konumundaki 8 işçi arkadaşı işten atar. Grekçe kapasiteyi daraltmaktır. Ancak hemen ertesi günü yeni işçi alınmaya başlar. İşçilerin itirazları üzerine kısa sürede yeni işçi almaktan vazgeçer.

— Her gün işyerine gelerek işbaşı isteyen 8 işçi arkadaşı işe kabul etmez. İçeride bulunan işçilere ise iş vermeyerek, iş değişikliği için baskılarını sürdürür.

— Çalışmak için iş isteyen işçilerin bu taleplerini yerine getirmez ve aynı dönemde noter aracılığıyla işçilerin 'ÇALIŞMAK İSTEMEDİK-

LERİNİ' tesbit ettirir.

Sonuç: 85 işçi arkadaşı 17. madde ile tazminat ve ihbar haklarından yoksun bırakılarak kapının önüne konulur.

Yukarıda kısaca özetlediğimiz olaylar, 12 Eylül hukukunun işyerlerindeki yansımasıdır. İşyerleri de işinde de aynı oyun binlerce işyerinde oynanmıştır. İşçi sınıfının ekonomik-demokratik haklarının savunucusu sendikalar bu yöntemlerle çözülmeye dağılmaya çalışılmaktadır. İş yasalarının, devletin tarafsız (!) kurumlarının ve işverenlerin ortak mücadelesi ile işçi sınıfının örgütlülüğü yok edilmek istenmektedir.

T.Deri-İş Sendikası olarak, başta Beta olmak üzere pek çok işyerinde gelişen bu baskılara karşı duracağız. Yasaların değişmesi, işverenlerin zorbalıklarının durdurulması bizlerin örgütlü ve disiplinli mücadelesine bağlıdır. Bu mücadelemizde, engel tanımıyoruz.

Beta işçisinin sendikalaşma hakkı Anayasal bir hakdır. Bu hakkı için mücadelesinde yanındayız. □

HAKLIYIZ VE KAZANACAĞIZ.

T.DERİ-İŞ SENDİKASI

HIZLI GAZETECİ NECDET ŞEN

Seviyesiz ve Sığ Bir Saldırı Üzerine Birkaç Söz

1 2 Temmuz 1989 tarihli Cumhuriyet gazetesinde "BACI" adlı çizgi-romanın yazarı Necdet Şen'le yapılan bir röportaj yayınlandı. Adı geçen çizgi romanıyla devrimcilere kara çalmayı hedefleyen, ancak çalmayı hedeflediği karayı yüzüne gözün bulaştıran ve devrimci-demokrat çevrelerin haklı tepkisiyle karşılaşan bu "zatı muhterem"; (hâlâ) muhatap olarak kabul lenip eleştirmeye çalışmak, görünen o ki boşa zaman kaybı olacaktır. Çünkü eleştiri düzeltmeyi, yanlışlardan arındırmayı hedefler ve düzeltmesi yolunda umut veren kişilere yöneltilir. "BACI" adlı çizgi-romanına yöneltilen eleştiriler karşısında takındığı tutum ve sözü edilen

röportaj da söyledikleri, bu kişinin yaptığı yanlış kavrama ve aşma noktasında hiçbir umut vermediğini açıkça gözler önüne seriyor. Eleştiriler karşısında "tartışılan çizer olmaktan gurur duyuyorum", diyebilme pişkinliğini gösteren bu küçük adamın, boyutunu çok çok aşan "büyük" laflarla saldırısını sürdürmesi, onun bir kez daha muhatap alınmasını zorunlu kılıyor. Ancak bilinmelidir ki bu muhatap alış eleştiriye değil, saçma sapan zırvalarını yanıtlamayı hedefleyen bir muhatap alış olacaktır. Röportajda söyledikleri biraz dikkatli bir gözle incelendiğinde, zırva olarak tanımlamanın tam da bunlara denk düştüğü görülecektir.

Röportajın konusunu esas olarak belirtilen çizgi-roman ve buna yönelik eleştiriler oluşturuyor. Eleştirilere makul bir yanıt veremeyen ve görüldüğü kadarıyla verebilecek durumda da olmayan Şen, "En iyi savunma saldırıdır" mantığıyla hareket ederek kendisini eleştirilere saldırmayı deniyor ama, silahları öylesine işe yaramaz ve çürük ki, saçmalamaktan ve her kelimedede biraz daha batmaktan kurtaramıyor kendisini... "itiraz görmemiş sanatçının sanatçılığında kuşku duymak lazım" diyor; doğrudur, faşizmin en ağır baskı koşullarının hüküm sürdüğü bir ülkede, devrimci inançlara sahip olduğunu iddia ettiği halde yönetenler tarafından itiraz görme-

miş, herhangi bir koşturmaya uğramamış bir sanatçının sanatçılığından kuşku duymak gerekiyor. Ama Şen'e yönelen ve o çok gurur duyduğu itirazlar yönetenlerden değil, devrimcilerden geliyor ve işte bu yüzden onun ("devrimci inançları"-nı bir yana bırakalım) sanatçılığında da kuşku duymak gerekiyor. Gerçi o yönetenler tarafından koşturmaya uğramamak ve "burjuvalara deşifre olmamak için" tedbil-i kıyafet dolaşiyor, "Kadife pantolon yerine kumaş pantolon tercih ederken, parka yerine daha şık şeyler giyiyorum" diyor ama, bunu belirttiği amaç için mi (yani, "burjuvalara deşifre olmamak" için mi) yoksa burjuvalar tarafından kabul görebilecek bir "solculuğu" benimsemiş için mi yaptığı tartışılabilir!

Şen, değişimle ilgili bir soruyu "politik anlayışında pek bir değişim olmadı. O yıllarda da Bacı'da çizdiklerimi düşünüyordum yalnız, ben de o sıralar Bacıydım (abç) diyerek yanıtıyor ve saçmalıklar zincirine yeni bir halka ekliyor! Kendisinde (80'li yıllara oranla) pek bir değişim olmadı, yani o yıllarda da böyle (Bacı'da çizdiği gibi) düşünüyordu ama kendisi de bir Bacı'ydı! Anlatmak istediğini anlayabilene aşk olsun! Acaba geçmişinde de tutarsız bir kişi olduğunu ima etmeye mi çalışıyor diye düşünmemek elde değil doğrusu.

Saçmalıklar zinciri eklenen yeni halkalarla uzayıp gidiyor. Yönelen eleştirilerin çoğunun 12 Eylül öncesinde "siyasal ya da silahsal"(!) mücadele yürütenlerden geldiği biçimindeki bir belirtmeyi değerlendirmesi istenilen Şen'in bu isteme verdiği yanıt bir hayli ilginç; ilginç olmasının yanısıra, onun gerçek düşünce ve ruh halini yansıtmaması anlamında incelenmeye değer. Buna geçmeden önce belirtilmesi gereken bir konu var ki, o da şu: Röportajı yapan kişinin 12 Eylül öncesi mücadele yürüten yapılanmaları "siyasal ya da silahsal" mücadele yürütenler olarak nitelendirilmesi, saçmalıklar zincirine yaptığı bir katkı olarak sınırlıyor karşımızda! Konumuz siyaset ile silah arasındaki ilişkiyi irde-

lemek olmadığından, bu iki olgunun gösterilmek istendiği gibi apayrı ve karşıt olgular değil, birbirleriyle bütünlük arzeden ve birbirini tamamlayan olgular olduğunu, bunları karşı karşıya koymanın ya büyük bir safdillik ve cehaletten, ya da art niyetten kaynaklanabileceğini vurgulamakla yetiniyor, tekrar Şen'in o "müthiş" değerlendirmesine dönüyoruz.

"Bugün silahsal mücadelenin içinde olan ve NATO'nun ikinci büyük ordusu olan Türk Ordusu'nu, birkaç altıpatlarla alt edebileceğine inanan çok zeki arkadaşlar" diye başlayan değerlendirme, "Savaş birbirine aşağı yukarı denk güçler arasında olur" gibi "olağanüstü" ve "çok zekice" bir tescitle sürüp gidiyor! Karşımızda yıllardır "devrimci inançlara" sahip olduğunu iddia eden bir cehalet abidesi yükseliyor! Gelişmenin basitten karmaşığa doğru bir hat ilerleyeceği temel ilkesinden ve Marx'ın koskoca bir fili durmaksızın rahatsız eden bir sineğe benzeterek tanımladığı gerilla savaşından bihaber, savaşın "birbirine aşağı yukarı denk güçler arasında" olabileceği iddiasıyla, güçsüz ve dağınık bir durumda olan proletarya ile, örgütlenmiş ve her türlü, olanakla donanmış burjuvazi arasındaki sınıf savaşımını yadsıyan bir abide... Aynı zamanda "NATO'nun ikinci büyük ordusu olan Türk Ordusu" karşısında dizleri titreyen ve secdeye varan bir korkak! mutlaka merak konusu olacaktır; acaba bu "çok zekice" tespitlerden sonra Vietnam halkının ABD emperyalizmine, Afgan halkının RSE'lerine, Sovyet halkının Çarlık otokrasisine karşı kazandığı zaferler ve daha niceleleri nasıl açıklanabilir?

Şen'in "devrimci inançlarım" diyerek dilinden düşürmediği sözlerin ne anlama geldiği açıktır. Ona göre sınıf mücadelesi burjuvaziyle eşit bir güç olana kadar tatil edilmeli, bazı "çok zeki arkadaşlar" gibi silaha sarılarak "büyük Türk ordusuna" karşı gelmeye çalışılmamalı (çünkü, kızabilir ve "tedbil-i kıyafet dolaşarak burjuvalar içinde saklanmalıdır! Daha özlü bir anlatımla, yönetenler tarafından kabul görebilecek bir "solculuğun" ötesine, haşa

geçilmemelidir. N.Şen'in yaptığı da tam da budur, zaten hem ne gereği var "Mimozalar" dururken silaha sarılıp devrim yapmaya değil mi ya?!

"BACI"nın çizeri konuştuğunda batıyor ve "büyük Türk ordusu" önünde secdeye geldikten sonra sıra, 12 Eylül faşist darbesinin alkışlanmasına geliyor! 12 Eylül'ün gelede topluma, özeldense devrimci-demokrat kitleye verdiği en büyük zararlardan birisi olan birey kavramının geliştirilmesi, "80 darbesinin getirdiği tek olumlu şey" olarak öne çıkarılıyor. Örgütlü mücadelenin yadsınması ve bireysel kurtuluş yöneline bir erdem olarak sunuluyor. Bunu yapan da "devrimci inançlarından" ödün vermediği iddiasını yüzüstü yineleyip duran N.Şen'in ta kendisi!

'80' öncesi faşizm tehlikesi olduğunu düşünen ve "anti-faşist karikatürler çizdim" diyen bu kişi, '80 sonrası süreçte devrimcileri seviyesiz ve sığ bir biçimde karalamayı hedefleyen şeyler yazıp çiziyor! Onun kendi mantığıyla düşünürsek şöyle bir sonuca varabiliriz: Demek oluyor ki 12 Eylül Darbesi faşizm tehlikesini ortadan kaldırmıştır ve ortalık anti-faşist karikatürler çizmenin gereği yoktur! O zaman 12 Eylül darbesi nedir? Bu soruyu da Şen'in kendisine sormak gerekiyor.

Meseleye diğer bir yönden bakacak olursak, (kendisine göre) faşizm tehlikesi varken anti-faşist karikatürler çizen Şen, (eğer böyle değerlendiriyorsa) neden '80 darbesiyle somut bir hal alan askeri faşist diktatörlüğe karşı değil de, bu azgın diktatörlükle savaşan devrimci güçlere karşı yazıp çiziyor? Sakın çok korktuğundan olmasın?!

Sonuç olarak, bütün faaliyetini "Bir gün iktidarın el değişmesini sağlayacak insanların daha sağlıklı, daha çağdaş ve çaplı düşünebilmeleri için kendimce bir katkıda bulunmaya çalışıyorum" tümcesiyle ifade etmeye çalışan bu küçük adama söylenecek en doğru söz; "zaten olmayan katkının senin olsun da, devrimciliği ağzına alıp kirletme ve gölge etme yeter" olacaktır. □

Cihan Barış

“Açık Mektuplar”, Telgraflar ve Ortayolculuğun Izdıraplarına Dair

C.DOĞAN

“B ağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde ‘Çözüm’ Dergisi’nin Temmuz sayısında ‘Bulgaristan Devlet Başkanı Todor Jivkov’a ‘Açık mektup’ başlıklı ve ‘Bulgaristan’ın Türk azınlıklara yönelik politikası ile ilgili sosyalistlerin bakış açısını ortaya koyan ve 20.06.1989 tarihinde tüm basın organlarına dağıttığımız açıklamamızı aşağıda yayınlıyoruz’ ön açıklamalı bir mektup yayınlandı. Aynı dergide Devrimci Sol davasından tutuklu bir grup devrimcinin “Bulgaristan Başkonsolosluğu Eliye-İstanbul Sayın Jivkov” başlıklı bir de telgraf yayınlandı. Aynı muhtevaya ve kapsama sahip Açık Mektup ve Telgraf Bulgaristan’da meydana gelen gelişmeler nedeniyle bir dizi siyasal sorunda tavrı takınmaktadır. Bulgaristan’da olup bitenlere karşı Türkiye Devrimci Hareketinin -Tabii bu arada Devrimci Sol militanlarının ve Çözüm Dergisi editörlerinin- takındığı siyasi tavrı Türkiye ile Bulgaristan arasındaki bir kapışmada Türkiye’li sosyalistlere düşen görev ve nasıl bir sosyalizm? sorusuna karşı verilmiş bir yanıt teşkil ettiğinden üzerinde titiz bir değerlendirme yapılması tam anlamıyla bir gereklilik halini almaktadır. Bu gereklilik, Bulgaristan’da meydana gelen gelişmelerin anlaşmazlık odaklarından birini oluşturan Türkiye’nin devrimci güçlerini proletarya enternasyonalizmi dünya çapında karşılaştığı yeni aynı zamanda derin problemlerin “sosyalizmin dinamizmi ve sınıf mücadelesinin diyalektiğine dair” bütün devrimci güçleri bir yol ayrımına getirmesi gerçeğinden kaynaklanmaktadır. O bakımdan asıl olarak baskı hedeflerinin Türk azınlık olmasından ötürü oportünist saflarda şaha kalkan

“Türkcülük, milliyetçilik” sosyal şovenizm ile MLMZD arasındaki kalın ayrışım çizgisinin daha açık bir biçimde gözler önüne serilmesi ve Glastnost’un ülkemizdeki kahyaları, aynı anda iki sandalyeye birden oturmayı meslek haline getiren ortayolcular ve AEP’in dogmato-revizyonist çizgisini rehber ideoloji yapmakta ısrarlı oportünistlerin pratikte bir kez daha iflas eden çizgilerini adına layık bir biçimde teşhir edebilmek büyük bir önem arz etmektedir.

Gerek sosyal şovenizmin hakkında gelebilmek gerekse modern revizyonizmin değişik türlerinin iflas eden sosyalizm teorilerinin teşhirini yapabilmek için yöntemlerin Mao’cusu olmak gerekmektedir. Yöntemlerin Mao’cusu olmak modern revizyonizmin değişik türleri içinde birini “model” olarak ele almak ve bu model üzerinden diğerlerini de benzer dünya görüşlerinden ötürü mahkûm etmek anlamına gelmektedir. Bu soruna ilişkin ve bu özelliklere uygun “model”in çözüm çizgisi ve bu arada “devrimci sol güçler” olması ise oldukça isabetlidir. Çünkü “Çözüm” çizgisinin eleştirisi aynı zamanda hem Glasnost’un ülkemizdeki kahyalarını, hem de AEP dogmato-revizyonist çizgisini takip etmekte ısrarlı olan oportünistlerin eleştirisi anlamına gelmektedir.

Zor Duruma Düşen Sosyalistlerin Jivkov’dan Ricası

Yeni Çözüm Dergisi editörlerinin “Açık mektup”u ve devrimci sol militanlarının telgrafları Bulgaristan’daki Türk azınlık üzerinde bir milli zulüm olduğunu kabul ediyor görünerek Jivkov ve Bulgaristan komünist

partisine eleştirel (!) bir tavrı almaktadır. “Sayın Jivkov” diye başlayan telgrafta ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesinin sosyalizmin vazgeçilmez ilkesi olduğu vurgulanarak “Bu ilkeleri gözardı etmenin sosyalist literatürdeki adının “şovenizm olduğunu siz de bilirsiniz. Her sosyalist için bu böyledir” denilmektedir. Devamla “Durum buyken yaklaşık 50 yıl sonra ülkenizdeki Türk azınlığın dilini, kültürünü asimilasyona tâbi tutmaya çalışmanızın sosyalist bir yaklaşım olmadığını söylemek zorundayız. Her ne sebeple olursa olsun bir ulus, ulusal bir azınlık asimilasyona tâbi tutulamaz denilerek “Türk halkını asimile etme ve başaramayınca da sürgün etme çabası Türkiye’li hiçbir sosyalistçe kabul edilemez. Bu tavrınız başta Türkiye’dekiler olmak üzere tüm dünyadaki sosyalistlere zararlı olmaktadır” görüşüne yer verilmektedir. Telgraf “Vakit geçirmeden savunulacak hiçbir tarafı olmayan bu politikaya son vermelisiniz” dilekleriyle son bulmaktadır.

Yine Çözüm Dergisi’nde de telgraftaki bakış açısı çerçevesinde bir tavrı alınmakla Lenin ve Stalin’den bir dizi “alıntı nakli” yapılarak tezlerine önemli tanıklar (!) delil olarak gösterilmektedir. Çözüm ideologları telgraftaki tavrılara ek olarak “ulusal sorun özellikle Balkanlar’da yaşayan sosyalistlerin en büyük sorunlarından biridir” dedikten sonra “Sayın Jivkov, Balkanlar gibi bir yerde de olsa ulusal sorun sosyalistler için çözümlenemez, altından kalkılamaz bir sorun değildir. Tabii ki sosyalist toplumun inşasına ışık tutan ML ilkeleri gözardı edilmediği takdirde. Çözüm nedir? Çözüm şovenizmin darkafahlığından, milliyetçiliğin küçük hesap kurnazlığından ve oportünizmin kestirmeci kolaylığından kurtularak

sağlanabilir öncelikle" denilmektedir. Çözüm Bulgaristan'daki bu önemli sorun hakkında derin ve bilimsel (!) bir çözüm sunduktan sonra "Gerçekten sormak ve cevabını bilmek istiyoruz. Hangi ilkeler ulusal sorun politikanızı çıkarmaya sokmuştur? Ve yine bugün hangi ilkeler ışığında çözüm arıyorsunuz ki gün geçtikçe çıkmazınız derinleşiyor?" diyerek "Bulgaristan'daki Türk azınlığın gerici ve tutucu eğilimler barındırması sizin politikanızı haklı göstermez. Bu her halkın geçmişinde yeralan ve sosyalist politikalarla yokedilen eğilimlerdir" şeklindeki tesbitleriyle sorunu ele almakta ve "Evet Sayın Jivkov, Marksizm-Leninizm'de yeri olmayan ve her geçen gün başta Türkiye'li sosyalistler olmak üzere tüm dünya sosyalistlerine büyük zararlar veren bu politikayı bir an önce terk etmenizi bekliyoruz" ricasını ileterek 'açık mektup'a son vermektedir.

Yukarıda kısa aktarmalar yaptığımız Çözüm Dergisi ideologlarının 'Açık Mektup'u ve Devrimci Sol militanı bir grup devrimcinin telgrafı "Türkçülük" ve "milliyetçilik" damarları şaha kalkan sosyal şovenizmin ilginç örneklerini teşkil etmektedir.

Çünkü bahsi geçen Açık Mektup ve telgraf sadece ve sadece Türk azınlığın saldırı hedefi olmasından ötürü gösterilmiş bir tepkiyi temsil etmektedir. Genelde sosyal emperyalist bloкта dayanılmaz milli zulüm uygulamalarına tavır almayı bu ülkelerdeki benzeri baskıları geleneksel, yanlış politika "revizyonist uygulamalar türünden orta yolcu tepkilerle geçiştiren bu çizginin Türk azınlık özgülünde gösterdiği bu tepkinin başka bir siyasal adlandırması söz konusu olamaz. **Yeni Çözüm ve Devrimci Sol çizgisi (?)** Bulgaristan'daki baskı, sömürü, zulüm düzenini "sosyalizm" diye yutturabilmek için "özel çaba" harcarken, "Türk soydaşlığı" "sorunun ağır basmasından ötürü buradaki rejimi kınaması mahkûm etmeye çalışması bu tesbiti doğrulamaktadır. Şayet söylediklerimiz devrimci sol güçlere karşı bir iftira olmuş olsaydı, o zaman telgraf ve açık mektubun ilk muhatabı Gorbaçov olurdu. Çünkü Azerbeycan, Ermenistan, Gürcistan'daki milli zulüm boyutları hiç de Bulgaristan'dakinden aşağı kalır bir yanı yoktur. Ancak Yeni Çözüm ve Devrimci Sol güçleri Türk azınlık dışındaki milliyetler fazla enterese etmemektedir.

Yine Yeni Çözüm ve Devrimci Sol çizgisinin sosyal şovenizmi Türk egemen sınıfları ile Bulgar egemen sınıfları arasında mücadelelenin sıcak askeri biçimleri dışında her yolunun kullanıldığı bir kışırmada sosyalistlere düşen görev sorununda kendisini ortaya koymaktadır. Yeni Çözüm ve Devrimci Sol çizgisi iki ülke gerici sınıfları arasındaki mücadelede mızrağın sivri ucunu kendi egemen sınıflarına yöneltme yerine (propaganda-ajitasyon alanında da olsa) Bulgaristan gericiliğine (onlar buna sosyalizm diyor üstelik) yöneltmekle niyetten bağımsız olarak otomatikman Türk egemen sınıf politikasına alet olmaktadır. Bu durum Türkiye'li sosyalistler açısından vahim bir durumdur. Çünkü ortada Pantürkizmi Amerikanvari bir muhteva ile hortlatan faşist Türk egemen sınıflarının anlaşmazlık odaklarından biri olarak Bulgaristan egemen sınıfları (bürokrat burjuvazi) ile giriştiği kıyasıya mücadele söz konusudur. Mücadele iki ülke gericiliği düzeyinde kaldığı sürece sosyalistler her alanda asıl saldırı hedefi olarak kendi egemen sınıflarını seçmeleri proletarya devriminin çıkarları açısından bir gereksinimdir. Proletarya ancak böylece bir perspektifle egemen sınıf çanıklarının önünü alabilir. Proleterlerin birbirlerini boğazlamalarını engelleyebilir, olası bir savaş durumunda gerçek planda bir caydırıcılık sağlayabilir. Muhtemel bir savaş ortamının yaratacağı ekonomik, siyasal, askeri vb. yıkımdan devrim lehinde yararlanarak siyasal iktidarı ele geçirmeye yönelebilir. Devrimci bozgunculuk, savaşı iç savaşa çevirme çizgisinin başka bir anlamı söz konusu değildir. Daha iki ülke egemen sınıfları arasındaki mücadelelenin sürtüşme düzeyinde olduğu bir dönemde Türk egemen sınıflarının saldırdığı hedefe ağırlıklı olarak saldıran ve Türkçülük hayranı kabağan bir akımın yarın gerici bir savaşın (Türkiye ile yarı sömürge statüsüne sahip Bulgaristan ya da başka ülke arasında) patlak vermesi durumunda kitleleri kendi gerici sınıflarına yöneltmesi nasıl mümkün olabilir?

Açıktır ki Bulgaristan'da olup bitenlerin nedenleri konusunda net bir tavır belirlemek ve sınıfımızı bu yönde de eğitmek gerekmektedir. Ancak sosyalistlerin son derece "hassas" davranmalarının bir zorunluluk olduğundan bahsettiğimiz nokta kendi egemen sınıflarının da anlaşmazlık

odaklarından birini teşkil ettiği mevcut koşullardır. Böylesi koşullarda propaganda ajitasyon alanında da olsa, Bulgar konsoloslukları önünde siyah çelenk bırakma vb. türden girişimlerde de olsa mızrağın sivri ucunun Türk egemen sınıflarının hasımlarına yöneltilmesi müthiş bir şovenizme tekbül etmektedir. Hele hele Yeni Çözüm ve devrimci Sol çizgilerine göre çatışan taraflardan biri oligarşik dikta diğeri sosyalist bir ülke ise, böylesi bir durumda oligarşik diktanın hasmı halindeki sosyalist bir ülkeyi topa tutmak sosyalizme karşı işlenmiş bağışlanamaz bir hatadır. Ama belirttiğimiz gibi işin göbeğinde "Türk Sorunu" yatınca sosyalizmi bir kenara fırlatılabilmektedir.

Uluslararası proleter sosyalist hareketin zengin pratik deneyleri aynı statüye sahip iki ülke gerici sınıfları arasındaki mücadelede sosyalistlerin en küçük bir "gaf" yapması halinde soluğu kendi egemen sınıflarının yanında aldığı sayısız örneklerle doludur. II. Enternasyonal'deki iktidar adayı seçkin partilerin "Benim Ülkem saldırıya uğradı", "Anavatanımızı savunmalıyız" şeklindeki sosyal şoven çizgileri birçok şanlı Komünist partiyi emperyalist burjuvazinin iğrenç birer yedekleri yaptığı hâlâ belleklerde. Yine II. Paylaşım Savaşı'nda Fransa KP gibi iktidarın tek alternatifi partinin sosyal-şovenizm hastalığına tutularak Genel Sekreter Thorez de dahil olmak üzere birçok komünist militanın partiyi bir kenara bırakarak askere gitmeleri ve Fransız emperyalist ordularının kahraman (!) askerleri olmaları unutulacak cinsten dersler değildir. Elbette yarı-sömürgelerle emperyalist ülkeler arasında farklılıklar vardır, ancak biz aynı statüye sahip ülkeler açısından durumu değerlendirebiliriz. Tecrübeler göstermiştir ki proletarya enternasyonalizminden verilen en küçük bir taviz bile milyonlarca proleterin kanına mal olmuş birçok devrim feda edilmiştir. O bakımdan MLMZD'nin proletarya enternasyonalizmi çizgisiyle ezilen kitlelerin silahlandırılmaları büyük bir önem taşımaktadır.

Sallapati Çıkışlar ve Hesapta Olmayan

Yeni Sorunlara Çıkarılan Davetiye

Devrimci Sol militanları ve Yeni Çözüm Dergisi ideologlarının paldır küldür biçimde meydana çıkarak çektiği telgraf ve yayınladığı açık mektup onların Bulgaristan'daki Türk azınlığın içinde bulunduğu durum hakkında da hâlâ açık bir kafaya sahip olmadığını ve gene soydaşlık (!) meselesinin reaksiyonda birincil öge olarak alındığını değişik bir biçimde ele vermektedir. Bahsi geçen çizgi "Durum buyken 50 yıl sonra Türk azınlığın dilini, kültürünü asimilasyona tâbi tutmaya çalışmanızın sosyalist bir yaklaşım olmadığını söylemek istiyoruz" derken bu söylediklerinin nereye vardığını kestirememektedir. Zoradik asimilasyonun varlığı kabul edilirken Bulgaristan'da milli zulmün varolduğu da otomatikman kabul edilmektedir. Ancak bu durumda ise hesap edilmeyen sorunlar gündeme gelmektedir. Çünkü milli zulüm hakim ulusun hakim sınıflarının ezilen ulus üzerindeki baskısıdır. Bu baskı ezilen ulusun ulusal haklarının bütününe zor yolu ile gasbedilmesini içermektedir. Milli baskı çokuluslu ülkelerde egemen ulusun egemen sınıflarının ülkenin tüm zenginlik kaynaklarının emperyalist ittifak içinde rakipsiz sahibi olma ihtiyacından doğmaktadır. Tabiatıyla ulusu ulus yapan dil, toprak, iktisadi yaşantı, ruhi şekillenme unsurlarının birliğinin egemen ulusun egemen sınıflarının saldırısına uğrayarak yok edilmesi amacını gütmektedir. Ayrıca ulusal baskı sınıfsal baskıdan farklı olarak yalnızca emekçi sınıflara değil, ezilen ulusun kendi burjuvazisine de yönelmektedir. Yani ulusun bütün sınıflarının (bir avuç uşak dışında) baskı altında tutulmasını kapsamaktadır. Meseleye bu şekilde yaklaştığımızda Yeni Çözüm ideologlarının ve Devrimci Sol militanlarının sonucunun ne olacağını hesap etmeden ileri sürdüğü eleştirilerin kendi boğazlarında "değirmen taşı" haline geldiğini rahatsızlıkla söyleyebiliriz. Çünkü bu güçler gerçekten Bulgaristan'da (tabii blokun diğer üyelerinde de - Rusya'da vb.) milli zulmün varlığını kabul etmekle aynı anda iki sandalyede birden oturma haklarından (!) kendilerini mahrum etmiş olmaktadır. Devrimci Sol ve Yeni Çözüm çizgisi bu tesbitiyle her şeyden önce Bulga-

ristan'da hakim ulus-ezilen ulus ayrışmasının büyük bir uçlaşma içine girdiğini ve her iki ulus içinde de sınıf farklılıklarının ciddi boyutlarını kabul etmiş olmaktadır. Çünkü Bulgaristan'da Bulgar işçi sınıfı ile Bulgar burjuvazisi (yeni tipte tabii) arasındaki sınıfsal farklılaşma ve Türk işçi sınıfı ile Türk burjuvazisi arasındaki sınıfsal farklılaşma olmadan yeni egemen ulusun egemen sınıfı ortaya çıkmadan ve burjuvazisi ile birlikte ezilen bir ulus olmadan ezilen ulusun bütün sınıflarına yönelik bir saldırıdan bahsetmek "ham kafalık" olur. O halde Yeni Çözüm ideologların ve Devrimci Sol militanları arkadaşlara soruyoruz: Bulgaristan'da ya da bloğun diğer ülkelerinde uçlaşmış bir sınıf farklılıklarını kabul ediyor musunuz? Bu sınıf farklılıkları içinde burjuvazisinin (yeni tip) çelişmeye damgasını vurduğu ya da asıl yanı teşkil ettiğini kabul ediyor musunuz? Şayet kabul ediyorsanız o zaman burjuvazinin egemen sınıf olduğu bir sistemi sosyalist sistem olarak devrimci kitlelere lanse etmenizi bugün vahim bir hata olarak görüyor musunuz? Kabul etmiyorsanız daha ne diye öyle paldır küldür meydana çıkıp ucunun nereye degeceğini hesap etmediğiniz "üfürük"leri ardarda sıralayarak esip duruyorsunuz? Ne idüğü belirsiz bir milli zulüm karşıtı olup çıkıyorsunuz. Bu sorularımıza kaçamak yapmadan, basit ajitatif laflarla sorunu geçiştirmeden açık ve berrak cevaplar vermeniz önemli bir değer taşımaktadır. Biz halihazırda sizin sosyal-emperyalist bloktaki sistemleri bürokrat devlet kapitalizmi olarak değerlendirdiğiniz kanaatinde değiliz. Çünkü sorunu salt bir konudaki -milli mesele- problem olarak ele almaktasınız. O bakımdan telgraf ve açık mektupta sonunun nereye varacağı hesap edilmeden getirilen eleştiriler yine çizgideki "Türkçülük, Milli Çiçilik" öğelerinin galeyana gelmesinden başka bir şey değildir. Gerçek planda bir milli zulüm karşıtı tavır (Bulgaristan ve bloğun diğer üyelerinde) almayan bir çizginin içine düştüğü problem başka türlü izah edilemez. Gerçekten tutarlı bir milli zulüm karşıtı tavır almanın yolu belirttiğimiz gibi sınıf farklılıklarının uçlaştığı ve burjuvazinin çelişmenin asıl yanını oluşturduğu bürokrat devlet kapitalizminin sosyalizm ile hiçbir ilişkisinin olmadığını kabullenmekten geçmektedir. Yeni Çözüm ve Devrimci Sol çizgisince

Bulgaristan'daki ulusal sorunu çözmek için "Çözüm nedir? Çözüm şovenizmin darkafalılığından, milliyetçiliğin küçük hesap kurnazlığından ve oportünizmin kestirmeci kolaylığından kurtularak sağlanabilir öncelikle" denilerek ileri sürülen çözüm (!) ise çözümsüzlüğün çözümdür. Yani bu bakış açısı ile hareket edildiği takdirde sorunun çözülmeyeceğinin kabul edilmesidir. Yukarıda söylenenlerin aklı başında bir yorum nasıl yapılabilir acaba? Milli baskı politikası sonucu yüzbinlerce insanın sürgün edildiği bir yerde bu duruma son vermek için milliyetçiliğin küçük hesaplarından kurtulmak gerekir (!) diye yakınıp durmak ile sorunun çözümünü savunmak hâlâ olup bitenleri kavrayamamak demektir.

Yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız gibi bahsi geçen çizginin Bulgaristan sorunu vesilesiyle ortaya koyduğu bakış açısı her yerinden sosyal-şovenizm zehiri sızdırmaktadır. O bakımdan bu çizgide ortaya çıkarılan ve kronik vaka durumundaki sosyal-şovenizmin kılcal damarlarına varınca ya dek jiletlenerek bu zehirin dışarı aktılmasının önemi büyüktür. Proletarya enternasyonalizminin ezilenlerin derinliklerine indirilerek kitlelerin eğitilmesinde özel olarak da çatışan taraflardan birinin Türkiye olduğu koşullarda büyük bir önem vermek gerekmektedir. MLMZD'nin proletarya enternasyonalizmi öğretisinin silah haline getirilmesi özellikle böylesi koşullarda her zamankinden daha büyük anlam taşımaktadır.

Telgraf ve Açık Mektubun Öyküsü

Y Ç ve DS çizgisinin meselenin bu bölümüne ilişkin son olarak irdelenmesi gereken yanını ise anılan çizginin neden öyle birdenbire ve paldır küldür meydana çıkıp telgraf çekmek ve açık mektup yazmak için kollarını sıvadığı sorunu oluşturmaktadır. Y Ç dergisini ve DS militanlarını hangi siyasal problemler bir an önce tavır (!) olmanın gerekliliğine itmiştir? Bu sorun hakkında berrak bir tutum belirlemek gerekmektedir. Bahsi geçen çizginin eleştirisi sorunun bu yanına karşı da verilecek doğru yanıtlar ile daha da güçlenecektir. DS ve Y Ç çizgisinin Bulgaristan'daki "Türk azınlık"

sorunu konusunda böylesine hassas (!) durması ve radikal (!) bir çıkış yapması asıl olarak Bulgaristan'daki vahşetin geniş kitlelerde yarattığı küçümsenemeyecek tepkinin ve faşist Türk egemen sınıflarının Bulgaristan'daki gelişmeleri bahane ederek Bulgaristan karşıtı ve komünizm aleyhtarı faaliyet örgütleyerek saçtığı şövenizm zehiri nin yarattığı siyasal basıncın altında ezilmesinden kaynaklanmaktadır. DS ve YÇ çizgisi yıllardan beri devrimci kitlelere baskı, sömürü, zulüm düzeni olan Bulgaristan'daki sosyal-faşist diktatörlüğü sosyalizmin kalelerinden biri olarak göstermek için özel çaba sarfetmiş bir çizgi olarak yapılan vahşet ile birlikte derin bir suçluluk psikozuna girmiştir. Bu psikoz bahsi geçen çizgiyi sosyal-emperyalist blokta meydana gelen gelişmelerden ötürü son birkaç yıldan beri zaten sarıp sarmalamıştı. Bulgaristan'daki gelişmeler ise büsbütün hastalığını depreştirmiştir.

DS ve YÇ çizgisi alelacele Bulgaristan'daki vahşetini sosyalizm ile bağdaşmadığını (!) söyleyerek bir an önce kendilerinin zulmün suç ortağı olmaktan muaf olduklarını ispat (!) ederek modern revizyonizme küçümsenemeyecek oranda kan veren bir güç olmadıkları konusunda temize çıkmaya çalışmaktadır. Çizgi sahiplerinin Bulgaristan'daki vahşete karşı tavrı (!) alıyor gözükerek meydana çıkması kendilerinin Türkiye'li sosyalistler olarak oradaki Türk azınlığın sorunlarına karşı da son derece duyarlı olduklarını ispat etme telaşından kaynaklanmaktadır. Geniş yığınların tepkisini kazanan bu vahşete tavrı alırken onların geri duygularını okşaması bu çizginin temelini oluşturmaktadır.

DS ve YÇ çizgisinin meselenin bu yanına ilişkin eleştirisi aynı zamanda glasnostun ülkemizdeki kahyalarının ve AEP'in dogmato-revizyonist çizgisini rehber ideoloji olarak alan akımlarında eleştirisi anlamına gelmektedir. Adımlar dergisinin ve Mehmet Karaca gibi yeminli Rus sosyal-emperyalizminin işbirlikçilerinin Azerbeycan, Ermenistan, Gürcistan da kitlelerin kimyasal silahlarla kırımına ses çıkarmazken saldırdı hedefi içine "Türk azınlık" girdi diye basın toplantıları yaparak "Bulgaristan'daki yapılanları onaylamıyoruz" şeklinde ikiyüzlü açıklamalar yapmaları gerçekten ciddi bir anlam taşımamaktadır. Tabiatıyla onlardaki sosyal-şove-

nizmin daha katmerli vaziyeti aynı eleştirilerin bu akımlar için de geçerli olduğunu kanıtlamaktadır. Yine yıllarca üzerinde hiçbir hak iddia edilmeyen Priştine için AEP dogmato-revizyonistlerinin son yıllarda ayrıntı kaba-ran Arnavut milliyetçiliği ile Priştine'yi Arnavutluğun topraklarına katmak için harcadığı yoğun çabayı onaylayan çizgilerin şimdi kalkıp Bulgaristan'daki "Türk azınlık" sorununa karşı tavrı (!) alıyor gözükmesinin bir anlamı yoktur. Bir yerdeki milliyetçiliği alkışlayıp bir başka yerdekini mahkûm (!) etmeye çalışmak revizyonizmin çifte standartlı ölçüler kullanmasından başka bir şey değildir. O bakımdan DS ve YÇ çizgisinin eleştirisi aynı zamanda bu güçler içinde geçerlidir.

Telgraf ve Açık Mektup: Zulüm İle Karışık Sosyalizm Belgeseli

Yeni Çözüm editörlerinin "Açık mektubu" ve Devrimci Sol militanlarının telgrafı ciddi milliyetçi sosyal şoven öğeler barındırması yanında "Sosyalizmin dinamizmi ve sınıf mücadelesinin diyalektiğine dair" bakış açısı itibarıyla da modern revizyonizmin damgasını taşımaktadır. Bu çizginin bir yandan Bulgaristan'da baskı ve zulüm rejiminin varlığından öte yandan da sosyalizmin toplum hayatına damgasını vurduğundan söz etmesinde bu dünya görüşünün payı büyüktür. "Açık mektup" ve telgrafın "hem Türk azınlık üzerindeki asimilasyon ve milli baskıdan dem vurmaması hem de Jivkov yoldaş'a "...Başta Türkiye'li sosyalistler olmak üzere tüm dünya sosyalistlerine büyük zararlar veren bu politikayı bir an önce terk etmenizi bekliyoruz" çağrısını yapmasında bu dünya görüşünün etkileri tipik olarak görülmektedir. Açık ki Yeni Çözüm ve DS çizgisinin "Ağzın iki yanından" konuşan bu tür çelişik tavrı yeni değildir. Bu çizgi ortaya çıktığı günden bugüne sosyal emperyalist blokta meydana gelen gelişmelerin bütününe aynı tavrı takınmaktadır. Bu tavırlar çizginin benimsediği "rehber ideoloji"nin ortayolcu karakterinden kaynaklanmaktadır. Yeni Çözüm ve DS'nin bayraklaştırdığı "rehber ideoloji" sosyal-

emperyalist blokta meydana gelen kapitalist restorasyonlar "altyapıda sosyalizmin, üstyapıda da modern-revizyonizmin egemen olduğu yapılanmalar şeklindeki ünlü (!) tezle izah ettiğinden Bulgaristan özgülünde olduğu gibi "zulüm ile karışık sosyalizm" gibi gülünç teoriler üretmesi kaçınılmaz olmaktadır. Orta yolculuğun ortaya çıktığı andan itibaren çelişkiler yumağı olan sosyalizm anlayışının sosyal emperyalist blokta meydana gelen bir dizi sürpriz (!) gelişme ile köşeye sıkışması, sıkışınca da zulüm rejimi ile sosyalist rejimi yanyana koyun koyuna getirebilen çarpık teoriler üretmesi yıllardan beri "durumu idare" ettiği ünlü (!) tezlerinin artık misyonunu yitirdiğini açıkça ortaya koymaktadır. Çünkü sosyal emperyalist blokta meydana gelen ilginç (!) gelişmeler artık kapitalizmi: ayıplarını örten "incir yaprakları" nı da bir kenara fırlatıp atarak gerçek niteliğini daha açık ortaya koymaktadır. O bakımdan sosyal emperyalist bloktaki çıkmazın daha da derinleştiği dolayısı ile de anti-Marksist sosyalizm teorilerinin savunularının köşeye sıkıştığı, bugünkü koşullarda hâlâ "eski türkülerle "Durumu idare" etme kurnazlığını göstermeye çalışan orta yolculuğu modern revizyonist tezlerinin MLMZD'nin "Asit Banyosu"ndan geçirilmesi tam anlamıyla bir gereklilik arzemektedir.

Yeni Çözüm ve DS çizgisinin köklü eleştirisi için öncelikle MLMZD'nin sosyalizmin dinamizmine ilişkin görüşlerini net olarak ortaya koymak ve bu görüşler ışığında bahsi geçen çizginin temel yanlışlarını ortaya koymak gerekmektedir. Çünkü Yeni Çözüm ve DS çizgisinin sosyalizmi sınıflardan arındırılmış bir sistem olarak gören, üretici güçler üretim ilişkileri altyapı-üstyapı, ilişkisini birbirinden kopuk, statik bir ilişki sistemi olarak ele alan dolayısı ile de altyapıda bir sistem üstyapıda da başka bir sistemin egemenliğini mümkün görebilen anlayışlarının köklü bir biçimde mahkûmiyeti ancak böylesi bir yol izlemekle mümkün olabilir.

MLMZD'nin "sosyalizmin dinamizmi ve sınıf mücadelesinin diyalektiğine dair" can alıcı noktalarındaki tesbitlerini Yeni Çözüm Dergisi ideologları "Sayın Jivkov yoldaş'a sordukları ve yanıtını merakla (!) bekledikleri soruyu cevaplandırarak ortaya koymaya çalışacağız. Çünkü Çözüm

yazarlarının 'gerçekten sormak ve cevabını bilmek istiyoruz. Hangi ilkeler ulusal sorun konusundaki politikaları çıkmaz sokmuştur? Ve yine bugün hangi ilkeler ışığında çözüm arıyorsunuz ki gün geçtikçe çıkmazınız derinleşiyor?' (Açık mektup) şeklindeki sorusu ciddi yanıt beklemektedir. Bu soruya "Sayın Jivkov yoldaş'ın gülmüseyerek vereceği cevabın 'Devrimci sol güçler galiba hâlâ olup bitenlerden bihaber. Bloğun durumu bu sorunun yanıtı değil mi?' şeklindeki 'sorusu' olacağı düşünüldüğünde -çünkü Jivkov yoldaş açısından başka bir cevap verebilmek mümkün değildir- MLMZD bilimi ve ideolojisi temelinde verilecek yanıtın önemi daha da artmaktadır.

Sosyalist üretim ilişkilerinin nasıl bir dinamığa sahip olduğunu iyi kavrayabilmek için sosyalist toplum sistemini yapıp içinden bir sosyalist hücreyi alarak incelemek gerekmektedir. (Yavaş çekim dediğimiz mesele için Devrimci Sol militanı arkadaşlarımızın dikkatlerini daha da yoğunlaşturmaları biraz daha önem kazanır gibi olmaktadır.) Sosyalist üretim ilişkilerinin herhangi bir kesitinden alacağımız üç ögesi arasındaki ilişkinin bu topluma has enteresan bir bağ sistemi ile birbirlerine bağlı olduğunu görürüz. Bilindiği gibi üretim ilişkileri bütün sistemlerde üç temel öge üzerinde şekillenmektedir. Bunlar üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimi, toplumsal gelir dağılımı ve üretim faaliyeti boyunca insanlar arasındaki ilişki ögeleridir. Bu ögelerin olmadığı bir yerde herhangi bir üretim ilişkisinden bahsedilmesi imkânsızdır. (İnsanlar biraraya gelmeden, şu veya bunun mülkiyetinde üretim araçları olmadan, gelir dağılımında boğaz tokluğu karşılığı da olsa bir paylaşım sözkonusu olmadan üretimin imkânsızlığı gibi.) Marks'ın kapital'de özel önem vererek üzerinde durduğu üretim ilişkilerinin üç temel unsurunun birbirleri arasındaki ilişki sistemi üretim ilişkilerinin temel yapısında tayin edici rol oynamaktadır. Ayrıca bu üç ögenin birbirleriyle olan bağları yukarıdan aşağıya üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimine göre ona uygun bir biçimde diziliş arz etmektedir. Marks'ın da belirttiği gibi bu unsurlar arasında üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimi bütün üretim ilişkileri açısından genel olarak birincil ve belirleyici rol oynamaktadır. Çünkü üre-

tim ilişkileri üzerinde nasıl bir mülkiyet biçimi sözkonusu ise toplumsal gelir dağılımından alınan pay ve insanların üretim faaliyetlerinde birbirleriyle olan ilişkileri bu mülkiyet biçiminin esaslarına göre şekillenmektedir. (Sözgelimi kapitalist toplumda üretim araçlarındaki kapitalist özel mülkiyet biçiminin toplumsal gelir dağılımında aslan payı artı-değer gaspı yapan burjuvaziye az bir kesimini de geniş işçi kitlelerine bölüştüren gelir dağılımı ilişkisi, insanlar arasında kapitalist patron-işçi ilişkisini yaratması gerçeği gibi.)

Üretim ilişkilerinin üç ögesinin birbirleriyle olan ilişkisinin sosyalizmdeki vaziyeti ise diğer toplumlara göre bazı önemli farklılıklar taşımaktadır. Sosyalist üretim ilişkilerinde de üretim ilişkilerinin üç ögesinden üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimi genel olarak birincil ve belirleyicidir. Ancak diğer iki öge de kendisinden önceki üretim biçimlerinden farklı olarak üretim biçim üzerinde daha faal ve etkin bir fonksiyona sahiptir. Bunların etkin rolü bazı durumlarda üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimi üzerinde bile belirleyici ve tayin edici bir rol oynayabilmektedir. (Sosyalizmin bütün dengesizlikleri doğru bir siyasal çizgi ile kontrol altına alınmadığı durumlarda) Bu durum tamamen sosyalist üretime has bir özelliktir. Sosyalist üretim ilişkileri, üretim araçları üzerindeki kolektif mülkiyete rağmen gelir dağılımında ciddi burjuva yanlar taşıyan bir yapısal özelliğe sahiptir. Bu sistemdeki "emeğe göre dağılım" sisteminin "herkesten yeteneğine göre herkese emeği kadar" ilkesi çerçevesinde oluşu başlıbaşına ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Herkese emeğine göre yapılan dağılım burjuva hukuku temsil etmesinden ötürü toplum içinde ciddi farklılıklar taşıyan ekonomik ve toplumsal kategoriler yaratmaktadır. Ücretlerin sekiz kademeli sistemi toplum içinde en az geliri olan ile en çok geliri olan kesimler arasında bire sekiz oranda bir yaşam farklılığının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. (Kapitalist sistemde bu bir milyondan fazladır) Toplumsal işbölümünün mevcudiyeti üzerinde şekillenen bu durum toplumda küçümsemede dengesizlikler yaratmaktadır. Yin bu dağılım biçimi aynı işi yapan ve aynı emeği harcayan evli çocuk sahibi işçi ile bekar bir işçi arasındaki yaşam farklılıklarını da kam-

çılmaktadır. Eğeme göre dağılımdaki ana ölçüler kapitalizmin değer yargılarını birçok yönüyle de bünyesinde taşımaktadır. Bir malın kapitalist sistemdeki değer ölçüsü o mal için harcanan emek miktarı ile, harcanan emek miktarı ise malın üretiminde harcanan toplumsal iş zamanı ile ölçülmektedir. Kapitalistler bu ölçüler ışığında işçilere emeklerinin bir kısmını ücret karşılığı olarak ödeme yaparak ödenmemiş emeği-artı değeri-cebine indirmektedir. Sosyalist üretim ilişkilerindeki emeğe göre dağılımda da toplumsal iş süresi ölçü alınıp emeğin tümünün esas olarak karşılığı ödenmektedir. Buradaki dağılım yine insanlara çalışmayı bir geçim aracı olmaktan çıkarmamakta. Bu yönüyle de kapitalizmin izlerini taşımaktadır. "Herkesten yeteneğine herkese ihtiyacına göre" dağılım sisteminin yerleşebilmesi ve çalışmanın bir geçim aracı olmaktan çıkarılıp insan yaşamının vazgeçilmez tutkusu haline getirilmesi sosyalist üretim ilişkileri içindeki dağılım sisteminin eşitsizlikleri ve sistemin diğer dengesizliklerinin doğru bir çizgi temelinde adım adım eritilmesi ile mümkün olabilmektedir. Sosyalist üretimdeki toplumsal iş bölümü ve emeğe göre dağılımdaki burjuva hukuk sisteminin yanında sosyalist üretimdeki diğer dengesizlikler de önemli bir yer tutmakta toplum içindeki yaşam farklılıklarının eşitsizliği daha da olumsuz etkilenmektedir. Kır ile kent arasında aynı emeği harcayan ve aynı işi yapan insanlar arasındaki eşitsizlikler küçümseme gibi değildir. ayrıca kafa ve kol emekçileri arasındaki farklılıklar insanların üretim faaliyetleri boyunca birbirleriyle olan ilişkilerinde belirgin farklılıklar yaratan biryere sahiptir. Bunların yanında metanın varlığı tabiatıyla değer yasaının mevcudiyeti vb. dengesizlik unsurları sistemin bütününün açısından insanlar arasındaki yaşam farklılıklarını ciddi ölçüde etkileyen bir fonksiyon oynayabilmektedir. Bu fonksiyon o kadar önemlidir ki toplumsal işbölümü ve ve burjuva hukuk ile birleştiğinde doğrudan doğruya sosyalist üretim ilişkileri içinde kapitalizmi temsil eden bir zeminin oluşmasında canalcı bir işleve sahip olabilmektedir. Bu üretim ilişkileri içindeki gelir dağılımındaki dengesizliklerin kapitalizmden arda kalan doğum lekeleri olarak rahminden çıktığı üretim biçiminin izlerini taşımasından ötürü ge-

lır dağılımındaki dengesizliklerin alabildiğine uçlaştığı koşullarda toplumun birbirinden derin uçurumlarla ayrılan insan gurupları şeklinde bölünmesi kaçınılmaz olarak gündeme gelmektedir. Toplumun muazzam gelir farklılıkları temelinde bölündüğü koşullarda ise üretim araçları üzerindeki kolektif sosyalist mülkiyetin köküne kibrik suyu dökülmüş, sosyalist mülkiyet tam anlamıyla göstermelik bir "ruh" haline gelmiş olmaktadır.

Bu durum yalnızca sosyalist üretim ilişkilerine has bir özelliktir. Sosyalizmden başka hiçbir üretim biçiminde böylesi bir işleyiş rastlamak mümkün değildir. Dolayısıyla toplumun revizyonist-proleter olarak bölündüğü, hayatın her alanında bir avuç revizyonist parti şefi-tabi ordu, sendika, kitle örgütü ve diğer devlet görevlisi bürokratlar da dahil-ile geniş proleter kitleleri arasında muazzam gelir farklılıkları olduğu, toplumun birbirinden derin uçurumlarla ayrıldığı koşullarda hâlâ üretim biçiminin sosyalist karakterde olduğunu iddia eden Devrimci Sol güçlerin bu dinamizmden bihaber oldukları ortaya çıkmış olmaktadır. Yukarıdaki tesbitler onlara yabancı olduğu için "Alt yapı sosyalist, üst yapı revizyonisttir" şeklindeki üfürükleri dile getirmek onlar için olağan bir "vaka" olabilmektedir. Açıkça ki MZD'nin Marksist sosyalizm öğretisine yaptığı yeni ve nitel (abc) katkılara dırsek çeviren bir akım açısından bu yabancılık gayet doğaldır.

Üretim ilişkilerinin üç ögesinin birbirleriyle olan ilişkisinin yalnızca sosyalizme özgü bu enteresan ilişki sistemi sosyalist üretim ilişkilerinin ikili karektere sahip olmasına neden olmaktadır. Bu üretim biçiminin üretim araçları üzerindeki kolektif mülkiyetten ötürü sınıfsız topluma gidiş özelliğini taşıması yanında gelir dağılımındaki burjuva hukuk ve diğer dengesizliklerden ötürü rahminden çıktığı kapitalizmin özelliklerini çelişik bir biçimde bir arada tutmasının başka bir izahı yoktur. O bakımdan sosyalizmin elinin ya da kapitalizme mahkum olmasının, bu toplumun geçiş toplumu, ara aşama olmasında üretim biçimindeki bahsettiğimiz ilişki sisteminin rol oynadığını söyleyebiliriz.

Sosyalist üretim ilişkilerinin iki farklı ekonomik kategoriye bir arada bulundurulması aynı zamanda bu farklı ekonomik kategoriler üzerinde farklı

toplumsal kategorilerin antagonist sınıf karşıtlıkları olarak birbirlerinden ayrılmalarına da maddi temel teşkil etmektedir. Bu üretim biçiminin üretim araçlarının kolektif mülkiyet yanı sıra proleter sosyalist ilişkilerin EKONOMİK TEMEL'ini oluştururken gelir dağılımı yani ise toplumsal işbölümü ve burjuva hukuk sosyalizmin diğer dengesizlikleri(kafaile kol,şehir ile kır arasındaki dengesizlikler; meta ve değer yasasının varlığı vb.) ile birleşerek burjuva sosyal ilişkilerin EKONOMİK TEMEL'ini oluşturmaktadır. Yeni tip buruvazi bu ekonomik temel üzerinde doğup gelişmektedir. (Dolayısıyla yeni tip burjuvazinin eski burjuvazi ile hiçbir ilişkisinin olmadığı doğrudan yeni ve tamamen sosyalizmin ürünü olduğu görülmelidir. Yeni tip burjuvazi sosyalist üretim ilişkileri içindeki burjuva öğeler zemini üzerinde bir sınıf olarak ortaya çıktığı için, on yıllarca proletarya diktatörlüğü uygulansa da, sosyalizm üç beş kuşak değişerek tıkr tıkr işlese de, gözünü KP'nin beşiklerinde açan "eski kapitalist eli değmemiş" birkaç nesil yetişse de sosyalist üretim ilişkileri var olduğu müddetçe yeni burjuvalar ve geriye dönüşlerde varlığını koruyacaktır. Bu nedenle sosyalizmdeki burjuvaziyi mülkiyetinde mahrum bırakılmış eski kapitalistler onlara kan bağı ile bağlı olan varisleri ve küçük üretim ile uğraşan "gariban" köylüler olarak pdrren doğmato-Revizyonizmi ilkel, örümcek tutmuş görüşlerinin sefaleti daha iyi görülmelidir.) Devam edelim, sosyalist üretim ilişkileri içindeki iki farklı ekonomik temel üzerinde yükselen sınıflar doğal olarak bu üretim biçimini kendi sınıf çıkarları doğrultusunda dönüştürmek için mücadleye atılmaktadır. Aynı üretim ilişkileri içinde (sosyalist üretim ilişkileri içinde) ancak birbirine karşıt yönlerde (abc) bu toplumu dönüştürme mücadelesi yürüten yeni burjuva ve proletarya her alanda insiyatif ve ege-menliği kendi eline geçirmek için hummalı bir yarış içine girmektedir. Proletarya bu toplumu kendi sınıf çıkarları doğrultusunda sınıfsız topluma dönüştürmek, isterken yeni burjuvazi de bu toplumu kendi sınıf çıkarları doğrultusunda sınıfsız topluma dönüştürmek isterken yeni burjuvazi de bu toplumu kendi sınıf çıkarları doğrultusunda kapitalizme dönüştürmeye çalışmaktadır.

Soruna yukarıdaki şekilde yaklaş-

tıımızda sosyalizmi sınıflardan arınmış, burjuvaziden arınmış bir sistem olarak değerlendiren Devrimci Sol güçlerin ideologları. (aynı zamanda AEP cephesindeki akımların da) metafizik bakış açısına sahip oldukları görülebilir. Marksist ölçüler ışığında sınıf'ın üretimdeki yerleri ortak olan, tabiatıyla toplumsal gelir dağılımından da ortak pay alan aynı zamanda ortak bir dünya görüşüne sahip insanlar topluluğu olduğu kabul edildiğinde bu metafizik bakış kendini daha iyi ele vermektedir. DS güçleri ideologları sosyalist toplum içinde aynı üretim ilişkileri içinde üretimdeki yerleri ortak olan, toplumsal gelir dağılımından da ortak pay alan dolayısıyla da ortak bir dünya görüşüne sahip olan bir bölüm insan topluluğunu "proletarya" diye ayırırken ayırdıkları dışında kalan toplum kesiminin nereye gittiğini, hangi sınıfa tekabül ettiğini düşünmemektedir bile. Kargadan başka kuş tanımayan bu çizgi proletarya dışındaki sınıfları reddetmekle sosyalist üretim ilişkileri içindeki burjuva öğeleri zemini üzerinde yükselen yeni tip burjuvaziyi "kamufle" etmiş olmakla bu sınıfın nüfuzunu pekiştirmesine hizmet etmiş olmaktadır. Ayrıca burjuvazinin olmadığı bir yerde proletaryadan bahsetmek; "burjuvazinin sınıf olarak varolduğu yerde proletarya da vardır." şeklindeki çok kaba diyalektik gerçekle çatışma için girmek proletaryanın ancak kendi sınıf karşıtı burjuvazinin yok olması ile kendi varlığına son vereceği gerçeğini de yadsımaktır. DS çizgisinin paçalarından akan oportünizm yukarıdaki kaba gerçekleri reddettiğinden proletarya diktatörlüğü öğretisini yalnızca eski burjuva düşünceleri üzerindeki "baskı rejimi derekesine indirgemektedir. Bu akım burjuvazi denilince eski kapitalist patronları anladığı için devrimle birlikte bu patronların alaşağı edilmesi ve sosyalizmin başarı ile inşa edilmesiyle de ortadan kalkmasından ötürü onun varlığını da sadece düşünce alanında devam ettirdiğini zannetmektedir. Tabiatıyla kendisi "sır" olan ama düşüncesi var olan (ne demekse!) burjuvaziyi de baskı altında tutabilmek için burjuva düşüncelerin ezilmesine yönelik bir proletarya diktatörlüğüne gerek duyulduğunu ileri sürmektedirler. Anılan çizginin "madde olmadan düşünce olmaz ya da düşünce maddeden kaynaklanır tekrar maddeye döner"

şeklindeki diyalektik gerçeğe savaş ilan etmesinin anlamsızlığını bir tarafa bırakırsak (alt yapıda ekonomik temeli olmayan bir sınıfın üst yapıda düşünce planında var olabilesinin anlamsızlığını da) proletarya diktatörlüğünün "düşünce ezme" için oluşturulmuş bir organ derekesinde görülmesinin de vehametini anlayabiliriz.

Aynı üretim ilişkileri içinde kapitalist yol ile sosyalist yol arasındaki keskin sınıf mücadeleleri üretim ilişkileri, siyasal üst yapı ve toplumun derinliklerinde devam ederken siyasal planda komünist partisinin göbeğinde yoğunlaşmaktadır. Sınıf mücadelesinin KP'nin göbeğinde yoğunlaşması bu üretim biçiminin genel karakteri ile uyumluluk arz etmektedir. Sosyalist üretim biçiminin burjuva-proleter özelliği (ikili karakteri) sosyalist siyasal üst yapıda revizyonist-proleter çelişik bir durum yaratmış, revizyonist ve proleter öğeleri aynı siyasal üst yapı kurumlarında yan yana getirmiştir. Sosyalist siyasal üst yapı kurumları (yani sevk ve idare mekanizması, ordu, bürokrasi, sendika, kitle örgütleri, diğer devlet kurumları, sanat, edebiyat, hukuk, vb.) içinde kilit bir fonksiyona sahip KP ise oynadığı bu forksiyondan ötürü bu çatışmanın daha keskin zeminini oluşturmaktadır. Başkan Mao'nun BPKD (Büyük Proleter Kültür Devrimi) sırasında genç işçi asilere "Devrim yapıyorsunuz, burjuvazinin nereden geldiğini bilmiyorsunuz." (Yayınlanmamış Yazılar) derken sınıf mücadelesinin en keskin mevsiminin KP'nin göbeği olduğunu ısrarla vurgulaması bu gerçeğin dile getirilmesi anlamına gelmektedir.

Komünist partide sosyalist öğelerin hemen yanı başında yuvalanan revizyonistler; parti saflarında gericiyle karşı mücadele içerisinde destanlar yaratmış, fedakarca mücadele yürütmüş dolayısıyla da parti ve kitleler içinde haklı prestij kazanmış ancak devrimin ilerlemesiyle yeniye ayak uyduramayıp devrimin sürekliliğine karşı çıkarılabilecekleri "eski otorite sahipleri"ne dayanmakta onlardan destek almaktadırlar. Bu durum doğal olarak güç ilişkilerini ciddi ölçüde etkilemektedir. Yeni burjuvazinin sosyal taban olarak parti içindeki eski otorite sahiplerine dayanması (devrimin cefasını çektikleri için sefasını sürmeye niyetli bu kesimin) ve sosyalist öğelere karşı topyekün mücadelelere başlamaları aynı parti saflarında

iki çizgi mücadelesinin ardı arkası ksilmeden devam etmesine yol açmakta ve kapitalist yol ile sosyalist yol arasındaki mücadelede kimin kazanacağını kolayca cevaplandıramayacak soru haline getirmektedir.

Sosyalist üretim ilişkilerinin ikili karakteri üzerinde yükselen felsefi planda birin ikiye bölünmesi diyalektik (doğada, toplumda, her şeyin, her zaman bünyesinde zıddını taşıdığı; yekpare bir-1-bulabilmenin imkansız olduğu, her bir şeyin ikiye bölündüğü şeklindeki maddenin hareket yasası) ile ete kemiğe bürünen iki çizgi mücadelesi KP'nin en üst organından en alt organına hatta parti saflarındaki saf(!) ML kadroların kendi kellerine kadar devam etmektedir. Sınıflı bir toplumda en aktif canlı organizmalardan birini teşkil eden partinin kendisini toplumdaki sınıf mücadelesinden tecrit etmesi, bu mücadelenin dışında tutabilmesi mümkün olmadığından her madde gibi parti maddesinde de birin ikiye bölünmesi yasası parti içi harekete (Doğada, toplumda, tek tek en küçük bir madde, rüzgarda, maddende, insan unsurunda, KP'de yekpare bir -1- bulabileceği konusunda kendine güvenen mucitler(!) o müthiş buluşlarını sergilemek üzere dergimiz sayfalarına beri gelsin) damgasını vurmamasından ötürü aynı parti içinde iki ayrı yol, iki ayrı dünya iki ayrı çizginin karşılıklı çatışması söz konusu olmaktadır. Proleter sosyalist öğeler ile burjuva revizyonist öğeler arasındaki iki çizgi çatışmasının sonuçları izlenen siyasi çizgi ve güçler dengesi ile belirlenmektedir. Proleter sosyalist öğelerin iki çizgi çatışmasından başarılı bir biçimde çıkabilmeleri doğru bir siyasi çizgi önderliğinde insan unsurunda düşüncenin devrimleştirilmesiyle revizyonizmin etkinliğini kırmak, güç dengesini devrimin lehinde etkilemek, kitleleri yönetimi icra etmeleri için harekete geçirmek, devrimci kitle insiyafı ile eskiyi yıkarak sökpü atmak ve yeniye inşa etmek, devrimi sonsuz helezonlar halinde sürekli hale sokmak dahası ve önemlisi yeni burjuvaziye yaratılan toprağı deşip temizleyerek sürekli ıslah etmek ile sağlanabilir.

Sosyalist üretim ilişkilerinin ikil karakterini göremeyen dolayısıyla sosyalist siyasal üst yapıdaki revizyonist-proleter çelişik durumu yadsayan doğal olarak da parti içi iki çizgi mücadelesini reddedenler hem lafta sol öзде aşırı sağcı özüyle burjuvazinin varlığını ge-

liştirmesine doğrudan katkıda bulunmakla hem sosyalizmde düşünce özgürlüğüne yasak zinciri vurmaktadırlar. Daha önce işaret ettiğimiz dinamik çerçevesinde yeni burjuvazinin iktisadi, siyasi, sosyal felsefi vb. köklerini göremeyenler onun varlığını kabul etmeyip görmezlikten gelenler objektif olarak onun daha rahat bir ortamdan hareket sahalarını genişletmesine yardım etmiş olmaktadır. Kargadan başka kuş tanımayan proletarya dışında kimseyi göremeyen o bakımdan da keskin burjuva düşmanı olduğunu kanıtlamaya(!) çalışan "kızılılık", "proleterlik" gösterisi yapan lafta sol akımlar bu tutumlarıyla otomatik olarak, ciddi ekonomik, siyasi ve sosyal köklere sahip burjuvaziye "kamufle" ettiklerinden ötürü aşırı sağcı özerlerini ele vermiş olmaktadır. DS ideologları ve dogmatorevizyonistler tam da bu özü en iyi biçimde sergilemektedirler.

Bu çizgi sahipleri KP'yi de toplumdaki sınıf çatışmasının dışında her türlü "şer"e karşı kendini kalın zırhlarla izole etmiş, rafineride süzülüş saf ML'lerin birliği(!) olarak görmekte olduklarından "Arıtılmış ML'ler" in de birbirleri arasında iki ayrı çizgi mücadelesi yürütmelerinin olanaksız olduğunu iddia ederlerken büyük gaf yapmaktadırlar. Parti içinde iki çizgi mücadelesine karşı çıkanlar aynı zamanda düşünce özgürlüğünün yasak olduğu bir sosyalizm anlayışına da sahip olduklarını ele vermiş olmaktadır. Bu anlayış sahiplerinin düşünce özgürlüğünün yasaklandığı sosyalizm anlayışları parti içinde resmi çizgiyi onaylamayan, ona esaslı eleştiriler getiren muhalif çizgilere karşı izlediği komplocu, tasfiyeci teori ve pratiklerinde kendini göstermektedir. Parti içinde iki çizgi mücadelesine karşı çıkanlar resmi parti çizgisini "tartışılmaz doğru", "arıtılmış ML", "yanılmaz dünya görüşü" olarak ele aldıklarından karşı çizgileri doğal olarak "ML karşıtı" olarak değerlendirmekte ve sorumlularını "sıra kadem basacak" şekilde ortadan kaldırmayı haklı, meşru ve kutsal(!) bir görev olarak görmekteyler. Nitekim onlar "görüş farklılığı, sapma, sistemli çizgi" gibi ne idüğü belirsiz bir ayrışma yaparak bu ayrışmadan hareketle sistemli çizginin yok edilmesi fetvasını verirken bu söylediklerimizi doğrulamaktadırlar. Parti içindeki görüş farklılıklarını taktiğin tali yanlarını ilgilendiren, güncel, önemsiz siyasal so-

runlar üzerindeki görüş ayrılıkları, sapmayı bu görüş ayrılıklarının nisbeten daha ilerlemiş şekli çizgiyi sapmaların sistemleşmiş biçimi olarak değerlendiren bu anlayış sahipleri çizginin tasfiye edilmesi gerekliliğini onun proletarya ve sosyalizm düşmanı(!) sistemleşmiş bir eylem programı olarak görülmesi üzerinde yükselmektedir. Revizyonizmin yaptığı bu ne idüğü belirsiz ayrışmanın hiçbir ciddi siyasi temeli olmadığını (Çünkü en küçük görüş ayrılığı bir çizginin ürünüdür ve bir çizginin damgasını taşır. Dolayısıyla görüş farklılığı ile çizgi farklılığı farklı kesit bağlamında- bir ve aynı şeylerdir.) bir tarafa bırakırsak, tam da bu ayrışmadaki "ilkel", "dogma" mantığının düşünce özgürlüğüne yasak zincirini vurduğunu söyleyebiliriz. Zira parti içi iki çizgi mücadelesine karşı çıkan revizyonistler parti içinde görüş farklılıklarını normal(!) karşılarlarken aynı zamanda parti içinde özgürce görüş belirtme hakkının yalnızca güncel önemsiz bazı siyasi sorunlarda, taktiğin tali noktalarına ilişkin konularda mümkün olabileceğini dile getirmiş olmaktadır. Görüldüğü gibi düşünce özgürlüğü üzerinde katı bir yasak zinciri apaçık ortadadır. Bu durum parti içindeki kadrolara ve kitlelere sınırlı bir düşünce özgürlüğü tanımak anlamına gelmektedir. Tabiiyle bu anlayış sahiplerinin sosyalizm anlayışlarında şimdiki 141-142'nin ilgili fıkralarının geçerliliği koruyacağı otomatikman ortaya çıkmaktadır. (Vay haline böylesi sosyalizmin) AEP'nin geçen 5 yıllık plan tartışmalarında olduğu gibi koca bir programın yüzlerce partilinin içinde 1 muhtelif oya karşı- o da Mehmet Şehunun eşi = oybirliği(!) ile kabul edildiği sosyalizm düzenlerine sarılanlar Özal rejiminin ciddi alternatifi olmazlar.

Orta Yolculuğun "Durumu İdare" Etmeye Sarıldıkları Ünlü(!) Tez Misyonusunu Tamamlıyor.

Bu bakış açısıyla hareket ettiğimizde YÇ ve DS çizgisinin sosyalist

ekonomik temel (alt yapı) ile sosyalist siyasal üst yapının ayrı ayrı dünya görüşlerinin egemenliği altında (üst yapıda modern revizyonizm, alt yapıda sosyalizm) on yıllarca birbirini hiç etkilemeden, birbirinden bağımsız olarak ve herbirinin ayrı ayrı kendi yollarına devam edebilmelerini mümkün görebilen anlayışlarının revizyonizm patenti taşıdığını söyleyebiliriz. Çünkü Marksist ekonomi politiğin sosyalizm öğretisi bize sosyalist ekonomik alt yapı ile sosyalist siyasal üst yapı arasındaki ilişkinin birbirinden kopuk, birbirini etkilemeyen statik bir ilişki sistemi değil tam aksine karşılıklı etkileşim bakımından kendisinden önceki sistemlerden daha aktif daha etkin bir ilişki sisteminin olduğunu göstermektedir. Sosyalist sistemde alt yapı kendisine uygun bir siyasal üst yapı oluştururken oluşturulan siyasal üst yapı da sosyalist ilişkilerin korunması, desteklenmesi ve pekiştirilmesi yolunda etkin bir fonksiyon oynamaktadır. Bu nedenle sosyalist siyasal üst yapının modern revizyonizmin etkinliğine girdiği koşullarda alt yapının "el değmeden" kalabileceğini mümkün görebilmek kelimenin tam anlamıyla safdilliktir. Çünkü sosyalist siyasal üst yapı kurumlarının sosyalizm karşıtı (Belki DS ideologları modern revizyonistler sosyalizm karşıtı görmebilir. O zamanda boynunu daha ağır bir değirmen taşı alır tabii) güçlerin eline geçmesi halinde sosyalist alt yapı sosyalist ilişkilerin güçlenmesi, korunması, desteklenmesi imkanlarından objektif olarak yoksun kalmakta üstelik sosyalizm karşıtlarının yoğun saldırılarına hedef olmaktadır. Her şeyden önce sosyalizmin doğru bir siyasal önderlik etrafında devamına engel olmaktadır.

Sosyalist siyasal üst yapı genel anlamda sevk ve idare mekanizması anlamına geldiğinden modern revizyonizmin siyasal üst yapıdaki etkinliğinin tesis edilmesi aynı zamanda tek tek fabrika yönetimlerinden üniversite yönetimlerine, ordu bürokrasi ve devletin diğer önemli mekanizmalarından sanat edebiyat hukuka kadar proletaryanın etkinliğinin kırılması bu mekanizmalardan esas planda dışlanması, tasfiye edilmesi, anlamına gelmektedir. Proletarya temsilcilerinin bütün yönetim kademelerinden sökülüp atıldığı koşullarda, proletaryanın sosyalist üretim ve bölüşüm alanında hiçbir yetkisinin kalmadığı yerde sosya-

lizmin hiçbir şey olmamış gibi varlığını devam ettirmesinin koşulları ciddi zararlar görmekte ve hatta süreç içerisinde ortadan kaldırılabilir. Bütün üst yapı kurumlarında proletaryanın tasfiye edildiği yerlerde proletaryanın siyasal iktidarını varsayabilmek imkansızdır.

Ayrıca siyasal üst yapıda modern revizyonizmin egemen olduğu koşullarda sosyalist üretim ilişkilerinin yenilenmesi, devrimleşmesi ve daha ileri mevziler kazanabilmesinin koşulları ortadan kaldırıldığı için sosyalizmin varlığını aynı pozisyonda kalarak sürdürebilmesi olanaksızdır. Çünkü sosyalist üretim ilişkileri doğru bir siyasal çizgi önderliğinde sürekli devrimlerle eskimiş yanları atılarak, sürekli bir yenilenme ile ilerleme olanına sahiptir. Bu ilerleme insanlar arasındaki ilişkiden halkiyet ilişkilerine ve teknolojik yeniliğe kadar topyekûn devrimci dönüşümden başka bir şey değildir. Proletaryanın siyasal üst yapıdan dışlandığı, tasfiye edildiği koşullarda sosyalist üretim ilişkilerinin eskiyen yanının atılması, sosyalist devrimci dönüşümün gerçekleştirilmesi ve dolayısıyla sosyalist üretim ilişkilerinin eskimiş yanı içine hapsolmuş üretici güçlerin zincirlerinden kurtulabilmesi olanaksız hale geldiğinden sosyalizmin hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etmesi imkansızlaşmaktadır.

Görüldüğü gibi DS ve YÇ çizgisinin asıl problemi sosyalizmin dinamizmine ilişkin bakış açısında yatmaktadır. Bu çizgi sosyalizmi "sınıflardan arındırılmış" "toz pembe" bir sistem olarak gördüğünden kapitalist yol ile sosyalist yol arasındaki mücadeleyi ve parti içindeki iki çizgi mücadelesini reddetmektedirler. Dolayısıyla üretim ilişkileri üretici güçler arasında alt yapı üst yapı arasındaki ilişkiyi de birbirinden kopuk, birbirini etkilemeyen statik bir ilişkiler sistemi olarak ele alıp alt yapıda sosyalizm üst yapıda modern revizyonizm egemendir şeklindeki ne idüğü belirsiz tezlere sarılabilmektedirler. YÇ ve DS çizgisinin tezleriyle durumu idare etmesine kesinlikle göz yummamalı bu tezlerin modern revizyonizm patenti taşıdığı her fırsatta ortaya konulmalıdır.

Sosyalizmin dinamizme ve sınıf mücadelesinin diyalektikliğine dair yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız çizgi temelinde Bulgaristan'daki gelişmeleri irdelediğimizde olup bitenler konu-

sunda isabetli tahliller yapabilir. Yeni Çözüm ideologlarının merakla(!) bekleddikleri sorularını cevaplandırabiliriz. Bu dinamizm kavranmadan Bulgaristan'daki gelişmelere tavır takınılması mümkün değildir. O bakımdan da daha önce ortaya koymaya çalıştığımız çizgi temel alınarak mevcut durumun sürecin ekonomik, siyasal, kültürel vb. her alandaki değişikliklerin başlangıç noktası 1956'daki Kruşçev modern revizyonizminin karşı devrimci darbisine tekbül etmektedir. Çünkü Bulgaristan'da Kruşçev'in "Barış içinde geçin" "Barış içinde yarış" "Halkın partisi", "Halkın devleti" vb. temeli üzerinde inşa ettiği modern revizyonizmin rehber ideolojisi ışığında siyasal iktidarın el değiştirmesi bu darbeyi takip eden süreçte başlamıştır. Siyasal iktidarın revizyonistler tarafından gasbedilecek Kruşçev tarafından başlatılan şimdiki "Perestroika" kampanyasının Bulgaristan sahuna yayılması bu döneme rastlamaktadır. Sosyalizmin göbeği üzerinde başlatılan kapitalist restorasyon için engel oluşturan öğelerin temizlenmesi amacıyla başlatılan "yeni girişimler" ülke gündemini ciddi ölçüde bu dönemde etkilemeye başlamıştır vb. O bakımdan bu dönemin Bulgaristan'daki gelişmeler üzerinde büyük bir önemi sözkonusudur.

Bulgaristan'da modern revizyonizm siyasal iktidarı ele geçirdikten sonra ilk ve önde olan bir görev olan sosyalist siyasal üstyapı kurumlarını yeniden köklü bir biçimde düzenlemek için hareket geçmiştir. Çünkü siyasal iktidarın pekiştirilmesinde bu kurumlardaki "yeniden yapılanma"nın can alıcı bir fonksiyonu sözkonusudur. Bu fonksiyonu bilince çıkaran modern revizyonistler "Perestroika" ışığında başladığı hareket ile parti safalarında yüzlerce parti üyesi "doğmatik" sol sekte vb. değerlendirerek tasfiye etmiş, diğer üst yapı kurumlarından da binlerce üst ve orta düzey yöneticinin görevine son vererek yönetici kademelerden uzaklaştırmışlardır. Bu durum devrimin devam ettirilmesi ve sosyalizmin kendisini yenileyerek yoluna devam etmesi önünde ciddi engel oluştururken yeni tip burjuvazinin siyasal iktidarını güçlendirerek kapitalizme geriye dönüş için önemli adım teşkil etmiştir. Siyasal iktidarın el değiştirmesiyle proletarya güçlerinin siyasal üstyapı kurumlarından-tek tek fabrika yönetiminden, ordu, bürokrasi,

kitle örgütleri, sanat edebiyat, hukuk'a kadar- sökülüp atılması sosyalizmin iki ayağının yerden kesilmesine neden olmuştur. Proletarya temsilcilerinin siyasal üst yapı kurumlarından dışlanması, tasfiye edilmesi onun sosyalist üretim ve sosyalist bölüşüm "üzerindeki etkin rolünü ortadan kaldırmış, sosyalizmin ciddi tahribatlarına neden olmuştur. Çünkü sosyalist siyasal üstyapı kurumlarındaki bu tasfiye sosyalist üretimin sağlıklı bir biçimde düzenlenmesi için gerekli ve zorunlu olan sosyalist siyasal önderliğin ortadan kalkmasına yol açmış ve proletaryanın sosyalist üretimdeki planlama, sevk ve idaredede etkin fonksiyonunu yok etmiştir. Bu durum aynı zamanda sosyalist üretim ilişkilerinin sürekli yenilenmesi ve devrimleşmesi sekteye uğratarak, sosyalizmin eskিয়ে, çürüyen yanlarının bünyesinin sağlıklı kesimini de etkileyerek tahribatına neden olmuştur. Yine siyasal iktidarın el değiştirmesiyle birlikte proletarya güçlerinin "sosyalist bölüşüm" üzerindeki etkin fonksiyonu ortadan kaldırılarak bölüşümden doğan dengesizlikler zincirlerinden boşalmasına gelişmiştir. Sosyalizmin gelir dağılımında zaten var olan burjuva hukuk modern revizyonizmin siyasal iktidarı ele geçirmesiyle birlikte daha da körüklenerek toplum içinde gelir dağılımı ve yaşam biçimi bakımından derin farklılıklar taşıyan insan gruplarının antagonist (uzlaşmaz) sınıf karşıtlıkları şeklinde ayrışmasına neden olmuştur. Toplumun bir avuç parti ile devlet bürokrati ile geniş proleter kitleler şeklinde ayrışması ve bu ayrışmada, burjuva revizyonistleri toplumda egemen yönü temsil etmesi sistemin sosyalist karakterini ortadan kaldırmış üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimini de kökten değiştirmiştir.

Siyasal iktidarın el değiştirmesi ile gündeme gelen üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimindeki bu değişiklik üretim araçlarının denetimi ve üretilenlerden alınan pay konusundaki yeniden yapılanmada kendisini göstermektedir. "Yeniden yapılanma"nın üretim araçlarının proletaryanın denetiminde çıkarılması, tabiatıyla da üretilenlerden alınacak payda proletaryanın söz sahibi olmasına son vermesi üretim araçları üzerindeki sosyalist proleter mülkiyetin son bulmasını gündeme getirmiş, üretim araçlarını burjuva kapitalist mülkiyetin bir par-

çası haline getirmiştir. Üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimi ni üretim araçlarının kimin denetiminde olduğu dolayısıyla da üretilenlerden alınan pay tarafından belirlendiği gerçeği gözönüne alınırsa sözkonusu üretim araçları üzerindeki bu değişiklik daha kolay anlaşılır. Tabiatıyla geçmiş sosyalizm uygulamalarından ötürü kırlarda üretimi merkezileştiren kooperatif ve kolhozlar şehirlerde kolektif üretim kompleksleri ve solhozların görünürde var olması ve bu üretim örgütlerinin devlet malı olması üretim araçları üzerindeki kapitalist mülkiyet biçiminin olmadığını kanıtı olarak gösterilemez. Çünkü devlet malı, "kollektif örgüt" vb. görünümünde olan bu kurumlar gerçek işlevleri bakımından yeni burjuvaziye artıdeğer transferi "özel işletme" fonksiyonu üstlenmişlerdir. Açık ki buradaki işletmelerin "özel" niteliği batıdaki türlerinden farklı olarak kolektif görünüm ile bütünlümlü bir şekil kazanmıştır.

Bulgaristan'daki Batılı Kapitalist Ülkelerden Daha Fazla Sömürünün Öyküsü

Üretimde hayati önemde rol oynayan kolektif sosyalist kurumların (kooperatif, kolhoz, sovhoz, üretim kompleksleri vs.) kolektif örgüt görünümünü koruyarak "özel işletme" fonksiyonunu oynaması bu kurumlarda yapılan üretim ve bu üretilenlerin paylaşılması konusunda ortaya koyduğu tabloda kendisini göstermektedir. Batıdaki klasik türlerinden farklı olarak, üretim araçlarının "Devlet malı olduğu şimdi bireysel işletmeler de küçümsenecek gibi değildir.) Bulgaristan'da işçi sınıfı nasıl azgın bir biçimde sömürülmektedir? sorusuna da sağlıklı yanıt ancak bu tabloda verilebilir. Çünkü üretim bölüşüm ilişkisi içinde üretilenlerin toplam karşılığının bölüşüm hızındaki reel vaziyeti bu işletmelerin kimin hizmetinde olduğu ve dolayısıyla oynadığı gerçek işleri hiçbir yoruma yer vermeyecek açıklıkta ortaya koymaktadır. Üretilenlerin toplam karşılığının bölüşüm bazında nasıl bir görünüm sergilediği sorunu üretilenlerin nereye gittiği konusuna gayet açık cevap verdiğinden, sömürünün yapıp yapılmadığı ya da

ne kadar yapıldığını kesin sonuçları ile birlikte ortaya koyabilmektedir. Mesele bu şekilde yaklaştığımızda Bulgaristan'daki Devlet malı 'kollektif üretim' örgütleri görünümündeki kurumların gerçek planda özel işletme' bu işletmelerde de işçi sınıfının iliklerine kadar sömürüldüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz. Çünkü bütün sosyal emperyalist blok ülkelerinde olduğu gibi Bulgaristan'da da bütün üretim ünitelerinde üretilenlerin toplam karşılığı içinde işçi sınıfına ödenen pay genel hasıla içinde küçük bir bölümü oluşturmaktadır. Elimizde Bulgaristan'daki ekonomik durumu detaylarıyla inceleyen bölge olmadığından sosyal emperyalist blok içinde ekonomik durumu en iyi(!) olan Rusya'da ekonominin birinci derecedeki kurumlarının tespitlerini aktarmakla yetineceğiz. Okuyucu (tabi YÇ ve DS güçleri de) bu aktarmaların Bulgaristan açısından daha katmerli gerçeği teşkil ettiğini bilince çıkarmalıdır. Ünlü Rus iktisatçısı (hali hazırda ekonominin mimarı) Simelyov Rusya'da üretim-bölüşüm ilişkisini inceleyerek üretilenlerin bölüşüm bazında işçi sınıfına düşen payı konusunda 'Sovyetler Birliği'nde gayri safi-millî hasılanın sadece yüzde 37'sinin işçi sınıfına ücret olarak ödendiğini, Batılı ülkelere ise bu oranın iki katının işçi ücretlerine ayrıldığını' (Cumhuriyet 13 Haziran) söyleyecek ülkesindeki durumu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Smelyov Marksist doktrinin ilkelerine aykırı bir biçimde Sovyetler Birliği diğer sanayileşmiş ülkeler arasında kendi işçisini en fazla sömüren ülkedir' (Cumhuriyet 13 Haziran 89) diyerek bölüşümden kimin 'aslan payı' aldığı ve işçi sınıfının iliklerine kadar nasıl sömürüldüğünü gözler önüne sermektedir. Smelyov'un bu 'itirafları'nı 'Smelyov'un sözünü ettiği sorunlar yeni bir şey değil ama bazı yeni yaklaşımlar getirdi. (Aynı yerde) diyor Gorbacov da bu itirafları aynen onaylamaktadır. Mesele gayet açık orta yerdedir. Sosyal-emperyalist blok ülkelerinde görünüşte özel işletmelerin az olması (şimdi onlar daha ağırlıkta) bu ülkelerde kapitalist özel mülkiyeti ve artı-değer sömürüsünün karşıtı kanıtlar olarak gösterilemez. Çünkü bu ülkelerde Bulgaristan'da tabi üretim araçları bir avuç parti ve devlet bürokratının özel mülkiyetine geçmiş, azgın bir sömürü sistemi inşa edilmiştir. Tabiatıyla Bulgaristan'da

ve bloğun diğer üyelerinde sosyalizm diye bir olgu kalmamıştır. Peki sistemin birinci sınıf mimarlarının dünyanın gözü önünde kendi ülkelerinde batılı kapitalist ülkelerden daha azlı bir sömürünün yapıldığını acı itiraflarla dile getirirken Yeni Çözüm ve devrimci Sol bu ülkelerde hâlâ sosyalizmin varolduğunu söylemesi neyle izah edilebilir? 'Kralların' acı itiraflarına rağmen 'Kraldan çok' 'Kralcı' kesilerek hâlâ kasıklarını zorlayıp bu ülkeleri sosyalist göstermek için özel çaba harcaması neyin ürünüdür? Tutum objektif olarak baskı ve sömürü düzenlerinin savunulması anlamına gelmiyor mu? Devrimci sol militanları bu konuları ile devrime zarar verdiğini göremiyor mu? vb. Devrimci sol güçleri ve ortayolculuğun diğer türevleri bu ve benzeri sorulara artık ağzının her iki yanından konuşan' cevaplar yerine açık ve net cevap vermeleri kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu sorulara isteyen istediği cevabı verebilir. Ancak şurası bilinmelidir ki bu soruların yanıtları artık devrim ile karşı devrim arasında bir tercih yapma ile özdeşleşmiştir. Arada yol kalmamıştır.

Devam edelim, Bulgaristan'da siyasal iktidarın modern revizyonizm tarafından gasbedilmesi ile birlikte kapitalist restorasyon tamamlanarak, uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarının ortaya çıkması ve bu sınıf karşıtları içinde yeni burjuvazinin topluma egemen olması, dolayısıyla da azgın bir sömürü sistemini yerleştirmesi darbe sonrasındaki durumu yansıtan ilk görüntüler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu görüngüler kapitalizmin pekişmesiyle daha da artmış, sistemin temel özelliğini çarpıcı bir biçimde su yüzeyine çıkmasına yardımcı olmuştur. Çünkü sosyalizmden kapitalizme dönüş sırasında sistem hissedilir bir sarsıntı geçirmiş, geçirilen bu sarsıntı kapitalizmin inşası döneminde de devam etmiştir. Tabiatıyla bu gelişim içinde sistem yeni problemlerle karşılaşmış ve yeni problemlerin çözümü içinde yeni yollara başvurulmuştur. Kapitalist restorasyon ardından gündeme gelen yeni dönemin problemleri ve bu problemlerin çözümü için başvurulan yeni girişimler ise sistemin 'yapısal değişiklikler' geçirmesine ve yeni bir çehre kazanmasına, kapitalizmin daha açık bir biçimde etkisini göstermesine neden olmuştur.

Bulgaristan'da bürokrat devlet kapitalist sistemin geçirdiği yapısal değişiklikler 70'li yıllar ile birlikte hissedilir bir biçimde görülebilir hal almıştır. Çünkü özellikle 1973 petrol şoku ardından batılı kapitalist ülkelerde açık bir biçimde yaşanan ekonomik krizin sosyal emperyalist blokta da etkisini göstermesi ile birlikte bürokrat devlet kapitalist sistemde öteden beri varolan ve gittikçe de artan problemlerine çözüm için bir takım girişimlerin başlatılması özel bir önem kazanmaktaydı. Kapitalist restorasyonun tam anlamıyla pekiştirilmesi ile birlikte daha açık bir biçimde görülen ekonominin ağır hantal ve bürokrat merkeziyetçi ihtirash genç yeni burjuvazinin daha hızlı bir biçimde gelişmesine ve kapitalizmin daha da güçlenmesine küçümsenmeyecek ölçüde köstek teşkil eder hale gelmiştir. Bu durumun gerçekten düzeltilmesi sistemin önemli talebi haline gelmişti. O bakımdan Bulgar ekonomisi Moskova patentli bir tür girişim çerçevesinde sistemin önemli organları "operasyon masasına" yatırılmıştır. Moskova ekibi insiyatifinde yapılan operasyonlar bürokratik merkeziyetçi, hantal yapının düzenlenmesi, sermayenin üretim, dolaşım, birikim kanallarının günün ihtiyaçları ölçüsünde yeniden inşa edilmesi, sistemin "emme basma" aygıtının hafif ve hareketli bir yapıya kavuşturulması yönünde önemli değişiklikler yaratmıştır.

Operasyon öncelikle ekonominin aşırı merkeziyetçi yönüne yönelmiş bireysel mülk edinme ve özel girişim önündeki engelleri adım adım temizlemeye başlamıştır. Çünkü geçmiş sosyalizm uygulamalarından ötürü üretimin yoğunlaştığı merkezi kollektif üretim örgütleri kapitalizmin restorasyonu ardından eski fonksiyonlarını tamamen kaybetmiş, 'yeni sahipleri' elinde ve 'yeni sistem için hantal bürokratik kurumlara dönüşmüştür. Burjuvazi artık 'devlet malı deniz yemeyen domuz' esprisi çerçevesindeki sömürü ile tatmin olamaz hale gelmiş, daha büyük artı değer gasbı yapma peşine düşmüştür oysa sosyalizm döneminden kalma gelenekle kollektif üretim örgütlerinin üretimin plazlanma, sevk ve idaresindeki etkin gücü kapitalizm için tam anlamıyla bir yük oluşturmaktaydı. Biz yatırım için üretim kompleksleri yönetimden, merkezi planlama ve diğer devlet örgütlerine kadar bitip tükenmek bilmeyen bü-

rokratik onay ve izin zinciri içinde mekik dokuma kapitalizmin yeni ihtiyaçları açısından bir tezat teşkil etmekteydi. O bakımdan yeni operasyon üretim örgütlerindeki yönetimi daha basitleştirme, hızlı bir karar ve insiyatif mekanizması oluşturma merkezi plan ve denetimin ağır baskısını hafifletme yönünde birdizi önlem almıştır. Bu operasyon aynı zamanda bireysel mülk edinme ve özel girişim için birdizi yeni imkan yaratmış birdizi yeni girişimin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu özel girişim Glasnost tapıyı çalmadan bir müddet önce devlet yatırımları ile ağır ağır yarışabilecek bir güce kavuşmuştur. Devlet kârlı işletmelerinin hisse senetlerinin satılığa çıkarılması ve bu senetlerin çoğunun bürokrat devlet yöneticilerinin elinde toplanması, yerden mantar biter gibi şirketlerin ortaya çıkması bu dönemin önemli gelişmelerinden bazılarıdır. Yine Bulgaristan'da birçok blok üyesinde İsveç modeline özenme etkili bir biçimde kendisini ekonomik gündeme bu dönemde getirmiştir. Açık ki bu ve benzeri gelişmeler sistemin ayıbını örtmek için kullandığı 'incir yaprağı'nın ir kenara fırlatılmasından başka bir anlam taşımamaktadır.

Üretim alanındaki bu gelişmeler dolayım ve para kredi alanında da yansıyarak bu alanlarda da sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda bir dizi önlemin alınmasını gündeme getirmiştir. Özellikle büyük üretim komplekslerinde üretilenlerin en iyi şekilde pazarlanmasını sağlayacak olan satış bayiliklerine tanınan kısmi serbestlik pazar da canlılığın gelmesinde küçümsemeyecek katkılarda bulunmuştur. Fiatlar üzerindeki merkezi kısıtlamanın nisbeten hafifletilmesi bu canlılığı daha da kamçılarken ihracata yönelme ve dışa açılma girişimlerinin iç pazar üzerinde önemli etkiler yaratmıştır. Yine ülkenin dörtbir yanında türeyen özel girişime ait satış mağazaları ve üreticinin mallarını devlete göre daha iyi(!) koşullarda alan 'Alım Birlikleri'nin boy vermesi vb. pazarda kapitalizme özgür hareketliliği hissedilir ölçüde artırmıştır.

Para kredi alanında da bir dizi yeni girişim gündeme gelmiş, bankaların sanayide daha aktif rol oynaması önündeki engeller temizlenmiştir. Bankaların 'yatırım teşvik' adı altında bürokrat burjuvaziye tanıdığı kredi transferi, bankalar aracılığı ile bu-

yük vurgunlar vuran elit tabakanın muazzam ölçüde palazlanmasına katkıda bulunmuştur. Uzun vadeli düşük faizle alınan krediler yeni yatırım alanlarında yeni bir asalak tabakada üretmiştir.

Yasal Değişiklik Pazarındaki Rekabet ve Ulusal Baskının Temeli

Yukarıda kısaca özetlemeye çalıştığımız bu gelişmeler sisteme bazı alanlarda rahat soluk aldırırken birçok alanda da hesapta olmayan yeni problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Özel girişimin yatırımları için kolları sıvaması, devletin ekonomi üzerindeki ağır denetiminin nisbeten hafifletilmesi, fiatlardaki aşırı merkezci önlemlerin hafifletilmesi, ülke içi tüketimin kısılarak dışa açılma girişimleri devlet imkanlarına sahip olanların büyük imtiyazlarla köşeyi dönme uğraşları vb. yeni yeni problemlerin ülke gündemine girmesine neden olmuştur. Ulusal farklılıkların körüklenerek milli zulüm uygulamalarına başvurulması, rüşvet yolsuzluk, fuhuş uyuşturucu ve alkol bağımlılığı gibi toplumsal yerleşmenin alabildiğince artması bu gelişmelerin yol açtığı problemlerden bazılarıdır. Ve bu problemler bugün sistem açısından büyük sorunlar yaratmaktadır.

Bulgaristan'da ulusal farklılıkların ortaya çıkışı sınıfsal farklılıklar üzerinde gerçek halini almıştır. Toplumun antoponist sınıf karşıtlıklarına bölünmesi ve bu bölünmede burjuvazinin topluma egemen yönü temsil etmesi ister istemez ulus, ulusalcılık vb. öğelerinin kamçılanmasına neden olmuştur. Çünkü burjuvazinin ortaya çıkışı 'ulus' ve 'ulusalcılık' üzerinde tayin edici rol oynamaktadır. Dil, topak, iktisadi yaşantı, ruhi şekillenme birliği olan istikrarlı toplulukların kapitalizmle birlikte ulus olma özelliğine kavuşmasında burjuvazi asıl rolü oynamaktadır. Her tarihi dönemde varolan halkın ancak burjuvazinin ortaya çıkması ile birlikte ulus haline dönüşmesi ve bütün sınıf ve tabakaların ulusal çatı etrafında birleştirilmesi onun kapitalist sınıf niteliği üzerinde yükselmektedir. O bakımdan ulusal farklılıkları da elinden geldiğince kö-

rükleyici bir fonksiyon oynamaktadır. Bulgaristan'da burjuvazinin modern revizyonist darbe ile siyasal iktidarı ele geçirmesinden sonra kapitalist restorasyonu gerçekleştirmesi ve bu restorasyonun bir dizi yapısal değişiklikler geçirerek daha da pekişmesi burjuvazinin topluma egemen olma ve ulusal çatının mimarlığını yapma için harekete geçmiştir. Sınıf farklılıkların alabildiğince uçlaştığı, pazarda hissedilir bir rekabetin yaşandığı, özel girişimin etkinliği için daha iyi koşulların gündeme geldiği koşullarda kendi varlık koşulunu garanti altına alabilmesinin yolu buradan geçmektedir. Çünkü burjuvazinin ulusa egemen olması onun geleceği açısından bir emniyet subabı oluşturmaktadır. Ayrıca Bulgaristan'da bir ezilen ulus daha vardır. Ezilen ulusun burjuvazisi de yapısal değişikliklerin kendisine sunduğu nimetleri en iyi şekilde değerlendirmeye uğraşmaktadır. Türk azınlığın yaşadığı bölgelerin merkezi ekonomi üzerindeki payı ise canalığı önem taşımaktadır. İhracata yönelik tütün, hayvancılık, süt mamulleri vb. üretim bu alanda yapılmaktadır. Ülke içi açısından da tarım ve hayvancılığın rolü küçümsenecek gibi değildir. Yine sanayinin bazı üniteleri bu alanlarda etkinlik göstermektedir. Bu durum egemen ulus burjuvazisinin bütün topluma ve pazara egemen olma dürtülerini daha da kamçıluyucu bir fonksiyon oynamaktadır. Çünkü ezilen ulus burjuvazisinin ortaya çıkması ve yapısal değişikliklerden en iyi şekilde yararlanarak pazarda söz sahibi olma girişimleri egemen ulusun egemen sınıfları açısından büyük bir dezavantaj oluşturmaktadır. Egemen ulusun egemen sınıfları bütün bunlardan ötürü ezilen ulusun bütün ulusal haklarına yönelmekte, pazarın rakipsiz temsilcisi olmasını garanti altına almaya çalışmaktadır. Sınıf farklılıklarının ulusal farklılıkları körükleyerek ezen ezilen ulus egemen sınıfları arasında pazara egemen olma uğraşının yol açtığı ulusal çatışmaların gündeme gelmesinin sebebi budur. Bulgaristan'da vahset boyutlarına varan milli zulmün sebepleri bunlardır. Y.Ç. editörlerinin 'sormak ve cevabı bilmek istiyoruz' dediği sorunun izahı budur. Bu sorunun başka bir izahı mümkün değildir.

Şimdi Y.Ç. ve DS söylenenler ışığında alacağı tavrın önemi daha da artmaktadır. Çünkü

ileri sürdüğümüz görüşler bu çizginin temel sorunlardaki çıkmazını canalıcı noktalarda irdelemektedir. Devrimci normlara uygun olarak getirdiğimiz eleştiriler üzerinde çarpıtma ve demagoji yapılmadığı sürece mahkûm edilmesi kesinlikle sözkonusu değildir. DS ve YÇ'nin söylenenler ışığında çizgilerini yeniden gözden geçirmeleri artık kesinlikle bir sorumluluk haline gelmiştir. Dünyadaki hızlı gelişmelerin devrimci güçleri harmanladığı, birçok devrimci örgütlenmenin gericiliğine yedekleri haline geldiği bugünkü koşullarda bu zorunluluk daha da dayanmaktadır. Umuyor ve diliyoruz ki devrimci sol güçler artık sosyal emperyalist bloktaki baskı, sömürü ve zulüm düzenlerinin harareti savunucuları olmaktan titizlikle uzak kalacaklardır. Açık ki önümüzdeki sınıf mücadelesi dönemi bu dileklerimizden denli gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini daha iyi ortaya koyacaktır. Ancak orta yerde duran gerçek Y.Ç ve DS çizgisinin iki tercih ile karşı karşıya bulunduğu zorunluluğunu açıkça bağırılmaktadır. Ya Çayan'ın 20 yıl önce modern revizyonizme karşı takındığı tutumu daha da ilerletip tutarlı bir anti-modern revizyonist mevzide durmak ya da ortaya çizgisinin birinci sınıf mimarı Kastro yoldaş gibi Glastnost'un zaferi (!) için hummalı bir çaba harcamak, başka bir tercih yoktur. DS güçleri istediği tercihi yapmakta özgürdür elbet. Başkan Mao'nun dediği gibi 'Herkes bildiği gibi savaşın, proletarya da bildiği gibi...'

Baştarafı Sf. 66

müdahale edip haber, yorum, makale, resim ve benzeri haline getirerek dergimize ulaştırılabilir. Düzenli olarak yazılar yazalım. Yanlıklarını eleştirelim (alternatifi ile birlikte), dağıtımını yaparak yaygınlaştıralım.

Dostlar, Y.D. hepimizin sesidir, her yönüyle sahip çıkalım, daha güzel yarınlara varma mücadelemizde onu layık olduğu yere oturtalım.

Sevgili okuyucular; egemen sınıfların milyonları baskı ve dizgininsiz bir sömürü altında tuttuğu insanın en temel hakkı olan yaşama hakkına açıkça saldırdığı Kürt ulusuna karşı acımasız bir zulüm uyguladığı kimyasal silah kullanma fikrini uygulamaya sokmak için uygun bir or-

tama can attığı iç ve dış politikada oryantal kıvrışlarla diz çöktüğü ama bütün bu günahlarının ve suçlarının faturasını devrim güçlerine yıkmayı vazgeçilmez bir politika haline getirdiği bir siyasal süreç boyunca dergimiz de uygulamalarda payını aldı. Faşist baskılara, çökertme planlarına çalışanlarımızın gözaltına alınarak DAL gibi işkence ekip-lerince günlerce sorgulanmasına, bürölümüzün siyasi polisçe talan edilmesine, idareci elemanlarımızın evleri gece yarısı vurucu timlerce basılarak taciz edilme ve provakasyon yaratma politikalarına, 3 yıllık yayın hayatı boyunca özel sayıları ile birlikte çıkardığı 29 sayısının 22'sinin toplatılmış olması durumuna rağmen... dergimiz ayakta ve sınıf mücadelesinin bir aracı olarak okuyucusunun beklentisine ve sahip olduğu MLMZD politikasına layık bir direngenlikle yayını sürdürmektedir. Ve siz sevgili okuyucuların emin olduğu kadar egemen sınıflar da emin olmalı ki, Yeni demokrasi'nin tüm çalışanları her ne pahasına olursa olsun bulunduğu çizgide ve meşru zeminde kalmaya her türlü provakasyon ve yıldırma politikasını boşa çıkaracak kadar bilinçli, halkının davasına bağlı inanç ve azim küpüdür.

Gücümüze güç katacak olan siz değerli okuyucularımızın önerilerimizi dikkate alır yönde katkı ve ilginizi artan bir çabıyla yoğunlaştıracığına olan inancımızla tüm okuyucularımıza sevgi ve selamlarımızı iletir, başarılar dileriz. □

Baştarafı, Syf: 29'da

böyle bir polis tutarlığının, mahkeme kanıt olarak kabulü, demokratik hukuk devletiyle bağdaşmayan uygulamalardır.

İşkenceye karşı sözleşmelere aykırı olarak işkence yapılmaya devam edildiği gibi, gene bu sözleşmelere aykırı olarak, işkence altında alınan ifadeler, mahkeme kararlarına kanıt olmaktadır.

İşkencenin, polisin kişiliğiyle ilgili istisnai bir sorun değil, baskıcı politikaların bir sonucu olduğunu, bir kez daha yineliyoruz. İşkence, po-

litik amaçla yapılmaktadır ve bu politikanın siyasal literatürde adı "demokrasi" değildir, olamaz da.

İşkencenin kesin olarak sona erdirilmesi için, yetkili ve sorumluları, anayasal ve yasal görevlerini yapmaya çağırıyoruz.

İşkenceyi görmezlikten gelerek, ya da yokumsayarak, gizlice ya da utangaç biçimde onaylayan siyasal partileri, demokrasi ve insan hakları doğrultusunda yüklenicileri görevleri yapmaya çağırıyoruz.

24 saat içinde sokaktaki kanı durduranların, devlete ait kurumlar da işkenceyi önlememekten yakınlığını, ciddiyetle ve devlet adamlığıyla bağdaştıramıyoruz. Bu tür açıklamalara bugün de itibar edenleri, içten ve ciddi bulmuyoruz.

Saygılarımızla.

Baştarafı Syf: 21'de

Son dokuz yılda, bu iki olayın olumsuz tarafları da dahil, 9 yıl öncesi mücadele dönemi boyunca devrimciler arası şiddet kullanma yöntemini lanetlemeyen yoktur. Öyle ki bu olumsuzluğun kahramanları dahi geçmişinin bu yönüne 'yanlış' dediği ortadayken bugün zerre kadar yarar getirmediği tecrübelerle sabit olan bu yanlışın dokuz yıl sonrası- nın sahipliğine soyunmak öncelikle size zarar verecektir. Çelenk olayında burjuva basının istihla bu tavrını öne çıkarması sizi düşündürmemiş olacak ki, birkaç gün sonra birkaç dernekte çok daha kötü bir örnek sergileyerek cezaevlerindeki direnişlerin haklı eylemlerine omuz vermekten, onların gücüne güç katmaktan başka bir amacı olmayan devrimci demokrat insanların 'sizden izin almadan açlık grevi yaptıklarına' öfkelenerek kafasını gözünü yarmanız en alçakgönüllü söylemle; benimsenemez, sessiz kalınamaz ve eleştirilmesi gereken bir tavidir.

Lütfen arkadaşlar, sömürsüz, baskısız ve özgür bir dünya yaratmak gibi bir amacımız varsa, size göre yanlış da savunsalar, şiddet uyguladığınız insanların da yaratılacak bu gelecekte paylarının olacağını unutmayın. Eleştiriyi, ikna etmeyi ve kazanmayı benimseyin, şiddeti değil! □

İşçi Sınıfı Hareketi ve Sendikalar Üzerine

I. Bölüm

70 'li yılların 1980 Eylül'üne gelindiğinde zor yoluyla bastırılan hareketliliği bugün aynı aşamaya gelmediyse o yılları da açacağı sinyali veren bir uygulamayla ve -acı da olsa- daha bir zengin tecrübe birikimiyle birlikte, tarih sahnesindeki yerini alıyor. Kırsal kesimde her geçen gün ivme kazanarak yükselen ve egemenleri acz içinde bırakan jakoben mücadelenin yanı sıra, şehirlerde de başta işçi sınıfı ve öğrenci gençlik olmak üzere, tüm halk sınıf ve katmanların düzene karşı olan hoşnutsuzluklarının adım adım genişleyen bir eylemlilikle dile getiriyorlar. Bu uğuldayışın peşinden gelecek fırtınayı iyi bilen egemenler, iktidarına, muhalefetine en sağından en soluna kadar, büyük bir telaş ve panik içerisine düşmüşlerdir. Gelişen mücadeleyi bastırabilmek, daha da boyutlanmasını önleyebilmek amacıyla, bir yandan faşist ve şiddetli fütursuzca kullanmaktan çekinmezken, diğer bir yandan da çeşitli aldatmaca ve oyalamacalara başvurarak, resmî tavizlerle işi geçiştirmeye ve bu muhalefetin düzen sınırlarının dışına çıkmasını engellemeye çalışıyorlar. İktidardaki mevcut burjuva-feodal kampına muhalif odak tüm diğer hakim sınıf temsilcileri, bir yönüyle bu gelişimi istismar edip, iktidarı ele geçirmede bir basamak olarak kullanmak arzusuyla yanıp tutuşur ve bunu iktidarı yıpratmada bir araç olarak kullanırken, diğer yönüyle de kendi potansiyelini eritmek ve bu yolla düzeni korumak, kollamak işlevini yerine getiriyorlar. Kamuoyunda "İlerici" olarak tanınan pek çok burjuva aydını ise, hareketin

bastırılmasının yol ve yöntemleri konusunda "akılcı" çözümler üretip egemenlerin gönüllü akıl hocasına sunuyorlar.

Evet, muhalefet hızla geliyor. Ve bu gelişim komprador burjuva ve toprak ağalarının en azılı temsilcilerinden, DGM'lerin, işçi aleyhindeki yasaların baş mimarı Faşist Demirel'i hızlı bir "demokrasi" savunucusu; yeminli işçi düşmanı Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz vb. ise işçi haklarının "Yılmaz savaşçıları" olarak karşımıza çıkarıyor! Ellerindeki halkın kanı daha henüz kurumayan faşist cuntanın başı Evren bile, adeta bir tiyatro oyunucusuna taş çıkartacak ustalığıyla figürleriyle sahnedeki yeni rolüne adapte olup "idam cezaları kaldırılmalıdır", "düşünce özgürlüğüne karşı değilim" vb. biçide demeyi verme yüzüzlüğünü gösterebiliyor! Tüm bu azılı halk düşmanlarını böylesi bir oyunu sahnelemeye iten geçmiş düşünce sistematiğinin değişmiş olması değil, halkın gelişen muhalefetinden duydukları ölümcül korkudur.

Gelişen bu durum, kendiliğinden de olsa hareketin bu yükselişi, proletarya öncüsünün önüne yeni ve daha çok çeşitli hedefler, üstesinden gelinmesi gereken acil görevler koymaktadır. Lenin'in de belirttiği gibi, "Hareketin büyümesiyle sosyal demokratların (yani komünistlerin-yn) faaliyet alanı daha da genişler, eylem çeşitliliği kazanır." (Kitle içinde parti çalışması. syf.11) Proleter öncünün bu durum karşısında kayıtsız kalması, bu kendiliğinden harekete iradi müdahalede bulunup ona yön verme çabasında yeteneksizlik göstermesi, kuşkusuz ki hareketi geriletecek, burjuvazinin kuyruğuna takılmasına hizmet edecektir. ... Yeni akımlar acil bir çıkış noktası aramaktadır ve eğer bunlar sosyal-demokratik bir kanal bulamaz-

larsa sosyal demokratik olmayan bir kanala akacaklardır. (AG. sf.22)

Yazımızdan anlaşılacağı üzere burada biz, hareketin gelişimini tüm yönleriyle değil işçi sınıfı ve onun gelişen mücadelesi özgülünde ele alıp bu özgül alanla ilintili görüş ve düşüncelerimizi, yanısıra değerlendirmelerimizi ortaya koyup sorunun mümkün olan en gelişmiş yönüyle irdelemeye çalışacağız. Çabamızın içeriğini gelişiminden bugüne sendikalar, bu alandaki çeşitli temel sapmalar ML'in sendikal mücadeledeki yaklaşım ve politikası ve buna bağlı olarak proletarya partisi ile sendikalar arasındaki ilişki ve ilişkinin farklı somut koşullardaki farklı biçimleri oluşturacaktır. Elbette ki bu genel perspektif doğrultusunda ülkemizdeki mevcut durumu bu durumun dayattığı görevler ve incelemleri gereken politika konuları da ortaya konulmak zorundadır. Bunu yaparken, hareketi salt bugünkü görünümüyle ele almak, geçmişle olan bağlarından soyutlamak doğru bir yöntem olamaz. Doğru bir yöntem olamayacağı gibi salt bu temel üzerinde yükselecek düşünce, değerlendirme ve saptamalar yadsınamaz bir gerçekliktir ki, sağlıklı ve eksik olmak durumundadır. Ve yine Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihine ilişkin olarak -bilinçli veya bilinçsizce- düşünülen birtakım yanlışların mahkûm edilebilmesi de hareketi geçmiş ve bugünü ile birlikte ele alıp incelemeyi gerektiriyor.

12 Eylül 1980 Askeri Faşist Darbesiyle birlikte her türlü baskı ve şiddete maruz kalan, örgütleri darmadağın edilen ve zaten kırıntı biçiminde var olan mevcut hakları da gaspedilen işçi sınıfımız yekini ayağa kalkmakta, üzerine serpilen ölü toprağının altından bütün heybetiyle doğrulamaktadır. Çok fazla abartmamak koşuluyla, bu doğruluğun, geçmiş yıllara

oranla daha bir nitel ve nicel gelişimi içerdigi, bugün kendiliginden de olsa daha bir bilinçlilik arz ettiği yadsınmaz. Elbette ki buradaki nitel gelişimle kastedilmek istenen, işçi sınıfının ekonomik-demokratik hakların doğrultusunda yürüttüğü mücadelede birlikte ve daha bir topluca tavır alıp içerisinde olması, gerek kendi arasında, gerekse diğer halk ve sınıf katmanlarıyla (memur vb. statüsündeki diğer ücretliler, küçük esnaf vb. gibi) dayanışmanın geçmişe oranla daha üst boyutta gerçekleşmesidir. Yoksa geçmişte yaşanan bir 15-16 Haziran veya bir TARİŞ direnişleri gözönüne alındığında mücadele içinde izlenen yol ve yöntemlerdeki sendikalleşme, henüz '80 öncesi yılların daha gerisindedir. Bunda, 12 Eylül faşist darbesinin yarattığı pasifikasyon ortamının ve ML güçlerin etki gücünün istenilen ve olması gereken düzeyin bir hayli altında olmasıdır. Buna karşın hareketi daha radikal bir noktaya vardırarak şöyle dursun bunu engelleyici ve baltalayıcı bir faktör işlevini gören reformist ve revizyonistlerin etkilerinin hayli güçlü olmasının çok büyük bir payı vardır. Bu etki kırıldığı ve ML etki güçlendiği oranda işçi sınıfımız daha radikal adımlara yönelecektir.

Ancak unutulmaması gerekir ki bugünkü mevcut hareketlilikten yola çıkılarak durumu olduğundan fazla abartmak ve duruma uygun düşmeyen tespitler yapmak ne denli yanlışsa, onu görmemezlikten gelip önemsemek ya da küçümsemek de, o denli büyük bir yanlışla götürecektir. Bu anlamda objektif durum doğru tespit edilmeli ve o objektiviteye uygun düşecek subjektif önlemler geciktirilmeksizin alınmalıdır. "Toplumsal hareketin sayıca durmadan artan yeni akımları genişledikçe, bu akımlara yeni bir ırmak yatağı yaratmasını bilen güçlü bir sosyal demokrat örgüt daha önemli olacaktır" (Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine.. sif.230) günümüzün hareketi içinde aynı zamanda hareketin geleceğini temsil eden "Öncünün, öncü olmanın zorunlu kıldığı gerekleri yerine getirmesi, savsaklanmaya ve ertelenmeye gelemeyecek zorunlu bir görevdir. Ancak bu ML anlayış doğrultusundan hareketle, "kendiliginden hareketin üzerinde dolaşan bir 'ruh' olmak ve bununla yetinmeyip, bu hareketi 'kendi programı' düzeyine yükseltmek" temel amaçına ulaşılabilir. (Lenin Ne Yapmalı sf.68) Bu görevi bir an bile olsa göz-

den irak tutan veya hedeflerini karartan bir öncünün öncü olmanın gereklerini yeterince yerine getirmediği ve getiremeyeceği, kitlelerin gelişen mücadelesine önderlik etmede gerekli yeteneği gösteremeyeceği son derece anlaşılır bir şeydir. "...kendimizi öncü ileri birlik olarak adlandırmamız yetmez, öyle davranmalıyız ki, bütün öteki birlikler bizim başta yürüdüğümüzü anlasınlar ve bunu kabul etmek zorunda kalsınlar." (age. sf.103)

Şimdi ülkemizde gelişen hareketi daha detaylı olarak ele alıp, daha somut ve ayrıntılı çözümlere geçmeden önce, işçi sınıfı hareketi ve sendikalar konusundaki ML yaklaşımı ortaya koymaya çalışacağız. Bu genel perspektifin ışığında yapılacak değerlendirmeye ve saptamalar, muhakkak ki daha sağlıklı ve doğru olacaktır.

Proletaryanın Doğuşu ve Sendikalar

Bilim ve tekniğin muazzam ilerleyişi ve üretimde makinanın kullanılmasına başlanmasıyla birlikte alabildiğine gelişen üretici güçler, bu ilerlemenin gerisinde kalan ve doğal olarak onun gelişimi önünde engel teşkil eden feodal üretim ilişkileriyle ve bu ilişkilerin üzerinde yükselen aristokratik üstyapı kurumlarıyla zorunlu bir çatışma sürecinde oluştu ve feodal aristokraseye karşı yürüttüğü savaşında "özgürlük, eşitlik kardeşlik" sloganlarıyla proletaryayı da yanına alan burjuvazi, burjuva demokratik devrimini gerçekleştirdi. Tarihsel bir zorunluluk olarak feodalizmin bağrında doğan, gelişen ve giderek feodal üretim ilişkilerini tasfiye edip hakim duruma gelen kapitalist üretim ilişkileri, beraberinde kapitalist toplumun iki uzlaşmaz karşıt sınıfını, yani burjuvazi ve onun mezar kazıcısı olan proletaryayı yarattı.

Kapitalist üretim ilişkilerinin hakim hale gelmesiyle birlikte, feodalizmle burjuvazi arasında süren ve burjuvazinin zaferiyle sonuçlanan sınıf çatışması, yerini, burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf savaşımına bıraktı. Bu yeni sınıf çatışmasında ise proletarya, yeniyi temsil eden güç olarak tarih sahnesindeki yerini aldı. Feodal aristokrasinin yerini alını ve proletaryayı amansız bir sömürüyle tâbi tutan burjuvazinin, "Özgürlük, eşitlik ve

kardeşlik" sloganının, aslında, özgürlük eşittir burjuvazi için en geniş sömürü özgürlüğü proletarya için kölelik; eşitlik eşittir efendi ile ücretli köle arasındaki eşitlik (!) kardeşlik eşittir uzlaşmaz sınıf düşmanlığı anlamına geldiği kısa sürede tüm çıplaklığıyla ortaya çıktı.

Bir yanda satabilecek emeğinden başka hiçbir şeyi olmayan ve kapitalistlerin en vahşi sömürüne maruz kalan; fakat aynı zamanda sınıfsız ve sömürsüz bir dünya yaratacak ve kendisiyle birlikte tüm toplumun kurtuluşunu sağlayacak olan proletarya; diğer yanda üretim araçlarının mülkiyetini elinde tutan ve bu sayede işçilerin ürettiği artı-değeri acımasızca gaspeden, sömürdükçe zenginleşen fakat aynı zamanda kendi yok oluşunu nun koşullarını hazırlayan burjuvazi...

Tarihsel gelişimin zorunlu bir aşaması ve son sınıflı toplum olan kapitalist toplumun ürünü olan bu iki uzlaşmaz sınıf arasındaki kaçınılmaz savaşım ilkel toplumdan günümüze kadarki tarihsel gelişimi diyalektik materyalizmin ışığında ortaya koyan ve bu doğrultuda yarına ışık tutan, bu savaşımın zorunluluğunu ve yasalarını bilimsel bir tarzda açmılayarak sistemli bir hale getiren Marksist teorisinin ortaya çıkışıyla birlikte, kendiliğinden bir olgu olmaktan çıkıp, bilinçli bir olgu haline almıştır.

Marksist teorisinin ortaya çıkışından önce durumlarının gerçek içeriğini kavrayabilecek durumda olmayan işçiler, bu durumdan "kurtuluşun" yollarını birbirleriyle rekabet ederek geliştirirlerken, işlerini ellerinden alacağı kaygısıyla makineleri tahrip etmede aradılar bir süre... Giderek daha da gelişen sanayi ve üretimdeki toplumsallaşma proletaryaya sayısız anlamda artırdığı gibi, onu büyük yığınlar halinde biraraya toplayıp yoğunlaştırdı. Bu durumda gücü daha da büyüyen ve bu gücün daha çok farkında olmaya başlayan proletarya, burjuvaziye karşı ilk birliklerini oluşturmaya başladı. Bu birliklerin günümüz sendikalarının ilk nüvelerini oluşturduğunu söylemek, şüphesiz yanlış olmaz. Gelişimin, bu aşamasıyla birlikte, "...tek tek işçiler ile tek tek burjuvalar, arasındaki çatışmalar, giderek daha çok iki sınıf arasındaki çatışma niteliğini alır." (M.E. Seçme Yapıtlar, sf.141-C-1) Aktarılan bu alıntıdan da anlaşılacağı üzere, belirtilen süreç, işçi sınıfı ile burjuvazi ara-

sındaki mücadeleden nitel bir dönü-
şümü içermektedir.

Ortaya çıkışları aşamasına düzen
dışı bir nitelik arzeden bu birlikler
(sendikalar) giderek yasal bir konum
kazanmaya başladılar. "...şirketlerin
hacmi arttıkça, çalışanların sayısı ço-
ğaldıkça, şirketin sahibi ile işçiler ara-
sındaki çatışmaların yolaçtığı kayıplar
ve sorunlar da büyüyor. Böylece,
özellikle büyük şirketlerde, şirket sa-
hiplerinde yeni bir anlayış doğuyor,
onların gereksiz tartışmalardan kaçın-
malarını, sendikaların gücünü kabul-
lenmelerini, giderek, hatta durum el-
verdiğinde, grevlerin bile kendilerinin
amaçları için hizmete koşulabilecek
güçlü birer araç olduklarını anlama-
larını sağlıyor." ME- sy.C-3 sf.536-

da, "kapitalist sömürünün temelleri-
ni etkilemeden, kapitalist sanayi top-
lumu düzeninin sınırları içinde kala-
rak yalnızca profesyonel işçilerin çı-
karlarını çeşitli kapitalistlere karşı ko-
rumayı ödev edinmişlerdi. (Dimitrov-
İşçi Sınıfı Hareketi Üzerine, sf.70) Ya-
ni burjuvaziye karşı yürüttükleri mü-
cadele "işçilerin ekonomik koşulları-
nı varolan kapitalist sistemin çerçevesi
içinde" (aynı eser-) geliştirebilme ça-
basıyla sınırlıydı. Bu çaba, işletmeler-
deki patron despotluğunun belli ölçü-
lerde sınırlandırılması, iş saatlerinin
kısaltılması, önceki aşırı yeni durumu-
na kıyasla ücretlerin bir miktar artırı-
lması vb. gibi yararlar sağladıysa da,
kapitalist toplumun temellerine do-
kunmanın uzağında olması ve düzen

tarya ile burjuvazi arasındaki kıyası-
ya çatışmanın sürdüğü, ezen ve sömü-
ren azınlık sınıfının iktidarda olduğu
son sınıflı toplum olduğunu; bu çatış-
mada burjuvazinin eskiyi, proletarya-
nın ise yeniyi temsil ettiklerini ve ye-
niyi temsil eden proletaryanın burju-
vaziye karşı edip iktidarı almaya,
sonrasında ise kendisiyle birlikte tüm
sınıfları ortadan kaldırarak insanlığı
altın çağa ulaştırmaya muktedir olan
tek sınıf olduğunu gayet açık ve bilim-
sel bir tarzda ortaya koyuyordu. Ar-
tık "proletarya, mülk sahibi sınıfla-
rın kolektif iktidarına karşı savaşım-
da, ancak mülk sahibi sınıflar tarafın-
dan kurulan bütün eski partilerin,
karşısı olan ayrı bir siyasal parti oluş-
turursa, bir sınıf olarak hareket ede-
bilir" di (Engels) ve böylelikle, işçi sı-
nıfının esas itibarıyla ekonomik-mes-
leki (ekonomik derken, sendikaların
siyasi mücadele vermeleri gereğini
yadsıyan trade-unioncu anlayış akla
gelmemelidir.) örgütleri olan sendika-
lardan sonra, onun en üst politik ör-
gütü olan proletarya partileri de or-
taya çıkıyordu.

*Burjuvazi tarafından ilk anda şeytan icadı diye lanetlenen, ancak işçi ha-
reketinin gelişiminde çok büyük bir rol oynayan sendikalar, işçi sınıfının
yoğun mücadelesinin dayatması ve burjuvazinin onları kendi amaçları için
kullanabileceğinin farkına varmasıyla birlikte, yasal örgütler haline gel-
mişlerdir.*

537) Böylelikle, "başlangıçta, işçile-
rin, kendilerini hiç değilse salt köle ol-
ma durumunun üstüne çıkaracak,
sözleşme koşulları elde etmek üzere bu
rekabeti kaldırma ya da hiç değilse de-
netim altına alma yolundaki kendili-
ğinden girişimden" (ME-SV-C.2,
sf.88) doğan ve burjuvazi tarafından
ilk anda "şeytan icadı" diye lanetle-
nen, ancak işçi hareketinin gelişimin-
de çok büyük bir rol oynayan sendi-
kalar, işçi sınıfının yoğun mücadelesinin
dayatması ve burjuvazinin onları
kendi amaçları için kullanabileceğinin
farkına varmasıyla birlikte, yasal ör-
gütler haline gelmişlerdir. Bu farkına
varışla birlikte, burjuvazinin sendika-
ları ele geçirme ve onları kendi istek-
leri doğrultusunda yönlendirme çaba-
ları ortaya çıkışlarından günümüze
değin çeşitli biçimlerde süregelmiştir.
Bu konuda tamamen başarısız olduk-
larını söylemek ise, fazlasıyla iyimser
bir yorum olacaktır.

sınırları dışına taşmaması anlamında
henüz çok geri ve sendikaları burju-
vazinin kendi araçları için kullanımına
olanak tanıyan bir çaba niteliğindedir.
Ayrıca kapsamı anlamında, tüm işçi
sınıfını değil, sadece profesyonel
(kalifiye-yarı kalifiye) işçileri kapsıyordu.
Buna karşılık, işçi sınıfına
karşı birleşmiş ve tek vücut olmuş
bir halde sömürsünü sürdüren, burju-
vaziye karşı, işçi sınıfını da birlikte
mücadeleye sevketmeleri ve bu birlikte
mücadelenin ilk örneklerini oluştur-
maları anlamında, küçümsenemeyecek
bir işleve sahiptiler. Ancak bu
noktada kalmaları sözkonusu olamazdı.
"Her aşama zorunludur ve bu yüzden
de çağına göre ve kökenini borçlu
olduğu koşullara göre meşrudur; ama
bu aşamanın kendi bağrında yavaş
yavaş gelişen daha üst düzeydeki
yeni koşulların karşısında hükümsüz
ve haksız olur." (Engels-Ludwig Feuer-
bach ve Klasik Alman Felsefesinin
Sonu, sf.15)

1848'de Komünist Parti Manifesto-
su'nun yayınlanması ve 1864'te Birinci
Enternasyonal'in kurulmasından sonra,
proletarya, kendiliğinden bir sınıf
olmaktan çıkıp, kendisi için bir sınıf
olma sürecine girdi. Bilimsel sosyalizm
öğretisi, diyalektik materyalist yöntem
doğrultusunda, özel mülkiyete dayalı
kapitalist toplumun, prole-

Gelişimin bu zorunlu aşamasından
sonra sendikalar kendilerini, ortaya
çıkışlarındaki amaçlarıyla sınırlı tutu-
mazlardı. Bundan sonraki süreçte on-
lar "Başlangıçtaki amaçlarından ayrı
olarak, işçi sınıfının kesin kurtuluşunun
geniş çıkarları uyarınca, onun
örgütlenme merkezleri olma bilinciyle
hareket etmesini öğrenmeli" ve "bu
doğrultudaki her toplumsal ve siyasal
harekete yardımcı" olmalıydılar.
(ME-SY. C.2, sf.100) Bir başka deyişle,
bu yeni aşamada sendikalar, "kapitalist
sömürünün dallarını kesmekle yetinmeyip",
tamamen bu sisteme yönelmeli ve "sosyalizm okulları"
haline gelmeliydiler. Yani sendikalara
düşen görev, proletarya partisinin ön-
derliğinde kitleleri canlandırmak, parti
ile kitleler arasındaki "varolan kayış-
lırları" olmak ve kitleleri sosyalizm
mücadelesi için hazırlayıp eğitmek ol-
malıdır. Dolaylı ya da dolaysız bu temel
görevden her sapış, "yeni koşulların
karşısında hükümsüz ve haksız" olacaktır.

Sendikalar ve Proletarya Partisi

İşçi sınıfı hareketinin kendiliğinden
bir ürünü olarak ortaya çıkan sendi-
kalar, kuruluşlarının ilk aşamasın-

İşçi Sınıfı Hareketi ve Sendikal Mücadeledeki

Sapmalar Üzerine

Sendikaların meşruiyetini kabullen ve onları kendi sömürü düzeninin birer çarkı haline getirip, bu düzenin idamesinde bir araç olarak kullanma amacı güden burjuvazinin, bu çabasında büyük oranda başarıya ulaşabildiğini belirtmiştik. Bu çaba, ekonomik anlamda, artı-değer sömürüsünden elde edilen kârın ufak bir bölümüne ortak edilerek palazlandırılan, genel işçi kitlelerinden daha ayrıcalıklı bir konuma getirilen işçi aristokrasisi ve onun siyasal yansıması olup da Lenin tarafından "...bolşevizmin işçi hareketi içindeki baş düşmanı" olarak tanımlanan oportünizmi yarattı. İşçi sınıfı hareketi içinde ortaya çıkan bu "burjuva ajanları", farklı dönemlerde değişik biçimlerde kendisini gösteren sapmalarla, burjuvazinin yukarıda belirttiğimiz amaçlarına hizmet ettiler. Bu sapmalara karşı uyanık olmak ve tutarlı bir mücadele yürüterek burjuvazinin oyunlarını boşa çıkarabilmek, ancak ve ancak geçmiş deneyimlerden öğrenmeyi bilmek ve bu sapmalara karşı mücadele içinde çelikleşerek işçi sınıfı hareketinin yolunu aydınlatan ve adeta bir panzehir olan ML-MZD bilimini kavrayıp, yaşamın kendisine uygulayabilmekle mümkün olabilir. Bu sapmaları sağ ve "sol" sapmalar olarak ikiye ayırabiliriz. Ancak unutulmamalıdır ki, bu her iki sapmanın da sonuç itibarıyla vardıkları nokta aynıdır; işçi sınıfı hareketini gerçek hedeflerinden saptırır ve bu yolla burjuva sömürü düzeninin devamına dolaylı ya da dolaysız olarak katkıda bulunmak... Bunlara karşı mümkün olan en büyük gayreti sarfederek mücadele etmek ve bu "yaban otlarını yolarak tarlayı buğdaya hazırlamak", öncü adına layık olabilmenin ve işçi sınıfını doğru hedeflere yöneltebilmenin ertelenemez bir ön koşuludur.

İşçi sınıfı hareketi içindeki sapmalar denilince, ilk anda akla, siyasal mücadelenin yadsınması (ya da bunun sadece iktisadi temel üzerinde yükselen siyasal ajitasyonla sınırlandırılması) demek olan ekonomizm, bir başka deyişle, tradeunionculuk gelmektedir. Lenin'in esas olarak Ne Yapmalı adlı eserinde tüm yönleriyle ortaya koyduğu ve "işçilerin burjuvaziye ideolojik köleliği" olarak tanımlayıp

Bu sapmalara karşı uyanık olabilmek ve tutarlı bir mücadele yürüterek burjuvazinin oyunlarını boşa çıkarabilmek, ancak ve ancak geçmiş deneyimlerden öğrenmeyi bilmek ve bu sapmalara karşı mücadele içinde çelikleşerek işçi sınıfı hareketinin yolunu aydınlatan ve adeta bir panzehir olan ML-MZD bilimini kavrayıp, yaşamın kendisine uygulayabilmekle mümkün olabilir.

mahkûm ettiği bu akım, işçi sınıfı hareketi içindeki burjuva düşüncesinin en açık bir biçimde ifadesini bulduğu ve geçmişten günümüze çeşitli görünüşler alarak işçi sınıfı hareketine büyük zararlar veren bir akımdır.

"Kendiliğindenliğe kölece boyun eğiş" olarak yansıyan ve iktisadi mücadeleyle siyasal mücadeleyi apayrı şeylermiş gibi gösterip, bunların birbirine karıştırılmaması gerektiğini savunan; iktisadi mücadele ile politik mücadele arasındaki bağı yadsıyan ve politik bilinç unsurunu yok sayan, iktisadi mücadeleye olmasa gerektenin çok üzerinde bir işlev yükleyen, bu anlamıyla da, tüm faaliyetini "rubleye bir köpek ekleme türküsü"nü yinelemekle sınırlayan, iktisadi örgüt (yani sendika) politik örgüt (yani parti) arasındaki ayrım çizgisini yok sayarak bu örgütlerin eşitliğini öne süren ve işçi sınıfı hareketini burjuva ideolojisinin kuyruğuna takma gayreti içerisinde olan bu akımla mücadele görevi işçi sınıfı içindeki burjuva etkisini yıkmak ve kurtuluşuna giden yolda sınıfa rehberlik etmek olan öncü açısından özel bir öneme sahiptir.

Bu trade-union'cu reformist akımlarla mücadelede kavranılacak esas halka, bir yandan kitlelerin günlük hayatında önlerine çıkan bütün sorunlarda onlara kılavuzluk etmek, ancak bunu yaparken, sonal hedefi bir an bile olsun gözlerden irak tutmamaktır. Aksi durumda, Engels'in de belirtmiş olduğu gibi "Günün geçici sorunları karşısında büyük temel düşüncelerin bu unutulmuşu, geçici başarılar uğruna girilen bu yarış ve sonal sonuçları göz önünde tutmadan çevrede verilmede olan savaşım, bugünün sonuçlarına feda edilen hareketin geleceği bütün bunların belki de namuslu nedenleri vardır. Ama bunlar oportünizmdir. Ve oportünizm olarak kalacaktır." (ME, SY.C-3, sf.528)

Proleter öncünün görevi, sosyalist bilincin en geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktır. Çünkü kitleler, özellikle de işçi sınıfı, kendiliğinden bir bi-

çimde bu bilince ulaşamaz. Mevcut üretim ilişkileri içinde bulunduğu yer ve konuma onun bu bilince ulaşması, yani "kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkıp, kendisi için bir sınıf haline gelmesi" ve ücret sisteminin düzeltilmesine değil, tamamen ortadan kaldırılmasına yönelmesi önünde engel teşkil eder. O, "...salt kendi çabasıyla, sadece sendikal bilincini, yani sendikalar içinde birleşmenin, işverenlere karşı, mücadelenin ve hükümeti gerekli iş yasalarını çıkarmaya zorlamanın vb. gerekli olduğu inancını geliştirebilir." (Lenin Ne Yapmalı, sf.43) Lenin'in de belirttiği gibi bu henüz kendiliğinden ve "sosyal-demokrat olmaktan uzak" bir bilinçtir. Onu "sosyal-demokrat" bir bilinç haline getirebilmek ise, öncünün iradi müdahalesiyle mümkün olabilir.

İşçi sınıfının bu kendiliğinden mücadelesinin, iradi bir müdahaleye gerek olmaksızın gelişebileceği, ya da salt iktisadi mücadele temeli üzerinde yükselen siyasal ajitasyonun yeterli olacağı biçimindeki trade-union'cu safсата, "işçi hareketini burjuva demokrasininin bir aleti haline getirmek için ortam hazırlamaktan" başka hiçbir anlam ifade etmez. Ve proleter öncü, kendisini iktisadi mücadeleye siyasal bir nitelik kazandırma gibi son derece dar bir görevle sınırlandırmaz. Unutulmamalıdır ki, "Rusya dahil bütün dünyada, iktisadi mücadeleye siyasal nitelik kazandırmaya ilk kalkışan, çok kez, bizzat polis olmuştur." (aye. sf.93) Kendiliğinden mücadelesi sürecinde işçi sınıfı pek çok kez polisle ve diğer devfet güçleriyle karşı karşıya gelir ve bu durum onda, tohum halinde de olsa bir siyasal bilincin gelişmesine yol açar. Bu henüz kendiliğinden olan bilinçten yararlanarak, "keyfilğin ve baskının kendini gösterdiği her yerde bunun bütün belirtilerine karşı tepki göstererek, polis şiddetini ve kapitalist sömürüyü tümüyle sergileyen bir tablo yaratmak ve bütün bunları genelleştiren sosyalist inançları ve demokratik haklar yo-

lundaki davayı sergilemek, bunu herkese ve proletaryanın tarihsel sınıf mücadelesine katılmak isteyen her insana göstermek için en küçük fırsattan yararlanarak halkın sözcüsü olma ülküsüne sahip olmak... (abç) (age, sf.102) İşte proletaryaya gerçek anlamda önderlik edebilmek, her türlü sapmayla mücadele içinde, yukarıda belirtilen görevlerin yerine getirilmesiyle mümkündür. Unutmamak gerekir ki, iktisadi mücadele ile politik mücadele birbirinden ayrı değil, birbirleriyle kaynaşmış olgulardır (ki Marksizmin özü de budur) ve "iktisadi ajitasyon gibi yararlı bir işin, siyasal mücadelenin sınırlandırılması gibi zararlı bir şeyin eşitliğinde yürütülmesi" (age, sf.78) biçiminde kendisini gösteren trade-union'cu saptamaya karşı mücadele iktisadi ajitasyonun da en geniş biçimiyle yürütülmesi zorunluluğunu yadsımak anlamına gelmemektedir. Tersine, her zaman ve her yerde, iktisadi mücadeleyi de en tutarlı bir biçimde yürüten ve ona önderlik eden ML'ler olmuştur ve olmalıdır.

"Belirli bir işletmenin yahut sanayi dalının işçilerinin maddi çıkarlarını doğrudan ilgilendiren bir dizi talebin işveren tarafından gerçekleştirilmesi ya da alınmış maddi çıkarların işverenlerin saldırısına karşı korunması amacıyla güden işçilerin kolektif eylemleri" (A.S. Losou. sky. Sendikalar üzerine, I. sf. 14-15) olarak tanımlanan iktisadi mücadele içeriğinden de anlaşılabilir. Üzere, sadece düzen sınırları dahilindeki iyileştirmelerle sınırlı, yani öz itibarıyla "reformcu" bir mücadeledir. Böyle olmakla birlikte, bu mücadeleyi kapitalizmin temellerine hiç dokunmayan, onu sarsmayan ve salt iktisadi karakter taşıyan bir olgu olarak nitelendirmek doğru olamaz. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, en ilkel biçimiyle olsa bile her iktisadi savaşım tohum halinde de olsa bir siyasal bilinçliliği içermektedir. Bu anlamıyla da, "...bizzat iktisadi mücadelede, çağından ve niteliğinden tümüyle bağımsız olarak, daha işçi hareketinin kökeninde -politikadan proletaryanın temel sınıf taleplerinin ve genel sınıf çıkarlarının öne sürülmesini ve savunulmasını anlıyorsak, kuşkusuz ki politikanın unsurları vardır." (age. Sf.15) Ve öncünün görevi bu politik unsurları geliştirmek ve bu iktisadi hareketi politik bir harekete dönüştürmektir. Elbette ki bu, salt iktisadi mücadeleyi temel olarak onun

üzerinde yükselmeye çalışmakla (ve böylelikle mücadelenin sınırlarını daraltmakla) değil, toplumun tüm kesimlerinde ortaya çıkan haksızlıkları, baskı ve benzer uygulamaları gözler önüne sermekle, bunların en geniş teşhirini yapmakla... kurtuluşa giden yolu aydınlatmakla; parti ile sendika ve diğer kitle örgütlerini partinin öncülüğünde kaynaştırmakla mümkün olmaktadır.

"Sosyal-demokrasi, yalnızca iş gücünün daha uygun koşullarla satılması için değil, aynı zamanda mülksüzlerin kendilerini zenginlere satmaya zorlayan toplumsal düzenin kalkması içinde işçi sınıfı mücadelesine önderlik eder. Sosyal-demokrasi yalnızca belirli bir işverenler grubuyla ilişkilerde değil, modern toplumun bütün sınıflarıyla ve örgütlenmiş bir siyasal güç olarak devletle de ilişkilerde işçi sınıfını temsil eder. Demek ki, sosyal-demokratlar, kendilerini yalnızca **iktisadi mücadeleyle sınırlamakla kalmamalı**, iktisadi teşhirlerin örgütlenmesi işinin başlıca eylemleri haline gelmesine de izin vermemelidirler. İşçi sınıfının siyasal eğitimini ve bu sınıfın siyasal bilincinin geliştirilmesini etkin olarak ele almak zorundayız." (abç) (Lenin Ne Yapmalı, sf.74)

Aktardığımız alıntıdan da anlaşılacağı gibi, sorunun özü iktisadi mücadeleyi yadsımak değil, onunla sınırlı kalıp hedefleri daraltmamak ve onu başlıca eylem olarak ele almamaktır. Yoksa, tüm ML'lerin kabul edip, uygulaması gereken yadsınmaz bir gerçeklik olarak "Devrimci sosyal-demokrasi, reformlar uğruna mücadeleyi eylemine her zaman katmıştır ve şimdi de katmaktadır. Ama sosyal-demokrasi, iktisadi ajitasyonu, sadece hükümetten her türlü önlemleri yerine getirmesini istemek için değil, aynı zamanda (esas olarak) hükümetin bir otokratik hükümet olmasına son vermesini istemek için de kullanır..."

Sorun, erişilenle yetinmek ya da kendini ancak o an için erişilebilir olanla sınırlamak değil, erişilen ve erişilebileni bir basamak olarak kullanıp, daha üst aşamalara ulaşabilme zorunluluğunun kavranılarak sınıf mücadelesinin doğru bir tarzda hayata uygulanabilmesidir.

Kısacası, devrimci sosyal-demokrasi, bütünün bir parçası olarak reformlar uğruna mücadeleyi, özgürlük uğruna ve sosyalizm uğruna devrimci mücadeleye tâbi kılar. (abç) (age, sf.80) Yani sorun, erişilenle yetinmek ya da

kendini ancak -o an için- erişilebilir olanla sınırlamak değil, erişilen ve erişilebileni bir basamak olarak kullanıp, daha üst aşamalara ulaşabilme zorunluluğunun kavranılarak sınıf mücadelesinin doğru bir tarzda hayata uygulanabilmesidir. ML'leri ekonomist ve reformculardan ayıran temel özellik budur. Ve bu bilince çıkarılarak, sendikalar içinde yürütülecek çalışmada da rehber edinilmesi gereken, reformizme karşı yürütülen mücadele ele alınması zorunlu olan en önemli halkkadır.

Sendikal mücadele alanındaki bu en önemli saptamalardan olan trade-union'culuk ve reformizmin niteliğini ortaya koyup, bu saptamaya karşı ML'lerin takınması gereken tutumu belirledikten sonra, şimdi de diğer bir önemli saptamaya, anarşizmin sendikal mücadele örgülündeki yansımaları olan ve Marksist literatürde "Anarko-sendikalizm" olarak tanımlanan saptamaya geçebiliriz.

Anarko-sendikalizm en belirgin anlamıyla ekonominin politikaya göre önceliğini savunan ve politikayı salt "parlamentar oyunlardan" ibaret sayan, proletaryanın iktisadi mücadelesi ile iktisadi örgütünü her şeyin üzerinde tutan ve bunları ön plana çıkartan bu sapma, işçi sınıfı hareketinin burjuvazinin kuyruğuna takılarak çeşitli parlamentar oyunlarla aldatılmaya çalışılmasına duyulan tepkisinin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. "Anarko-sendikalizmin olumlu yanı, işçilerin parlamentar ahlaklığı ve işçi sınıfının mücadelesinin parlamentar oyunlar düzeyine indirilmesine karşı sağlıklı protestosunu dile getirmesinde yatmaktadır. Sağlıksız olan yan ama, anarko-sendikalizmin **politika ile parlamentar oyunları birbiriyle eşitlemesi** ve verili bir partiden ve verili bir politikadan hareketle, ekonomi ile politikayı **bir bütün olarak** bütün koşullar altında birbirinin karşısına koyma-

sıdır." (aç. Losovsky) (Losovsky Sendikalar Üzerine I. sf.30)

Anarko-sendikalistler, bolşevik partilerin olduğu ülkelerde fazla bir etkinlik göstermemişlerdir. Zaten ekonomi ile politikanın, yaşamının bizzat

kendisi içinde kaynaşmış olan bu iki unsurun karşı karşıya konulması, yaşamın kendisiyle de açık bir biçimde çelişki arz etmektedir. Marksizm ile Anarko, sendikalizm arasındaki temel ayrım, Losovsky tarafından anarko-sendikalizmin "sürekliliği" olarak bir seçkinler öğretisi ve taktiğin olması ve "kitleler adına" hareket etmeye çalışması, Marksizmin ise tam tersine kitlelerin öğretisi olması ve onların adına değil, "kitleler ile birlikte ve onların başında" mücadele etmeyi benimsemiş olması biçiminde konulmaktadır. (Bkz. age. sf.32) (Dipnot Losovsky. 1921'de Komünist Enternasyonale bağlı olarak kurulan Profinterm'in (Kızıl Sendikalar Enternasyonal) genel sekreteri ve 1939-1946 yılları arasında SBKP-MK üyesi)

Parlamentar oyunlar sonucu işçi sınıfı mücadelesinin burjuvaziye satılmasına bir tepki olarak çıktığını belirttiğimiz bu sapma da, yukarıda öz olarak anlatılmaya çalışılan niteliğinden dolayı, farklı amaçlarla da olsa, sonuç itibarıyla reformizmle aynı noktaya varmakta ve işçi sınıfı hareketi içinde burjuva düşüncesinin yayılmasına katkıda bulunmaktadır.

Şimdi de günümüzde de önemli bir sorun olarak karşımıza dikilebilen ve Lenin'in "Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı" adlı yapıtında esas olarak Almanya özgülünde ele alarak incelediği ve "sol" sapma olarak mahkûm ettiği, sendikal mücadeleye gerici ve reformist sendikaların yürütülmesi gereken çalışmanın yadsınması olarak yansıyan sapmayı irdelemeye ve bu sapma karşısında ML tavrın nasıl olması gerektiği konusunu belirtmeye çalışacağız.

Özellikle I. Paylaşım Savaşı sonrasında II. Enternasyonal'in hain önderlerine karşı yükselen tepki, sendikal mücadelede, bu liderlerin denetiminde bulunan ve onlar tarafından yönlendirilen gerici-reformist sendikalarda çalışılmaması, bu sendikalardan ayrılınması gerektiği biçiminde bir eğilimin gelişmesine yolaçtı. Her türlü legal olanaktan yararlanmayı, her türlü uzlaşmayı reddetme ve Lenin tarafından "burjuvaziye hizmet etmeye eşit, affedilmez bir saçmalık" olarak nitelendirilen bu sapmayla mücadelede, en az diğer sapmalara karşı mücadelede kadar büyük bir öneme sahiptir. Defalarca da belirtmiş olduğumuz gibi. İster sağ olsun, isterse de "sol",

işçi sınıfı içindeki her türden sapma, bu hareket içindeki burjuva etkisinin güçlenmesine hizmet etmektedir.

Gerici ve reformist sendikalarda çalışılmaması gerektiği savunu, geniş işçi kitlelerini reformist, işbirlikçi, burjuva ajansı sendika bürokratlarının etkisine terketmek anlamına gelmektedir. Sendikaların devrimci mücadelede oynadıkları rol gözönüne alındığında, bu mevzilerin böylesi bir burjuva etkisinin altında bırakmanın yolaçaacağı kayıplar açıkça anlaşılabilir. "Eğer bu kötülüğe karşı savaşılmazsa, oportünist, sosyal-hain liderler suçlanmaz, ne mal oldukları gösterilmez ve saflardan kovulmazsa devrimci proletaryanın zaferi olanaksızlaşır" (Sol Komünizm, sf.38) diyen Lenin, bu savaşımın ancak ve ancak belirtilen nitelikteki sendikalara girip çalışmakla mümkün olabileceğini ve "...oportünizmin ve sosyal-şövenizmin iflah olmaz liderlerinin ipliğini tam olarak pazara çıkarana ve böylelerini sendikalardan kovana dek" sürdürülmesinin zorunlu olduğunu önemle vurgulamıştır. (age. sf.50)

Nasıl ki proleter devrimcilerin hedefi, işçi sınıfı hareketi içindeki burjuva etkileri yok etmekse, burjuvazinin hedefi de işçi sınıfı mücadelesinin düzen sınırları dahilinde kalmasını sağlamak ve öncünün etkisi altına girmesini çeşitli biçimlerde engellemektir. Gerici-reformist nitelikteki sendikalarda çalışmanın reddi, burjuvazinin belirttiğimiz hedef doğrultusunda çabalarını kolaylaştırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. "Hiç kuşumuz olmasın ki, oportünizmin 'liderleri' olan adamlar sendikaların kapısını devrimcilere kapamak için, onları her çareye başvurarak sendikalarda safdışı edebilmek için, Marksistlerin sendikalarda çalışmalarını alabilirdiğince zorlaştırmak için, onları hareketlere uğratmak, rahatsız etmek ve baskı altında tutmak için, burjuva diplomasisinin bütün manevralarına başvuracaklar, burjuva hükümetlerin, papazların, polis, mahkemelerin

yardımlarını bu yolda sağlamak için ellerinden geleni yapacaklardır. Sendikalara girebilmek için sendikalar içinde kalabilmek ve her ne pahasına olursa olsun ML çalışmayı bu örgütler içinde görülebilmek, bütün bunlara göğüs germek gerekir, her türlü özveriye razı olmak, (eğer gerekirse) savaş hilelerine başvurmak, gizli eylem yöntemlerini uygulamak gerekir." (age. sf.53-54)

Evet, yukarıda alıntılan da anlaşılabilir gibi, öncü açısından sorun, salt kendi denetim ve inisiyatifindeki sendikalarda değil, şu veya bu biçimde düşmanın etki ve yönetimindeki sendikalarda da çalışabilmek ve bu uğurda her türlü özveri ve çabayı gösterebilmektir. Bu güç, ancak yapılması zorunlu olan bir görevdir ve nedeni ne olursa olsun bu görevden her sapış, işçi sınıfı hareketine yarar değil, zarar verecektir.

Öncü ile Sendikalar Arasındaki İlişki Üzerine

Ortaya çıkışlarından bugün ulaştıkları aşamaya kadar sendikalar gerek burjuvaziye karşı yürütülen savaşımında işçi sınıfının mevzilediği birer karakol durumunda olması ve proletaryaya kurtuluşuna giden yolda önderlik edecek olan öncü ile işçi sınıfı arasında bir köprü vazifesi görmesi ve bu uğurda öncünün en büyük yardımcılarından biri olması anlamında, gerekse iktidarın ele geçirilip proletarya diktatörlüğünün kurulması ve sosyalizmin inşasına girişilmesi aşamasında üstlendikleri işlevden dolayı, işçi sınıfının öncü örgütü olan proletarya partisi açısından özel bir öneme sahiptir. "...işçilerin bulunduğu, işçilerle konuşmanın, emekçi kitleleri etkilemenin mümkün olduğu her yerde"

Sendikaların başından itibaren partinin önerdiği ve inisiyatifinde geliştirildiği ülkelerde yürütülen çalışmada izlenecek yol ve yöntemlerle, bu hareketin esas itibarıyla gerici ve reformistlerin güdüm ve denetiminde bulunduğu ülkelerdeki yol ve yöntemlerin farklılık arz etmek zorunda olduğu anlaşılabilir bir şeydir.

(Lenin) bulunması gereken partinin, işçi sınıfının en fazla yoğunlaştığı örgütler olan sendikalar içinde çalışması, buralarda birleşmiş olan işçi kitlelerine önderlik etmesi ve onları yönlendirmesi gözardı edilemez bir görev, bunun da ötesinde mutlak bir zorunluluktur. Sendikalarda ilişki ve buralardaki çalışmada izlenecek yol ve yöntemler, elbette ki farklı somut koşullarda farklı biçimlerde olmak durumundadır. Sendikaların başından itibaren partinin önerdiği ve insiyatifinde geliştiği ülkelerde yürütülen çalışmada izlenecek yol ve yöntemlerle, bu hareketin esas itibarıyla gerici ve reformistlerin güdüm ve denetiminde bulunduğu ülkelerdeki yol ve yöntemlerin farklılık arz etmek zorunda olduğu anlaşılabilir bir şeydir. Yine burjuva demokrasinin tüm kurumlarıyla işlediği ve geniş "özgürlüklere" sahip bulunan bir ülkede geri sosyo-ekonomik yapıya sahip ve siyasal "özgürlüklerin" hiç olmadığı ya da kısıtlı biçimde bulunduğu bir ülke içinde aynı durum sözkonusudur. Yani bu-

nunun iktisadi mücadelesine önderlik etmek olan öncü açısından sendikalar, bu görevi layıkıyla yerine getirebilmesi için ustalıkla kullanılması gereken birer araçlardır.

Proletarya partisinin sendikalarda, yürüttüğü çalışma esas olarak hedeflediği, iki yön olmalıdır. Birincisi, işçi sınıfının iktisadi mücadelesine önderlik etmek ve ona yön vererek mücadelenin daha üst aşamalara erişmesini sağlamak, böylelikle de; henüz partisiz olan geniş işçi yığınlarını partinin politikası doğrultusunda doğru hedeflere yönlendirmek; ikincisi ise, bu mücadele içinde ileriye çıkmış olan insanları parti saflarına kazanarak, parti çatısı altında; sınıfsız sömürsüz bir toplum yaratma mücadelesine seferber etmek...

"III. Enternasyonal Belgeleri"nde KP'lerin sendikal mücadeleye ilişkin görevleri maddeler halinde belirtilmiş ve "sendikalar devrimin hazırlanması döneminde büyük bir rol oynamaktadırlar. Toplumsal devrim anında

bu savaşıma ilişkin örgütünden (yani sendikalardan bn.) başka türlü olması zorunlu olarak kaçınılmaz bir noktadır." (İşçi Sınıfı Partisi Üzerine-Lenin. sf.197) İşte, ilk bakışta bir ilişki gibi görünen bu durum, yani mümkün olan en dar ve en gizli bir yapıyla, en "kapsamlı ve karmaşık" görevlerin üstesinden gelmek ve en geniş kitleleri yönlendirebilmek durumu, ancak ve ancak "illegal parti örgütünü güçlendirmek, bütün çalışma alanlarında parti hücreleri meydana getirmek... yarı legal ve mümkün olduğu kadar legal örgütlerden yararlanmak, kitlelerle yakın ilişkiyi muhafaza etmek ve eylemi sosyal-demokrasinin kitlelerin bütün ihtiyaçlarına cevap verebileceği bir yolda yönetmek"le mümkün olabilir. (Lenin-Kitle içinde Parti Çalışması. sf.29) Çünkü, Lenin'in de belirtmiş olduğu gibi, ne kadar sağlam ve ne kadar örgütlü olursa olsun, partisiz kitlelerle yakın bağlar kuramayan, bu bağları her geçen gün geliştiremeyen ve kitleleri yönlendirme yeteneği gösteremeyen bir partinin varlığını sürdürdürebilmesi ve gelişip güçlenebilmesi olanaksızdır. Bu yüzden, (o anki örgütlülüğü yeterliyse) partisiz kitleleri de kucaklayarak örgütler kurmalı, kendi dışında kurulmuş örgütlerde çalışma yürütmek ve özellikle sendikal mücadele alanındaki her türden sapmayla mücadele ederek, işçi sınıfı içindeki burjuva düşüncesinin etkilerini kırarak kendi etkisini güçlendirmek, proletarya partisinin başlıca görevlerinden birisidir. Ve bu görev hiçbir şekilde savsaklanmaksızın yerine getirilmeye çalışılmalıdır. Ancak bunu başarabilmekle, yani partisiz kitlelerin yoğunlaştığı sendika vb. örgütlerde sabırlı ve güven veren bir çalışma yürütüp, buralardaki önderliği de ele geçirmekle ve bu yolla kitleleri kendi politikası doğrultusunda seferber edebilmekle parti, öncü olmanın zorunlu kıldığı gerekleri yerine getirebilir ve nihai kurtuluşa giden yolda kitlelere rehberlik edebilir. "Parti, partisiz kitlelerle bağlı değilse, kendisiyle partisiz kitleler arasında bağlantı yoksa, bu kitleler partinin önderliğini kabul etmiyorlarsa, eğer partinin kitleler arasındaki manevi ve siyasal saygınlığı yoksa, parti sınıfa kılavuzluk edemez." (I. Stalin-Leninizmin İlkeleri)

Öncelikle belirlenmesi gereken temel noktalardan birisi, sendikal mücadele ve çalışmanın bir amaç değil, proletaryayı kurtuluşa götüren yolda bir araç, ama önemli ve kullanılması zorunlu bir araç olduğudur.

ralarda izlenecek yol ve yöntemler de tipatıp birbirinin aynısı olmaz. Ülke-miz somutundaki durumun ne olduğu ve bu alan özgülünde, izlenmesi gereken yol ve yöntemleri daha sonra geniş olarak irdeleneceğimizden şimdilik her özgül alan için geçerli ML perspektifi genel hatlarıyla ortaya koymaya çalışacağız.

Öncü açısından sendikalarda çalışmanın zorunluluğunu yukarıda belirtmiştik. Şimdi bu çalışmada rehber edinilmesi gereken genel perspektifin nasıl olması gerektiği konusuna geçiyoruz.

Öncelikle belirlenmesi gereken temel noktalardan birisi, sendikal mücadele ve çalışmanın bir amaç değil, proletaryayı kurtuluşa götüren yolda bir araç, ama önemli ve kullanılması zorunlu bir araç olduğudur. Bunun nedeni, kapsamı ve içeriği gereği, bu mücadelenin, proletaryayı genel kurtuluşuna ulaştırmada tek başına yeterli olmaması, olamamasıdır. Bu anlamda, görevlerinden birisi de işçi sı-

olağanüstü bir rol oynayacaklar ve proletaryanın zaferinden sonra, proletarya diktatörlüğünün organları haline geldiklerinde, sosyalist insanın en önemli görevi onlara düşecektir" denilerek, konunun önemi vurgulanmıştır. (Bk. age. Sendikalar Sorunu başlıklı bölüm. sf.78-83)

Doğaldır ki, daha geniş ve daha serbest bir yapı arzeden ve etmek durumunda olan sendika vb. örgütlere karşı, daha dar ve daha gizli bir yapılanmaya sahip olan sınıfın partisi, geniş partisiz kitleleri kucaklamak, onları doğru hedefler doğrultusunda yönlendirmek yükümlülüğüyle karşı karşıyadır. Bu görevi yerine getirirken, geniş kitleleri kapsayan, belirttiğimiz nitelikteki örgütlere gereksinim duyar. Yanısıra, "Sosyal-demokrasinin siyasal savaşıma, işçilerin işverenlere ve hükümete karşı yürüttüğü ekonomik savaşımdan çok daha kapsamlı ve karmaşıktır. Bunun gibi (ve bunun sonucu olarak) devrimci sosyal-demokrat parti örgütünün de, işçilerin

Devamı Gelecek Sayıda

Devrimimiz!

Devrimimizde Birleşik Cephe ve Milli Burjuvazinin Rolü

II. Bölüm

Ferhat ALI

Devrimimizin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde özgü ve hiçbir kapitalist ülke devrim tarihinde bulunmayan özgün niteliği ve düşmanı yenmede üç esaslı silahı vardır: Birleşik cephe, silahlı mücadele ve parti inşası. Bu durum, kapitalist ülkelerden ayrı, özgül yanımızdır.

Ülkemiz koşullarındaki ülkelerde Birleşik Cephenin özel bir önem ve anlamı vardır. Ülkemizin ekonomik ve toplumsal karakterinin dolaysız sonucu olarak bilinen bu kendine özgü temel nitelik, birleşik cephenin düşmanı altetmede örgütlenmiş şiddet demek olan devleti adım adım parçalamada belirleyici bir silah olarak vücut bulması gerçeğidir. Bu gerçek her şeyden önce, ve yalnız, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin özgün, temel ve vazgeçilmez bir özelliğidir. Proletaryanın öncülüğünde devrimci sınıfı ve katmanların ortaklaşalığı eşliğinde iktisadi, siyasi ve örgütsel piramid üzerinde hayat hakkı bulur bu cephe. Bu, devrimimizin itici güçlerinin ittifakı ile öncünün önderliğindeki birliğidir. İrade birliğidir. Çoğu kesimin anlamadığı ve itiraz ettiği ayrım noktasına gelmiş bulunuyoruz. Bu ayrım, proletaryanın dışındaki sınıflarla (köylülük, küçük burjuvazi, özellikle de milli burjuvazi) bir irade birliğinin olamayacağı eleştirisi. Proletaryanın özellikle de milli burjuvaziye bir tek iradesinin olamayacağı tezi, Marksist gerçekleri görmeyen tek irade teriminin soyut, metafizik yorumuna dayandırıldığı için her türlü temelden yoksundur. Bizler, sosyalist devrim ile demokratik devrim arasındaki tarihsel ve mantıksal farklılığın bilincinde olarak, sosyalizm sorunlarında ve sosyalizm için savaşında bulunmayan irade birliğinin, demokrasi sorununda, bağımsızlık sorununda toprak sorununda da bulunmadığını söyleyemeyiz. Bu somut gerçeği unutmak de-

mek, "demokratik devrimin tüm halkın devrimci olması özelliğini unutmak demek olur."⁴² Nedir ki, demokrasinin, bağımsızlığın, toprak sorununun sınırlarının ötesinde, proletaryanın, köylülüğün, küçük-burjuva ve milli burjuvazinin "bir tek iradesinden sözedilemez".

Bilinmez mi ki, dünyadaki her şey gibi demokratik halk diktatörlüğünün de bir geçmişi ve bir de geleceği vardır. Bunun geçmişi, ağalık-derebeylik, şeyhlik komprador burjuvazi, yarıcılık, ortakçılık, tefecilik vb.dir. Bu geçmişe karşı, bu geçmişin temel dayanağı emperyalizme karşı savaşında karşı-devrime karşı savaşında, proletaryanın bir blok, bir anlaşma, bir ittifak kurduğu dostlarıyla irade birliği olanağı vardır ve olmalıdır da; Çünkü "burada çıkarların birliği vardır".⁴³ Bu diktatörlüğün geleceği ise, "özel mülkiyete karşı savaşım, ücretli işçilerin işverene karşı savaşımıdır. Burada irade birliği olanaksızdır".⁴⁴

Nedir ki, proletaryanın komşularıyla demokratik devrim dönemindeki birliği "bugünden yarına" oluşabilecek bir şey olmadığı gibi, "sökecek şafağı" ya da "büyük akşamın" beklemekle de oluşmaz, proletarya partisi öncülüğündeki mücadelenin, ya da proletaryanın öncü ve örgütlü müfrezesinin ilk adımda komşuları üzerinde sağlayacağı prestij, etki ve onlar üzerinde tesir icra ettiği oranda, silahlı mücadelenin seyri içinde bunun önkoşulları oluşur ve zamanla bir gerçeklik halini alır.

Proletarya öncülüğünde (ideolojik-politik-örgütsel) köylü toprak savaşı geliştiği oranda, proletarya, ittifakın temel gücünü oluşturan köylülüğe güven verecek ve köylülüğün yüzü adım adım proletaryaya dönecek ve bu bağlamda işçi-köylü ittifakı gelişecek. Bizim ki gibi ülkelerde silahlı mücade-

lenin proletarya önderliğinde köylü savaşı, proletarya önderliğinde köylü toprak devrimi, proletarya önderliğinde gerilla savaşı olduğu gerçeği kavranırsa, bu savaşımın ivme kazanması, derinleşmesi ve yaygınlık kazanması oranında, ittifakın da buna orantılı olarak gelişeceği rahatlıkla kavranabilir. Proletarya öncülüğünde verilen toprak devrimi mücadelesine her geçen gün daha sıcak bakan köylüler, en güvenilir müttefik olarak cephenin temel gücünü oluşturarak gerçek yerlerini alırlar. Böylece oluşan işçi köylü ittifakı ve bu ittifakın günbegün güç kazanması ile küçük-burjuvazi ve ilk başlardan karamsarlığı, çekingenliği, ikircikli tutumuyla milli burjuvazi zamanla cepheye dahil olacaktır. Önemle üzerinde durulması gereken şey, cephenin "bugünden yarına" "bir anda" değil, adım adım inşa olacaktır. Bu inşada, proletarya önderliğinde silahlı mücadelenin ulaştığı boyut, proletarya partisinin etkisi, gücü, yığınlardaki yankısı tayin edicidir. Köylülük açısından bu tayin ediciliğin dayandığı zemin, demokrasi mücadelesi temelidir.

Merkezi görevin sınıf mücadelesinin görevleriyle yüklü olduğu, ulusal bağımsızlığın sınıf mücadelesine tabi, onun bir eklentisi olarak işlev gördüğü tarihsel mecrada, cephe, proletarya önderliğinde, köylülük, küçük-burjuvazi ve milli burjuvaziye de kapsayan halkalar biçiminde vücut bulur ve bu, devrimci birleşik cephe olarak şekillenir. Bunda önemli özellik, milli burjuvazinin cephedeki rol ve önemi ve dahası, devrimimizin stratejik bir müttefiki ya da bileşkini olarak cepheye yer almasıdır. Leninizmin sahasını terkedenlerce çarpıtılan, gözmezlikten gelinen ve karartılan nokta budur.

Heterojen yapısıyla cephe hep aynı kalmaz. Devrimci mücadelenin koşul-

larının zorlamasıyla ve objektif durumdaki değişikliğe bağlı olarak, sınıflararası ilişki ve çelişkilerdeki değişikliklere bağlı olarak cephe de daralma ve genişleme meydana gelebilir ve böylesi durumlar geçmiş devrimci pratiklere bakıldığında hiçte yok sayılmaz. Örneğin ülkenin bir emperyalistin işgaline uğraması durumunda, sınıf mücadelesi, ulusal bağımsızlık mücadelesine tabi olarak gelişir. Ve böylesi durumlarda, merkezi göreve bağlı olarak, ulusal bağımsızlığın çıkarları birincil planda öne çıktığı için, ülkeyi işgal eden güçlerin dışındaki emperyalist ülkelere bağlı gruplara, büyük burjuvazi (komprador) cepheye dahil olabilir. O zaman bu cephe, ulusal birleşik cephe biçiminde somutlaşır.

Bu durumu Mao şöyle izah eder: "Komprador nitelikte olan Çin büyük burjuvazisi doğrudan doğruya emperyalizme hizmet eden, onun tarafından himaye edilen bir sınıftır. Bundan dolayı Çin büyük burjuvazisi daima devrimin hedefi olmuştur. Ne var ki, bu büyük burjuvazinin içinde farklı gruplar, farklı emperyalist devletler tarafından desteklenmektedir; bu bakımdan bu devletler arasındaki çelişmeler keskinleştiği ve devrim belirli bir hedef aldığı zaman, bu emperyalist devlete karşı verilen mücadeleye, diğer emperyalist devletlere dayanan büyük burjuva grupları da belli ölçülerde ve belli bir süre için katılabilir. Böyle zamanlarda düşmanı zayıflatmak ve kendi yedeklerini artırmak için, Çin proleteryası, bu gruplarla bir birleşik cephe kurabilir ve devrime yarar sağladığı sürece bu cepheyi sürdürmelidir."⁴⁵ Ancak, emperyalizmin toplumsal dayanağını oluşturan, onun tarafından yetiştirilen ve her şeyiyle ona bağımlı komprador burjuvazi, cepheye yer aldığı zaman bile "en gerici taraf olmaya devam eder."⁴⁶ Proletaryanın ve partisinin ideolojik, politik, örgütsel önderliğine inatla karşı çıkmaya çalışarak, hile, yıpratma ve yitim faaliyetine ara vermez. Dolayısıyla proletaryanın öncüsü buna hazırlıklı olmalı ve ihtiyatı elden bırakmamalıdır.

Cephe sorununda çoğu kez karartılan yan, milli burjuvazinin cephedeki rol ve önemidir. Bunun da kaynağı, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki, emperyalist ülkelerin sömürü ve baskısına maruz kalan ülkelerdeki devrim ile, emperyalist ülkelerdeki

öbür halkları ezen ve sömüren ülkelerdeki devrim arasındaki ayrım çizgisinin görülememesi, kavranamaması ve bu ayrım noktasında leninizmin sapıtılmasıdır. Emperyalist ülkelerdeki devrimin kendine özgü niteliği ile, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrimin temel niteliği farklıdır. **Emperyalist ülkelerdeki burjuvazi**, diğer halkları ezer, sömürür ve bu gibi ülkelerde **burjuvazi devrimin tüm aşamalarında karşı-devrimcidir**; bu gibi ülkelerde kurtarıcı savaşım ögesi olarak ulusal öge eksiktir. Sömürge ve bağımlı ülkelerde ise, emperyalist sömürü ve baskı ve emperyalist boyunduruk devriminin etkenlerinden biri olarak şekillenir. Bu ülkelerde boyunduruğun ucu, ulusal burjuvaziye dokunmaktan geri kalmaz. Dolayısıyla "bu ülkelerde ulusal burjuvazi, belirli bir aşamada ve belli bir zaman için, ülkenin emperyalizme karşı devrimci hareketini destekleyebilir, bu ülkelerde, kurtuluş için savaşım ögesi olarak ulusal öge, devrimin bir etkenidir."⁴⁷

Emperyalist bir ülkedeki burjuvazi karşı-devrimci olmaktan geri kalmaz. İşte tam da bu durumdan dolayı, Rus devrimi sırasında "Bolşevikler için liberal burjuvazi ile geçici bloklar ve anlaşmalar sözkonusu değildi ve olamazdı."⁴⁸ Tamı tamına bu akışından yola çıkan Leninist sapkınlıklar, Rus devriminde gündeme gelini, somut şartlardan kopararak başka bir devrimi ifade eden ülkemizde de gündeme sokmaya ve ulusal burjuvaziye sırtını dönmeye ve onun henüz tükenmemiş devrimci barutundan yararlanmama yoluna gidiyorlar. Nedir ki, "ancak ezilen ülkelerdeki devrim ile ezen ülkelerdeki devrim arasındaki ayrımı anlamayan ve kabul etmeyen kimseler böyle konuşabilir; ancak Leninizmden kopan ve II. Enternasyonal yandaşlarına doğru kayan kimseler böyle konuşabilir."⁴⁹

Sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrim ile emperyalist ülkelerdeki devrim ve dolayısıyla sömürge ve bağımlı ülkelerdeki burjuvazi ve emperyalist ülkelerdeki burjuvazi arasındaki bu ayrım noktası ve özgülüğü hesaba katan Lenin, bundan yola çıkarak şöyle der: "Komünist Enternasyonal, sömürge ve geri ülkelerdeki burjuva demokrasisi ile geçici bir ittifaka girmeli, ancak onlarla kaynaşmamalı, henüz ilk adımlarını atıyor olsa bile proleter hareketin bağımsızlığını kesinlikle yeğ tutmalıdır."⁵⁰ Bir başka raporunda da şöyle diyecektir: "Ko-

münistler olarak biz, sömürgelerdeki burjuva kurtuluş hareketlerini, bu hareketten ancak gerçekten devrimci olduğu ve bizim, sömürülen yığınların köylüleri devrimci bir ruhla örgütleyip eğitime çalışmalarımızı engellemediği ölçüde desteklemeliyiz ve destekleyeceğiz."⁵¹

Lenin'in bu öğretilerini sağlam bir bakış açısıyla değerlendiren Stalin, konuya ilişkin şu açıklamalarda bulunur: "Sömürge ülkelerde, sömürge devrimin, belli bir evresinde, **burjuvazi** ile geçici blok ve anlaşmalar sadece kabul edilebilir şeyler değil, ama kesinlikle zorunlu şeylerdir de."⁵² Leninizmin bu öngörülerini, teorik aksiyon (belit, kuram) haline gelmiş ve bu uluslararasılığı Çin özgülüne ustaca kaynaştıran Mao'da zengin bir düşünce bolluğu içeren bir pasajda şöyle diyor:

"Milli burjuvazi, siyasi bakımdan çok zayıf ve yalpalayan bir sınıftır. Ama bu sınıfın üyelerinin çoğunluğa demokratik halk devrimine katılabilir ya da tarafsız bir tutum takınabilir, çünkü onlar da emperyalizm, feodalizm ve bürokrat kapitalizmin zulüm ve baskısı altındadırlar. Bunlar geniş halk yığınlarının bir parçasıdır; ama halk yığınlarının ana güvenesi olmadıkları gibi, devrimin karakterini belirleyen bir güç de değildirler. Bununla birlikte, iktisadi bakımdan önemli oldukları ve Birleşik Amerika ve Çin Key-Şek'e karşı mücadeleye katılabilecekleri ya da bu mücadelede tarafsız kalabilecekleri için onlarla birleşmemiz hem mümkün hem de gereklidir."

Ayrıca şöyle der: "Çin milli burjuvazisi belli dönemlerde ve belli ölçüde emperyalizme ve feodal savaş ağalarına karşı mücadelede yer alacaktır... Bu bakımdan, böyle zamanlarda proletarya milli burjuvazi ile bir birleşik cephe kurmalı ve bunu mümkün olduğu kadar sürdürmelidir."⁵⁴

Ancak nedir ki, milli burjuvazinin bir yandan devrime katılma, öte yandan devrim düşmanlarıyla uzlaşma eğilimi her zaman gözönünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla proletarya öncülüğündeki devrimci birleşik cephenin bir unsurunu teşkil eden ulusal burjuvaziye karşı tavırda onun uzlaşıcı, kaypak, kararsız, ikircikli yanı devrimci yanı ile birlikte ele alınıp, öylece cephedeki yeri saptanmalıdır.

Çin devrimi deneyimi ışığında Mao, cephe içindeki ulusal burjuvaziye karşı

takinilacak tavrı şöyle özetler; "Eğer partimiz, belli dönemlerde burjuvazi ile birleşmesi gerektiğini anlamazsa, ilerleyemez ve devrim gelişmez. Eğer Partimiz burjuvazi ile birlik halinde iken de ona karşı sert ve kararlı bir şekilde 'barışçı' bir mücadele vermesi gerektiğini anlamazsa, o zaman partimiz ideolojik, siyasi ve örgütsel bakımdan dağılır, devrimde yenilgiye uğrar."⁵⁵

Devamla,
"Burada birlikten kasıt, burjuvazi ile birleşik cepheyi kurmaktır. Mücadeleden kasıt, burjuvazi ile birlik halinde olduğumuz sürece devam eden 'barışçı' ve 'kansız' ideolojik, siyasi ve örgütsel mücadele demektir."⁵⁶

Çin pratiğini döne döne inceleyen Mao, bu devrim deneyimi ışığında bize şu önemli çıkarımları yapar: "Proleteriyayı, burjuvazinin ve onun siyasi partisinin bencil çıkarlarıyla uzlaşmaya götüren Cen Du-Siu sağ oportünizminin en belirgin yanı", proletaryanın programını, siyasetini, ideolojisi ve pratiğini burjuvazinkiyile özdeş tutmak ve dolayısıyla Komünist partisinin ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığını yoketmek ve partiyi burjuvazinin bir uzantısı haline getirmektir. "Ve bu durum birinci büyük devrimde yenilginin subjektif nedeni olmuştur. Burjuva demokratik devrimde Çin burjuvazisinin ikili niteliğinin bizim siyasi çizgimizin ve partimizin inşası hakkında doğru bir kavrayışa sahip olamayız."⁵⁷

Devrimimizin Görevleri

Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki devrimci mücadelenin kendine özgü koşulları, yeni demokratik devrimimizin başlıca görevinin başta ABD emperyalizmi olmak üzere tüm emperyalizmi, feodalizmi ve komprador kapitalizmi yıkmak, örgütlenmiş zor demek olan devleti parçalamak, onun yerine proletaryanın önderliğinde dost sınıfların ittifakı ile gerçekleştirilecek olan DEMOKRATİK HALK İKTİDARINI kurarak, kesintisiz aşamalı olarak "Marx'ın 'devrimin sürekliliği' savaş nağarası eşliğinde sosyalizm ve altın çağa ulaşmaktır.

Mao, bu durumu şöyle açıklar: "Çin'de köklü bir demokratik devrim programı, dışta tam anlamıyla milli kurtuluşa ulaşmak için emperyalizmin yıkılmasını; içte de şehirlerde komp-

rador sınıfın iktidar ve nüfusunun yok edilmesini, köylerdeki feodal ilişkilerin ortadan kaldırılmasını sağlamak amacıyla toprak devriminin tamamlanmasını ve savaş ağaları hükümetinin yıkılmasını kapsamaktadır."⁵⁸

Yeni demokratik devrimin görevinin anti-emperyalist, anti-feodal çözümleri çözmek olduğu ve yeni demokratik devrimde proletarya kumandasında geniş halk yığınlarının anti-emperyalist, anti-feodal devrim olduğu açıktır.⁵⁹

Demek ki devrimimizin görevi, yabancı emperyalist baskıyı ortadan kaldırmak için bir milli devrim, büyük toprak ağalarının baskısını yoketmek içinde bir demokratik devrim yapmaktır. Bütün mali ve askeri gücü ile emperyalizm yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde feodal kalıntıları ve bunların üst yapılarını destekleyen, teşvik eden, geliştiren ve koruyan güç olduğuna göre, emperyalist baskı ve tahakküm yıkılmadıkça, feodal toprak ağalarının tahakkümüne son verilemez.⁶⁰ Ve dahası, "feodal toprak ağası sınıfı ile olan mücadelelerinde köylülere yardım edilmediği takdirde, emperyalist tahakkümü yıkmak için güçlü devrimci birlikler kurmak mümkün olmaz; Çünkü feodal toprak ağası sınıfı "yarı-feodal ülkelerdeki emperyalist sömürü ve baskının toplumsal dayanağı ve köylülerde devrimimizin TEMEL GÜCÜDÜR. Bu bakımdan iki görev, ülkemiz koşullarında hem farklı ve hem de birleşiktir. Bu görev milli devrim ve demokratik devrim görevidir. Ama nedir ki, milli ve demokratik devrimi, devrimimizin ayrı iki dönemi olarak ele almak ve böyle nitelemek hatalıdır.

Devrimimizin Siyasi Açıdan Görevleri

Devrimimiz siyasi olarak, proletarya öncülüğündeki devrimci sınıfların emperyalizmin toplumsal dayanağı sınıflar üzerindeki ortak diktatörlüğü için mücadele ederken, toplumumuzun burjuva diktatörlüğü altında kapitalist bir toplum haline gelmesine kararlılıkla karşı çıkar. Devrimimizin şu anki bütün çabası, başta ABD emperyalizmi olmak üzere tüm emperyalizme karşı ulusal bir devrim, feodal sistemin temsilcilerine, kurumlarına ve faşizme karşı da demokra-

tik devrimi başarıya ulaştırmaktır. Komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfının birleşik faşist diktatörlüğünü parçalamak, onun yerine proletarya öncülüğünde, köylülük, küçük-burjuvazi ve milli burjuvazinin de dahil olduğu güçlerin birleşik diktatörlüğünü yani, yeni demokratik devleti geçirmek, bugünkü temel siyasal görevimizdir. Bu yeni devlet, ya da yeni demokratik diktatörlük, ulusal hükümet düzeyinden, il, ilçe, ve daha alt seviyelere dek bütün bir halk konseyleri olarak özgün niteliğini ortaya koyacaktır. Bu diktatörlük ve burjuva ve ne de proletarya diktatörlüğüdür. Demokratik halk diktatörlüğü, tüm halkın ortaklaşasına ve ortak iradeye dayanan proletarya diktatörlüğünün daha geri seviyedeki özgül bir biçimidir. Bu biçim, a) iktidarın kaynağı parlamento tarafından tartışılmış ve onaylanmış bir yasaya değil, geniş halk yığınlarının proletarya öncülüğünde aşağıdan gelen, dolaysız zorlanmasına, doğrudan girişkenliğine dayanır. b) Halktan ayrı ordu ve polisine yerine tüm halkın doğrudan silahlanması geçer. c) Bürokrasi ve memurlar topluluğu halkın dolaysız iktidarı ile yer değiştirir ve görevler seçimle gelen görevler olarak vücut bulur. Gibi özelliklerle burjuva diktatörlüğünden ÖZÜNDE FARKLI; proletarya diktatörlüğü ile de tam bir koşutluk halinde, ÖZÜNDE AYNI niteliği ile özgünleşecektir.

Ülkemiz ve bizim koşullarımızdaki ülkelerde demokratik halk diktatörlüğü hemen bu günden yarına bir anda değil, ya da uzunca bir legal mücadele ve çalışmayla kuvvet biriktirme, güç toplama gibi görevlerle yükümlü kapitalist ülkelerde olduğu gibi toplu ayaklanmanın ardından hemen değil, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının devletin kesin yıkılışından önce, bağımsız üs alanları yarattığı alanlarda parça parça kendi devletini ve hükümetini inşa edecek, bu inşa silahlı mücadelenin seyri içinde genişleyen ve derinleşen bir halkada durmaksızın yol alarak, zafer kazanılan alanlarda, devrimci hükümetini il ilçe, bucak ve çeşitli beldelerde halk konseylerini kuracaktır.

Devrimimizin İktisadi Açıdan Görevleri

Devrimimizin iktisadi görevi, emperyalizm ve onun temel dayanağı sınıfların, komprador burjuva-zi ve bütün gericilerin bütün teşebbüslerini ve sermayesinin millileştirilmesini, toprak ağalarının topraklarına el koyarak köylülere dağıtılmasını önüne temel görev olarak koyar. Nedir ki, özel kapitalist teşebbüsünü muhafaza etmeyi ve zengin köylü ekonomisini tasfiyeye özgün aşamada yönelmez, yeni demokratik devrim bir yandan emperyalizme dayalı bütün gericilere ve emperyalist teşebbüslere yönelirken, genel olarak kapitalizme yönelmez, onu ortadan kaldırmaz, onun gelişmesine izin vererek sosyalizme geçişin önkoşullarını yaratır. "Yeni Demokratik Devrim, Çin'de emperyalistlerin, hainlerin ve gericilerin hakimiyetini devirmesi fakat kapitalizmin anti-emperyalist ve anti-feodal mücadeleye katkıda bulunabilen hiçbir kesimini yok etmemesi bakımından sosyalist devrimden farklıdır."⁶¹

Mao, Çin özgülünde yeni demokratik devrimin iktisadi siyasetini şöyle açıklar: "Feodal sınıfın topraklarına el koymak ve bunları köylülere devretmek, Çan Key-Şek, Soung, H.H. Kunz ve Çen Li-Funun başında buldukları tekeli sermayeye el koymak ve onu yeni demokratik devlete devretmek. Milli burjuvazinin sanayi ve ticaretini korumak, yeni demokratik devrimin başlıca üç iktisadi siyaseti bunlardır."⁶² Demek ki birinci olarak, feodal toprak ağalarının topraklarına el koymak ve bunları köylülere dağıtmak, emperyalizm ve uşaklarının teşebbüslerini ve sermayesini el koyma ve son olarak ulusal sanayi ve ticareti koruma, evet, demokratik devrimin görevleridir bunlar.

Bu görüşlerin, geçmiş sosyal demokrasinin ve Marksizmin ilk kurucuları Marx ve Engels'in görüşleriyle uyum içinde olduğu açıktır. Nedir ki, zor alınan feodal mülkiyetin ulusallaştırılması ya da köylülere dağıtılması konusunda farklı bir yaklaşımın öngörülmediği açıktır. Ancak, bu farklılık, tarım sorunu konusundaki bu ayrım noktası "Marx ve Engels'in 1840-1850'lerdeki devrimin geleceğine ilişkin değerlendirmelerine sıkı sıkıya bağlı bir biçimde ele alınmıştır. Anlaşılır ki, o tarihsel evrede Marx ve Engels, kapitalizmin ömrünü doldurduğu ve sosyalist devrimin yakın bir geleceğin sorunu olduğunu hesaba katarak, toprağın ulusallaştırılmasını, proleter devrime bağlı olarak ele al-

mışlardı. Dolayısıyla, zor alınan toprakların köylülere devredilmesi değil, devlet mülkü haline getirilmesini ve "birleşmiş kır proleterya tarafından işlenen ve ortak mülkiyet ilkesinin salıntıda olan burjuva mülkiyet ilişkileri içinde derhal sağlam bir temel elde ettiği işçi kolonilerine dönüştürülmesini" savunuyorlardı.⁶³

Ayrıntılandırılmı,
Dönemin koşulları içinde, yani 1840-50'li yıllarda toprağın ulusallaştırılması ya da köylülere devri konusunda önemli tartışmalar ve sorunu muza ışık tutacak ciddi yargılar vardır Marx ve Engels'in açıklamalarında.

"MERKEZ KOMİTESİNİN KOMÜNİST BİRLİĞE ÇAĞRISI"nda Marx ve Engels şöyle açıklayacaklardır: "Burjuva demokratları işçilerle karşı karşıya getirecek birinci nokta feodalizmin kaldırılması olacaktır. Birinci Fransız Devriminde de olduğu gibi, küçük burjuvalar feodal toprakları köylülere özgür mülk olarak vereceklerdir, yani kır proleterya sınıfının varlığını sürdürmeye ve Fransız köylüsünün şu an hâlâ içinde geçmekte olduğu aynı yoksullaşma ve borçlanma döngüsünden geçecek olan bir küçük-burjuva köylü sınıfı yaratmaya çalışacaklardır. İşçiler, kır proleterya sınıfının ve kendi öz çıkarlarının doğrultusunda, bu plana karşı çıkmalıdır."⁶⁴

Aynı düşünceleri "TOPRAĞIN ULUSALLAŞTIRILMASI" adlı önemli makalesinde yineleyen Marx, bu makalesinde tarım sorununa ilişkin düşüncelerini kalın çizgiler halinde ortaya koyarak, o dönem Enternasyonal'in Manchester kesiminde toprağın ulusallaştırılmasına ilişkin kafa karışıklıklarına tavir koyan bu önemli makalesini kaleme alır. Toprağın büyük ölçeklerle işlenmesinin önemini ve bu biçimde işlenmedikçe teknik tarım araçlarının başarılı bir biçimde uygulanmaya konulamayacağını açıklayan Marx "Bir yanda halkın durmadan büyüyen gereksinimleri, öte yandan ise durmadan artan tarımsal ürün fiyatları, toprağın ulusallaştırılmasının bir toplumsal zorunluluk haline geldiğinin süğütürmez bir kanıtıdır."⁶⁵ diyerek ulusallaştırmanın önemini anlatır ve devamlı "parçalı işleme, yalnızca her türlü modern tarımsal iyileştirmelerin uygulanmalarını dışalamakla kalmaz, ekicinin kendisini de toplumsal ilerlemenin ve her şeyden çok da, toprağın ulusallaştırıl-

masının en amansız düşmanı haline getirir." diye sürdürür açıklamalarını.⁶⁶

Teorisini sağlam kanıtlarla tanıtmayı sürdüren Marx, Cesar ve Deope'nin" Toprakta küçük özel mülkiyetin bilim tarafından mahkum edilmiştir, büyük toprak mülkiyeti de adalet tarafından. Geriye bir tek seçenek kalıyor. Toprak, kırsal toplulukların mülkü ya da tüm ulusun mülkü haline gelmelidir. Bu sorunu kara bağlayacak olan gelecektir"⁶⁷ biçimindeki sözlerini eleştirerek şöyle diyecektir: "Ben ise tersini söylüyorum. Toplumsal hareketin vereceği karar, toprağı ancak ulusun kendisinin mülk edinebileceği olacaktır. Toprağı kırsal emekçi topluluklarının ellerine bırakmak, toplumu, ötekilerin tamamıyla dışlayan tek bir üreticiler sınıfına teslim etmek olur."⁶⁸

Ve Marx makalesini şöyle bitirecektir: "Üretim araçlarının ulusal merkezleştirilmesi, özgür ve eşit üretici topluluklarından oluşan ve toplumsal işi ortak ve rasyonel bir plan uyarınca yürüten bir toplumun ulusal temeli olacaktır. 19. yüzyılın büyük iktisadi hareketinin yöneldiği insansal hedef işte budur."

Engels'te "Almanya'da Köylü Savaşı"na önsöz "makalesinde Marx'la koşutluk halinde şöyle açıklayacaktır: "Sanayi işçileri, ancak ve ancak, burjuvaların sermayesini, yeni üretim için zorunlu hammaddeleri, makine ve aletleri, yiyecekleri, toplumun mülkü, yani kendileri tarafından ortaklaşa kullanılan kendi mülkleri durumuna dönüştürerek, kurtulabilirler. Bunun gibi, tarım işçileri de, korkunç sefaletlerinden, ancak ve ancak, her şeyden önce, eğer başlıca çalışma nesneleri olan toprak, büyük köylüler ile daha da büyük feodal beylerin özel mülkiyetinden alınıp, toplumsal mülk durumuna dönüştürülür ve tarım işçileri kooperatifleri tarafından kendi ortak hesaplarına işlenirse, kurtulabileceklerdir."⁷⁰

Aynı görüşler 6.11 Eylül-1869 tarihinde toplanan BASLE KONGRESİ kararlarında da geçer. Marx'ın yandaşları önerilen sözü edilen kararlarda, a) Toplum, toprak üzerindeki özel mülkiyeti kaldırmayı ve toprağı komünal mülkiyet haline getirmeye yetkilidir b) Toprak üzerindeki özel mülkiyeti kaldırmak ve toprağı komünal mülkiyet haline getirmek zorunludur denir.

Aynı bakış açısını Engels'in "FRANSA'DA VE ALMANYA'DA KÖYLÜ SORUNU" adlı yazısında bulmak mümkündür. Fazla uzatmak için okurlara bu makaleyi salık vererek, yalnızca bir pasaj aktarmakla yetiniyorum; "Bu bakımdan, sosyalist propagandayı can kulağı ile dinlemesi gerekir (küçük köylünün-Engels'in değil, benim notum) Ama içinde işlemiş bulunan mülkiyet duygusu, onu henüz bundan alıkoyar. Kendi küçük toprak parçasını korumak için ne kadar sert bir biçimde savaşım verme zorunda kalır, umutsuzluk onu oraya ne kadar sıkı bir biçimde kenetlerse, toprak mülkiyetinin ortaklaşa mülkiyete geçirilmesinden sözeden sosyal-demokrat da, ona o kadar, tıpkı tecfeci ve avukat gibi, tehlikeli bir düşman olarak görünür."⁷¹

Evet, Marx ve Engels'te sorunun ortaya konuluşu ana çizgileriyle böyledir. Nedir ki, ilk bakışta, Lenin, Stalin ve Mao'nun toprağın ulusallaştırılması değil, köylülere dağıtılması teziyle karşıtlık halindeymiş gibi görülen Marxizmin bu ilk kurucularının tezleriyle herhangi bir farklılık değil, başında da belirttiğimiz gibi koşullardan dolayı bir farklılıktan söz edilebilir.

Bu farklılık, 1850'li yıllarda Marx ve Engels'in kıtasal bir devrim beklentisi, proleter-sosyalist devrimin yakın bir geleceğin sorunu olduğu ve kapitalizmin sonunun yaklaştığı özgün niteliği ile açıklanabilir. Pek doğaldır ki, proleter bir devrimin gündemde olduğu yerde, iktisadi olarak, sosyalist dönüşüm devreye girecek ve toprağın ulusallaştırılması mücadelenin bu koşullarının dolaysız sonucu olarak tarihte temel görev olarak vücut bulacaktır.

Bizimki gibi ülkelerde aynı yargıları genelleştirmek, somut şartlardan koparak, farklı türden iki devrimi ve dolayısıyla bu farklılığın doğurduğu devrimin görevlerini karıştırarak somut şartlardan koparak yanlış düşmek olacaktır. Bu durumu inceleyen Lenin, gelişmiş kapitalist ülkelerde, tarımsal işletmelerin önemli bir çoğuluğuna elkoymanın haklılığını teslim ederken, öte yandan, "bununla birlikte bu kuralın önemini abartmak ya da onu genelleştirmek büyük bir yanlış olacaktır. Aynı şekilde, mülksüzleştirilen mülksüzleştiricilerin topraklarının bir kısmını o bölgenin küçük toprak sahiplerine, hatta orta köylülere parasız olarak vermeyi asla kabul et-

memek de bir yanlış olacaktır."⁷²

Bu görüşlerini "KÜÇÜK BURJUVA SOSYALİZMİ VE PROLETER SOSYALİZMİ" adlı makalesinde açıklıkla şöyle dile getirir: "Rusya'da bugünkü köylü hareketinin amacı nedir? Toprak ve özgürlük. Bu hareketin tam zaferinin önemi ne olacaktır? Zafer kazanıldıktan sonra, bu hareket, toprak beylerinin ve bürokratların devlet yönetimindeki egemenliklerini ortadan kaldıracaktır. Toprağı kurtardıktan sonra, toprak beylerinin topraklarını köylülere verecektir". (abc)⁷³ Demokratik devrim aşamasındaki Rusya'da "ve adasıyla, 'toplumsallaştırma' sloganını kullanmak suretiyle demokratik devrimin yanlış bir şekilde idealleştirilmesi çok daha tehlikelidir" diyerek durumu somutlaştırır.⁷⁴ Devamla o, "Genel demokratik ve genel köylü mücadelelerini desteklemeli, ama sınıfsal olmayan bu mücadele içinde boğulmamalıyız; 'Toplumsallaştırma' gibi yanlış sloganlar kullanarak, onu asla idealleştirmemeliyiz" der.⁷⁵

Ve Lenin makalesini şu önemli sözlerle noktalar; "Toprakbeylerine karşı köylülerin mücadelesi, bugün devrimci bir mücadeledir, bugünün ekonomik ve siyasal evrim aşamasında toprakbeylerinin topraklarının zorunlu her yönüyle devrimcidir ve biz, bu devrimci demokratik önemi destekliyoruz. Bununla birlikte, bu önleme 'toplumsallaştırma' adını vermek ve meta üretimi düzeninde toprağa tasarrufla eşitliğin mümkün olabileceğini düşünerek hem kendini ve hem de halkı aldatmak, gerici bir küçük-burjuva ütopyasıdır, ki biz, bunu sosyalist gerici bırakıyoruz."⁷⁶

Anlaşılmıştır ki, [yarı-sömürge, yarı-feodal sosyo-ekonomik statüdeki bir ülkede devrim, iktisadi alanda, toprak ağalarının topraklarına el koyarak bunları köylülere dağıtmayı kendisine hedef olarak seçer] ve dahası, emperyalizme bağımlı onun tarafından ayakta tutulan uşakları ve emperyalizmin bütün teşebbüsleri ve sermayesine zorunlu uygulanır.

Devrimimizde önemli bir nokta, devrimin kendine özgü niteliklerinden biri, dışa bağımlı kapitalist işletme ve teşebbüsler dışındaki kapitalizme ve ulusal ekonomiye yararlı olan kapitalizme dokunulmaması, bunun korunmasıdır. Yeni demokratik devrim iktisadi alanda genel olarak kapitalizmi hedeflemez, onun iktisadi temellerine dokunmaz.

Burjuva demokratik devrim dönemindeki Rusya için bu durumu şöyle açıklıyor Lenin; "Marksiste göre, köylü hareketi, sosyalist değil, demokratik bir harekettir. Tıpkı diğer ülkelerde olduğu gibi Rusya'da da, bu hareket, ekonomik ve toplumsal içeriği açısından burjuva olan demokratik devrimin zorunlu bir parçasıdır. Köylü hareketi, hiçbir şekilde, burjuva düzenin temellerine, meta üretimine ya da sermayeye karşı yöneltilmiş değildir. Tam tersine, kırsal bölgelerdeki eski, serf ve kapitalizm öncesi ilişkilerle karşı, serflüğün bütün kalıntılarından temel direği olan toprak beyliğine karşı yöneltilmiştir. Sonuç olarak, bu köylü hareketinin tam zaferi, kapitalizmi ortadan kaldırmayacak; tam tersine, onun gelişmesi için daha geniş bir alan yaratarak tam anlamıyla kapitalist gelişmeyi hızlandıracak ve yoğunlaştıracaktır."⁷⁷

Mao da aynı konu hakkında şöyle diyecektir:

"Proletaryanın önderliği altındaki yeni demokratik cumhuriyette devlet teşebbüsleri sosyalist bir niteliğe sahip olacak ve bütün milli ekonominin önder gücünü meydana getirecektir, fakat cumhuriyet kapitalist özel mülkiyete genel olarak el koymayacak ve 'halkın geçim şartlarına hükmetmeyen' kapitalist üretimin gelişmesine engel olmayacaktır. Bunun nedeni Çin ekonomisinin hâlâ çok geri olmasıdır. Cumhuriyet toprak ağalarının topraklarına el koymak ve topraksız ya da az topraklı köylülere dağıtmak, Dr. Sun Yat-Sen'in 'toprak işleyenindir' sloganını gerçekleştirmek, köylük bölgelerde feodal ilişkileri ortadan kaldırarak ve toprağı köylülerin özel mülkiyetine geçirmek yolunda birtakım gerekli adımlar atacaktır. Köylük bölgelerde zengin köylü ekonomisine izin verilecektir. 'Toprak mülkiyetinin ehilleştirilmesi' siyaseti budur. Bu siyaset açısından 'toprak işleyenindir' sloganı doğrudur. Genel olarak, bu aşamada sosyalist tarım gerçekleştirilmeyecek, ama 'toprak işleyenindir' sloganı temelinde geliştirilen çeşitli kooperatif işletmeleri bağurlarında sosyalizmin unsurlarını taşıyacaklardır."⁷⁸

Ülkemiz özgülünde [yeni demokratik devrimimiz, somut olarak, toprak ağası sınıfının topraklarına hiçbir ödeme yapmaksızın derhal el koyacak, bu toprakları topraksız ve az topraklı köylülere dağıtacaktır]. Zengin köylü ekonomisinin bir süre daha varlığını sürdürmesine izin verilecek, bu

belli sınırlar içinde kalacaktır. Geçmişte halka ve devrime karşı suç işlemleri toprak sahiplerine bile geçimlerini çalışarak sağlama olanağı tanımaktadır. Milli nitelikteki kapitalizme izin verilecektir. Devrimimiz bütün ülkede zaferle taçlandıktan sonra, yeni demokratik devlet, burjuva-feodal sınıfın elindeki büyük işletmeleri devralacak ve ülke ekonomisinin can damarını denetimi altına sokacaktır. Feodalizmin kösteklerinden kurtulan tarım ekonomimiz daha uzunca bir süre, dağınık, bireysel kalacaktır ama, kooperatifleşme doğrultusunda atacağımız adımlarla bu duruma adım adım son verilecektir.

Ekonomimizin önder sektörünü oluşturan devlet ekonomisi, adım adım bireysel ekonomiden kolektif ekonomiye doğru gelişen tarım ekonomisi ve küçük esnaf ve zanaatkarlar ekonomisi ile küçük ve orta özel sermaye ekonomisi, yeni demokratik Türkiye'nin iktisadi temelini oluşturan sektörler olacaktır. Dolayısıyla bunlar, yeni demokratik Türkiye'nin yeni milli ekonomisini oluşturacaktır.

Yeni demokratik devrimimiz iktisadi alandaki görevlerinin başında, zorlanılan toprak ağalarının topraklarının köylülere dağıtılmasını öngörürken, diğer yandan, bugüne dek, siyasal bir etken olarak, kendini yalnızca tarla yaşamının yalnızlığına dayanan iç sömürlülüğü ile gösteren köylülüğü "kuzu postu altında saklanan kurdun, köylülüğün o patavatsız dostunun, büyük toprak sahipleri"nden⁷⁹ kurtarmanın yarattığı koşullara, onun elindeki toprağını "**Zorla kamulaştırmayı aklımızdan bile geçirmeyeceğimiz**"dir.⁸⁰ (abc) "Küçük köylü karşısındaki ödevimiz, ilkin, onu buna zorlayarak değil, ama örnekler aracılığıyla buna götürerek ve toplumun yardımını onun buyruğu altına koyarak, onun bireysel mülkiyetini ve işletmesini, kooperatif işletmeye dönüştürmektir"⁸¹ derken, Engels yerden göğe kadar haklıydı. Zira Ekim, Çin vb. devrim tecrübeleri Marx ve Engels'in bu teorisinin lehine tanıklığını sürdürmüştür.

Bu sorunda bir de Lenin'in tanıklığına başvurabiliriz;

"Sovyet iktidarının temsilcileri, orta köylü tarım komünleri dahil, her çeşit ortaklaşmayı teşvik etmekle birlikte, bunların kuruluşunda hiçbir zorlamaya başvurmamalıdır."⁸⁰ (abc)

Devamla, bir başka makalesinde de

şöyle diyecektir:

"Biz, köylülere, ancak, ortaklıklar ve arteller yoluyla ortaklaşa tarımın yararlarını fiilen göstermeyi başarır-sak, ancak, ortaklıklar halinde, arteller halinde örgütlenecek köylüye yardım etmeyi başarır-sak, devlet iktidarını elinde tutan işçi sınıfı, köylüye, gerçekten haklı olduğunu tanımlayabilececek, sürekli ve elle tutulabilir şekilde, sayısız köylü yığınlarını gerçekten kendi safına çekebilecektir."⁸³

Ve Lenin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler şöyle dursun kapitalist ülkelerin çoğunda bile "özel mülkiyeti derhal ve toptan ortadan kaldırma" yoluna sınıf bilinçli proletarya asla başvurmamalıdır diyerek şöyle açıklayacaktır düşüncelerini: "Kapitalist ülkelerin çoğunluğunda, proletarya iktidarı, özel mülkiyeti derhal ve toptan ortadan kaldırma yolunu asla tutmamalıdır; her durumda, bu iktidar, küçük ve orta köylülere, yalnız kendi topraklarının mülkiyetini değil, ayrıca (kiranın kaldırılmasıyla) mutlak olarak kiralandıkları toprakların bütününe mülkiyet hakkını da güvence altına alacaktır."⁸⁴

Son olarak Mao'nun tanıklığına başvurabiliriz:

"Toprak düzeninde bir reform yapıldığında (bu, kira ve faizin azaltılması kadar ilkel bir reform da olsa) köylüler üretime daha fazla ilgi duyarlar. Bunun ardından köylülerin gönüllük temeli üzerinde adım adım tarım kooperatifleri ve diğer kooperatifleri örgütlemelerine yardım edildikçe, üretici güçler gelişecektir."⁸⁵

Demek ki, bir yandan, toprak ağası sınıfının topraklarına köylüler yararına derhal ve hiç koşulsuz el koymayı önüne görev olarak koyan yeni demokratik devlet, öte yandan, bu toprakları topraksız ve az topraklı köylülere dağıtıp, gönüllülük ilkesi temelinde, zorlamaya başvurmaksızın, özendirme ve ikna yöntemiyle, adım adım kolektifler haline getirmeyi amaç edinecektir. Bundan da anlaşılması gereken şey, köylülerle demokrasi piramidi üzerinde yükselen ittifakın, devrimin ikinci adımında, sosyalist piramid üzerindeki yeni ittifaka bırakılması gerçeğidir. Birinci adımda, toprak devrimi, köylülere demokrasi zemininde bir blok, bir anlaşma, bir ittifak yapmamızın yolunu açacak, ikinci adımda, tarımda kooperatifleşme, köylülerle ittifakımızı demokrasi temelinde değil, sosyalizm zemininde sağlamlaştıracaktır.

Ancak nedir ki, demokratik devrimin anti-emperyalist, anti-feodal mücadelesi kesitinde, ulusal bağımsızlığın ya da iç çelişmenin baş çelişme olduğu, sınıf mücadelesinin merkezi görev olduğu dönemlerde devrimimizin iktisadi siyaseti farklılık arzedecektir. Bu durum, mücadelenin koşullarının farklılığından ötürüdür.

Çin'de Japon emperyalizmine karşı direnme savaşı döneminde, merkezi görev, ulusal bağımsızlık olarak vücut bulduğu ve anti-emperyalist çelişme baş çelişme olarak şekillendiği dönemlerde buna uygun olarak, komin-tang'la, Japon emperyalizmine karşı bir birleşik cephe ve Japon emperyalizmine karşı çıkabilecek bütün güçlerle birleşme uğruna, ÇKP iktisadi siyasetinde bir değişiklik yaparak, önceki siyasetini "toprak ağalarının topraklarına elkoyma ve köylülere dağıtma" siyasetini bırakarak, yeni dönemin koşullarına uygun olarak "kira ve faizlerin indirilmesi" siyasetini benimsemiştir. Japon emperyalizminin yenilgisi ve tesliminden sonra, baş çelişmenin iç çelişme biçiminde yeniden merkeze oturmasıyla, kira ve faizlerin indirilmesi iktisadi siyaseti, yerini yeniden toprak ağalarının topraklarına elkoyma ve köylülere dağıtma siyasetine bırakmıştı.

Mao, Japon emperyalizmine karşı direnme savaşı dönemindeki kira ve faizin indirilmesi iktisadi siyaseti için "Komünist partisi, Japonya'ya karşı savaş döneminde, 'toprak işleyenindir' siyasetini, kira ve faizin azaltılması siyasetine dönüştürerek büyük bir taviz vermiştir"⁸⁶ der. Ancak aynı Mao, çok haklı olarak, koşullardaki değişikliğe bağlı olarak "Bu taviz yerindedir, çünkü Guomintang'ın Japonya'ya karşı savaşa katılmasına yardımcı olmuş ve Kurtarılmış Bölgelerdeki toprak ağalarının, köylüleri savaş için seferber etmemize karşı direnişlerini azaltmıştır. Özel olarak bir engel çıkmadığı takdirde, bu siyasetimizi savaşın sonuna kadar, ilk olarak kira ve faizin azaltılmasını bütün yurt çapında yayıp, ardından 'toprak işleyenindir' tezinin yavaş yavaş gerçekleştirilmesi için uygun tedbirleri alarak sürdürmeye hazırız."⁸⁷

Mevcut durumu, "KOALİSYON HÜKÜMETİ ÜZERİNE" adlı önemli yazısında ayrıntılandıran Mao, döneminin parlak bir tahlilini veren yar-gılarını bu makalede ele alır.⁸⁸

Kaynaklar-Dipnotlar ve Açıklama

- ⁴² Lenin, DEMOKRATİK DEVRİMDE SOSYAL DEMOKRASİNİN İKİ TAKTIĞI (syf. 98) Ayr. bakınız: İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK, Lenin syf. 199
- ⁴³ Lenin, DEMOKRATİK DEVRİMDE SOSYAL DEMOKRASİNİN İKİ TAKTIĞI, syf. 98. Ayrıca bakınız: Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK, syf. 199.
- ⁴⁴ Lenin, Aynı eser, syf. 98. Ayr. bakınız Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK (syf. 199)
- ⁴⁵ Mao, Seçme Eserler (2) syf. 290
- ⁴⁶ Mao Seçme Eserler (2) syf. 290
- ⁴⁷ Stalin, TROÇKİZM Mİ, LENİNİZ Mİ? syf. 319
- ⁴⁸ Stalin, TROÇKİZM Mİ, LENİNİZ Mİ? syf. 320
- ⁴⁹ Stalin, TROÇKİZM Mİ, LENİNİZ Mİ? Syf. 320
- ⁵⁰ Lenin, ULUSAL SORUN VE ULUSAL KURULUŞ SAVAŞLARI, syf. 392
- ⁵¹ Lenin, ULUSAL SORUN VE ULUSAL KURULUŞ SAVAŞLARI, syf. 405
- ⁵² Stalin, TROÇKİZM Mİ-LENİNİZ Mİ? syf. 330
- ⁵³ Mao, SEÇME ESERLER (4) syf. 225-226
- ⁵⁴ Mao, SEÇME ESERLER (2) syf. 289-290
- ⁵⁵ Mao, SEÇME ESERLER (2) syf. 291
- ⁵⁶ Mao, SEÇME ESERLER (2) syf. 291
- ⁵⁷ Mao, SEÇME ESERLER (2) syf. 291
- ⁵⁸ Mao, SEÇME ESERLER (1) syf. 112

- ⁵⁹ Mao bunu şöyle açıklar: "yeni demokratik devrim, proletarya önderliğindeki geniş halk kitlelerinin anti-emperyalist ve anti-feodal devrimidir". Seçme Eserler, Cilt (II) syf. 327
- ⁶⁰ Stalin, bu sorunda şöyle der: "Çin'deki bütün mali ve askeri gücüyle emperyalizm, Çin'de feodal kalıntıları ve bunların bütün bürokratik-millitarist üst yapısını destekleyen, teşvik eden, geliştiren ve koruyan güçtür" MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM, syf. 97, Stalin
- ⁶¹ Mao, SEÇME ESERLER (2) syf. 327
- ⁶² Mao, SEÇME ESERLER (4) syf. 183
- ⁶³ Marx-Engels SEÇME YAPITLAR (1) syf. 222
- ⁶⁴ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (2) syf. 344
- ⁶⁵ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (2) syf. 345
- ⁶⁶ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (2) syf. 345
- ⁶⁷ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (2) syf. 346
- ⁶⁸ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (2) syf. 346
- ⁶⁹ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (2) syf. 346
- ⁷⁰ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (2) syf. 198
- ⁷¹ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (3) syf. 560
- ⁷² Lenin, İŞÇİ VE KÖYLÜ İTTİFAKI syf. 217-218
- ⁷³ Lenin, TARIM SORUNLARI (1), syf. 346. Ayrıca bakınız, Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK syf. 218
- ⁷⁴ Lenin, TARIM SORUNLARI (1) syf. 351. Ayrıca bakın Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK syf. 223
- ⁷⁵ Lenin, TARIM SORUNLARI (1) syf. 351. Ayrıca bakınız Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK syf. 223.
- ⁷⁶ Lenin, TARIM SORUNLARI (1) syf. 352. Ayrıca bakınız Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK syf. 224

- ⁷⁷ Lenin, TARIM SORUNLARI (1) syf. 344-345. Ayrıca bakınız, Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK syf. 216-217.
- ⁷⁸ Mao, SEÇME ESERLER (II) syf. 354-355
- ⁷⁹ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (3) syf. 558
- ⁸⁰ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (3) syf. 571
- ⁸¹ Marx-Engels, SEÇME YAPITLAR (3) syf. 571
- ⁸² Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK, syf. 376
- ⁸³ Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK, syf. 394
- ⁸⁴ Lenin, İŞÇİ SINIFI VE KÖYLÜLÜK, syf. 411
- ⁸⁵ Mao, SEÇME ESERLER (3) syf. 276
- ⁸⁶ Mao, SEÇME ESERLER (3) syf. 276
- ⁸⁷ Mao, SEÇME ESERLER (3) syf. 273-274
- ⁸⁸ Bu önemli makalede şöyle diyecektir Mao: "Japonya'ya karşı savaş döneminde, kira ve faizin azaltılması ve diğer demokratik reformların hepsi bu savaşa hizmet eder. Savaş çabalarına karşı toprak ağalarının direnişini yumuşatmak için, onların toprak mülkiyetine sona vermekten kaçınmış ve yalnız kira ve faizi azaltmıştı; aynı zamanda onları servetlerini sanayiye aktarmaya teşvik etmiş ve aydın eşrafı, savaş için yapılan kamu faaliyetlerine ve hükümet çalışmalarına, diğer halk temsilcilerinin yanında katılma imkânı tanımıştı. Zengin köylülere gelince, onları üretimi geliştirmeye teşvik etmiştik. Bütün bunlar, köylülük bölgelerdeki kararlı demokratik reformlar çizgisinin bir parçasıdır ve kesinlikle gereklidir." Seçme Eserler (III) syf. 274-275.

Devamı Gelecek Sayıda

Başarısız Syf: 7'de

partilerin kurulmasından (halihazırda kurulu bir "sosyalist" partimiz var) dem vuruluyor, parlamentoya gidebileceğinden bahsediliyor. Birçokları bunu açık savunmaktan çekinmesine rağmen legalizme mücadelelerinin esas halkası olarak alıyor, gelecekte legal parti olma hesapları yapıyor. Topyekün bir tasfiyecilik hareketi var. Troçkizm'den modern revizyonistlere kadar bütün çevreler kitleleri devrim mücadelesinden alıkoyma, parlamentoyu umut gösterme sevdasında. Proletarya partisinin yürüttüğü siyasal iktidar mücadelesini taçlandırması, bütün tasfiyeci, reformist, revizyonist, legalist mantıkla mücadele etmesi baş görev olarak önünde durmaktadır. Bunlara karşı mücadele edilmeksizin devrim mücadelesi la-yıkıyla yerine getirilemez.

12 Eylül rejiminin devamı ANAP hükümeti 12 Eylül generaller çetesinin vahşetini hiç de aratmayacak şekilde devrime ve halka topyekün bir saldırı yürütüyor. Doğu'da Kürt halkı üzerinde katliam senaryoları düzenliyor. Ulusal uyanışı bastır-

mak için elinden geleni ardına koymuyor. 12 Eylül parlamenter maskeyle yürüyor. Devrimci proletarya hareketi hiç zaman yitirmeden ülkemizin özgüline uygun mücadele ve örgütlenme perspektifini daha bir bilinçle hayata geçirmek zorundadır. Proletarya ve çeşitli milliyetlerden emekçi halk bir arayış içindedir. Proletarya partisi bir umut bir alternatif olarak kendini kabullendirme ve pratikte bunu hissettirmek zorunda.

12 Eylül ve benzeri askeri faşist diktatörlükler bizim gibi ülkelerdeki somut gerçekliğin bir ürünüdür. Emperyalist efendiler ve uşakları komprador patron ve ağalar saltanatları tehlikeye düşüğü, ekonomik ve siyasal krizlerin had safhada olduğu, halkın muhalefetinin yükseldiği, devrimci mücadelenin düzenlerinin temelini sarstığı ve parlamento ile artık yönetemez oldukları zaman başvurmaktan kaçınmadıkları bir yöntemdir. Egemen güçler devrimci mücadelenin gelişimine ancak bu yolla mücadele edebilirler. Ekonomik siyasal krizlerine bu yöntemle çar-

re bulmaya, ekonomik siyasal fatu-rayı bu yolla emekçi halkın sırtına bindirebilirler. İşleyemez hale gelen iktidarlarını ancak böylelikle işler hale sokabilirler. İşte 12 Mart'lar, 12 Eylül'ler hep bunun ürünü. Kanemici zorbalar halkın muhalefeti yükseldiğinde, devrimci mücadele düzenlerini çürütmeye başladığında ve ekonomileri işleyemez hale geldiğinde yeni yeni 12 Eylül'ler yaratacaklardır.

Yeni yeni 12 Eylül'lerin olmaması, sömürü talan ve zorba düzenin devam etmemesi ancak ve ancak çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının proletarya partisi etrafında örgütlenerek, yükselen Yeni Demokratik Türkiye mücadelesine katılarak, egemen zorbaların faşist saltanatı yerle bir edilerek Yeni Demokratik halk iktidarının kurulmasıyla olacaktır. İşte o zaman sömürünün, talanın vahşetin, zulüm ve işkencenin gerçek hesabı sorulacak, şimdinin yargılayıcıları yargılanacak, işledikleri her cinayetin, sömürdüğü her kuruluşun hesabı sorulmuş olacaktır. □

Devrim Şehitleri Ölümsüzdür

Hakkı Erdoğan
30 Eylül 1984

Hasan Ataç
13.8.1984

Hüseyin Aslan
2 Eylül 1977

Cihan Çelebi
1980

Didar Şensoy
1 Eylül 1987

**Pir Ahmet
Solmaz**
13 Eylül 1977

**Zeki
Yumurtacı**

**Hasan
Kızılkaya**
2 Eylül 1977

Cemil Oka

(27 Ağustos 1977)

Efendi Diril

(Ağustos 1980)

Kemal Pir

(7.9.1982)

Hayri Durmuş

(12.9.1982)

Akif Yılmaz

(15.9.1982)

Ali Çiçek

(17.9.1982)

Yeni Demokrasi Okurlarına Açık Mektup

Sevgili Okuyucular;
3 yıllık yayın faaliyetini geride bırakan dergimizin Egemen sınıfların bütün engelleme ve çökertme politikalarına rağmen dünden daha güçlü ve daha bilinçli olarak yayın hayatını sürdürüyor olmasının siz sevgili okuyucularının desteğiyle olduğunu bizler kadar siz de biliyorsunuz. Fakat yaşıyor olmak, nasıl yaşandığını zaman zaman değerlendirmeye engel değil, okuyucularımızın bizden beklediklerini biliniyor. Ama gelinen nokta da bizim de okuyucularımızdan beklediğimizin bilinmesi gerekiyor.

Y.D okuyucusu işçi arkadaşlar; dergimizin ilk sayılarında sizin sorunlarınıza yeterince değinemediğimizi ve sizlerle yeteri derecede yakınlaşıp bağ kuramadığımızın bilincindeyiz. Daha sonraki sayılarımızda bunu kısmen de olsa giderme yönünde çabalar sarfettik. Özellikle son sayılarımızın incelendiğinde bu daha da iyice görülür. Ancak bunun yeterli olmadığını itiraf etmek zorundayız. Biz bu eksikliğimizi bilince çıkarıp üstesinden gelmeye çalışıyoruz. Bütün çabalarımızın eksiklikleri gidermek ve layık olduğumuz yere varmaktır. Ancak şunu hepimiz biliyoruz ki, okuyucu desteğinden yoksun, okuyucu ilgisinden uzak ve okuyucular tarafından sahip çıkılmayan bir dergi veya herhangi bir faaliyet uzun süre yaşayamaz ve layık olduğu yere gelemez.

Biz tüm Y.D. okuyucusu işçileri, özellikle de Y.D siyasetini benimseyen dostlarımızdan, devrimci demokratik sorumluluğunun gereklerini yerine getirmeye çağırıyoruz. Bu sorumluluklar her alana göre farklılık gösterir. Dergi bünyesine ilişkin sorunları incelediğimizde ilk göze çarpan şudur. Hemen hemen bütün okuyucularımız dergimiz hakkında

çeşitli yargılara varıyorlardır. Kimi eleştirilerinde yetersiz, kimi 'sol', kimi 'sağ', kimi sıradan, kimi çok mü-kemmel vb. vb. değerlendirmelere varıyorlar. Ancak bu arkadaşlarımız bir gün olsun sözkonusu eksikleri, olumsuzlukları gidermek için kafa yormamış, iki satır yazı yazmamıştır. Oysa hepimiz çok iyi biliyoruz ki eleştirmek demek alternatif sunmak demektir, öğretmek demektir, eksikliklere ve olumsuzluklara karşı sonuna kadar mücadele etmek demektir. Bu noktada her okuyucumuz kendine sormalıdır. Ben bu konuda ne yaptım, ne yapıyorum? Bir halk sözünü hatırlayalım. 'bağa girmeye izin olsun, üzüm yemeye yüzün olsun'. Bağda izi olmadan üzüm yeme yüzüzlüğü kadar asalakça bir şey daha olamaz. Aynı mantığı eleştiri üzerine uygularsak şunu söyleyebiliriz; üretmeyenin, alternatif sunmayanın, öğretmeyenin, eleştiri hakkı yoktur. Üretmeyenin üretilenden pay istemesi asalakça bir şeydir, sosyalist ahlâka bağdaşır olan şey reddedilen şeyin yerine başka bir şey koyabilmeyi getirir, aksi durumda dışardan gazel okuyanın müziği iyi olmaz.

İşte biz bu olumsuzluğu gidermek ve bütün okuyucularımızın üretkenliğini sağlamak, dergimize daha yakınlaştırmak, kendi düşüncelerine sahip çıkma bilincini geliştirmek, her okuyucuya sorunlarını ya da çeşitli konularda düşüncelerini yazabilme yeteneğini gün ışığına çıkarmak için okuyucularımızı dergimizin gönüllü muhabiri olmaya çağırıyoruz. Bu yolla her okuyucumuz dergimize haber, yorum, toplayarak, yazarak dergimizin bu yündeki eksikliğini gidermek, bu yöntemle kendi sorunlarını kamuoyuna ve diğer okuyuculara duyurarak, dayanışmasını sağlamak vb. vb. için fabrikada, atölyede, işkolunda, sendi-

kada, oturduğunuz semtte, gidip geldiğiniz kitle derneklerinde, siyasi partilerde, köylerde, kooperatiflerde, yurtlarda, devlet dairelerinde, askerde ve benzeri her yerde ve her zaman yazın ve dergimize mutlaka gönderin. Olayların nedenleri, gelişimi ve sonucuyla beraber yorumumuzu da yapabilmelisiniz, yapmalısınız.

Dostlar, bugün hemen hemen bütün okuyucularımızın bunları yapabilmeye yeteneklerinin olduğuna inanıyoruz. Ne var ki çoğu dostlarımızda varolan 'ben yapmam' veya 'iyi olmaz' ya da 'acaba beğenirler mi', 'insanlar nasıl karşılar, ne derler?' veya 'nasıl olsa yayınlanmaz' vb. vb. hastalıklar bu girişimlerini engellemekte ve kendilerine karşı güvensizlik duymalarına neden olmaktadır. Bu yanlış anlayışları yıkalım, hastalıklarımızı tedavi edelim. Bunun yolu da hiç tereddüt etmeden yukarıda belirttiğimiz çerçevede hareket etmek ve pratik adımları atmaktır. Şunu iyi bilmeliyiz ki hiç kimse anasından doğduğundan bir takım yeteneklerle doğmadı. Her insan kendi yaşam mücadelesinin sonucu deneyimler kazandı, yetenek sahibi oldu ve sürekli üretkenliğini kullanarak yeteneklerini geliştirdi. Yazı yazma, okuma, konuşma, çalışma bütün bu beceriler bir başlangıcın ve bir çabanın ürünüdür. Şunu unutmayalım ki her insan yapmak istediği, inandığı her şeyi yapar ve başkalarına da öğretebilir. Yeter ki isteyelim, yeter ki yapalım.

Tüm bunları yapmak elbette bir sorumluluğun, bir duyarlılığın ürünü olacaktır. İnsanlar bir konuda sorumluluk duymazlarsa, kendi sorunlarına sınıf mücadelesi sorunlarına karşı duyarlı değiller ise elbette o insanların ne kendilerine ne başkalarına, ne de aksine kendilerinin ve sınıf mücadelesinin sorunlarına karşı duyarlı olup sorumluluk taşıyan dostlarımızdadır.

Daha fazla uzatmadan tüm Y.D. okuyucularına özelden de dergimizin görüşlerini benimseyen işçi ve köylü arkadaşlarımıza aydın, sanatçı dostlarımıza düşen görev, çevremizdeki tüm sorunlara, olaylara (siyasi ekonomik, demokratik, sendikal, sanatsal-kültürel vb. vb.) gelişmelere

Devamı Syf: 50'de

Yılmaz GÜNEY

“Ölüm Adın Kalles Olsun”

Yeni Demokrasi 3. Yıl Avrupa Şenlikleri

HASRET GÜLTEKİN 7 EKİM 89 - CUMARTESİ,
NİZAMETTİN ARIÇ SAAT: 16.00

EMEKÇİ KUNGRESSHAUS WIEN
NİHAT BEHRAM Margeretengürtel 138-140
FOLKLOR 1150-WIEN/AVUSTURYA
DİA
SKEÇ

HASRET GÜLTEKİN 15 EKİM 89 - PAZAR, SAAT: 14.00

NİZAMETTİN ARIÇ SCHÜTZCHNAUS-ALBİSCÜETLİ

EMEKÇİ Detliberg strasse 341
NİHAT BEHRAM 8045-ZÜRİCH/İSVİÇRE
FERHAT TUNÇ (13 no'lu Tranvay'ın son durağı)

FOLKLOR

DİA

KONUŞMALAR

FERHAT TUNÇ

EMEKÇİ

ALİ ASKER

CAN YOKSUL

MÜZİK GRUBU

FOLKLOR

SKEÇ

DİA

28 EKİM 89 - CUMARTESİ,

SAAT: 16.00

BARBARASAAL

Am Katzenstadel 18

8900 AUGSBURG/ALMANYA

Ayrıca Yeni Demokrasi Paris İrtibat
Büromuzca organize edilen bir gece de 29
Kasım'da gerçekleştirilecektir. Yer ve
programa ilişkin bilgiyi bir sonraki sayımızda
koyacağımızdan şimdilik sadece
bilgilendirmekle yetiniyoruz.